

De hoefsmid : geïllustreerd maandblad voor hoefsmeden en anderen die in het hoefbeslag belang stellen in Nederland.

<https://hdl.handle.net/1874/327747>

DE HOEFSMID.

1909.

A

№. 397

DE HOEFSMID.

Geïllustreerd Maandblad voor hoefsmeden en anderen
die in het hoefbeslag belang stellen.

ONDER MEDEWERKING

VAN

J. L. G. CAYAUX te 's Gravenhage, A. FREDERIKSE te Utrecht, W. A. H. VAN HORSEN te
Utrecht, F. LAMÉRIS te Amersfoort, J. LAMÉRIS te 's Hage, J. B. LARMENÉ
te Amersfoort, J. B. H. MOUBIS en W. C. SCHIMMEL,
beide te Utrecht, en anderen,

GEREDIGEERD EN UITGEGEVEN

DOOR

A. W. HEIDEMA,

VEE-ARTS EN MEDEBESTUURDER EENER INRICHTING VOOR HOEFBESLAG.

XIVe Jaargang.

GRONINGEN. — A. W. HEIDEMA. — 1909.

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

0851 7702

I N H O U D.

De titels, voorzien van een †, geven artikelen aan waarbij een of meer afbeeldingen, of figuren behooren, — die met * zijn bijdragen onder een afzonderlijk hoofd, de overigen zijn „korte mededeelingen”.

De Romeinsche cijfers duiden het nummer der aflevering aan, de gewone de bladzijden.

Ambachtschool te Utrecht. IX 131.

Ambachtsonderwijs VI 87.

Begrooting 1910. IX 137.

„ van Oorlog. XII 190.

*†Beslagvorm voor Franschen- en toontre-
derstand. IV 51.

Bevordering v/h. hoefbeslag in Groningen
en Drenthe. II 25.

*†Bezoek in de werkplaats. X 147.

*Concours-hippique te 's-Hage. VII 103,
VIII 123.

Cursus in Hoefbeslag te 's-Hage. XII 190.

*Cursus in hoefbeslag te 's-Bosch. III 36,
V 73, IX 137.

*Cursus in hoefbeslag te Utrecht. IV 53.

„ „ „ in Zeeland. IX 137.

Cursussen in hoefbeslag. IX 137.

* „ „ „ in Friesland. X
154.

*†Deensch normaal-beslag. XII 181.

Examen in hoefbeslag te Arnhem. III 35.

* „ „ „ „ 's-Hage. IV 54.

* „ „ „ „ Haarlem. IV 53.

* „ „ „ „ Hoorn. IV 54.

* „ „ „ „ Schagen. IV 54.

„ „ „ „ Tiel. VII 108.

Fabrieksijzers in Frankrijk. XI 172.

*†Fransche- en Toontrederstand. IV 51.

Friesch Paardenstamboek. II 26.

*Geschiedenis der hoefbevangenheid. XI
163.

*†Hackney-tentoonst. te Londen. III 38.

*Hengstenkeuringen. Over —. IX 138,
XI 169.

*H-kalkoen als winterbeslag. XI 164.

*Hoefbeslag. Practijk en theorie. I 6.

* „ „ Opmerkingen over —. V 69.

* „ „ Een nieuw werk over —
VI 83; *VII 102; *VIII 119; *IX 134.

*Hoefbeslag a/d. Utrechtsche Ambacht-
school IX 131.

*Hoefbeslag-avond. III 35.

* „ „ bij de dekhengsten. V 71.

*Hoefbeslag-cursus te 's-Bosch. III 36;
V 73.

*Hoefbeslag-cursus te Utrecht. IV 53.

* „ „ cursussen in Friesland. X 154.

* „ „ examen te Arnhem. III 35.

* „ „ „ „ 's-Hage. IV 54.

* „ „ „ „ Haarlem. IV 53.

* „ „ „ „ Hoorn. IV 54.

* „ „ „ „ Schagen. IV 54.

„ „ „ in N.-Holland. II 26; III 42.

„ „ „ Z.-Holland. IV 56.

„ „ „ Zeeland. VII 107.

* „ „ „ den Russ.-Japanschen oor-
log. II 24.

*Hoefbeslag-onderwijs aan vee-artsen. IX
133.

Hoefbeslag-onderwijs in Overijssel. II 26.

*Hoefbeslag-onderwijs van Rijkswegen. XII
179.

*Hoefbevangenheid. XI 163.

Hoefkurkkit. Aanbeveling van — I 13.

Hoefsmeden. Aanbevolen — voor Dren-
the. IV 55.

*Hoefsmeden b/h. leger (naamlijst). XII
185.

Hoefsmidschool te Amersfoort III 42;
IV 56; VI 86; *X 153.

Hoefsmidschool te Tiel. I 13; VI 86.

„ „ Salatiga. II 20.

„ „ bij het Indische leger.
V 75.

*†Hoefverpleging, door Xenophon —
X 151.

*†Hoefverpleging bij de veulens. XI 166.

Hoefijzer. Snelverband —. VII 108; *†VIII
115; *IX 136; *XI 169, 171.

Hoeven. Onbeslagen — III 42.

Ingekomen boekwerken: IX 140.

Ingezonden stukken. VIII 122; Over ver-
betering van den Franschen stand;

X 155: Het onderwijs in practisch
hoefbeslag aan a.s. vee-artsen.

Inleiding I 3.

Inrichting voor hoefbeslag te Groningen: I 12; II 25; III 41; IV 55; V 74; VI 86; VII 107; VIII 123; IX 136; X 157; XI 170; XII 190.

*†Insteekkalkoenen. (Richting v/h. toon-
gat bij) — I 12.

*†Jubileum W. A. H. v. Horsen. V 68.

Mededeelingen over het smidsvak vallende
buiten het hoefbeslag: Voor de praktijk
II 29; Hoefijzer, zadel en stijgbeugel
III 45; Het mechanisch paard v. d.
Landbouw IV 60; Licht de behandeling
der dorschmachines op het terrein van
den smid? V 77; Moderne smidsvuren;
Krachtmachines VI 91; Nikkelstaal voor
ketelconstructies VII 110; Paard en
Automobil IX 140; Het poetsen van
metalen voorwerpen en de middelen
daarvoor X 158; Iets over de oorzaak
van het roesten van ijzerdeelen XI 173.

*Memoriam. In —. J. E. C. Schook.
VIII 122.

*Militaire hoefsmeden. I 9; II 19.

*Militaire hoefsmidsschool te Amersfoort.
X 153.

Naamlijst der hoefsmeden b/h. leger. XII
185.

Noodijzer. Over het —. VII 108;
*†VIII 115; *IX 136, 138; *XI 169, 171.

Onbeslagen hoeven. III 42.

*Onderwijs in hoefbeslag aan a.s. veeartsen.
IX 133.

*Onderzoekingen over plat- en volhoef,
III 40; IV 57.

*Ontwikkeling v. h. hoefbeslag in praktijk
en theorie. I 6.

Oorlogsbegrooting. XII 190.

*Op de veulenmarkt XI 164.

*Opleiding van onderwijzers in practisch
hoefbeslag. XII 179.

*Opmerkingen over hoefbeslag. V 69.

*Overzicht najaarsrijkshengstenkeuring.
XI 169.

*†Paardenmarkt te Lowicz. VII 104.

Papieren hoefijzers. IV 56.

*Passen van het ijzer. Over het —. I 4.

Persoverzicht. I 14; Hoefsmidsschool te
Dresden; Uitslag examens in hoefbeslag
in het Koninkrijk Saksen. — II 27; Cur-
sus in hoefbeslag te Haarlem; cursussen
in Friesland; de prijs van het hoefijzer. —
III 43; Op weg naar 't armhuis; ijzer-

en staalindustrie in China. — IV 57;
Een bijdrage v. d. behandeling v. d.
hollen wand bij knolhoeven. — VI 87;
Ideaal zomer- en winterbeslag; Nieuwe
vorm van winterbeslag; Breuk van het
straafbeen; Hoefbeslag in Rumenië. —
VII 109; Reinigen van staal; hoefbeslag
in Finland. — VIII 124; Een vrouwe-
lijke smid; †Het hoefbeslag in Finland;
Paard en hoefbeslag in Azië. — IX 139;
Cursussen in hoefbeslag; Verbetering in
de opleiding van a.s. veeartsen. —
X 157; V-vormige stalen veer ter voor-
koming van klemhoeven; Hoefbeslag in
Rusland; Gediplomeerde hoefsmeden in
Saksen. — XI 172; Het oplossen van
ijzerroest; Sneehufkitt; Rationeel
hoefbeslag.

*Plat- en volhoef. III 40; IV 57.

*Positie-verbetering van militaire hoef-
smeden. I 9; II 19; XI 171.

*Practijk en theorie. III 37.

*Programma wedstrijd hoefbeslag Deven-
ter. III 37.

*Reglement Hoefsmidsschool te Salatiga.
II 20.

Snelverband-hoefijzer. VII 108; *†VIII
115; *IX 136, 138; *XI 169, 171.

Spoorwegbouw. Wijziging —. VIII 123.

Subsidie voor Drenthe. VI 86, XI 171.

*†Tentoonstelling te Londen. III 38.

„ „ Gouda. VI 87.

„ „ Utrecht. VIII 123.

*†Toongat. (Richting —). I 12.

*†Toontreder- en Fransche stand. IV 51.

Vakteekenschool te Schagen. I 13.

*Veulenmarkt. Op de —. XI 164.

*†Veulens. De hoefverpleging der —.
XI 166.

*Volhoef. III 40, IV 57.

Vragen en antwoorden. VIII 125.

Wedden. Verbod van —. III 43.

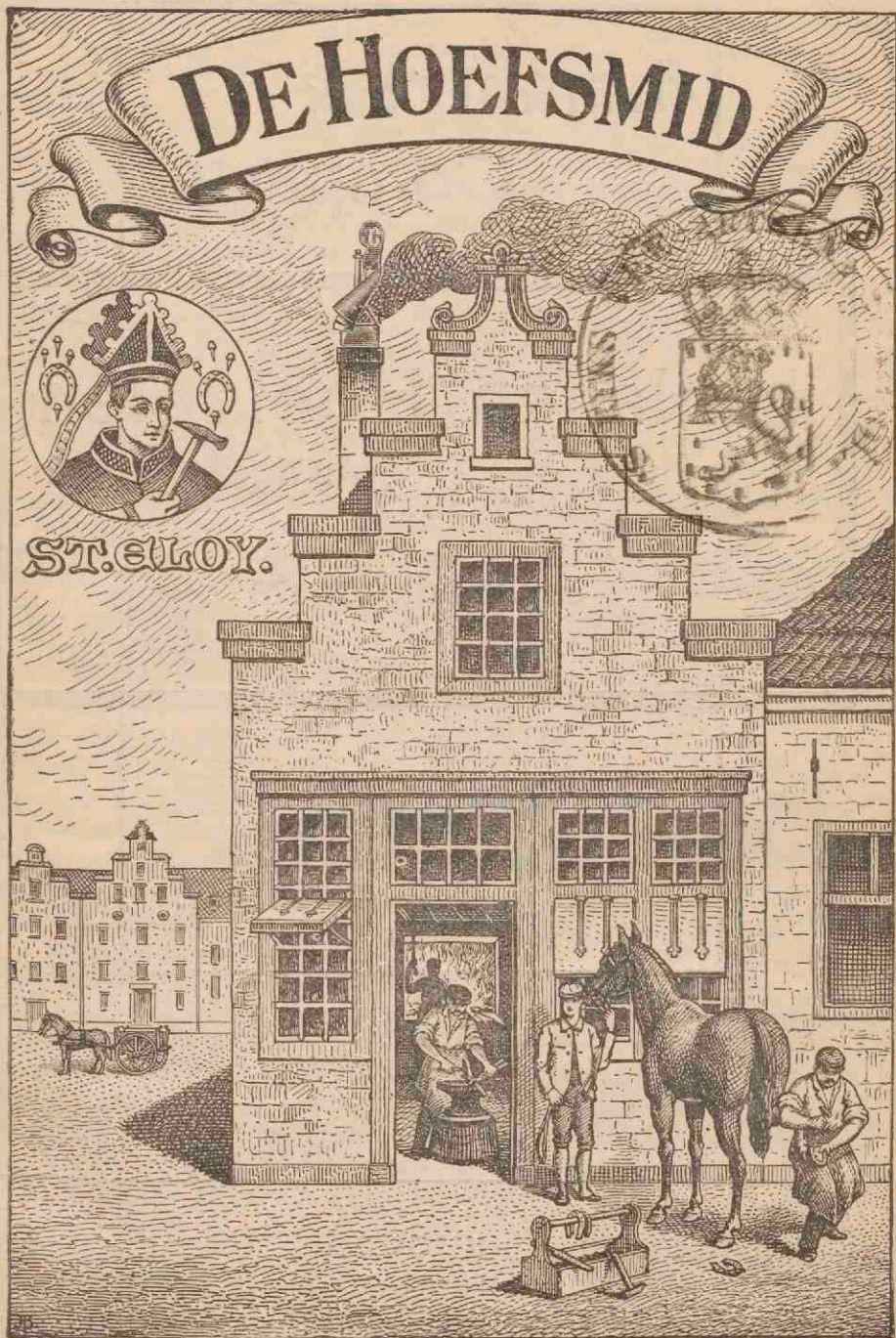
*Wedstrijd in hoefbeslag te Deventer.
III 37; VII 107; *†VIII 117.

Wedstrijd in hoefbeslag te Dokkum. VI 86.
Werkplaats. Over een bezoek in de —
X 147.

*Winterbeslag. De H-kalkoen als —.
IX 164.

*†Xenophon over hoefverpleging. X 151.

*Yzer. Over het passen van het —.
„ s. Fabrieks- in Frankrijk. XI 172.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,
Wijnhaven 127.

INHOUD.

1908—1909. — Over het passen van het ijzer. — Practijk en theorie, in verband met de ontwikkeling van het hoefbeslag. — Positie-verbetering van de militaire hoefsmiden. — Het schuin plaatsen van het toongat voor insteekkalkoenen. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Advertentiën.

1908—1909.

Wat in 1908 op hoefbeslaggebied in den lande is voorgevallen kan bij verschijning van deze aflevering van „De Hoefsmid” in grove trekken worden opgesomd, doch hoe 1909 zich zal doen kennen is nog een gesloten boek. Wel weten we thans reeds dat enkele wenschen, in den aanvang van 1908 geuit, helaas ook dit jaar niet in vervulling zullen komen, o. a. de oprichting eener centrale hoefsmidschool, terwijl van de instelling eener Staatscommissie tot het afnemen van examens en het toekennen van den „meestertitel” aan cursianen in het hoefsmidsvak, evenmin veel naders is bekend geworden. Door steeds, ook uit den kring der practici, op de totstandkoming van het wenschelijk geachte te timmeren, willen we hopen dat het noodzakelijke en het nut er van zal worden ingezien, zoodat we ons slechts hebben te troosten met de gedachte, dat 1908 ons toch een grooten stap nader moge hebben gebracht tot de verwezenlijking van het beoogde.

Wat nieuwe vindingen betreft 1908, evenals het daaraan voorafgaande jaar, weinig belangrijks, zoodat genoemd jaartal zich op hoefbeslaggebied niet in die mate van de anderen zal onderscheiden, als dat b.v. wèl het geval is met de gemaakte vorderingen in de luchtscheepvaart.

De grootste gebeurtenis meenen wij de opening der Hoefsmidschool te Tiel te mogen noemen, waardoor het aantal inrichtingen voor hoefbeslagonderwijs in ons land met één is vermeerderd.

Zooals bekend, bestonden reeds langer drie dusdanige inrichtingen voor de opleiding van hoefsmiden, t. w.: de Rij- en Hoefsmidschool te Amersfoort, de hoefsmederij van 's Rijks Veeartsenijschool te Utrecht en de Inrichting voor hoefbeslag (eig. Wiersum en Heidema) te Groningen. Aan de eerste dezer drie inrichtingen werden in 1908 10 diploma's uitgereikt, n.l. 4 aan burgerleerlingen en 6 aan militaire hoefsmiden, — te Utrecht diplomeerden 7 en te Groningen 11. Bovendien werden in de verschillende provincies na gehouden eindexamens 150 diploma's uitgereikt aan leerlingen, die met goed gevolg een gewonen cursus, welke, met subsidie van de Regeering, uitgaan van Landbouwmaatschappijen of Stamboekbesturen en die over 2 half-jaren verdeeld zijn, hadden gevolgd. Tot dit totaal van 150 droeg Noord-Brabant bij met 37, Gelderland-Overijssel met 61, Friesland met 22, Zuid-Holland met 20 en Noord-Holland met 10. Te Schagen en Hoorn zijn na gehouden examen in 1908 respectievelijk 9 en 16 tot het volgen van het 2e gedeelte van den cursus toegelaten, terwijl te Utrecht in November een nieuwe cursus, vanwege het Gen. voor Landb. en Kruidkunde, is begonnen met 10 leerlingen.

De toelating van leerlingen aan de hoefsmederij te Utrecht is gestaakt, omdat het aantal studenten aan de Veeartsenijschool zoo is toegenomen dat er thans geen plaats beschikbaar kan worden gesteld voor toehoorders bij de colleges over de leer van den hoef en het hoefbeslag.

De prov. Zeeland en Limburg lieten weinig van zich hooren. De uitslag

van den ambulanten cursus in eerstgenoemde prov., de beide voorgaande jaren (1906, 1907) gehouden, heeft niet aan de verwachting beantwoord, waartoe verschillende, reeds vroeger besproken, oorzaken aanleiding hebben gegeven. Toch zou het jammer zijn, indien van den toen ingeslagen weg werd afgeweken, waarbij in het zoeken naar verbeteringen getracht zou kunnen worden den einduitslag gunstiger te doen zijn.

In Drenthe stelt een der voormannen op landbouwgebied pogingen in het werk ook aldaar cursussen, speciaal in het hoefbeslag, in het leven te roepen. De bezwaren, verbonden aan de oprichting er van, zijn in afl. XI van den vorigen jaargang medegedeeld, doch het zij hier aangestipt om te doen blijken dat men in die prov. ook vooruit wil.

Zooals uit de vorige afl. bekend is zullen ten dienste van het leger ook eenige infanteristen in het hoefsmidsvak opleiding ontvangen, terwijl uit het betreffende art. in deze afl. blijkt, dat de vooruitzichten der militaire hoefsmeden gunstiger zijn geworden.

De gelegenheid voor hoefsmeden om elkaar bij wedstrijden te ontmoeten, is het afgelopen jaar ééns geboden, n.l. te Apeldoorn, van 26—28 Aug. Wel was de ambitie niet zoo groot als het voorgaande jaar te 's Hage, doch er waren toch 28 hoefsmeden saâmgekomen om naar de prijzen te dingen, hetgeen tot bewijs kan strekken dat het behalen eener overwinning ook door hen op prijs wordt gesteld. Wat de verschillende tentoonstellingen betreft, waarbij voor collecties hoefijzers prijzen werden uitgelooft, deze zijn alle van weinig beteekenis geweest en wanneer de inrichting daarvan niet plaats heeft zooals meermalen door ons is betoogd, kan het nut daarvan ook nimmer groot zijn.

Allen, die „De Hoefsmid” in 1908 steunden, brengen wij hierbij onzen erkentelijken dank en bevelen het Blad voor den loopenden jaargang weder in hunne aandacht en medewerking aan.

—Dat 1909 allen hoefsmeden en vrienden van „De Hoefsmid” bevrediging moge schenken!

OVER HET PASSEN VAN HET IJZER.

De uitvoering van het beslag wordt niet steeds volgens voorschrift toegepast; hiertoe mag worden gerekend het passen van het ijzer, en wel naarmate dit te heet of te koud op den hoef wordt gepast. Het eerste heeft plaats wanneer het ijzer een te hoogen hittegraad bezit, of te lang tegen den hoef wordt gehouden. Beide omstandigheden zijn nadeelig, en hebben voor den hoef ongunstige gevolgen. Gelukkig is het hoorn een slechte warmtegeleider, zoodat de hitte niet gemakkelijk en niet spoedig door de hoornlaag dringt, en het leven bereikt. Intusschen is de directe inwerking der hitte op het hoorn reeds nadeelig genoeg, om dergelijke handeling een onnoodige of schadelijke toepassing te noemen. Het mag daarom niet overbodig worden geacht, hier op deze zaak te wijzen, omdat in sommige hoefsmederijen in dit opzicht nog veel misbruik wordt gemaakt.

Iemand die wil waarnemen, merkt zulks aan de vrij zware rookwolkjes, of dichter bij bekeken, aan de verbrande plekken aan draagrand en zool, of is men in de nabijheid, ook aan het eigenaardig sissend geluid van het branden of braden.

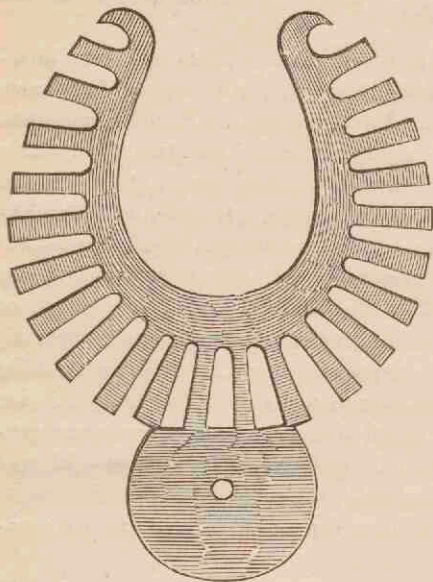
Men leert het ijzer passen in zwartwarmen toestand, dat is in een hittegraad die niet schaden kan, en die toch door zijn inwerking op het hoorn duidelijk de onzuiverheden aan den draagrand aangeeft. Evenwel mag men ook in dien toestand niet roekeloos zijn, omdat bij eenigszins langdurig houden van het ijzer tegen de draagvlakte, het hoorn veel lijdt, verkorst, gemakkelijk wordt weggenomen, daardoor aanleiding kan geven tot verzwakking van den hoof, tot het ontstaan van lossen wand. Bestaat evenwel eene verzwakking van de ondervlakte van den hoof, aan de verbinding van wand en zool, of wordt daar de hoof te dun gemaakt, te veel bekapt, of is de hoof daar niet soliede door hoorn bedekt, b.v. bij hollen wand, bij vol- en plathoef, dan kan de hitte dieper doordringen, het leven gevoelig maken, in ontsteking brengen, en daardoor kreupelheid veroorzaken. De gevoeligheid, bij drukking op de zool, geeft een lichten graad van verbranding aan, terwijl bij dieper branden van de vleeschzool de kreupelheid veel heviger is, steunen op den voet pijnlijk wordt, uittreden van slijmerig vocht, zelfs van etter wordt aangetroffen, waardoor een ernstige behandeling noodzakelijk moet worden ingesteld.

Zulks was in vroeger tijd meer het geval dan tegenwoordig, en wel in den tijd, zooals de historie ons leert, toen de hoof aan de ondervlakte werd belegd met een laag gloeiende kolen om de bewerking gemakkelijker te maken, of wel draagrand en zool werden bewerkt, voor hetzelfde doel, door middel van roodgloeiende ijzers. Niet te verwonderen is het daarom dat indertijd tegen het warme passen werd te velde getrokken, zelfs zoo sterk, dat de toepassing er van, b.v. in het Fransche leger, geheel werd verboden, en vervangen door het beslaan der paarden langs den kouden weg.

Dit koude beslag werd aldaar ingevoerd in 1845, en het warme beslag verboden tot 1854, toen dit bij beschikking van den Minister van Oorlog opnieuw werd voorgeschreven, omdat het niet die bezwaren had, welke er aan werden toegeschreven, en dat het bovendien veel solieder en duurzamer is, zooals zulks door onderzoekingen, vooral aan de Cavalerie-school te Saumur, was aangetoond. Vrij algemeen wordt dan ook tegenwoordig het warm passen in practijk gebracht, en met recht, — het lichte zengen, het bruin-kleuren van het hoorn schaadt niets, de oneffen plaatsen van den hoof teekenen zich beter af, onregelmatigheden vallen direct in het oog, er ontstaat een meer zuiveren draagrand; men krijgt een innige aansluiting, en hierdoor een meer vaste en zekere ligging van het ijzer, allen niet te versmaden voordeelen van een solied beslag.

Met de toepassing van het koude beslag had men de goede bedoeling om het branden tegen te gaan; de maat van den omtrek van den draagrand werd genomen met den podometer, en men meende naar deze maat het ijzer koud te kunnen onderleggen, evenals vele menschen fabrieksschoenen dragen; men stuitte evenwel bij het paard op bezwaren, die voor de practijk minder doelmatig bleken te zijn.

We behoeven hier slechts te wijzen op de omstandigheid dat het zeer moeilijk is om een zuiveren draagrand en draagvlakte te maken. Ook is de vaste ligging van het ijzer op den hoof minder zuiver, minder innig, het ijzer draagt minder goed. Daarbij komt dat het groote vaardigheid vereischt, meer zorg vergt, en daarom enkel door een besten hoefsmid, die zijn paard kent in gang en stand, in toepassing mag worden gebracht. Wat evenwel hierbij nog erger is, in geval het ijzer niet in allen deele aan den hoof past, vooral met betrekking tot de lengte of den vorm die vereischt wordt, in zoo'n geval wordt de hoof voor het ijzer passend gemaakt.

Er zijn omstandigheden, welke het beslaan langs den kouden weg eischen, b.v. bij paarden die zich in de smederij niet laten beslaan, zich daartegen verzetten, en zulks op stal gemakkelijk laten doen, of wel niet in de smederij

kunnen komen, b.v. bij gebrekkige voeten, en waarbij gevaar voor branden bestaat, bij kreupelheden, bij volbloedpaarden in entrainement, om deze niet te verontrusten, wat bij deze in de smederij onvermijdelijk is, en jammer genoeg ook te velde zal het moeten geschieden, als het beslaan niet anders kan, waarom het goed is om den militairen hoefsmid er in te oefenen. Het geschiedt dus hoofdzakelijk uit nood dat warm passen nu en dan wordt nagelaten.

Moubis.

PRACTIJK EN THEORIE, IN VERBAND MET DE ONTWIK- KELING VAN HET HOEFBESLAG.

De Engelschen zijn sedert langen tijd bekend als een bij uitstek practisch volk, hetgeen wellicht niet geheel vreemd is aan het feit dat de handel er de eerste plaats inneemt. Het vlotte bedrijf van den handelman bevordert het snel en practisch handelen en de handel als zoodanig geeft vanzelf bekendheid met tal van andere streken der aarde, waardoor in eigen streek het beste kan worden aangebracht. Bij het „onderzoek alle dingen en behoudt het goede” wordt door den handel, door het in aanraking komen met vreemde landen en personen, het oog geoefend en de algemeene kennis der onderscheidene bedrijven vermeerderd.

Het inzicht om in den vreemde en door ervaring te leeren werd in den vroegeren tijd ook door de oprichting der gilden erkend en door de rondtrekkende handwerksleerlingen in toepassing gebracht. De enorme verbetering der verkeersmiddelen, het veel goedkooper worden der reisgelegenheden, het meer algemeen worden van de kennis der landen en volken, het verbeteren

der scholen, het oprichten der veeartsenijscholen en later van hoefsmidscholen, het ontstaan en uitbreiden der vakpers, zij alle hebben in verschillende opzichten bijgedragen tot algemeene ontwikkeling en zoo ook tot de verbreiding van de kennis van het hoefsmidsvak. Er zijn in de verschillende landen langzamerhand inzichten doorgedrongen, die vrijwel overal geldend zijn, hetgeen een gunstig gevolg is van het meer en meer internationaal worden der wetenschap. Een bekend paardenhandelaar, die aanvankelijk weinig van de wereld had gezien, doch later door zijne aanraking met collega's uit Duitschland, Frankrijk, Engeland, Amerika, Spanje en Italië, tot de waarneming kwam dat er voor het koetspaard in de geheele wereld vrijwel overal dezelfde eischen werden gesteld, hoorden wij eens typisch uiting geven van het betrekkelijk internationaal verbroederen, door te zeggen: „het is net of de heele wereld één groot dorp wordt.”

Niettegenstaande het meer gelijk worden der algemeene inzichten ten opzichte van het hoefbeslag, blijkt toch ook op dit terrein hoe vasthoudend de menschheid over het geheel aan bestaande gewoonten is. Engeland heeft de eer altijd sterk geijverd te hebben voor het beslag zonder kalkoenen en tevens voor ritsijzers, die daar dan ook algemeen worden gebezigd en over de geheele wereld meer en meer toepassing vinden. Het gewone slichte beslag heeft ook werkelijk den goeden grondslag aan het natuurlijke van den stand en van den hoef het minst te wijzigen.

Frankrijk heeft de ijzers met stampnagelgaten aangegeven en algemeen toegepast. Hoewel tegenwoordig in Frankrijk ook ritsijzers worden aangetroffen, worden toch bijna alle ijzermodellen nog van stampgaten voorzien.

Duitschland en ook Nederland hebben langen tijd het beslag met kalkoenen algemeen toegepast, waarbij tevens stampgaten regel waren en het ijzer dikwerf z.g.n. op zijn kant stond.

Engeland is langen tijd no. 1 geweest op het gebied van de ontwikkeling van het hoefbeslag en bekleedt in die rij nog steeds een eereplaats. Toch is Groot-Brittannië min of meer voorbijgestreefd door het vindingrijke Amerikaansche volk, dat uit onderscheidene Europeesche landverhuizers is gevormd en ontwikkeld, deels bestaande uit min of meer uitgeworpenen van de oude wereld, doch ook deels uit de krachtigste, flinkste en meest vooruitziende elementen, overtuigd in de nieuwe wereld met hun bekwaamheden het beste vooruit te zullen komen. Het Amerikaansche volk heeft op het gebied der paardenfokkerij een nieuw draverras gekweekt, dat grooter snelheid bezit dan alle tot nu toe bekende andere rassen. Het is in zijn afstamming verwant aan het Engelsche volbloedpaard, dat in galop het snelste der wereld is. Het is den Amerikanen gelukt bij hun dravers een snelheid te ontwikkelen, waarbij 1609 Meter (een Engelsche mijl, ongeveer 18 minuten gaans) worden afgelegd in minder dan 2 minuten. Hierbij is natuurlijk gestreefd om alle voorwaarden, waaronder het dier dien afstand aflegt, zoo gunstig mogelijk te maken: de baan hard, de sulkey en de rijder zoo licht mogelijk, het tuig licht en zoo weinig mogelijk hinderend, de houding van hoofd en hals door een opzet zóó, dat de draf zoo snel mogelijk kan zijn en ten slotte het beslag van dien aard, dat het dier goed in evenwicht gaat en ook overigens zooveel mogelijk bevorderlijk is voor

het ontwikkelen der snelheid. Uit de bespreking van het nieuwste Fransche werk over hoefbeslag, geschreven door Curot, vermeld in de vorige aflevering van „De Hoefsmid”, is ook voldoende gebleken, dat de Amerikanen, vooral op het gebied van draversbeslag, de eerste plaats innemen.

In zake de practijk in de leer van het hoefbeslag behooren de Engelschen en de Amerikanen tot de meest beteekenende voormannen.

Langzamerhand zijn uit de feiten, door ondervinding verkregen, algemeene grondregelen opgesteld, met andere woorden: van lieverlede is de practische kennis zoo uitgebreid geworden, dat er een theorie van de leer van het hoefbeslag kon worden opgesteld. Deze grondbeginselen zijn door de kennis van den bouw van den hoef en later van de verrichtingen van den hoef, aangevuld en zijn langzamerhand personen opgetreden, die veel studie maakten van den hoef en het hoefbeslag. Er is vakonderwijs ontstaan, waardoor de hoefsmidsleerlingen in betrekkelijk korten tijd de grondbeginselen van dit vakonderdeel kunnen leeren, waarvoor vroeger, toen alles door het zien doen en het leeren doen moest worden opgedaan, veel meer tijd vorderde.

Niettegenstaande de uitbreiding van de kennis van het hoefsmidvak blijven een goed gezond verstand en een kalm overwegen van het beslag, alvorens dit uit te voeren, voor het degelijk beoefenen der hoefsmidkunst van zeer groote beteekenis. Het kan dan ook wel vóórkomen, en het komt ook inderdaad wel voor, dat b.v. een paard, dat zich strijkt, doelmatiger wordt beslagen door een smid die nooit theoretisch onderwijs in hoefbeslag heeft gehad, dan door een collega, die volkomen vertrouwd is met de theorie, n.l. wanneer no. 1 in verstand en ambitie hooger staat dan no. 2. Liefde voor het vak dat men beoefent, nevens een goeden aanleg, brengen een vakman, wanneer hij tevens een degelijke opleiding heeft genoten, in de allervoorste rij.

Practijk en theorie dienen hand aan hand te gaan om het vak te brengen waar of het zijn moet. Er zijn nog allerhande vraagpunten, die tot oplossing gebracht dienen te worden, waarvoor een uitgebreide kennis, van practijk en theorie beide, noodig is en die nog bij veel te weinig personen wordt aange troffen. De eigenlijke vakbeoefenaren, de hoefsmiden, zijn over het geheel te weinig theoretisch-, de vee-artsen te weinig practisch op de hoogte om de vraagpunten grondig te onderzoeken en te verklaren. In Nederland b.v. is geen enkele vee-arts, die zich uitsluitend met het hoefbeslag bemoeit of kan bemoeien. Moge de oprichting van een centrale hoefsmidschool, die ook dit jaar nog niet op de Staatsbegrooting voorkomt, niet lang meer op zich laten wachten. Ze is broodnoodig voor een degelijke opleiding van aanstaande onderwijzers in de practijk van het hoefbeslag, zoowel voor de cursussen, als voor de rondgaande hoefsmiden-onderwijzers, maar bovendien ook voor het vooruit helpen der hoefsmidkunst, b.v. het besnijden der veulenhoeven bij Franschen stand, het beslag bij strijken, het beslag bij zwakke verzenen en het beslag bij het slecht ontwikkeld zijn van den straal. In Frankrijk b.v. heeft men immers veelal de gewoonte het ijzer in den toon iets dikker te maken dan aan de verzenen (beslag Lavalard-Poret), terwijl in andere landen het ijzer van den toon naar de verzenen in dikte eerder toenemend is.

POSITIE-VERBETERING VAN DE MILITAIRE HOEFSMEDEN.

Ook dit jaar kwam in de Tweede Kamer der Staten Generaal bij de vaststelling van de Staatsbegrooting voor 1909 de positie-verbetering der militaire hoefsmeden ter sprake. Wederom was het de afgevaardigde van Zutphen, de heer F. Liefstinck, die voor hunne belangen opkwam. En dit maal met succes; de Minister verklaarde er geen bezwaar tegen te hebben *dat voor een gedeelte van de hoefsmeden de onderofficiersrang in het vooruitzicht wordt gesteld* na een zeker getal dienstjaren en mits zij uitmunten in hun vak.

Wij laten hier het verhandelde uitvoerig volgen:

De heer Liefstinck: Mijnheer de Voorzitter! Misschien zou hetgeen ik te zeggen heb beter passen bij art. 23, maar omdat het in de stukken bij art. 22 behandeld is, zal ik in overleg met u, Mijnheer de Voorzitter, het op het oogenblik hier maar bespreken.

Het is een oude questie, maar zooals het met veel oude questies gaat, „zij blijft altijd nieuw”. Er is in de gewisselde stukken en bij het oraal debat meermalen door mij op aangedrongen, dat men de zoo verdienstelijke hoefsmeden bij de artillerie en de cavalerie wat meer in eere zou houden.

Ik wensch niet nogmaals in breede beschouwingen te treden over de groote verdiensten van die vaklieden, over de groote economische voordeelen die zij door hun kennis aan het land kunnen bezorgen. Ieder die wat weet van paarden en van het onderhoud van paarden, weet hoe het er op aankomt deze een goeden stand te doen verkrijgen of te doen behouden, vooral ook door een goed beslag; hoe daardoor het gebruik der paarden verduurzaamd wordt; hoe daardoor de gang wordt verbeterd; hoe daardoor de marschvaardigheid van den troep wordt verbeterd.

Vooraf in den tegenwoordigen tijd, nu zooveel vorderingen in dat beslag worden gemaakt en ook het winterbeslag zooveel kundigheid en handigheid eischt, moeten militaire hoefsmeden werkelijk hoogstaande ambachtslieden zijn. Ik zal ze maar „ambachtslieden” noemen, omdat het woord „militairen” hun werkzaamheid niet juist weergeeft.

Mijnheer de Voorzitter! Ik erken, dat door het verstrekken van vergoeding voor huishuur in den materieelen toestand der hoefsmeden eenige verbetering is gebracht. De Ministers die aan dezen bewindsman zijn voorafgegaan, hebben, voor zoover zij daartoe hebben medegewerkt, een goed werk gedaan en als zij er op gesteld zijn, wil ik hun nog wel, al zijn zij niet meer in deze Kamer aanwezig, daarvoor mijn dank brengen.

Er is echter één ding, dat niet in den haak is. Dat is, dat er niet meer van die hoefsmeden tot korporaal en wachtmeester worden bevorderd. Het is eigenaardig dat er telkens op aangedrongen wordt om dien vaklieden-militairen den graad van onderofficier te geven voor zoover bekwaamheid en gedrag hun daartoe in aanmerking brengen, en men zich er telkens als het ware zonder argumenten van afmaakt.

Nog eigenaardiger is het echter, dat alle cavalerie-officieren, voor zoover ik hen gesproken heb, er vóór zijn, zoowel luitenants, ritmeesters als majoors. Als ik mij niet bedrieg was ook de vroegere inspecteur der cavalerie, de heer Smeding, er vóór; hoe de tegenwoordige er over denkt,

weet ik niet, maar in ieder geval zullen alle officieren der bereden wapens den maatregel zeer toejuichen, die strekt om, zoo niet aan allen, dan toch aan de besten en in alle geval aan meerderen dan tegenwoordig geschiedt — er is er nu slechts één wachtmeester-hoefsmid, n.l. te Amersfoort, bij de rijsschool — den graad van korporaal en later dien van wachtmeester toe te kennen. Vele militaire hoefsmiden verdienen dat thans ten volle.

De troep wordt bij het uitrukken altijd vergezeld door de hoefsmiden. Die ontwikkelde vaklieden, van wie zooveel afhangt voor de bruikbaarheid van het paard, zitten, geheel zonder rang, te midden van gewone vaak ontwikkelde menschen. Dat is voor hun gevoel niet aangenaam. Dat noem ik van de autoriteiten gebrek aan waardeering.

Maar, Mijnheer de Voorzitter, er is een meer practisch argument, n.l. — dat heb ik van officieren gehoord — dat de smeden gewoon zijn om de stallen na te gaan en de paarden eens na te zien. Denken zij, dat een paard niet normaal staat of zien zij, dat er aan een hoef iets mankeert, bij voorbeeld dat die brokkelt, dan zeggen zij tot een huzaar of tot een remonterijder: „haal dat paard er eens uit”. Die remonterijder kan dan antwoorden: „doe dat zelf” en dat gebeurt ook. Dan kan die vakman, gewoon huzaar, tegenover dien persoon, die in de verste verte niet op de hoogte staat, waarop hij staat, niet anders doen dan dat paard zelf van stal halen, terwijl de andere er bij staat te kijken.

Er is, voor zoover ik geïnformeerd ben, geen enkel reglement dat aan iemand den plicht oplegt om iets te doen voor een ander, die gelijk met hem in rang staat. Misschien gaat het niet altijd zoo, als ik het beschreef, want niet alle menschen zijn nurksch en onwillig, maar het gebeurt toch zoo.

Mijnheer de Voorzitter! De Minister zegt nu er weder op aangedrongen is in het Voorloopig Verslag, dat die menschen minder voor een graad in aanmerking komen. Waarom? Ik verg niet van den Minister, dat hij het sijne weten zal van alle onderdeeleen van elk wapen.

Hij moet het ook al weer hebben van zijn adviseurs, maar de adviezen zijn in deze questie zóó mager, zóó dun, zóó onbetekend, dat ik per slot van rekening er niet meer mede tevreden ben. Er moet verandering komen. Ik dring daarop niet aan voor mijn plezier, maar omdat ik ongeveer 20 jaar aan het hoofd sta van de afdeeling Haarlem en omstreken van de Hollandsche Maatschappij van Landbouw, die alle jaren een bloeienden cursus voor burgerhoefsmiden laat houden, waar de militaire hoefsmiden practisch onderwijs geven. Ik ben daardoor op de hoogte der zaak. Stonden er tegenover mijn verlangen in dezen groote financieele bezwaren, iets van belang, ik zou moeten berusten, maar daarvan is hier geen sprake. Ik zie ze tenminste niet. Ik verzoek dus beleefd maar dringend aan den Minister om, wanneer hij geen andere argumenten kan bijbrengen dan in de Memorie van Antwoord, te onderzoeken hoe het met deze zaak is gesteld; dan zal de Minister bij commandeerende officieren, die dagelijks met die menschen omgaan, kunnen vernemen wat gewenscht is.

Wij leven op dit oogenblik in het stadium, dat de ambachten worden geëerd; overal wordt getracht ambachtsscholen op te richten en de ambachten

te verbeteren. Maar waarom moeten nu in het Nederlandsche leger werkelijk knappe ambachtslieden blijven verdrukt, door, als ik het zoo mag zeggen, een uniformiteit zonder vooruitzicht op verbetering, en waarom is op hen niet toepasselijk het: dem Verdienste seine Krone?

De heer Sabron, Minister van oorlog:

Ten aanzien van dit onderartikel is ook, door den geachten afgevaardigde uit Zutphen, ter sprake gebracht de questie van de hoefsmeden. Ik ben alleszins geneigd om aan een bekwaam werkman — en dat kan een hoefsmid zijn — den onderofficiersrang niet te onthouden. Wanneer hij werkelijk in allen deele in zijn vak bekwaam is en het ook volkomen door zijn gedrag verdient, heb ik geen bezwaar dat hij de gouden of zilveren strepen draagt.

Ik zal de gedachte, door den geachten afgevaardigde ter sprake gebracht, wel degelijk in overweging nemen. Ik had uit het Voorloopig Verslag den indruk gekregen, dat al die hoefsmeden onderofficieren zouden moeten worden. Dit zou onmogelijk kunnen; de kosten zijn zoo verschrikkelijk niet, maar het zou niet overeen te brengen zijn met een goede regeling van de rangen bij de bereden wapens. Geen bezwaar heb ik er tegen, dat voor een gedeelte van de hoefsmeden de onderofficiersrang in het vooruitzicht wordt gesteld na een zeker getal dienstjaren en mits zij uitmunten in hun vak. Ik mag zeggen, dat er tegenwoordig verscheidene hoefsmeden in dienst zijn die uitmunten in hun vak.

Ik geloof, dat de geachte afgevaardigde uit Zutphen uit deze toelichting mijn oordeel over deze zaak zal begrepen hebben.

De heer Lieftinck: Mijnheer de Voorzitter! De minister heeft volkomen mijn bedoeling begrepen. Het was mijn bedoeling niet om alle hoefsmeden den onderofficiersrang te geven, maar dien alleen toe te kennen aan bekwame vaklieden op wier gedrag als militair niets valt aan te merken. Ik twijfel er niet aan, of de Minister, die open en rond zijn oordeel over deze zaak heeft uitgesproken, binnen bekwamen tijd zal doen blijken, dat, wat hij thans theoretisch als goed heeft aangegeven, in de practijk spoedig tot uitvoering zal brengen.

Ik dank den Minister voor zijn toezegging.

Door sommige militaire hoefsmeden, o.a. van het 4e Regiment Huzaren, is, naar aanleiding van de pogingen door den heer Lieftinck ingesteld, een adres van dankbetuiging aan dezen afgevaardigde gericht, waarop zij van hem het volgende antwoord mochten ontvangen:

Mijne Heeren!

Het was mij een aangename plicht zoolang te strijden voor waardeering Uwer positie tot deze erkend zou worden. Zoo ver is het nu gekomen. Ik twijfel er niet aan of aan de toezegging van den Minister zal gevolg worden gegeven. Moge zij U prikkelen tot voortdurende plichtsbetrachting.

Voor uw schrijven van 20 December betuig ik U mijn vriendelijken dank.

Hoogachtend:

Fr. Lieftinck.

De redactie van „De Hoefsmid” verheugt zich zeer over dezen uitslag en kan niet nalaten ook harerzijds hulde te brengen aan den geachten

afgevaardigde van Zutphen en hem dank te zeggen voor zijne onvermoeide pogingen om deze rechtvaardige zaak tot een goed einde te brengen. Ook aan Zijne Excellentie, Minister Sabron, zij onzen eerbiedigen dank gebracht.

*
**

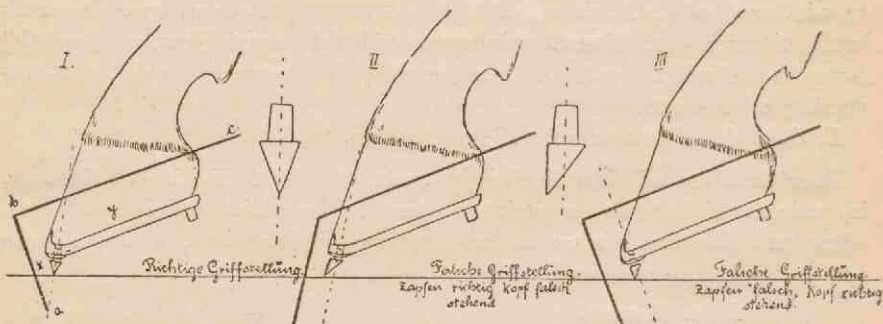
HET SCHUIN PLAATSEN VAN HET TOONGAT VOOR INSTEKKALKOENEN.

Deze wijziging van toongat-richting, aangegeven door Robert Fischer in de Oct.-af. van „Der Hufschmied“, is overgenomen in „De Hoefsmid“ en naar aanleiding hiervan een proefneming gedaan door den Meester-hoefsmid der Inrichting voor hoefbeslag te Groningen. Het resultaat is medegedeeld in de Nov.-af. 1908, waarin o. m. is gezegd:

„Na het beslaan dan van een paard met een ijzer, waarbij de kalkoenen op de aangegeven wijze waren aangebracht, stelde ik er den voerman mede in kennis, dat de gaten wat schuiner in het ijzer zaten dan gewoonlijk en of hij er eens op wilde letten bij het uitslaan der kalkoenen of die ook vaster zaten dan gewoonlijk en of het paard er ook steviger of slechter op ging. — Bedoelde voerman verklaarde mij daarna dat hij er geen onderscheid in had kunnen vinden.

Naar mijne meening zal het bij vele paarden integendeel niet aan te bevelen zijn met het oog op het gat dat in den toonwand geboord wordt, aangezien dit gat schuin naar binnen wordt gericht en men spoediger gevaar loopt met het leven in aanraking te komen.“

Wij herhalen dit even nu wij in de gelegenheid zijn een drietal afbeeldingen, overgenomen uit „Der Hufschmied“, te plaatsen:

- I. gat en kalkoen naar behooren,
 II. „ juist, „ niet „ „ „
 III. kalkoen „ gat „ „ „ „

KORTE MEDEDEELINGEN.

— Inrichting voor hoefbeslag te Groningen. Sedert de vorige opgave zijn geen leerlingen vertrokken of nieuwe bijgekomen, zoodat thans nog aanwezig zijn: P. Schikan van Uithuizen, H. Borgers en W. de Vries,

beide van Roden, H. van der Tuuk van Kommerzijl en J. Steenhuis van Noordbroek. Beide eerstgenoemden zullen echter de Inrichting binnenkort verlaten en onmiddellijk door nieuwe leerlingen worden vervangen.

— **Hoefsmidsschool te Tiel.** Men deelt ons het volgende mede: Door de commissie voor het hoefbeslag van de Geld.-Over. Mij. v. L. werd op 8 Januari j.l. aan de hoefsmidsschool te Tiel, het eindexamen afgenomen.

Door 4 leerlingen werd daaraan deelgenomen, doch aan geen kon het diploma worden uitgereikt.

De oorzaak van dezen slechten uitslag moet vooral gezocht worden in de geringe voorafgaande ontwikkeling. De commissie stelde terecht hooge eischen, want zij, die de hoefsmidsschool gediplomeerd verlaten, moeten hun vak uitstekend verstaan en uitblinken boven hen, die een gewonen cursus hebben gevolgd.

Het aantal leerlingen, waarmede de nieuwe cursus begint, bedraagt vier.

Veel te weinig is deze inrichting bij de smeden bekend; daarom worden er maatregelen overwogen hoe het best tot hen door te dringen.

— Zaterdag 19 December 1908 werd vanwege de Smedenvereniging „**Hollands Noorderkwartier**” afd. Schagen, van den Bond voor Smedenpatroons een **3-jarige vakteekencursus geopend** met 19 leerlingen; tevens is er aan verbonden onderwijs in projectie-leer en Ned. Taal. De lessen worden gegeven in de gemeente-school door den heer W. Laféber, ass. leeraar aan de Burgeravondschool te Helder en door den heer C. W. Deenik, hoofd der school te Schagen, terwijl het geheel onder toezicht staat van den Directeur der Ambachtschool te Helder, den heer J. Kruis Voorberge.

De eerste les werd bijgewoond door het D. B. van genoemde Smedenvereniging, wier voorzitter, de heer J. L. Wissekerke van Kolhorn, een toespraak hield, waarin deze op het groote belang van dit onderwijs wees en tot trouw volgen dezer lessen opwekte. Ook de Directeur, vernoemd, wees de leerlingen op de waarde van theoretisch onderwijs naast de practijk. Vroeger kon men smedende smid worden, maar thans is meer noodig, om sterker te staan en een werkman te worden, waarvoor men respect kan gevoelen. De Smeden-vereening heeft door het oprichten van dezen cursus voor de smidsgezellen een nuttige zaak tot stand gebracht, vooral voor dezulken, die om financieële redenen geen ambachtschool of teekencursus kunnen bezoeken, daar men hier — zoo noodig — voor niets teekenonderwijs en bijbehooren kan ontvangen. Een flink succes zij hare belooning.

Om het belang der zaak geven we aan dit verslagje, dat ons van bevriende zijde werd toegezonden, gaarne een plaatsje.

— **Jachtrit te Nijmegen, 3 Dec.** In het verslag van dezen jachtrit, opgenomen in „Het Paard” no. 49 '08, lezen we o. m. het volgende: . . . „Nog zij vermeld dat de aangekondigde jachten steeds *doorgaan*, welke ook de weersgesteldheid of den toestand van den bodem moge zijn. In verband hiermede wordt gaarne aanbevolen het gebruik van *hoefkurkkitt*. Een,

het vorige jaar, daarmede genomen proef voldeed nog beter dan het zoogenaamde plaatjesbeslag, daar het gebruikt kan worden bij het model winterbeslag, de zool uitstekend beschermt, het aanballen van sneeuw atdoende voorkomt en zonder eenig bezwaar voor de zool een dag of 14 ondergelaten kan worden, dus lang genoeg voor een sneeuwperiode bij ons terwijl ten slotte het onderleggen heel gemakkelijk gaat en wel door de massa in *kokend* water zoo zacht te maken als stopverf en dan de hoof er mede op te vullen. Plaatst men daarna den voet op een plankje, dan wordt het overtollige weggedrukt, kan afgesneden worden en klaar is men". . . .

PERSOVERZICHT.

— *Der Hufschmied, December-afl. 1908*, bevat het jaarverslag 1907 over de hoefsmidschool te Dresden en den uitslag der gehouden examens in hoefbeslag voor het Koninkrijk Saksen. Aan het einde van 1906 waren er aan genoemde school 34 leerlingen, met inbegrip waarvan er over 1907 60 burger- en 107 militaire leerlingen geplaatst zijn geweest. Van deze hebben 131 (48 burgers en 83 militairen) het volledige onderwijs met vrucht gevolgd, aan 3 militairen is het verder volgen der lessen ontzegd en 33 leerlingen waren aan het einde van 1907 nog aan de inrichting aanwezig. — Gedurende 1907 zijn 7583 paarden beslagen, 18073 nieuwe en 5258 oude ijzers ondergelegd, waarvan 3555 balkijzers en 4393 ijzers met leeren- of gummizolen, touwijzers enz.

Behalve genoemde 131 waarvan 39 het examen „met lof” volbrachten en 92 gewoon „gediplomeerd hoefsmid” werden, zijn 61 burgerhoefsmeden geëxamineerd, waarvan 2 slaagden als „gediplomeerd meester-hoefsmid” en 47 als „gediplomeerd hoefsmid”.

Bovendien bestaat er in het Koninkrijk Saksen nog een „leersmederij” te Bautzen, waar dezelfde van Staatswege benoemde examencommissie, bestaande uit 3 professoren der veeartsenijkundige Hoogeschool, Dr. Edelmann, Dr. Pusch en Dr. Lungwitz (directeur der hoefsmidschool), nog 7 leerlingen ondervroeg en deze allen het diploma als geëxamineerd hoefsmid kon uitreiken.

Advertentiën.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar ECHTE
DICK'S Hoefraspen
en andere gereedschappen

voor
Hoefbeslag.

Relieve
vooral op het merk:
te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

RIJWIELEN
en RIJWIEL-ONDERDEELEN.

BEST ADRES,
uitsluitend v. d. wederverkoop,

is **E. A. KESTEIN**,

ROTTERDAM, Hoogstraat 216.

Kunsthorn,

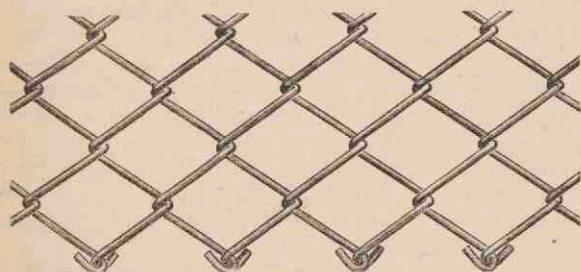
voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën
en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor H.H. veeartsen
en hoefsmeden op aanvraag gratis.

Eerste Electriche Draadvlechterij D. HOGENBIRK & ZOON, Bloemendaal bij Haarlem.

Leveren spoedig en
billijk **VIERHOEKIG
VLECHTDRAAD**
in elke gewenschte
maaswijdte, draad-
dikte en breedte.

Vraag prijs en monsters.

**HOEFIJZER
W. Z. D.**

Dit ijzer laat zich zeer diep
ritsen zonder te scheuren. ∴
H.H. Smeden die ons **W. Z. D.**
nog niet kennen, raden wij ten
zeerste aan, een proef te nemen.
WERLE & ZOON, Deventer.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

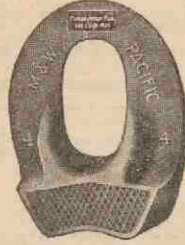
Meest uitgebreide sortering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommuniaal
Telefoon
No. 1355.

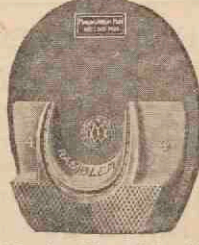
NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN, voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met *flink* hielstuk.

Merk „Pacific”,
met *zwaar* hielstuk.

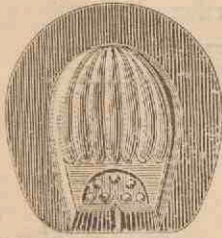
Merk „Rambler”,
in witte en grijze
Caoutehouc,
op *leder* opgenaaid
met *flink* hielstuk,
voorrading van 4½
tot 6½ Eng. dm.
Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

Merk „Chicago”,
geheel Caoutehouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor *zware* paarden,
voorrading van 7½
tot 7¾ Eng. dm.

Open Zolen uit één stuk kunnen
dus onmogelijk loslaten, bijzonder aan-
bevelenswaardig, prijzen zeer billijk,
voorrading in 11 maten van 4½ tot
6½ Eng. dm., niterste breedte buiten-
kant ijzers gemeten.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

Dichte Luchtdruk-
zolen in 10 maten,
voor- en achterijzers,
voorrading.

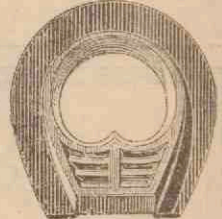

Strijkringen
met riempje.

Gewone
Engelsche Hoefzolen
op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.
Engelsche Hoefzolen
A. en D. & H.

Hoef-
randen.

Open Caoutehouc
zool, merk B. V.,
in 7 maten, voor-
en achterijzers,
voorrading.

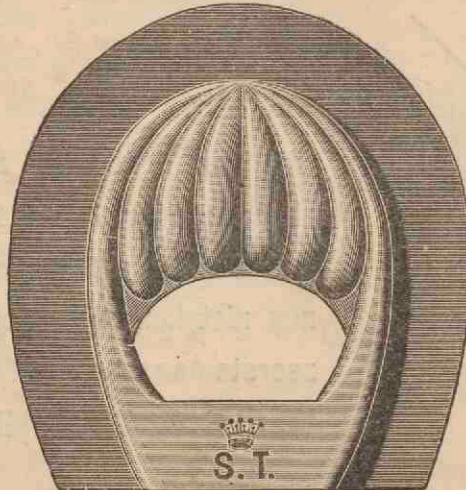
Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
uitsluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradig.

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

Opruimers voor
Schroefgaten.

Schroeven en Stiften
in alle modellen,
tijdige bestelling
gewenscht.

Touwijzers in
verschillende maten.

Open Luchtdrukzool

in 8 verschillende maten voorradig.

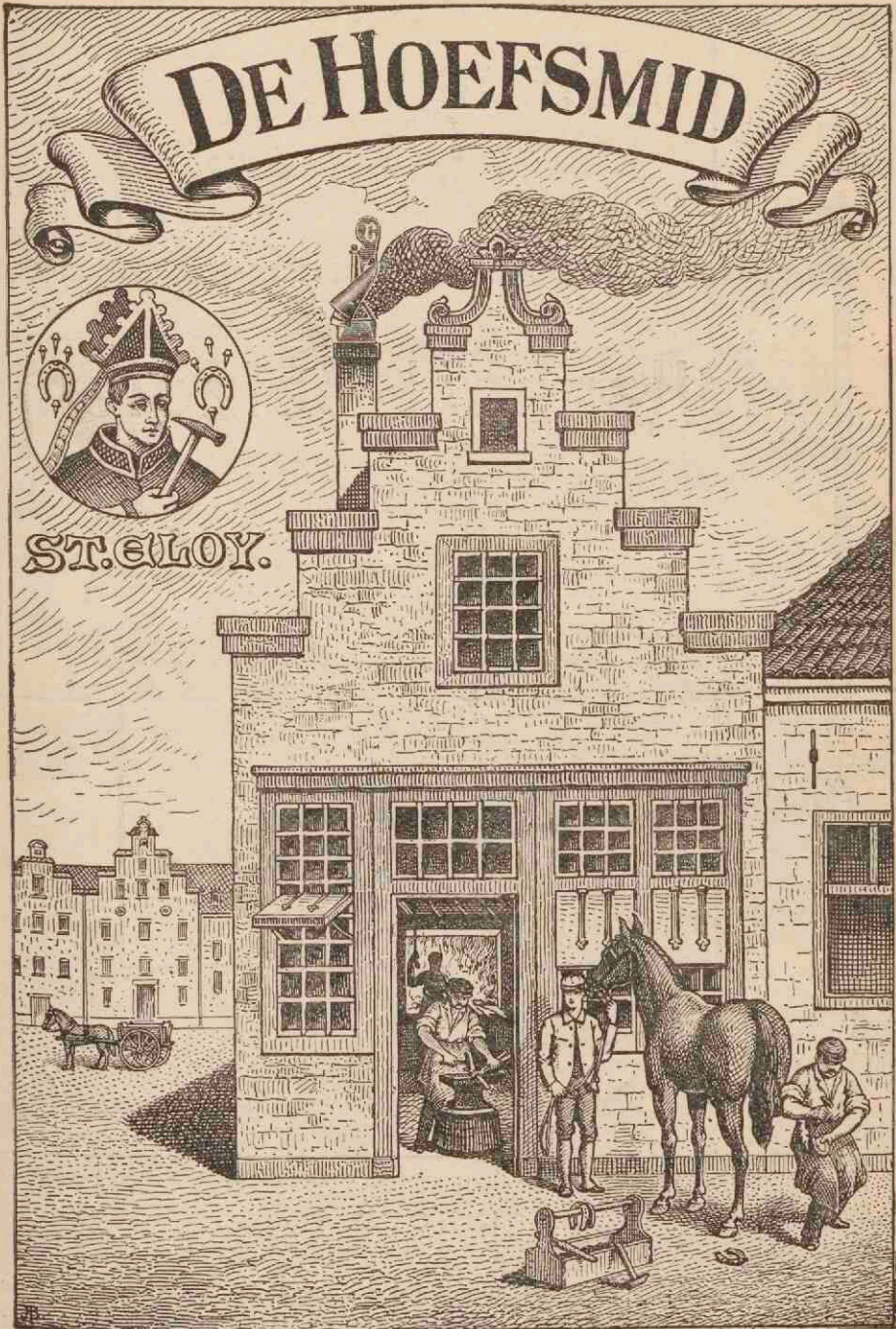
Caoutehouc
Hielstukken.

Kunsthorn.

Hoef tangen.
Renetten (rechts en
links).

Hoefraspen.
Houwklingen.
Hoefhamers.

Las- of Welbladen en
Poeder
om ijzer en staal te
wellen.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en

de Goedkoopste

Rotterdam,

Wijnhaven 127.

INHOUD.

Positie-verbetering van de militaire hoefsmeden. — Reglement voor de hoefsmidschool te Salatiga. — Hoefbeslag in den Russisch—Japanschen oorlog. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

POSITIE-VERBETERING VAN DE MILITAIRE HOEFSMEDEN.

Nu door Z. Exc. den Minister van Oorlog de toezegging is gedaan om voor een gedeelte van de hoefsmeden den onderofficiersrang in het vooruitzicht te stellen, na een zeker getal dienstjaren en mits zij uitmunten in hun vak, hopen wij dat Z. Excellentie, door zijne raadgevers voorgelicht, maatregelen moge treffen om het hoefsmidsvak in het leger te verheffen en tot hooger bloei te brengen.

Het komt ons het meest billijk voor om de hoefsmeden, evenals de trompetters, na twaalf dienstjaren, mits uitmuntende in hun vak, tot wachtmeester te bevorderen. De quaestie is nu maar om uit te maken, wie bevorderd moet worden en wie niet. Geschiedt de beoordeeling van de hoefsmeden bij de regimenten zelve, dan vreezen wij dat dit tot onbillikheden aanleiding zal geven. Het is toch een bekend feit, dat er bij het eene regiment vele oudere hoefsmeden, bij een ander regiment meestal jongere hoefsmeden dienen. Het gevolg daarvan zal zijn, dat men de besten daaruit kiezende, bij het eerste regiment een ouder hoefsmid zal worden gepasseerd en bij het andere regiment een jongere wordt bevorderd. Bij het eene regiment zal er streng, bij een ander milder worden geoordeeld; ook hangt het er veel van af wie het oordeel over hun kennis en practische vaardigheid moet uitbrengen.

Niet alle Eskadrons- of Batterij-Commandanten zijn voldoende op de hoogte van het hoefbeslag om een zuiver oordeel te vellen omtrent de meerdere of mindere bekwaamheid hunner hoefsmeden.

In andere landen heeft men reeds lang het nut van vervolgcursussen voor hoefsmeden ingezien; ook in ons land maakt dit onderwerp voor de burgerhoefsmeden een punt van bespreking uit.

Na twaalf jaren min of meer zelfstandig te hebben gewerkt, vervallen zij licht in de oude sleur, geven zich geen rekenschap van hetgeen zij waarnemen.

Het is dus zeer nuttig en voor de goede uitoefening van het vak van groot belang om hen een vervolgcursus van 3 à 4 weken te geven, hun kennis weer eens op te frisschen en kennis te laten maken met de vorderingen en nieuwe vindingen op hun gebied.

Voor onze militaire hoefsmeden moet deze vervolgcursus gegeven worden aan de hoefsmidsschool te Amersfoort; daar toch beschikt men over hulpen en leermiddelen, die bij de regimenten ontbreken. Zij zullen dan met nieuwe werklust, ijver en liefde voor hun vak naar hunne garnizoenen terugkeeren.

Het moet niet de bedoeling zijn van hen te eischen om na afloop van den cursus nogmaals een examen af te leggen in de theorie en de practijk, maar toch heeft de militaire paardenarts, aan de hoefsmidschool verbonden,

in dien tijd voldoende gelegenheid gehad een onbevangen, billijk en vergelijkend oordeel over de bekwaamheden der deelnemers te verkrijgen. Dit oordeel moet, in verband met de rapporten uitgebracht door den Eskadrons- of Batterijcommandant en den Eerstaanwezenden Paardenarts van hun regiment, den maatstaf vormen voor de beoordeeling of zij den onderofficiers-rang verdienen.

Er wordt dan een prikkel geschapen om uit te munten in het hoefsmidsvak en dit kan niet anders dan zeer gunstig terugwerken op den toestand van het beslag en de slagvaardigheid van onze bereden korpsen.

* *
*

REGLEMENT VOOR DE HOEFSMIDSCHOOL TE SALATIGA.

Art. 1.

Bij de hoefsmidschool zijn ingedeeld :

1 militaire paardenarts der 1ste of 2de klasse, Directeur, 1 wachtmeester (sergeant), of opperwachtmeester (sergeant-majoor)-hoefsmid, afkomstig van de Cavalerie of Artillerie, onderwijzer; benevens een aantal cavaleristen en kanonniërs, leerlingen, als aangegeven in artikel 3 hieronder.

De hoefsmid-onderwijzer draagt de uniform van het Wapen, waarvan hij afkomstig is; hij geniet gelijke inkomsten als voor zijn ranggenooten bij het Wapen der Cavalerie is bepaald, en voorts de toelage als bedoeld in Militair tarief No. 46a.

De leerlingen-hoefsmid genieten tijdens hunne opleiding een daggeld, als bedoeld bij § 14a van afdeeling E¹ van het Militair tarief No. 46b.

Artikel 2.

De hoefsmidschool staat onder het toezicht van den Chef van het Wapen der Cavalerie.

De plaatselijk eerstaanwezend militaire paardenarts te Salatiga treedt op als Directeur.

Artikel 3.

De hoefsmidschool te Salatiga is bestemd tot opleiding van Europeesche cavaleristen en van Europeesche kanonniërs tot hoefsmid bij hun wapen.

Gelijktijdig zullen niet meer dan 14 leerlingen in opleiding genomen worden; voor het Wapen der Cavalerie worden *acht*, voor dat der Artillerie *zes* plaatsen beschikbaar gesteld.

Alleen in bijzondere omstandigheden, o. a. indien opleiding van inlandsche militairen tot hoefsmiden bij den trein nog noodig mocht blijken, kan van het vorenstaande worden afgeweken.

Artikel 4.

Gedurende den tijd hunner opleiding dragen zij den naam van leerling-hoefsmid.

De hoefsmid-onderwijzer en de leerlingen zijn in subsistentie bij het subsistenten-eskadron te Salatiga en staan onder de bevelen van den Commandant van dat Eskadron.

De Commandant der Cavalerie te Salatiga treedt op als hun korpscommandant.

Artikel 5.

De eischen tot toelating als leerling op de Hoefsmidschool zijn:

- a. lichamelijke geschiktheid voor hoefsmid;
- b. voltooide africhting;
- c. een leeftijd van hoogstens 30 jaar;
- d. goed gedrag;
- e. voldoende kennis van het smidsvuurwerkers-ambacht en
- f. een nog te vervullen diensttijd van minstens vier jaren op het tijdstip, waarop het onderwijs een aanvang neemt.

Militairen, die op dat tijdstip geen vier jaren meer te dienen hebben, kunnen niettemin worden toegelaten, mits zij bij hunne toelating een verband aangaan voor het daaraan ontbrekend aantal jaren.

Dit engagement behoort in te gaan op den dag van eindiging van het loopend verband en steeds, gerekend van af dien datum, bij *volle* jaren te worden gesloten.

Zij, die het hoefsmidsvak reeds geheel of gedeeltelijk machtig zijn, of als zoodanig in een ander leger zijn werkzaam geweest, genieten de voorkeur en kunnen ook bij hooger leeftijd, dan 30 jaren, tot de Hoefsmidschool worden toegelaten.

Artikel 6.

Jaarlijks, uiterlijk op 1 Juni en 1 December, bieden de betrokken korpscommandanten eene voordracht tot toelating als leerling op de Hoefsmidschool voor den op 1 Juli en 1 Januari d.a.v. aanvangenden cursus, door tusschenkomst van den Directeur der School, den Chef van het Wapen der Cavalerie of den Commandant der Veld- en Bergbatterijen aan.

Laatstgenoemde deelt zijne beslissing aan den Chef van het Wapen der Cavalerie mede, terwijl beide autoriteiten hunne beslissing door tusschenkomst van de betrokken Korpscommandanten toezenden aan den Directeur der School, die tijdig den Commandant der Cavalerie te Salatiga eene opgave van de toegelaten leerlingen aanbiedt.

Artikel 7.

De leerlingen zullen theoretisch en practisch onderricht genieten.

Het *theoretisch* onderricht zal omvatten:

de leer van den anatomischen bouw en de natuurlijke verrichtingen van den hoof en de daarin besloten deelen, voorzover de kennis daarvan voor hen noodzakelijk is; de leer van de verpleging van den hoof, zoomede van de wijze, waarop de hoefijzers moeten worden vervaardigd, en van de regelen, die bij de bevestiging onder den hoof in acht genomen dienen te worden, als ook van het ontstaan, de verpleging en het beslag van zieke hoeven.

Het *practisch* onderwijs zal gericht zijn op het verkrijgen van de vereischte vaardigheid in het besnijden enz. van den hoof, het maken van goed passende hoefijzers en het bevestigen van deze onder den hoof, zoomede in

het bewerken van zieke hoeven en het aanmaken en onderleggen van daarvoor geschikte hoefijzers.

Artikel 8.

De Directeur der Hoefsmidschool is belast met de opleiding der leerlingen-hoefsmid en is bevoegd, binnen de grenzen der algemeene voorschriften — en voor zoover noodig in overleg met den Commandant der Cavalerie te Salatiga, — de noodige maatregelen te treffen, strekkende om het onderwijs zoo vruchtdragend mogelijk te doen zijn.

Na een af te nemen vergelijkend examen van korporaals-hoefsmiden der Cavalerie en Artillerie, die voor benoeming tot onderwijzer in aanmerking zouden kunnen komen, zal de hoofsmid, die het best aan dat examen voldaan heeft, door den Chef van het Wapen der Cavalerie aangesteld worden tot wachtmeester (sergeant)-hoefsmid-onderwijzer.

Als leden van de examen-commissie zullen zitting nemen de Commandant van het Depôt-eskadron en de Plaatselijk eerstaanwezende paardenartsen te Salatiga en Banjoe-Biroe.

De hoofsmid-onderwijzer, den rang van wachtmeester- of sergeant-hoefsmid bekleedende, kan bij ijverige plichtsbetrachting en veel bruikbaarheid na 4 jaar dienst, in zijn werkkring bevorderd worden tot opperwachtmeester (sergeant-majoor)-hoefsmid.

Artikel 9.

Als regel zal de leertijd der leerlingen den duur van 12 maanden niet overschrijden, tenzij voor de practische vorming van sommige leerlingen een langere opleiding zal worden noodig geacht, dan wel de geregelde gang van het onderwijs, door ziekte of onvoorziene omstandigheden, gestoord is geworden; een en ander ter beoordeeling van den Directeur der School.

Artikel 10.

De *theoretische* lessen worden uitsluitend door den Directeur gegeven; de lesuren worden door dezen in overleg met den Commandant der Cavalerie te Salatiga vastgesteld.

De leerlingen zullen minstens 3 uren per week theoretisch onderricht ontvangen.

Het *practische* onderwijs is, onder het algemeen toezicht van den Directeur, toevertrouwd aan den hoofsmid-onderwijzer, die gehouden is alle aanwijzingen en wenken van den Directeur, rakende dit onderricht, stipt op te volgen.

De hoofsmid-onderwijzer is verantwoordelijk voor het door de leerlingen verrichte werk.

Artikel 11.

De Commandant der Cavalerie te Salatiga en de Directeur der Hoefsmidschool treffen, in onderling overleg, een zoodanige regeling, dat ten behoeve van het *practische* onderwijs aan de leerlingen, steeds een voldoende aantal paarden beschikbaar is, om aan de school te kunnen worden beslagen.

Artikel 12.

De werkuren voor den hoofsmid-onderwijzer en de leerlingen zijn: des morgens van 6 tot 10 uur, en des namiddags van 2 tot 4 $\frac{1}{2}$ uur.

Zij zijn — behalve van inspectie voor den Commandant van het Subsistenten-eskadron — vrijgesteld van alle Korps- en Garnizoensdiensten en nemen — behoudens het hieronder bepaalde — ook geen deel aan de oefeningen.

Onderwijzer en leerlingen van de Cavalerie afkomstig, nemen eenmaal per week te Salatiga deel aan de oefeningen van hun Wapen.

Op de dagen, waarop zulks geschiedt, vervalt voor hen het onderricht op de school in de morgenuren en — bij late terugkomst in het kwartier — ook dat in de middaguren.

Onderwijzer en leerlingen van de Artillerie afkomstig, worden op deze dagen ten meeste bate hunner vorming te werk gesteld door den Directeur der school, die ter zake, voor zooveel noodig, de hulp der plaatselijke Cavalerie- en Artillerie-Korpscommandanten inroeft.

Artikel 13.

In het belang van de vorming der leerlingen, kan de Directeur der School een of meer leerlingen, die zich reeds eenige praktische vaardigheid hebben eigen gemaakt, ter beschikking stellen van een der hoefsmeden der Cavalerie of Artillerie te Salatiga, een en ander in overleg met den betrokken Korpscommandant aldaar en onder voorbehoud, dat bedoelde hoefsmeden — binnen billijke grenzen, ter beoordeeling van den Directeur — verantwoordelijk blijven voor het begaan van mogelijke fouten of misslagen van den leerling bij het hoefbeslag.

Artikel 14.

Leerlingen in de termen vallende om tot hoefsmid te worden aangesteld, worden door den Directeur der School bij den Chef van het Wapen der Cavalerie c. q. den Commandant der Veld- en Bergbatterijen voorgedragen tot opname in het aanbevelingsregister voor hoefsmid.

Zij worden van de lijst der leerlingen afgevoerd:

- a. die van de Artillerie afkomstig, zoodra zij, ook al zijn zij nog niet tot hoefsmid aangesteld, door den Commandant der Veld- en Bergbatterijen worden ingedeeld bij de batterijen, hetgeen regel zal zijn;
- b. die van de Cavalerie afkomstig, onverwijld nadat zij tot hoefsmid bij hun wapen zijn aangesteld.

Allen kunnen, in afwachting van hunne indeeling bij den troep, aan de hoefsmeden te Salatiga worden toegevoegd.

Artikel 15.

De Directeur der School brengt hen, die wegens lichamelijke ongeschiktheid, gebrek aan aanleg, wangedrag enz. daarvoor in de termen vallen, bij den Chef van het wapen der Cavalerie c. q. den Commandant der Veld- en Bergbatterijen d. t. k. van de betrokken korpscommandanten, voor ontslag als leerling-hoefsmid in aanmerking.

De beslissing wordt langs denzelfden weg ter kennisse van den Directeur der school gebracht, terwijl de Commandant der Veld- en Bergbatterijen zijne beslissing tevens mededeelt aan den Chef van het Wapen der Cavalerie.

Laatstgenoemde deelt alle beslissingen, voor zoover noodig, mede aan den Commandant der Cavalerie te Salatiga.

Artikel 16.

Eenmaal in de 6 maanden (15 Juni en 15 December) zal de Directeur der school een kort verslag betreffende ijver, aanleg en vorderingen der leerlingen, toezenden aan den Chef van het Wapen der Cavalerie, die voorzoverre de leerlingen der Artillerie aangaat, een extract er van den Commandant der Veld- en Bergbatterijen aanbiedt.

Bij dat verslag worden tevens de leerlingen vermeld, die ingevolge artikel 14 in aanmerking komen voor opname in het aanbevelingsregister, benevens zij, die ingevolge artikel 15 zijn ontslagen.

Artikel 17.

Ten einde in de Cavalerie korps-smederijen desgewenscht te kunnen beschikken over eenige helpers, kunnen — voorloopig bij wijze van proef — hoogstens 2 cavaleristen van Inlandschen landaard, als zoodanig op de school worden opgeleid.

Artikel 18.

Ook kunnen voor opleiding tot hoefsmid, bij de school geplaatst worden twee Inlandsche cavaleristen van het Legioen van Mangkoe Negoro, en eenige burgerjongelingen, de laatsten overeenkomstig het voorgeschrevene in de Algemeene Order No. 60 van 1903.

Artikel 19.

Nadere bijzonderheden betreffende de school, waarin dit voorschrift niet voorziet, worden door den Directeur der School — voorzoover noodig in overleg met den Commandant der Cavalerie te Salatiga — bij den Chef van het Wapen der Cavalerie voorgebracht.

Hoofdkwartier BATAVIA, den 25sten Juni 1908.

*De Luitenant-Generaal, Buitengewoon Adjudant der Koningin,
Commandant van het Leger en Chef van het Departement
van Oorlog in Nederlandsch-Indië,*

ROST VAN TONNINGEN.

HOEFBESLAG IN DEN RUSSISCH—JAPANSCHEN OORLOG.

In het Russische Cavalerie-tijdschrift bespreekt kolonel v. Bunting, deelnemer aan den laatsten veldtocht tegen de Japanners, ook het hoefbeslag. Hij zegt daarvan het volgende:

De Japanners waren op dit gebied beter voorzien dan wij. Bij hen had iedere ruiter steeds een stel pasklare ijzers met hoefnagels bij zich, terwijl wij slechts zeer weinig hoefijzers medevoerden. Zeer spoedig traden er groote moeilijkheden op; er werden overal Chineesche smeden gerequireerd, die dag en nacht hoefijzers voor onze ruiters vervaardigden, die zeer duur betaald moesten worden en slechts zeer onvoldoende in de behoefte konden voorzien. En toch vochten wij meestal terugtrekkende en kwamen dus steeds op onze plaatsen van afmarsch weer terug; hoe zou het dan wel geweest zijn indien wij al vechtende vooruit waren getrokken, en ons steeds verder en verder van onze basis hadden moeten verwijderen?

Ieder ruiter moet dus in 't vervolg met minstens vier pasklare ijzers met toebehooren uitgerust worden; er moet verder bij den gevechtstrein een voldoende hoeveelheid voorhanden zijn, voor welke voortdurende aanvulling door de legerorganisatie moet worden gezorgd, omdat het regiment van deze zorg moet worden ontheven; dit heeft meer als genoeg te zorgen voor vele andere dingen.

De geheele aanvulling van beslagbenoedigheden moet door de intendance geschieden en wel in zoo ruime mate, dat bij de bereden troepen geen gebrek daaraan kan intreden.

Het beslag heeft voor de cavalerie dezelfde beteekenis als de munitie bij de infanterie. Een paard zonder beslag is evenals een infanteriegeweer zonder patronen, een weinig bruikbaar wapen; dit moet de legerverpleging niet uit het oog verliezen en daaromtrent voorzorgsmaatregelen treffen.

L.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoofbeslag te Groningen.** De leerlingen P. Schikan van Uithuizen en H. Borgers van Roden hebben den 16 Jan. j.l. de Inrichting na een verblijf van 5 maanden met een goed getuigschrift verlaten. De door dit vertrek open gekomen plaatsen zijn den 18 Januari daaropvolgende ingenomen door R. Palthe van Peize (Dr.) en R. Buikema van Molenrijge (Gr.).

Mede houden thans aan de Inrichting verblijf de leerlingen W. de Vries van Roden (Dr.), H. v. d. Tuuk van Kommerzijl (Gr.) en J. Steenhuis van Noordbroek.

15 aspiranten hebben zich nog aangemeld om geplaatst te worden aan bovengenoemde inrichting, welke respectievelijk geplaatst worden als volgt: 2 in de maand Maart, 2 met Mei, 2 half Juni, 1 met Augustus, 2 half October, 2 met November, 1 met Januari 1910, 2 met Mei 1910 en 1 met November 1910. Nieuwe aspiranten kunnen dus niet eerder geplaatst worden dan in de maand Mei 1910, tenzij er van de a.s. leerlingen, die toezegging van plaatsing hebben gedaan en erlangd, door een of andere reden verhinderd mochten worden de hunnerzijds aangegane verbintenis na te komen, hetgeen nog wel eens een enkele maal voorkomt. Die redenen zijn echter tot nu toe bijna altijd van zeer geldigen aard geweest, zoodat daarvoor nimmer boete-bepalingen zijn vastgesteld.

— **Groningen en Drenthe** ontvangen inzake de bevordering van het hoefsmidsvak geenerlei steun van het Rijk of de Provincie, terwijl ook de paardenstamboeken zich er niet mede bemoeien dan alleen in negatieven zin, dat wil zeggen men hoort hier en daar door de stamboek-jury de opmerking maken dat het hoofbeslag toch nog vrij wat te wenschen overlaat.

Meer dan eens is in „De Hoefsmid” op het nut gewezen dat in genoemde provinciën zou gelegen zijn in het steunen van hen die de „Inrichting voor hoofbeslag” te Groningen geheel op eigen kosten gaan bezoeken. Die steun zou tweeërlei dienen te zijn, n.l. in de eerste plaats door jaarlijks minstens

twee keer de oud-leerlingen van genoemde inrichting (en alle anderen die zich er aan zouden wenschen te onderwerpen) in de gelegenheid te stellen een examen voor gediplomeerd hoefsmid te kunnen doen, en in de tweede plaats door de geslaagden een zeker bedrag als vergoeding van opleidingskosten te geven. Wanneer zou dit eens ernstig worden overwogen door de Regeering?

— **Het Friesch Paardenstamboek** heeft sedert een paar jaar alle gediplomeerde hoefsmiden in Friesland, die naar het oordeel van het stamboekbestuur daartoe aanbeveling verdienen, in de gelegenheid gesteld „De Hoefsmid” te ontvangen voor zeer verlaagden prijs, f 1.— per jaar, (zonder linnen stempelband en premiekalender), waarvan voor het loopende jaar niet minder dan 91 gebruik maken.

Genoemd Bestuur heeft terecht de meening, dat gediplomeerde hoefsmiden een vakblad over het hoefbeslag dienen bij te houden en verkreeg zulks door zijn bemiddeling en met opoffering van een kleine subsidie en wat moeite ook werkelijk gedaan.

Als andere provinciën dit voorbeeld van Friesland volgden, zou van een zoodanigen maatregel nog heel wat meer kracht uitgaan dan thans van een enkele provincie. Op het gebied van *zelf* iets aanpakken, van initiatief, neemt Friesland een zeer eervolle plaats in Nederland in. Van alle in ons land bestaande stamboeken voor paarden, rundvee, schapen of varkens is er geen enkel, dat ook maar bij benadering zoo'n ruimen blik in de toekomst heeft getoond als het Friesch Rundveestamboek.

— **Overijssel.** Het Bestuur der Ambachtsschool te Steenwijk heeft besloten aan deze onderwijsinrichting de gelegenheid open te stellen tot opleiding in het hoefbeslag, terwijl het onderwijs in de theorie der „Leer van den hoef en het hoefbeslag” is opgedragen aan den vee-arts R. Boonstra te Steenwijk. — Het is te hopen dat er gelegenheid zal bestaan in een druk beklante smederij onder *deskundige* leiding zich degelijk in de beoefening van het hoefbeslag te bekwamen, daar een zuivere schoolopleiding natuurlijk voor de praktijk ten eenenmale onvoldoende is.

— **Noord-Holland.** Omtrent het hoefbeslag in deze prov. meldt men ons dat de paardenhouders over het algemeen geen waardeerende medewerking verleenen om het beslag hunner paarden meer naar de eischen te doen zijn. Waar nu van overheidswege getracht wordt, grootendeels op aandrang van landbouwmaatschappijen, door het geven van cursussen in hoefbeslag de hoefsmiden voor hun taak te bekwamen, dan werkt de houding van sommige eigenaren van paarden belemmerend op eene richtige uitoefening van het beslag. Zoo zouden deze laatsten den hoefsmiden er als het ware toe dwingen om het aloude beslag te handhaven, natuurlijk tegen denzelfden prijs van voorheen, want, en daar zit h'm de kneep, het beslag dat den meer ervarenen smid als het meest praktische dacht aan te wenden, loopt kans een luttel bedrag meer te kosten. — Zoo ziet men dus feitelijk zijn eigen, en dat der paarden in tegengestelden zin, direct belang voorbij.

In dit verband wijst men er verder op dat het beslaan in Nd.-Holland over het algemeen nog niet „slecht” wordt gedaan, — beter nog dan in de provincie Zeeland. Als hoofdoorzaak van het slechte beslag in die prov. geldt mede een te zuinige betaling, n.l. veelal bij abonnement à f 3 voor twee voeten per jaar en daarnevens het te veel gebruik maken van fabrieksijzers.

Dat binnen weinige jaren een gunstiger getuigenis van beide provinciën worde afgelegd!

PERSOVERZICHT.

Nederland.

— *Cursus in hoefbeslag te Haarlem.* Op een schrijven van den Heer Voorzitter van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, inhoudende dat dit jaar afloopt de subsidie uit de Provinciale fondsen ten behoeve van den cursus in hoefbeslag voor burgerhoefsmeden, vanwege deze afdeeling gehouden, wordt besloten wederom voor hetzelfde doel de tot dusver toegekende subsidiën aan te vragen.

Van den leider van bovengenoemden cursus, den Kapitein-Paardenarts H. Vixseboxse te Haarlem, werd een kort verslag voorgelezen van den toestand van dien cursus op heden, aangevangen in November 1908 en eindigende in April 1909, welke door 11 leerlingen geregeld bezocht wordt, aanvankelijk door 12, van wie zich later 1 heeft teruggetrokken, echter te laat om een nieuwen leerling in zijn plaats te doen invallen. 20 leerlingen hadden zich voor dezen cursus aangemeld; zij konden echter niet allen geplaatst worden, wil de cursus goede vruchten opleveren.

De Voorzitter wees op het groote nut van den cursus, zooals hem dezer dagen gebleken was uit een gesprek met de eerstaanwezende autoriteit der cavalerie alhier, die opmerkte, dat de in het land verspreide gediplomeerde burgerhoefsmeden in oorlogstijd veel goede diensten aan het leger zouden kunnen bewijzen, omdat het eigen-smidspersoneel dan te gering zou zijn, waarom de cursussen ook als een landsbelang kunnen gelden. („N. L. W.”).

— *Cursussen in Friesland.* In deze provincie worden jaarlijks twee cursussen in hoefbeslag, bestemd voor hoefsmeden gehouden, uitgaande van de Vereeniging het Friesch Paardenstamboek en gesubsidiëerd door de Regeering, genoemde Vereeniging en de Provinciale Regelingscommissie voor de paardenfokkerij in Friesland.

De leiding is opgedragen voor zoover het theoretische gedeelte betreft aan den heer Joh. Plet, te Heerenveen; voor het practisch gedeelte aan den heer J. de Jong, gediplomeerd hoefsmid te Heerenveen, onder voortdurend toezicht van den heer Joh. Plet. De twee cursussen zijn verschillend en wel als volgt:

In die streken waar de paardenfokkerij het hoogst staat, wordt een tweejarige cursus gehouden. Dit geschiedt beurtelings in Franeker en Dokkum, ofschoon men niet aan deze plaatsen gebonden is. De tweejarige cursus

wordt gedurende 16 weken eenmaal 's weeks gehouden en wel 1 uur theorie en 3 à 4 uur praktijk. Aan het einde van het eerste gedeelte van den cursus wordt uitgemaakt of alle leerlingen tot het tweede gedeelte, in het volgend jaar te houden, kunnen worden toegelaten.

Tot dezen cursus worden hoogstens 10 leerlingen toegelaten.

De éénjarige cursus wordt gehouden in de greidestrecken, gewoonlijk te Sneek of Heerenveen. Deze cursus bestaat uit 17 lessen en wel 7 lessen ieder van twee uur in theorie en 10 lessen ieder van 5 uur, waarvan 1 uur voor theorie bestemd wordt en 4 uren voor de praktijk. Tot de theoretische lessen worden 15 leerlingen toegelaten, waarvan na afloop van de 7 theoretische lessen de 10 besten tot de praktische lessen worden toegelaten. Tweemaal is het gebeurd, dat de deelnemers van de theoretische lessen allen zoodanig blijk gaven van ijver en kennis, dat de keuze te moeielijk werd. In dit geval (ook dit jaar te Sneek) werden alle leerlingen tot de praktische lessen toegelaten, waarvan dit gedeelte in tweeën werd gesplitst. Na afloop van den cursus wordt den leerlingen, die hiervoor in aanmerking komen, een diploma uitgereikt.

Een Commissie uit het Bestuur van het Stamboek is belast met het toezicht op deze cursussen.

(u. „Fr. L. W.“).

Buitenland.

— *De prijs van het hoefijzer.* Meermalen hebben wij het hooge nut van het vak van den hoefsmid doen uitkomen, alsook van het onderricht in de hoefsmederij.

Sedert 1904 wordt op de Middenschool van den Staat, telken jare, de vorming van een zeker getal uitstekende paardensmeden voltooid die, het laat geen twijfel, hunnen invloed op het vak en ook op den inlandschen paardenkweek doen gelden.

Om paardensmid te zijn, moet men de vadsigheid aan den haak weten te hangen: men hoeft kloeke spieren, kloeke armen, kloeke borst en oogen te hebben. 't Is een mooi vak, maar wordt geen smid die geen neiging gevoelt voor 't zware werk en die niet op eene goed aangelegde gezondheid bogen kan.

Meer dan eens heeft men gewezen op de soms ontoereikende uurloonen der smeden, die, op den buiten, toch een voornaam deel van de landbouwfortuin in handen hebben. De paardenkweek is sedert jaren winstgevender geworden; de prijzen der werkpaarden, en vooral deze der kweekpaarden, zijn sterk gestegen, en aan de bekwaamheid van de paardensmeden worden ook steeds grootere eischen gesteld. Mag men zeggen dat de dagloonen van die vakmensen in genoegzame maat gestegen zijn? Wij gelooven het niet.

Wij hebben van iemand, die een goed hart voor de paardenmederij over heeft en die er, sedert jaren, zijne beste zorgen aan besteedt, eene opgave ontvangen van de prijzen die in de verschillende provinciën des lands voor een vierkant beslag betaald worden.

Deze prijzen, die wij hier laten volgen, zijn gemiddeld, maar op vele plaatsen vallen ze lager, vooral daar waar knoeciërs aan het aambeeld staan.

	Op den Buiten		In Stad	
	Zware trekpaarden	Lichte trekpaarden	Zware trekpaarden	Lichte trekpaarden
Provinciën				
Antwerpen	4.00 *)	3.50	4.00	3.50
Brabant	3.60	3.60	4.00	3.75
West-Vlaanderen . . .	3.60	3.50	4.00	4.00
Oost-Vlaanderen . . .	3.50	3.50	4.00	3.50
Henegouwen	3.20	3.20	4.00	3.75
Luik	4.00	4.00	4.00	4.00
Limburg	3.20	3.20	4.00	4.00
Luxemburg	3.10	3.10	4.00	3.80
Namen	3.00	2.80	4.00	4.00

Laten wij eens nagaan wat de smid voor die sommetjes buiten zijn werk leveren moet: kolen, ijzer en nagels.

Nu, van de 3.10 tot 3.60 of 4 fr., die voor de 4 ijzers betaald worden, gaat er daarvoor toch voor zijn minst 1.20 à 1.50 fr. van af, zoodat voor het loon 2 à 2.50 fr. overschiet. Maar dan dient men nog rekening te houden met 't verslijten der gereedschappen, met de pacht der smidse, enz. Als men nu drie uren rekent voor het maken van vier goede ijzers, het besnijden der voeten, het aanpassen en beleggen der ijzers, krijgt de smid voor zijn werk, zijnen zwaren, verstandigen, geraisonneerden arbeid, hoogstens 60 centiemen per uur, waarvan hij dan nog den jongen bezoldigen moet, die hem hulp levert. Voegen wij daarbij, dat een smid natuurlijk niet zijn levenlang 8 à 9 uren daags hameren kan, en zelfs niet als hij in de fleur des levens is, gedurende den ganschen dag dezelfde inspanning zal of moet vertoonen. Waarlijk als men ziet wat van den verstandigen smid vereischt wordt, hoeveel wetenschap en zorg, hoeveel overleg hij bij de oefening van zijn vak aan den dag moet leggen, dan mag men wel zeggen dat het smedersvak, als het uitgeoefend wordt door een geschoolden, bekwamen man, nog niet naar behooren betaald wordt.

Daarom zeggen wij tot de paardenkweekers dat zij, bij slot van rekening, er bij zullen winnen door den paardensmid, die zijn vak grondig kent, in eere te houden en hem eene voldoende, een betere bezoldiging dan vroeger voor zijn werk te verzekeren.

(u. „De Landbode”).

J. D.

*) 4 francs; 1 franc = 47 à 48 cent.

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

VOOR DE PRACTIJK.

Om staal zachter te maken: Bedek het goed met talk, verhit het tot roodheet in een kolenvuur, en laat het uit zich zelf afkoelen.

Wanneer het staal heet is, doopt men het in de hars, waarna gesmeed wordt; hierdoor verkrijgt men zeer taai staal.

Gebruik petroleum bij het boren van aluminium, waarmede ge betere resultaten bereikt dan met olie.

Om staal wecker te maken: Verwarm staal tot op donker-kersroode hitte; wanneer dit zoover is afgekoeld, dat het zwart ziet, koel het dan verder af in afkookwater van gewone bruine boonen.

Om gegoten ijzer zacht te maken, zoodat het zich gemakkelijk laat boren, verwarm men dit tot op kersroode hitte, waartoe men het schuin in het vuur stelt; leg met tangen een stukje zwavel, een beetje kleiner als het te boren gat, er op; dit maakt het ijzer op de te boren plaats geheel zacht. Laat het in het vuur leggen totdat het iets is afgekoeld, waarna het voor het boren gereed is.

Een goedkoope manier om kleine stalen voorwerpen te „blauwen”: Neem kernzand in een loodlepel, maak deze gloeiend heet, doe de artikelen daarin, houdt deze boven een vuur, en schudt juist zoolang tot de vereischte kleur verkregen is.

Om het roesten van stalen voorwerpen te voorkomen, smere men deze in met vaseline, waarbij een beetje kamfer is gevoegd; dit te zamen op een vuurtje verwarmd.

M.

Advertentiën.

DANKBETUIGING.

 De HOEFSMEDEN van het 1ste Regiment Veld-Artillerie te Utrecht betuigen hun eerbiedigen dank aan den HoogEdelGestrengen Heer **F. LIEFTINCK**, afgevaardigde van Zutphen, voor het krachtig optreden bij de behandeling der Staatsbegrooting voor 1909, in de Tweede Kamer der Staten Generaal, ter positie-verbetering der militaire hoefsmeden.

H. A. C. TANGELDER.

C. WALET.

A. RAS.

C. O. L. V. D. PIJL.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar ECHTE
DICK'S Hoefraspen
en andere gereedschappen

voor
Hoefbeslag.

Gelieve
vooral op het merk:
te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

RIJWIELEN
en RIJWIEL-ONDERDEELEN.

BEST ADRES,
uitsluitend v. d. wederverkoop,

is E. A. KESTEIN,
Hoogstraat 216.

ROTTERDAM,

Kunsthoorn,

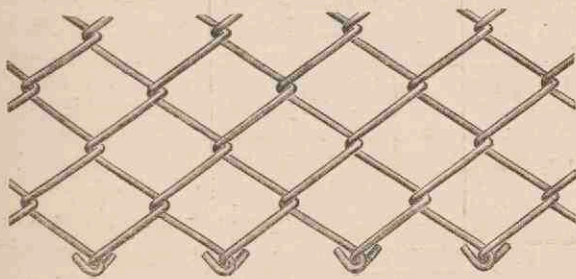
voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën
en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. vceartsen
en hoefsmeden op aanvraag gratis.

Eerste Electriche Draadvlechterij D. HOGENBIRK & ZON, Bloemendaal bij Haarlem.

Leveren spoedig en
billijk VIERHOEKIG
VLECHTDRAAD
in elke gewenschte
maaswijdte, draad-
dikte en breedte.

Vraag prijs en monsters.

HOEFIJZER
W. Z. D.

Dit ijzer laat zich zeer diep
ritsen zonder te scheuren. ∴
H.H. Smeden die ons **W. Z. D.**
nog niet kennen, raden wij ten
zeerste aan, een proef te nemen.
WERLE & ZON, Deventer.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sortering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telefoon
No. 1355.

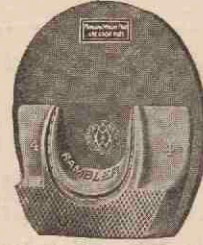
NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN, voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”, met *flink hielstuk.*

Merk „Pacific”, met *zwaar hielstuk.*

Merk „Rambler”, in *witte en grijze* Caoutchouc,

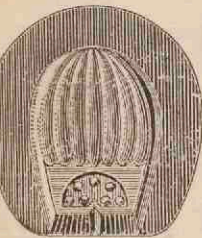
op *leder* opgenaaid met *flink hielstuk*, voorradig van 4½ tot 6½ Eng. dm.

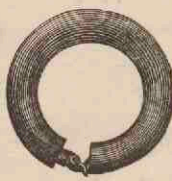
Merk „Chicago”, geheel *Caoutchouc* uit één stuk met

zwaar hielstuk voor *zware paarden*, voorradig van 7½ tot 7¾ Eng. dm.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

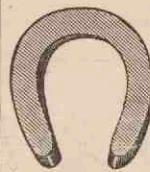

Dichte Luchtdrukzolen in 10 maten, voor- en achterijzers, voorradig.

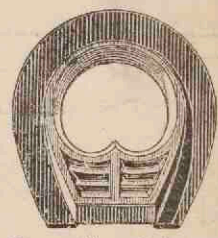

Strijkringen met riempje.

Gewone
Engelsche Hoefzolen
op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.
Engelsche Hoefzolen
A. en D. & H.

Hoefranden.

Open Caoutchouc zool, merk B. V., in 7 maten, voor- en achterijzers, voorradig.

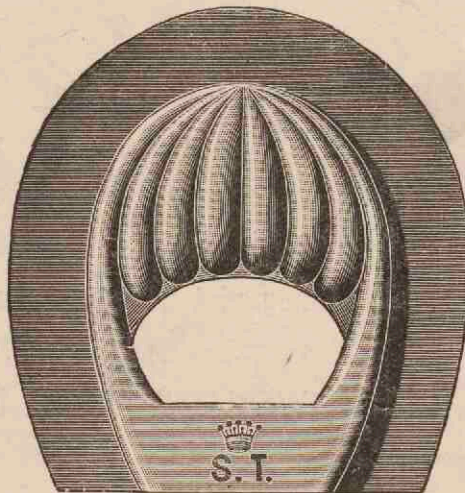
Gemaakte Hoefijzers, Rits- en Stampmodel, uitsluitend beste kwaliteit ijzer; in 9 maten voorradig.

Ijs- of Scherp nagels in 12 soorten.

Opruimers voor Schroefgaten.

Schroeven en Stiften in alle modellen, tijdige bestelling gewenscht.

Touwijzers in verschillende maten.

Open Luchtdrukzool

in 8 verschillende maten voorradig.

Caoutchouc Hielstukken.

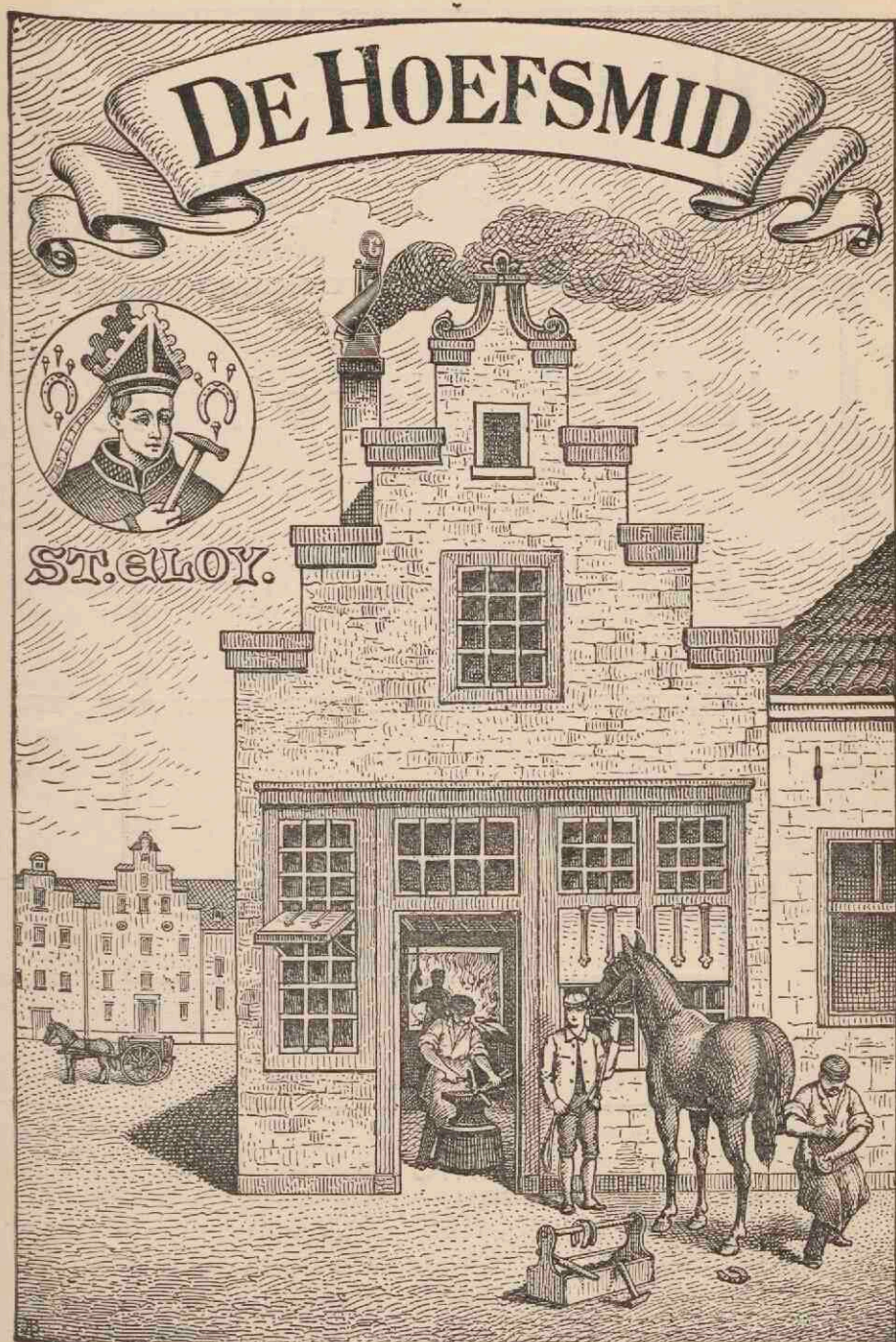
Kunsthooen.

Hoef tangen. Renetten (rechts en links).

Hoef raspen. Houw klingen. Hoef hamers.

Las- of Welbladen en Poeder om ijzer en staal te wellen.

Men lette op het echte merk S T met kroon.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en

de Goedkoopste

Rotterdam,

Wijnhaven 127.

INHOUD.

Een hoefbeslag-avond. — Hoefbeslag-examen te Arnhem. — Hoefbeslag-cursus te 's-Hertogenbosch. — Wedstrijd in hoefbeslag te Deventer. — Hackney-tentoonstelling te Londen. — Onderzoekingen over den plat- en den volhoef bij het paard. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

EEN HOEFBESLAG-AVOND.

Het bestuur van den bond van smedenpatroons, gevestigd te Loenen a/d. Vecht, deed aan mij het verzoek om voor de leden een avond gewijd aan hoefbeslag te geven. Den 9^{den} Februari l.l. werd die bijeenkomst gehouden in het Vereenigingslokaal te Breukelen. Niettegenstaande het zeer ongunstige wêer waren van heinde en verre hoefsmeden opgekomen ten getale van omstreeks vijftig, gehoor gevende aan de attentie van het bestuur om voor deze vergadering circulaires te zenden, ook aan vakgenooten niet-leden van den bond.

Na opening der vergadering, waarin de Voorzitter den vakgenooten het welkom toeriep, en als eerste bijeenkomst in het jaar 1909 veel geluk toewenschte, verkreeg ondergeteekende het woord.

Hij leidde zijne bespreking in met de vraag: „Welke kundigheden moet de hoefsmid bezitten om een bekwaam vakman te zijn”? De hoefsmid oefent de kunst, zijn ambacht is een kunstvak, zijn product, het hoefijzer, een kunststuk. Om die kunst zoo volkomen mogelijk uit te oefenen, moet hij zijn een bekwaam en handig man, een werkman toegerust met velerlei kennis van het veld dat hij bewerkt. Om dit practisch gedeelte van zijn vak rationeel te volbrengen, dient hij kennis te hebben van den ontleedkundigen bouw van den voet, van de werking van den hoef, verrichtingen daarvan, van het hoefmechanisme, en een zekere dosis kennis van het exterieur, dus paardenkennis. Een uitvoerige toelichting dezer stellingen was het onderwerp, dat gedurende den avond de aandacht van de belangstellenden bezig hield. Aldus kwamen achtereenvolgens ter sprake: samenstelling van den hoef, ontwikkeling van het hoorn, hoorngroei, taak der verschillende deelen, voeding, mechanische bewegingen, bouw van romp en ledematen, standen, gangen, hoefvormen, bewerking van en beslag bij afwijkende beenstanden, bewerking van den hoef naar Fransche, Engelsche en Amerikaansche methoden. Ik meen te mogen zeggen dat de bespreking dezer onderwerpen in goede aarde is gevallen; daarom is het doel dezer mededeeling enkel deze, om andere vereenigingen van smeden hierop de aandacht te laten vestigen, omdat het nuttige er van wel door niemand zal worden betwijfeld.

M.

HOEFBESLAG-EXAMEN TE ARNHEM.

In de lokalen der Ambachtschool te Arnhem had op 13 Februari l.l. het examen plaats van de deelnemers aan den tweejarigen cursus voor hoefbeslag, welke onder de leiding van den heer H. M. Kroon, leeraar aan 's Rijks Veeartsenijsschool te Utrecht, bijgestaan door den Korporaal-Hoefsmid van het Korps Rijdende Artillerie te Arnhem, S. van Angeren, vanwege

de Afdeling „Arnhem en Omstreken” van de Geldersch-Overijsselsche Maatschappij van Landbouw, aldaar was gehouden. Het examen werd afgenomen door voorgenoemde onderwijzers in tegenwoordigheid van het Bestuur der Afdeling en onder toezicht van de vaste Commissie van hoefbeslag der Maatschappij.

Van de 24 candidaten, die zich aan het examen onderwierpen, slaagden de volgende 19, welke allen blijk gaven in de practijk goed en in het theoretisch gedeelte zeer goed, goed of voldoende onderlegd te zijn, om tot het verkrijgen van een diploma als hoefsmid door de commissie te worden in aanmerking gebracht, in de volgende orde van kunde:

H. F. Eltink te Valburg, G. Hendricks te Lobith, H. van der Poel te Arnhem, A. Suikers te Dreumel, J. Berends te Elden, C. Eekhoff te Loenen, J. H. ten Asbroek te Elst, E. J. Broekers Jr. te Deventer, D. van Merkestein te Elst bij Amerongen, C. F. Hendriks te Zevenaar, P. Folmer te Bennekom, A. Oosterwijk te Apeldoorn, H. van Roest te Renkum, P. Bouwmans te Heteren, J. R. J. Lem te Driel (gem. Heteren), H. W. Viets te Ede, Th. J. Eltink te Valburg, A. Gosselink te Arnhem, J. Esmeijer te Andelst.

De 5 niet-geslaagde candidaten kwamen uitsluitend te kort in het practisch gedeelte, en wel in de bewerking van den hoef en het onderleggen van het ijzer, terwijl dit laatste bij allen voldoende was.

Het voorrecht over een goed verlicht en zeer ruim lokaal te kunnen beschikken, kwam op bovengemelden datum bijzonder uit; het was dien dag buitengewoon koud. De practische werkzaamheden zouden in de buitenlucht niet hebben kunnen plaats vinden, en zeker aanleiding hebben gegeven tot onjuiste beoordeeling.

M.

HOEFBESLAG-CURSUS TE 'S-HERTOGENBOSCH.

Op verzoek van de Noord-Brabantsche Maatschappij van Landbouw werd, na machtiging van Zijne Excellentie den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel en met toestemming van Zijne Excellentie den Minister van Oorlog, te 's-Bosch weder een 2-jaarlijksche cursus in hoefbeslag geopend op dato 12 December 1908, waartoe zich 20 personen aanmeldden, waarvan er evenwel 2 wegens te jeugdigen leeftijd (17 jaar) niet werden toegelaten.

De leeftijd van de 18 toegelaten leerlingen wisselt tusschen 18 en 24 jaar; allen waren reeds in een smederij werkzaam en allen hadden eenige bedrevenheid in het maken van ijzers, de een meer, de ander minder.

Wegens het groot aantal leerlingen werd er weder een dubbele cursus gemaakt, met dien verstande dat de theoretische lessen aan allen te gelijk worden gegeven, des Zaterdags van 10—12 uur v.m. Tien (10) leerlingen blijven dienzelfden dag des middags in de smederij van het 4e Regiment Veld-Artillerie werken, alwaar zich 3 vuren en 3 aanbeelden bevinden, zoodat over juist voldoende ruimte kan worden beschikt. De 2e ploeg, bestaande uit 8 leerlingen, komt des Woensdagmiddags terug om van 1—4 à 5 uur in de smederij werkzaam te zijn.

Er zullen 16 theoretische lessen van 2 uren en even zooveel practische, elk van 4 uren, worden gegeven. De cursus zal in Maart eindigen, waarna er een examen zal worden afgenomen ter beoordeeling van het al of niet toelaten tot het 2e gedeelte van den cursus, die in het begin van den winter 19⁰⁹/₁₀ een aanvang zal nemen.

Met een paar uitzonderingen leggen de leerlingen veel ambitie aan den dag en zijn de vorderingen die zij maken groot.

Van enkele was het maken van een model hoefijzer in den aanvang van den cursus bepaald treurig te noemen en juist bij zulke ziet een ieder, zowel leek als deskundige, het groote nut van het in-het-leven-roepen van dergelijke hoefbeslag-cursussen.

Met het practische gedeelte is belast de korporaal-hoefsmid der 1e Batterij 4e Reg. Veld-Art. alhier, B. H. Gerritsen.

De namen der leerlingen zijn, alphabetisch gerangschikt, de volgende: F. A. van Griensven te Boekel; L. van Griensven te 's Bosch; M. H. van Griensven te Deurne; A. Hoefnagels te Tilburg; L. van Hooff te Eerde bij Veghel; W. P. Kemps te Schijndel; M. Kocken te Oss; A. Megens te Oss; J. Meijs, milicien-Art., te 's-Bosch; J. van Oirsouw te Oijen; J. van Rooij, milicien-Art., te 's-Bosch; M. Scheffers te 's-Bosch; J. Smets, milicien-korporaal-Art., te 's-Bosch; J. van Son te Gemonde; A. van Steenberghe te Nistelrode; P. van Teeffelen te Maren bij Alem; P. Verhoeven te Schaik en Th. van de Zandt te Haaren.

's-Bosch, 14 Februari 1909.

De leider:

Dr. J. van Dorssen.

WEDSTRIJD IN HOEFBESLAG TE DEVENTER.

Uit het programma voor de Groote Landbouw-tentoonstelling op 21 tot en met 25 Juli 1909 te Deventer blijkt, dat aldaar wedstrijden in hoefbeslag zullen worden gehouden.

Het programma vermeld daarover het volgende:

Art. 1. De wedstrijd heeft plaats op Woensdag, Donderdag en Vrijdag, telkens van des voormiddags 10 uur.

Art. 2. De deelnemers moeten de dagen van den wedstrijd hunner afdeling te 9 uur bij de smederijen op het terrein aanwezig zijn, voorzien van gereedschap. Voor den wedstrijd zal om paard en voet worden geloot.

Afdeling I.

Wedstrijd voor Burgerhoefsmiden.

Woensdag: het maken van een ijzer volgens opgegeven model, tijd 20 minuten. Inleggeld 1 gld. (Voor deze klasse worden geen prijzen uitgelooft).

Donderdag: het beslaan van een voet door de 16 beste deelnemers uit de vorige klasse (afnemen, maken en onderleggen van een voorijzer); tijd 45 minuten.

1e prijs 25 gld. of verguld zilveren medaille en 10 gld.

2e " 10 gld. of zilveren medaille.

3e " 5 gld. of kleine zilveren medaille.

Voorts ontvangt iedere deelnemer, die een hoof naar den eisch beslaat, een getuigschrift.

Afdeeling II.

Wedstrijd voor Militaire Hoefsmeden.

Vrijdag: het beslaan van een voet (afnemen, maken en onderleggen van een voorijzer); tijd 45 minuten. Inleggeld 1 gld.

1e prijs 25 gld. of verguld zilveren medaille en 10 gld.

2e „ 10 gld. of zilveren medaille.

3e „ 5 gld. of kleine zilveren medaille.

Voorts ontvangt iedere deelnemer, die een hoof naar den eisch beslaat, een getuigschrift.

HACKNEY-TENTOONSTELLING TE LONDEN,

gehouden van 2—5 Maart 1909.

In ons land komen enkele hackneys voor, waaronder van de hengsten *Diplomatist* van W. Baron van Voorst tot Voorst te Elden bij Arnhem en *Dan Leno* van de Hackney-Club te Winschoten de meest bekende zijn. Voor een koetspaard is het een gewichtige eigenschap indien de draf hoog is. Er komt nu geen enkel ras in de wereld voor waar zoo'n hooge gang wordt aangetroffen als bij de hackneys. De voorgaande maand is in „De Hoefsmid” medegedeeld, dat de enorm zware ijzers, die in voorgaande jaren bij sommige tentoonstellingspaarden waren ondergelegd, niet meer mochten worden gebezigd. Naar aanleiding hiervan is thans in een Engelsch blad „The Field” dezer dagen het volgende gezegd:

Kunstmatige gangen. „Op de Hackney show, die pas heeft plaats gehad, waren in een afzonderlijke kamer ijzers tentoongesteld van zwaar gewicht, zooals vroeger werden gebruikt. Er was onder anderen een ijzer van 2 cM. dik en in het midden 7.5 cM. breed, waarmede een winner van het vorig jaar was beslagen geweest, welk paard toen door een Franschman was gekocht. De nieuwe eigenaar zond dit jaar het ijzer, dat 2 K.G. woog, als curiositeit in, toen de nieuwe bepalingen waren gemaakt, waarbij een maximum gewicht voor elk ijzer werd aangegeven.

„Een andere kunstgreep, om het paard zoo hoog mogelijk te doen stappen, was het bevestigen om bovenkaak en verhemelte van een ijzerdraad of scherp dun koord; de monsterknecht kon daarmede het paard in zulk een prikkelbaren en opgewonden toestand brengen, dat de draf een echte monsterdrif werd.

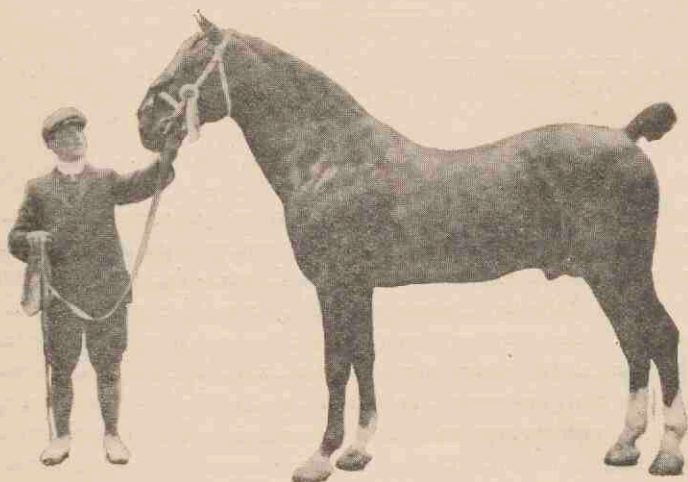
„Het streng toezicht hiertegen en het verbod van te zware ijzers deed nu sommige paarden een zeer gewonen draf gaan, welke zeer verschilde van die, welke zij vroeger toonden, toen de nieuwe bepalingen nog niet golden.

„Wel een bewijs hoe noodig deze waren.” (u. „The Field.”)

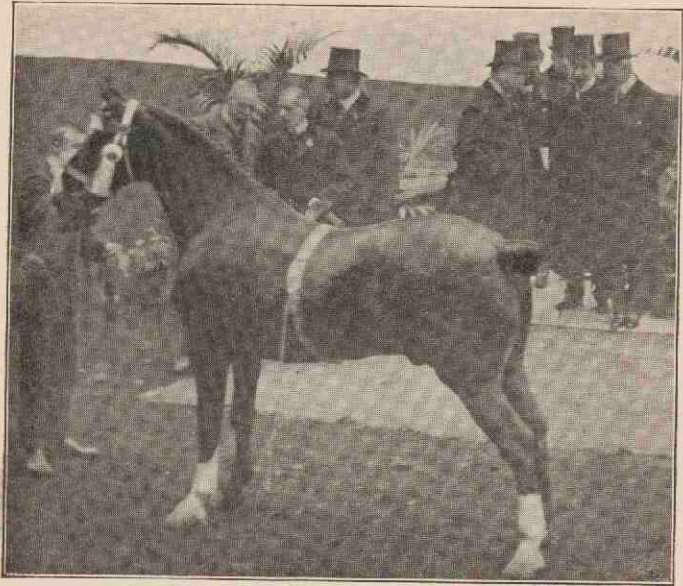
Dit neemt niet weg dat de hackneys hoog kunnen gaan, zooals hiernevens blijkt uit een photo, te Elst genomen van bovengenoemden *Diplomatist*.

Wij zijn in de gelegenheid de afbeeldingen te plaatsen van twee kampioens der thans gehouden hackney-tentoonstelling die wij hieronder laten volgen.

Kirkburn Toreador,
Kampioenhengst 1909, eig. Mr. F. W. Brittle.

De uitreiking van een Kampioenscup,
in tegenwoordigheid van Z. K. H. den Prins van Wales,
aan **Copmanthorpe Performer**, 5 jaar, van
Garton Duke of Connaught.

ONDERZOEKINGEN OVER DEN PLAT- EN DEN VOLHOEF BIJ HET PAARD,

door Dr. med. vet. Kurt Albert*).

De plat- en volhoef behooren tot de best bekende hoefgebreken. Beide komen dikwijls voor en kunnen het arbeidsvermogen soms sterk belemmeren.

Wij weten dat deze gebreken meer aan de vóór- dan aan de achterhoeven optreden en dat zij bij grovere rassen meer worden aangetroffen dan bij edele paarden. De veranderingen, uitwendig aan dergelijke hoeven waarneembaar, zijn nauwkeurig bekend, evenals de oorzaken, de bestrijdingsmiddelen en de afwijkingen van het hoefbeen, die bij plat- en volhoef ontstaan.

Daarentegen zijn weinig bekend de veranderingen in het binnendeel van den hoornwand en vooral die welke voorkomen aan vleesch- en hoornplaatjes. Heeft de breedte der hoornplaatjes en de dikte van den hoornwand invloed op het ontstaan dezer gebreken? Van welken aard zijn de met het bloote oog — en de met een vergrootglas waarneembare veranderingen aan de vleesch- en hoorn-tepeltjes? Komen er aan het hoefbeen veranderingen voor, welke als karakteristiek voor plat- en volhoef kunnen worden beschouwd? en meer andere.

Bij den plat- en den volhoef hebben wij met een daling van het hoefbeen te maken, welke hoofdzakelijk met veranderingen van dit been, van zijn ophang-apparaat en van den hoornschoen gepaard gaat.

Het hoefbeen, met het straalbeen samen den lichaamslast dragende, is door de hoeflederhuid aan den hoornschoen verbonden. Deze verbinding is vooral innig door de aanhangselen (tepeltjes en plaatjes) dier hoeflederhuid, terwijl ieder aanhangsel sluit in een verdieping van den hoornschoen en iedere gleuf of indeuking der vleezige deelen wordt opgevuld door een hoornaanhangsel. Dit is een natuurlijk gevolg van het feit dat de geheele oppervlakte der hoeflederhuid hoorn vormt.

De plaatjes zijn aan den toonwand het langst en bovendien het dichtst naast elkaar geplaatst. De lengte, breedte, en dichtheid van plaatsing dier plaatjes nemen naar de verzenen geleidelijk af. Fambach heeft hierover in 1886 reeds onderzoekingen openbaar gemaakt, waarbij tevens is gebleken dat bij spitse hoeven de verbinding tusschen vleesch- en hoornwand bij de steunsels hoeken zwakjes is.

Om de verhoudingen bij plat- en volhoeven beter te kunnen beoordeelen, verrichtte ik gelijktijdig metingen bij gezonde (normale) hoeven. De hoogte (of breedte) der hoornplaatjes bedroeg in den toon 2.5—5 mM., aan het zijgedeelte 2.5—3.5 mM., aan de verzenen 1.5—3 mM. en bij de steunsels 1.5—3 mM.; de onderlinge verhouding van deze vier was ongeveer als: 3.5 : 3 : 2.5 : 2 mM.

De verhouding bij spitse en stompe hoeven werd vrijwel evenzoo bevonden als vroeger door Fambach is aangegeven.

Bij 45 hoeven werden op 1 cM. breedte gevonden: 24 plaatjes in den toon, 20 aan het zijgedeelte, 15 aan de verzenen en 9 aan de steunsels.

Wat het totaal aantal hoornplaatjes betreft, — Leisering en Hartman vonden gemiddeld 550—600, Fambach nam 554 waar en Schrijver gemiddeld 568. Het aantal hierbij waargenomen lag tusschen 475 en 630 als uiterste getallen, en was niet evenredig afhankelijk van de grootte van den hoef.

(Slot volgende aflevering).

*) Dit artikel komt voor in „Der Hufschmied”, Maart 1909. Het is een uittreksel van een proefschrift waarop de veearts Kurt Albert tot dokter in de veeartsnijkunde is bevorderd en welk proefschrift is bewerkt onder de leiding van Prof. Dr. Lungwitz, staande aan het hoofd van het Instituut voor Hoefkunde, deel uitmakende van de Koninklijke Veeartsnijkundige Hoogeschool te Dresden. Red.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** De leerlingen W. de Vries te Roden en H. van der Tuuk te Kommerzijl hebben na een verblijf van 5 maanden aan de inrichting deze resp. op 27 Februari en 6 Maart met goed getuigschrift verlaten.

Weder toegelaten als leerlingen op 1 Maart S. Kruijer van Middelbert en op 8 Maart J. Dijkhuis van Eexta, gem. Scheemda.

— **Hoefsmidschool te Amersfoort.** Van 1 April tot 30 September zal bij de rij- en hoefsmidschool te Amersfoort een cursus worden gehouden tot opleiding van hoefsmeden van 6 miliciens der infanterie. Het doel is om zodoende bij de regimenten van dat wapen bij mobilisatie over hoefsmeden te kunnen beschikken. Voor hen, die tijdens den cursus blijken van bijzondere bekwaamheden geven, kan de duur van den cursus worden bekort door hen tot 30 September in het genot van verlof te stellen.

— **Noord-Holland.** Het examen voor de 16 deelnemers aan den cursus in hoefbeslag van de Afd. *Hoorn* is voor het practisch gedeelte aangevangen op 8 Maart; een week later zal de tweede ploeg in de praktijk worden geëxamineerd, terwijl het examen in theoretisch hoefbeslag plaatsvindt op 21 Maart a.s.

Het examen voor de 9 deelnemers aan den cursus te *Schagen* wordt gehouden op 9 April a.s.

— **Vereeniging Hollands Noorderkwartier.** Ten behoeve van den *cursus in hoefbeslag te Schagen* werd wederom eene subsidie van *f* 100 verleend.

Op voorstel van den heer Visser te Berkhout werd besloten met den Smedenbond in overleg te treden omtrent het instellen van eene contrôle over de gediplomeerde hoefsmeden en zulks ten einde zich te overtuigen of het geleerde wel blijvend in de praktijk wordt toegepast. (N. L. W.)

— **Onbeslagen hoeven.** Somtijds hoort men nog aanraden paarden, die arbeid verrichten, onbeslagen te laten en worden dan voorbeelden opgenoemd van ijzerharde hoeven, die niet beslagen behoeften te worden. Als men nagaat hoe oud het beslaan of op andere wijze beschermen van de hoeven der paarden reeds is, dan blijkt daaruit wel, dat ook in vroeger tijden de noodzakelijkheid hiervoor heeft bestaan, evenals die ook nu nog bestaat. In het maandblad *Hippos* no. 4 van 1893 zeiden wij dat de vraag: „kan het beslag bij gewoon gebruik op onze kunstwegen worden ontbeerd?” ontkenkend moest worden beantwoord, waarbij wij natuurlijk alleen normale hoeven op het oog hadden, want bij abnormale zijn er tal van gevallen, waarin het aangewezen is ze tijdelijk onbeslagen te laten.

Maar zelfs bij paarden, die niet bereden of ingespannen worden gebruikt, en zich *witsluitend* op zand bewegen, zijn er tijden van het jaar, dat zij onbeslagen zijnde, gevoelig zullen loopen. In het Remontedepôt te Milligen kan men waarnemen, wanneer 's zomers weinig regen is gevallen en het zand van de loopplaatsen en drijfbanen overdag bepaald heet voelt, als men er de hand oplegt, dat verscheiden paarden gevoelig loopen, zoo zelfs, dat het noodig kan zijn ze tijdelijk een paar lichte voorijzers te geven. Wanneer de paarden, na een natten zomer, uit de weide komen en de hoeven daardoor zacht zijn, duurt het soms weken voordat zij in het zand normaal loopen. Dit is het geval bij de Ieren, waarvan het meerendeel, vooral de 3-jarige, voor dien tijd slechts een enkele maal zijn beslagen geweest. De inlandsche paarden van het Depôt, die gewoonlijk al langer, ten minste van voren, zijn beslagen geweest, mogen nimmer in loopplaatsen loopen waar

fijne kiezelsteentjes in het zand zijn; deze toch dringen in de zachtere zool en doen de paarden kreupel gaan.

Men behoeft slechts te vergelijken den tijdduur van den groei van den hoof en het spoedig slijten van de ijzers bij paarden, die elken dag enkele uren voor het rijtuig of onder het zadel worden gebruikt, om te kunnen weten dat beslag onmisbaar is.

In den Russisch-Japanschen oorlog is de Russische cavalerie zeer in haar taak bemoeilijkt door gebrek aan ijzers en aan hoefsmeden en dit nog wel bij een leger, dat den oorlog grootendeels terugtrekkende heeft gevoerd; hoeveel erger zou dit zijn geweest zoo het in voorwaartsche richting had geageerd!

K.

— **Verbod van wedden.** De burgemeester van Bloemendaal heeft verboden, op grond van een wet van 1815, dat er te Woestduin op Zondag rennen en draverijen worden gehouden. Indien dit verbod blijft gehandhaafd zullen er heel wat hoefsmeden en zadelmakers een gedeelte boter van hun brood verliezen. De eigenaars van renpaarden en dravers zijn in den regel goede betalers. Het houden van rennen en draverijen op andere dagen kan door te weinig bezoek in den regel de kosten niet goed maken.

PERSOVERZICHT.

OP WEG NAAR 'T ARMHUIS.

Wat is ze suffig, wat is ze moe,

Lief moedertje, oud en arm;

Wat knikt ze treurig haar huisje toe,

Ééns het plekje lief en warm.

Het rimp'lig voorhoofd in diépe plooi,

En weemoedvol 'n stille traan,

In d' oude oogen (eens glanzend mooi),

Staart moedertje 't huisje aan.

Als piepjong vrouwtje heeft eens haar
voet

Deez' lieflijke plek betreên;

De hand des echtviands, zoo sterk,
zoo goed,

Zij leidde haar zacht hierheen.

Gejubeld heeft ze in 't blij genot

Van 't vriendelijk, stil tehuis;

Geleden heeft ze, als 't harde lot,

Te dragen gaf smart en kruis.

SCHREANS, bij Leeuwarden.

Zij was vol zorgen voor man en kroost,

Teer moedertje, trouw en wijs;

Zij was zoo werkzaam, steeds onver-
poosd,

Totdat ze was oud en grijs.

Zij gingen henen, èn man èn kroost,

Heel van verre of naar 't graf.

Wat was ze eenzaam, geen kracht,
geen troost

Voor moedertje, oud en af.

Wat was ze treurig, geen werk, geen
brood,

Braaf moedertje arm en oud;

Wat is ze droevig, want in haar nood

Wenkt 't armhuis, kil en koud.

Daar gaat ze henen, met bloedend hart,

Wegpinkende traan bij traan,

En weenend klaagt ze, in diepe smart:

„God! oud en arm, mag 't bestaan?”

J. K.—B.

(u. „De Smidsgezel”.)

Amerika.

— *Amerikaansche ijzermarkt.* Volgens de „Iron-Age” is de toestand onveranderd gebleven, weshalve voor later bedrijf-inkrimpingen worden verwacht. In het bijzonder wordt door de spoorwegmaatschappijen eene gereserveerde houding aangenomen. Er worden onderhandelingen gevoerd door de Grand Trunk voor de levering van 37000 ton rails. De onderhandelingen tusschen Carnegie, de Steel Company en de Pressed Steel Car Company, betreffende vernieuwing van het reeds vroeger medegedeelde contract voor staalleveringen, werden afgebroken, zoodat de Pressed Steel Car. Co. haar behoefte aan materieel in de open markt zal moeten dekken.

(u. „De Smidsgezel”).

China.

— *IJzer- en staalindustrie in China.* In een brief uit Shanghai aan de Erf. Ztg. wordt opgemerkt, dat terwijl de industriële ontwikkeling in Japan al sedert een reeks van jaren aanhoudt, nu ook China ernstig op weg is aan zijn nijverheid meerdere uitbreiding te geven. Weliswaar gaat China op dit punt zeer langzaam vooruit, doch er valt, volgens den correspondent, niet aan te twijfelen dat, wanneer de vele Chineesche studenten uit de Europeesche landen zullen zijn teruggekeerd, de uitbreiding der industriële ondernemingen een hooge vlucht zal nemen. En dit is voor den handel en de industrie van Europa van belang, temeer nu de Chineezen voornemens zijn aan den internationalen handel deel te nemen.

Als voorbeeld kan genoemd worden de Hanyang ijzer- en staalfabriek, die tegenover de stad Hankow gelegen is. Deze fabriek heeft zich reeds nu tot een inrichting van den eersten rang ontwikkeld en toont tevens aan wat de door Europeanen onderwezen Chineezen vermogen. Tot de oprichting dezer fabriek werd overgegaan op initiatief van den onderkoning Chang Chih-toeng, toen hij te Foochow resideerde. Reeds bij den aanleg van den Peking-Hankow spoorweg in 1893 was de fabriek in staat, de benodigde rails voor dezen spoorweg gemakkelijk te leveren.

Aanvankelijk werkte de fabriek met geen goede uitkomst, doch in de beide laatste jaren werden de machinerieën aanzienlijk uitgebreid en verbeterd en werd ook electriciteit aangewend, zoodat het productievermogen thans aan alle eischen voldoet. Bedoelde fabriek beschikt nu reeds over een complex van 120 acres land, en geeft aan 3450 Chineezen werk, terwijl er 20 Europeanen als ingenieurs, electriciens en opzichters aan verbonden zijn. De nieuwe smelterijen, die dagelijks 250 ton ruw ijzer procudeeren, zijn nu in werking gesteld; een tweede oven levert 250 à 300 ton per dag. Verder zijn er drie staalsmeltovens, die ieder 200 ton kunnen afleveren, terwijl een vierde binnenkort zal worden gebouwd. De staalfabriek grenst aan de smelterijen, en zoodra de aanleg geheel gereed is, kan het gesmolten ijzer uit den grooten gietlepel met behulp van de aangelegde korte spoorwegverbinding, zonder af te koelen, in de staalovens worden getransporteerd. De Chineesche werklieden werken goed en zijn goedkoope werkkrachten. Ervaren Chineesche machinisten en werklieden verdienen M. 20 à 80 per maand; het gemiddelde loon is circa M. 1.20 per dag, gewone werklieden en koelies bekomen 20 à 40 pf. per dag. De artikelen die worden vervaardigd zijn

rails, staal in staven, staalplaten, hoekstaal, stalen walzen, pijlers, schroeven enz. Het vervaardigde staal moet wat de kwaliteit betreft geheel gelijk staan met het Europeesche fabrikaat. (N. R. C.)

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

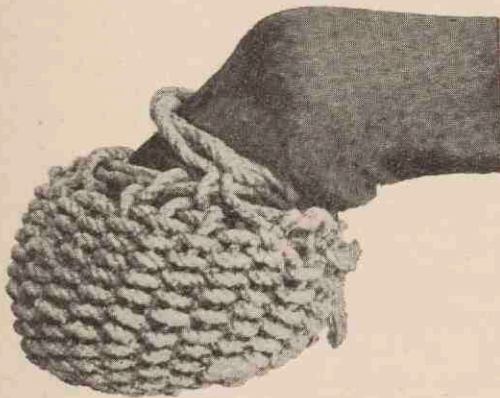
HOEFIJZER, ZADEL EN STIJGBEUGEL.

Alle zaken hebben hunne geschiedenis, en dingen welke ons heden zoo alledaags voorkomen, zijn toch niet ten alle tijde aanwezig geweest. Uit den aard der zaak is het dan ook niet gemakkelijk het eerste verschijnen eener nieuwe uitvinding op te duiken. Wij willen dit echter beproeven met het onontbeerlijke toebehooren van een rijpaard, n.l.: hoefijzer, zadel en stijgbeugel.

Het is bewezen, dat reeds de Grieken en Romeinen getracht hebben, den hoof van het trekvee voor beschadiging te beschutten. Zoo vermelden ons Aristoteles zoowel als Plinius, dat men de kameelen, in den krijg en op lange tochten, van schoeisel voorzag. Wanneer het trekvee, bijzonder ossen, gebreken aan de hoeven vertoonden, dan voorzag men deze van schoeisel, welke uit een hennep-achtige plant vervaardigd werden. Deze werden echter niet alle aangelegd uit medisch oogpunt, doch ook om andere redenen. Voornamelijk lieten deze schoenen zeer kostbaar uitrusten. Zoo verhaalt men van Keizer Nero dat zijne muil dieren op kleine reizen zilveren schoeisel droegen, terwijl die zijner gemalin

zelfs met goud gemonteerd waren. Zeer vast hebben deze echter niet gezeten, want er wordt van vermeld, dat zij in het zand bleven steken. Het blijkt uit meerdere zaken dat deze bekleeding den hoof meer als sieraad dan als beschutting dienst deed, want Mithriadites zoowel als Alexander klaagden er over, dat de ruitery niet te gebruiken was, daar de hoeven der paarden geheel afsleten. Hieruit blijkt ten volle de onwaarde der schoenen voor de paarden.

Tot bevestiging dient, dat de paarden op de oude kunstwerken, b.v. de Zuilen van Troje, Antonius en Marcus Aurelius, eveneens zonder schoeisel zijn voorgesteld. Er bestaat echter een kunstwerk (basrelief), hetwelk de jacht der Galliciërs voorstelt, en hierop komt een paard voor, met een ijzer beslagen. Hierdoor beïnvloed, heeft men de ouderdom van het hoefijzer zeer hoog geschat, totdat ten slotte bleek, dat deze voet van lateren datum was, zoodat de kunstenaar zich had vergist. Bovendien bevindt zich in geen woordenboek een woord voor hoefijzer, niettegenstaande er vele hoofgebreken in vermeld worden. Integendeel richtten de oudere volken hun doel geheel

op harde hoeven, zoodat zelfs Xenophon een middel beschrijft om deze eigenschap te verkrijgen. Buitendien is het in dien tijd, gezien den toestand der wegen, niet direct noodig geweest, den hoof door ijzer te beschutten. Nog heden zijn er volken welke hun paarden niet beslaan, zooals de Tartaren, ook in Japan niet*), alhoewel men zich daar veel van schoenen bedient.

Met zekerheid zijn de hoefijzers eerst in de negende eeuw aan te wijzen. Hier worden bedoeld de eerste aangenagelde hoefijzers, waarvan zich keizer Leo en Constantijn bedienden. Van dien tijd af worden ze meer algemeen, zoodat wij ze in de elfde eeuw in Fransche, Italiaansche en Engelsche geschriften vinden vermeld.

De uitvinding van het zadel dagteekent reeds uit de vierde eeuw. In de oudste tijden zat de ruiter natuurlijk op zijn paard, zonder beschutting. Het eerst kwamen dekken in gebruik, waarbij door de Romeinen groote luxe werd ten toon gespreid. Echter gold het voor mannelijk, zonder dek te rijden, en de Germanen verachtten de Romeinen, wjl zij op dekken zaten. De eerste zekere vermelding vinden wij van 385, waarbij keizer Theodosius, een streng verbod uitvaardigt, dat de zadels der postpaarden niet meer dan 60 pond mogen wegen; in ieder geval schijnen deze eerste zadels zeer zwaar gemaakt te zijn. Ook met het zadel werd een zeer groote weelde vertoond, zoodat in de vijfde eeuw Leo I een verbod gaf, dat niemand een zadel met paarden of edelgesteenten mocht bezitten. Naar alle waarschijnlijkheid zijn de Perzen de uitvinders van het zadel, want deze hebben, om gemakkelijker op hunne paarden te kunnen zitten, deze eerst meerdere dekken opgelegd, waaruit geleidelijk het zadel is ontstaan. Een verder bewijs hiervoor is, dat men voor zadelpaarden het liefst Perzische paarden gebruikte, daar deze het zadeldragen gewoon waren.

Den stijgbeugel hebben de Grieken en Romeinen niet gekend. Gracchus liet nog steenen op de hoeken der straten plaatsen, waardoor de ruiter gemakkelijk kon opstijgen. Zulke steenen vindt men nog heden ten dage voor oude raadhuisen enz. Ook hielpen paardeknechten den ruiter op het paard, of werden daartoe houten bokken aangewend. Dit had ook aanleiding gegeven tot de hatelijke gewoonte, dat een overwonnen vijand zich moest nederwerpen voor zijn overwinnaar, zoodat deze steunende met zijn voet op diens rug, zijn paard kon bestijgen. De soldaten hadden aan den lans of piek, een haak of lederen lus, waarin bij het opstijgen de voet werd gezet. De eerste zekere vermelding van den stijgbeugel vinden wij in een boek van keizer Mauritius in de zesde eeuw, handelende over de krijgskunst. Hierin wordt vermeld, dat de krijger aan de linkerzijde van zijn paard twee stijgbeugels bezat, om desnoods een gewonden krijger achter op zijn paard te kunnen zetten, en hem zoo buiten gevaar te brengen. Wij zien hieruit, dat zulke alledaagsche zaken soms een gewichtige loopbaan achter zich hebben, vóórdat zij tot algemeen nut worden aangewend.

(Uit „*Deutsche Schmiede-Zeitung*“).

M.

*) Zooals de lezers uit een artikel in de Febr. afl. hebben kunnen zien, is de toestand de laatste jaren in Japan belangrijk gewijzigd en wordt ook het hoefbeslag er thans wel degelijk beoefend. Red.

Er biedt zich aan:

Een gediplomeerd HOEFSMID,

tevens goed bekend met vuur- en bankwerk.

Brieven Kwartelstraat 8, Utrecht.

RIJWIELEN
en RIJWIEL-ONDERDEELEN.

BEST ADRES,
uitsluitend v. d. wederverkoop.

is E. A. KESTEIN,
Hoogstraat 216.

ROTTERDAM,

Kunsthorn,

voor Hoefbeslag,

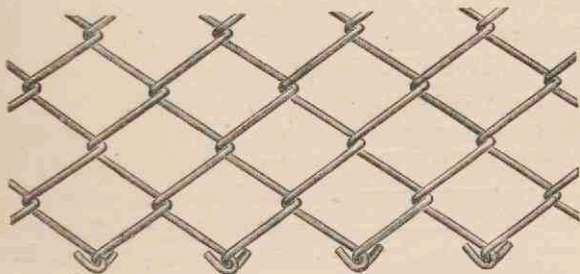
verkrijgbaar in de chemicaliën
en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen
en hoefsmeden op aanvraag gratis.

Eerste Electriscbe Draadvlechterij

D. HOGENBIRK & ZOON, Bloemendaal bij Haarlem.

Leveren spoedig en
billijk VIERHOEKIG
VLECHTDRAAD

in elke gewenschte
maaswijdte, draad-
dikte en breedte.

Vraag prijs en monsters.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar ECHTE

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve

vooral op het merk:

F. D. te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

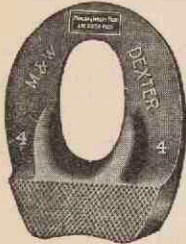
— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

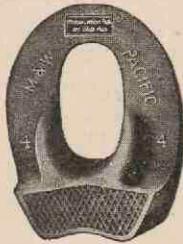
Meest uitgebreide sortering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telephoon
No. 1355.

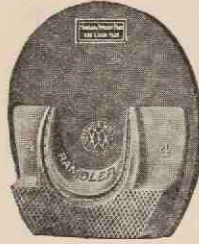
NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN, voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met flink hielstuk.

Merk „Pacific”,
met zwaar hielstuk.

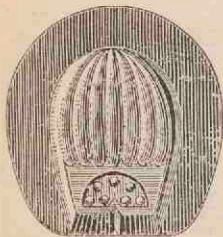
Merk „Rambler”,
in witte en grijze
Caoutchouc,
op leder opgenaaid
met flink hielstuk,
voorradig van 4½
tot 6½ Eng. dm.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

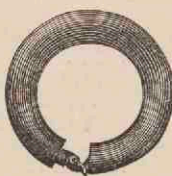

Merk „Chicago”,
geheel Caoutchouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor zware paar-
den, voorradig van
7½ tot 7¾ Eng. dm.

Open Zolen uit één stuk kunnen
dus onmogelijk loslaten, bijzonder aan-
bevelenswaardig, prijzen zeer billijk,
voorradig in 11 maten van 4½ tot
6½ Eng. dm., uiterste breedte buiten-
kant ijzers gemeten.

Dichte Luchtdruk-
zolen in 10 maten,
voor- en achterijzers,
voorradig.

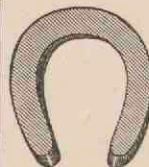
Strijkringen
met riempje.

Gewone
Engelsche Hoefzolen

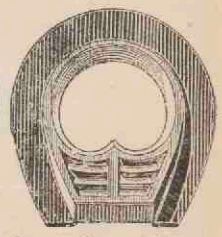
op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.

Engelsche Hoefzolen

A. en D. & H.

Hoef-
randen.

Open Caoutchouc
zool, merk B. V.,
in 7 maten, voor-
en achterijzers,
voorradig.

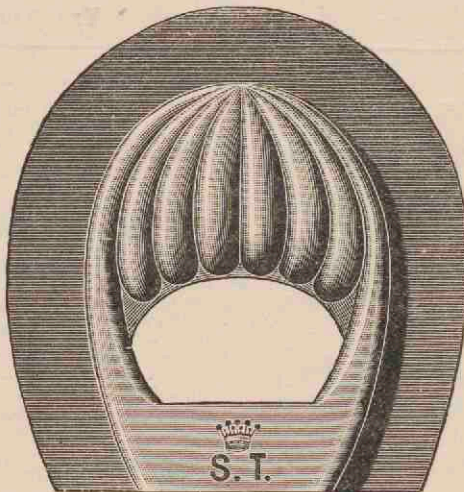
Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
nietluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradig.

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

Opruimers voor
Schroefgaten.

Schroeven en Stiffen
in alle modellen,
tijdige bestelling
gewenscht.

Touwijzers in
verschillende maten.

Open Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

Caoutchouc
Hielstukken.

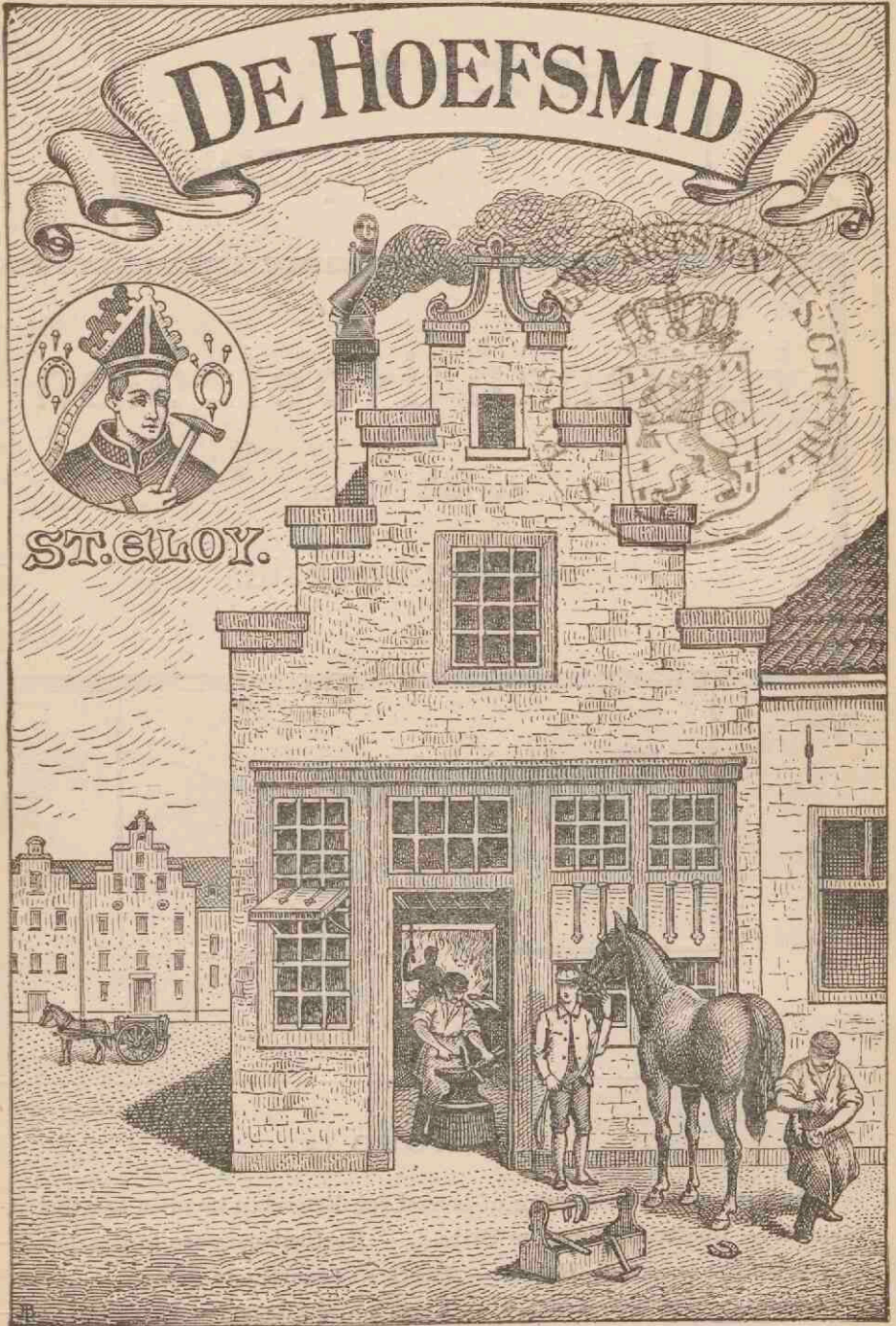
Kunsthooen.

Hoef tangen.
Renetten (rechts en
links).

Hoefraspen.
Houwklingen.
Hoefhamers.

Las- of Welbladen en
Poeder
om ijzer en staal te
wellen.

Men lette op het echte merk S T met kroon.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,

Wijnhaven 127.

INHOUD.

Beslagvorm tot verbetering of herstel van Franschen stand en toontredersstand. — Hoefbeslag-cursus te Utrecht. — Hoefbeslagexamen te Haarlem. — Hoefbeslag-examen te Hoorn. — Hoefbeslag-examen te Schagen. — Hoefbeslag-examen te 's-Gravenhage. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

BESLAGVORM TOT VERBETERING OF HERSTEL VAN
FRANSCHEN STAND EN TOONTREDERSTAND.

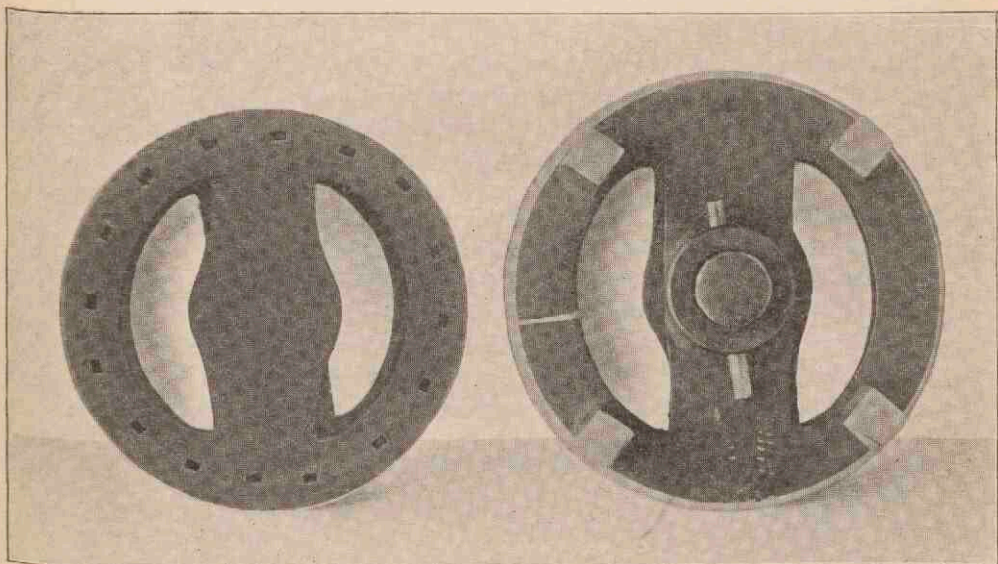
Door welwillende tusschenkomst van den Directeur der Burgerhoefsmids-
school te Tiel, die tevens een stel ijzers aankocht en aan „De Hoefsmid” in
bruikleen afstond, werden wij met het feit in kennis gesteld, dat de ge-
diplomeerde hoefsmid C. P. ten Ham te Montfoort een beslagvorm had
uitgedacht ten einde hiermede een gedraaiden stand in het onderbeen nor-
maal te maken.

Wij hebben van het ijzer eenige afbeeldingen laten maken, die hieronder
zijn weergegeven en de wijze, waarop de vinding is samengesteld, gemakke-
lijker doen begrijpen.

Figuur 1.

A.

B.

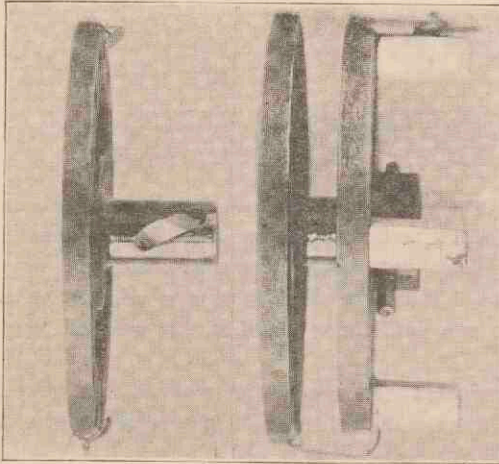

De grondgedachte der vinding, die werkelijk zeer der vermelding waard
is, al moet haar praktische waarde nog blijken, bestaat daarin, dat het dier
bij het belasten van den verdraaid gestelden voet in tegengestelde richting
wordt gedraaid, hetgeen verkregen wordt op de volgende wijze:

Het hoefijzer bestaat uit twee ringen; de bovenste A is een weinig grooter

dan de onderste B *); ieder ring is voorzien van een stevigen dwarsbalk, terwijl in den bovensten 16 nagelgaten zijn aangebracht en op het midden van

Figuur 2.

den balk (zie figuur 2) een pin van 4 c.M. lang en 2 c.M. dik. Deze pin bezit een eenigszins verdraaid spilgat, verloopende in den trant van een wenteltrap, 3 c.M. lang en 0.7 c.M. breed.

Op den dwarsbalk van den onderste ring (figuur 1 B) is een ronde verdikking gemaakt, hoog 1.5 c.M., voorzien van een rond gat, waar de pin van den bovensten ring juist in past. Ook is beiderzijds door bovengenoemde verdikking een klein dwars gaatje geboord, waardoor

een dunne pin wordt aangebracht om de twee ringen aan elkaar te verbinden. Verder is de onderste ring (zie figuur 2 rechts) voorzien van 4 schroefkalkoenen, hoog 3 c.M.

Wat het aanbrengen van het ijzer aangaat, schrijft de uitvinder, die spreekt van het „spiraal-draai-hoefijzer”, ongeveer het volgende:

„Het onderleggen van het ijzer vereischt een zorgvuldige behandeling; daartoe trekt men de pin er uit; nu is het ijzer uit elkaar en kan onder den hoof worden gelegd, nadat deze voldoende is verzorgd. Is het ijzer (figuur 1 A) aan den hoof bevestigd, dan is het noodzakelijk te zorgen dat geene nagelkoppen uitsteken en de ondervlakte van het ijzer (bovenste ring A) goed vlak is. Alsdan legt men het tweede deel (B) van het ijzer onder het reeds aan den hoof bevestigde en steekt daarna de pin, die er eerst is uitgenomen, weer op haar plaats. Zoodra het dier op het ijzer rust, zakt de bovenring A tegen den onderring B, waarbij tevens het been in de goede richting wordt gedraaid. Terstond ontwaart men dat het jonge paard breeder in de borst wordt.”

* * *

Het model, dat door den uitvinder aan de Hoefsmidsschool te Tiel is verkocht, weegt ruim 2 K.G. en is ongetwijfeld, om ondergelegd te worden, te zwaar. Bovendien komt ons de draaiing extra sterk voor. Aan de „Inrichting voor hoofbeslag te Groningen” zal een lichter model worden nagemaakt en wij hopen dan, na het ook eens te hebben aangewend, er later op terug te komen.

Het is bekend dat het corrigeeren van Franschen stand en van toontre-

*) Helaas is de afbeelding in grootte juist in tegengestelden zin weergegeven, dat echter aan het begrijpen geen afbreuk doet.

dersstand wel verbetering op het oog geeft, doch veelal ongewenschte wijzigingen bij de gewrichten veroorzaakt, die een spoediger versleten geraken van het dier tengevolge kunnen hebben. Het laatste woord hierover is echter nog niet gesproken.

Red.

HOEFBESLAG-CURSUS TE UTRECHT.

Het 1e gedeelte v/d. cursus in hoefbeslag 1908—10, gehouden vanwege het Genootschap voor Landbouw en Kruidkunde te Utrecht, en aangevangen 7 November 1908, eindigde 27 Maart 1909. Op laatstgemelden dag onderwierpen de deelnemende leerlingen zich aan het voorgeschreven overgangsexamen, ten einde te kunnen deelnemen aan het 2e gedeelte van dezen cursus, welke in November e.k. zal beginnen.

Het examen bestond in: 1° het vervaardigen van een koppel voorijzers; 2° het vervaardigen van een hoefijzer voor een aangewezen paardehoef van normalen vorm, de bewerking en het beslaan van dien hoef; en 3° bespreking van den bouw en de verrichtingen van den voet, de eigenschappen van het hoefijzer, over bewerken, passen en onderleggen van het ijzer.

Resultaat naar orde van kunde was: 1. H. F. L. Lammers te Jutfaas; 2. A. Niessen te Vleuten; 3. C. van Harberden te Loenen a/d. Vecht; 4. H. W. B. Michgelsen te Oudewater; 5. A. Okkerman te Kockengen; 6. J. N. van Sijl te Werkhoven; 7. H. van de Castel te Schalkwijk; 8. J. H. Th. Ruijsbroek te Wijk bij Duurstede. M.

HOEFBESLAG-EXAMEN TE HAARLEM.

Op 5 en 6 April j.l. werd examen afgenomen van de 11 leerlingen, die in den winter van 1908/9 deelnamen aan den vanwege de Afdeling „Haarlem en Omstreken” der Hollandsche Maatschappij van Landbouw gehouden cursus in practisch- en theoretisch hoefbeslag voor burgerhoefsmeden.

De examen-commissie bestond uit de Heeren: H. Vixseboxse, Kapitein-Paardenarts te Haarlem, hoofd van den cursus, J. Laméris, Gep. Majoor-Paardenarts te 's-Gravenhage en D. C. Kruijmel, plaatsvervangend districts-veearts te Haarlem.

Van de 11 leerlingen voldeden 9 (van wie 2 met lof) aan de gestelde eischen en verwierven alzoo het diploma.

De gediplomeerden zijn: A. Brinkhorst, Beverwijk; A. Huisman, Alkmaar; B. P. Schulte, Voorhout (Zuid-Holland); R. Müller, Amsterdam; J. Bonsing, Haarlemmermeer; A. H. Cortie, Haarlem; K. de Reus, Winkel; N. Rodenburg, Uitgeest en J. Kroon, Abbenes (Haarlemmermeer).

(u. *N. L. W.*)

HOEFBESLAG-EXAMEN TE HOORN.

Op 21 Maart j.l. heeft te Hoorn het eindexamen plaats gehad van den over twee winterhalfjaren verdeelden cursus in hoefbeslag. De uitslag is als volgt: Geslaagd met het praedicaat „uitmuntend”: C. H. Vlotman te Hoorn en K. Heugens te Beets, — met „zeer goed”: F. van Heerwaarden * te Texel en B. Houtman te Stompctoren, — met „goed”: B. Lenting te Zwag, J. Hoekstra te Abbekerk, S. de Groot * te Scharwou, K. Vrolijk te Hem, J. Vemeulen * te Boebeldijk, C. Rennooi * te Hoorn, G. van Arnhem te Houwert, W. van Dok * te Langedijk, A. Floris te Spierdijk en P. Veld te Bovenkarspel, — met „voldoende”: F. Veul te Oosterblokker en P. Meijerink te Hoorn.

De examen-commissie bestond uit de heeren: C. Nobel, Rijkslandbouwleeraar te Schagen, F. M. de Leur, Rijks-veearts te Hoorn en H. Kruyt onderwijzer-hoefsmid te Beemster, — de commissie van toezicht uit de heeren H. Cortie te Hoogkarspel, J. van Loon te Schardam, J. F. Stam te Zwaag, respectievelijk voorzitter, secretaris en penningmeester v. d. smedenbond afd. Hoorn en B. Hart gedipl. hoefsmid te Twisk.

De gediplomeerden, achter wiens naam een sterretje is geplaatst, zijn smidsbazen, de overige gezellen.

HOEFBESLAG-EXAMEN TE SCHAGEN.

Het eindexamen van den 2-jarigen cursus te Schagen had 10 April j.l. plaats; 9 deelnemers onderwierpen zich aan dat examen, met het gevolg dat aan 8 het diploma kon worden uitgereikt, n.l. aan (alphabetische volgorde): J. de Boer te Anna Paulowna, W. Driesen te Barsingerhorn, J. Kleij, P. Kwantes, beide te Zijpe, F. Moorman, J. B. Mulder, beide te Helder, S. Timmerman te Schoorl en A. v. d. Walle te Zijpe.

Het onderwijs is gegeven door den heer G. M u y s, vee-arts te Schagen en den onderwijzer-hoefsmid H. Kruyt te Beemster. — De examen-commissie bestond uit: W. A. H. van Horsen, onderwijzer in het hoefbeslag aan 's Rijks-veeartsenijsschool, P. Smit Azn., gedipl. hoefsmid te Wieringerwaard en G. Muijs, veearts te Schagen.

Nevens de commissie, bestaande uit vertegenwoordigers voor de Holl. Mij. v. Landb. afd. Schagen, de Ver. tot ontwikkeling v. d. Landb. in Holl.-Noorderkwartier en de Smedenvereeniging, werd voormeld examen bijgewoond door den heer F. B. Löhnis, inspecteur v. d. landbouw en den heer C. Nobel, Rijkslandbouwleeraar te Schagen.

HOEFBESLAG-EXAMEN TE 's GRAVENHAGE.

Den 7^{den} en 8sten April l.l. had het examen plaats van de deelnemers aan den provincialen cursus van 1908—'09, vanwege de afdeeling 's Gravenhage van de Hollandsche Maatschappij van Landbouw gehouden in voorgeselde plaats, in de smederij en lokalen van de cavalerie-kazerne. Ook deze cursus

stond onder de leiding van den Oud-Majoor Paardenarts J. Laméris, voor het practische gedeelte bijgestaan door den Korporaal-hoefsmid K. van Vuuren. Met het onderwijzend personeel traden de H.H. C. Fauel te Rotterdam en J. B. H. Moubis te Utrecht als examinatoren op.

Aan het examen onderwierpen zich de 12 leerlingen van den cursus, welke allen slaagden. Het examen bestond in:

1°. bespreking van stand en gang van een paard, en in verband hiermede het beslag van een hoof, den candidaat door het lot toebedeeld;

2°. de bewerking van dien hoof, de vervaardiging van het ijzer en het onderslaan hiervan;

3°. de theorie van het hoofbeslag.

Van elken leerling was bovendien een collectie van door hen gedurende den cursus gemaakte hoofijzers, voor de meest verschillende doeleinden, ten toon gesteld, welke getuigde van vaardigheid in het smeden verkregen.

De namen der candidaten, aan welke, onmiddellijk na afloop van het examen, door den Voorzitter van het bestuur der afdeeling het diploma van hoofsmid werd uitgereikt, zijn: *met lof*: J. L. Schüler te Aarlander-veen; P. Boer te Moercapelle; *goed*: W. Augustinus te de Lier; J. Hillenius te Naaldwijk; W. J. de Haas te den Haag; J. Max te den Haag; J. Verhoef te Zevenhuizen; *voldoende*: A. Andernach te Tiel; P. Burger te Naaldwijk; F. C. Bos te Capelle a/d. IJssel; J. Ottens te Oudenhoorn; Th. Rozestraten te Oudenhoorn.

Het zeer gunstig verloop van het examen mag zonder twijfel voor een groot deel worden toegeschreven aan den bekwamen leider van dezen 9^{en} eenjarigen cursus der afdeeling, die met voorbeeldigen tact zijne leerlingen tot grooten ijver voor hun vak weet aan te sporen. — Gedurende de 2 dagen van het examen werden zoowel de practische werkzaamheden als de theoretische besprekingen bijgewoond door het Bestuur der afdeeling en tal van andere autoriteiten en belangstellenden.

M.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoofbeslag te Groningen.** Sedert de opgave in de vorige aflevering zijn geen leerlingen vertrokken of nieuwe bijgekomen.

De cursus wordt thans gevolgd door de leerlingen: J. Steenhuis van Noordbroek, R. Palthe van Peize, R. Buikema van Molenrijge (Gr.), S. Kruijer van Middelbert en J. Dijkhuis van Eexta, gem. Scheemda.

— **Aanbevolen hoefsmeden voor Drenthe.** Het Bestuur van het Drentsch P. S. beveelt voor 1909 als bekwame hoefsmeden aan: Remmelt Kuik te Beilen, Hm. Palthe te Assen, F. van Werven Gzn. te Meppel en Albert Kuiper Kzn. te Ruinerwold, welke hunne opleiding hebben genoten aan de Hoefsmidschool of bij het Detachement Veldartillerie te Amersfoort, J. de Weert te De Wijk, G. Kamps te Assen, H. Stocker te Assen, B. Hooijer te Echten, R. Staal te Annerveensche Kanaal, Roelof Staal te Anloo en H. Broeksma bij L. Bakker te Gieten, die den hoefsmidscursus, in 1892 te Assen gehouden, met goed gevolg hebben bezocht, B. B. Faber te Smilde, die met goed ge-

volg in 1895 den cursus te Leeuwarden heeft bezocht, alsmede J. van der Veen te Ruinerwold, H. Smit te Roden, K. J. Venema te Nietap, J. Faber te Wapserveen, E. Veening te Glimmen, D. Smid te Ide, gem. Vries, K. Rieske te Dwingeloo, R. Casimir te Roden, J. Oosting te Paterswolde, H. Stel te Buinen, J. Bussemaker te Z.-Sleen, J. Palthe te Peize, J. Bruins te Zuidlaren en H. Tolner te Zeijen (gem. Vries), welke met goed gevolg een cursus aan de Inrichting voor Hoefbeslag van Wiersum en Heidema te Groningen hebben bezocht, terwijl J. Rumph bij R. Sikkinga te Westerbork met goed gevolg heeft deelgenomen aan een hoefsmidscursus te Steenwijk.

— **Rij- en Hoefsmidschool te Amersfoort.** Den 19en en 20en Maart l.l. deden tien miliciens der Bereden Artillerie met goed gevolg examen (één milicien zal later examen afgenomen worden): A. M. Ankele, Ch. J. de Bruijn, J. Dekker, M. Dingenouts, J. W. Flink, H. Huisman, H. M. van Lit, G. J. Nelemans, E. G. Verhaar en J. Visser.

Van *twee* was het afgelegd examen goed, van *twee* ruim voldoende, van *drie* voldoende en van *drie* even voldoende.

De volgende zes burgerleerlingen legden ook einde Maart examen af: A. Bouwman uit Uithuizen, A. Bovenschen Azn. uit Rhenen, C. J. Gardenbroek uit Zegwaard, W. K. Goelema uit Scheemda, J. G. Wildenborg uit Haaksbergen en H. Wilmink uit Hengelo (O.).

Van *een* was het examen goed, van *drie* ruim voldoende en van *twee* voldoende.

Den cursus, die 1 April l.l. is aangevangen, volgen: J. C. van der Hoeven uit Bussum, A. van Triest uit Wageningen, J. Ruegg uit Bussum, H. van der Mheen uit Barneveld, P. G. van der Hoeff uit Wolvega en C. A. Blok uit Woudenberg.

— **Zuid-Holland.** In het verslag van den toestand der paardenfokkerij in Zd.-Holland over 1908, in zijn geheel opgenomen in „Het Paard” no. 13 '09, wordt o. m. gezegd: Op de 10 locale keuringsplaatsen, voornamelijk onder de jonge paarden, konden vele aanmerkingen, zoowel op het toilet als op het beslag, worden gemaakt, ofschoon jaarlijks vooruitgang valt te constateeren.

(Ook in deze provincie kunnen bekwame hoefsmeden dus nog eer behalen! — Evenwel dient opgemerkt, dat veelal de eigenaren zelf door ongepaste zuinigheid of slordigheid de grootste schuld hebben aan het slechte beslag, zoodat te dien opzichte de graad van ontwikkeling der hoefsmeden in onderscheidene streken moeilijk is te bepalen.

Ten opzichte van het verslag der keuringscommissie zij opgemerkt dat het nuttiger ware te achten indien aangegeven was in welke opzichten het getoonde beslag te veroordeelen viel; een in het algemeen uitgesproken veroordeeling heeft zoo goed als geen opbouwend karakter. Red.)

— **Papieren ijzers.** Vrijdag 2 April j.l. te Maisons Laffitte (Frankrijk) heeft het beslag van het paard Kennebec van den heer Van der Bilt, winner van den Prix Montesson, de algemeene belangstelling gaande gemaakt bij de

bekendmaking van Duke, den bekwamen trainer, dat het paard geloopt had op papieren ijzers.

Deze ijzers, wegende 20 gram, zijn volmaakt stevig, zooals na de course ieder heeft kunnen opmerken; bovendien verhindert dit beslag beleedigen en het glijden. Deze uitvinding, geroepen een groote rol in de training te zullen spelen, is te danken aan den heer Curot, veearts, 45 Avenue de Villier.

Het wordt er voor gehouden dat een ounce aan de voeten een pond op den rug beteekent.

(Zonder eenige afbreuk aan de waarde van Curot's vinding te willen doen, verdient het toch aanteekening, dat reeds geruimen tijd geleden papier als hoofbeslag is gebezigd, waarbij de bevestiging van den hoof met lijm geschiedde, doch de methode heeft niet voldaan. Red.)

PERSOVERZICHT.

Duitschland.

— De *April-aflevering* van „*Der Hufschmied*” bevat:

1°. een *bijdrage voor de behandeling van den hollen wand bij knolhoeven*, door den veearts R. Eberhardt, te Leipzig, waarin wordt aangegeven dat bij een waargenomen geval de holte $5\frac{1}{2}$ cM. lang, 6 cM. breed, boven afgerond was en tot op een afstand van $2\frac{1}{2}$ cM. den kroonrand naderde.

Bij de behandeling werd het losse gedeelte van den hoornwand geheel weggenomen en de ontaarde, geel gekleurde en zachte hoorngedeelten volkomen verwijderd. Bovendien werd de gezonde wand nog 1 cM. boven de weggenomen gedeelten zoodanig verdund, dat de wand met den vinger was in te drukken. Op een plek, nl. dáár waar bij het sondeeren pijn werd getoond, bleek de hoeflederhuid bloot te liggen. Deze plek werd afzonderlijk behandeld en het overige met teer nauwkeurig verbonden.

Het verband werd eens per week vernieuwd; na verloop van 3 weken werd de hoof beslagen met een balkijzer, een leeren zool en de ondervlakte van den hoof, vooral de zijdelingsche straalgroeven, nauwkeurig en flink met werk of jute opgevuld. Kreupelheid werd daarna niet meer opgemerkt. Het dier verkreeg dagelijks eenige beweging en het beslag werd alle 6 à 7 weken vernieuwd.

Na verloop van een half jaar was de hoornwand over 3 cM. normaal afgegroeid. De volle zool toonde toen echter genezen te zijn d. w. z. haar voorkomen was weer normaal, de vroeger bestaan hebbende welving verdwenen. Het paard wordt weer voor lichten arbeid gebezigd en de tijd, benodigd voor volledig herstel, heeft $10\frac{1}{2}$ maand bedragen. De hoof is nu $1\frac{1}{2}$ jaar geleden, na den waargenomen hollen wand, weer geheel normaal geworden, terwijl het paard, zowel onder den man als in het tuig, dienst doet.

(Het geval lijkt ons meer op *lossen* dan op *hollen wand*.

Red. v. „*De Hoefsmid*.”)

2°. *Onderzoekingen over den plat- en den volhoef*, door Dr. Kurt Albert.

Dit is de titel van een proefschrift, waarvan in de vorige aflevering het eerste gedeelte is besproken.

Bij plathoeven blijkt de zoolvlakte van het hoefbeen in den regel nog eenigszins uitgehold te zijn, terwijl zij bij volhoeven vlak of eenigszins gewelfd van voorkomen is.

De gewrichtsvlakte van het hoefbeen toonde aan haar rand meermalen kleine beenwoekeringen, die geleken op de bekende beenwoekeringen bij overhoef.

Aan de wandvlakte valt altijd het bijzonder groote aantal van de voedingsgaten op, terwijl aan deze vlakte ook haast nimmer kleine beenwoekeringen ontbreken, soms zelfs een $\frac{1}{2}$ duim hoogte bezittende. Ook de hoefbeensakken zijn in den regel meer of minder van beenwoekeringen voorzien, vooral bij volhoeven.

De onderzochte hoefbeenderen toonen duidelijk dat *nieuwvorming en verdwijning van beenzelfstandigheid, zoowel aan den wand als aan de zoolvlakte, van het hoefbeen kan optreden.*

De hoeflederhuid bevindt zich over het geheel in vergrooten, soms in woekerenden toestand, vooral bij volhoeven, waarbij de plaatjes een zeer verdikt en een min of meer bezemchtig voorkomen kunnen bezitten. Soms vertoonen de plaatjes het beeld van een denneboom.

3°. *Beslag met insteekstooten waaraan 2 stiften.*

Paul Schäfer, hoefsmid aan den Koningsstal te Dresden, beweert, dat dit beslag in den afgeloopen winter weer een belangrijke schrede vooruit heeft gedaan.

Dit beslag levert voor den hoefsmid minder werk en hierdoor schade op; hoewel zulks te betreuren valt, mag het toch geen reden zijn om de toepassing tegen te gaan. De afwerking dient nauwkeurig te geschieden en dan kan de smid voor zijn werk ook gerust een hogere vergoeding vragen.

4°. *Bespreking van een proefschrift, getiteld „Onderzoekingen omtrent de gevolgen van zenuwsnede bij paarden”¹⁾*, welk proefschrift herkomstig is van den veearts Hans Ackermann te Thonhub (Zwitserland). De doorsnijding der grootere zenuwen had o. a. een sterkeren hoorngroei ten gevolge. Na een tijdsverloop van 4 à 5 weken groeide de hoef, waaraan de zenuwsnede was toegepast, $1\frac{1}{2}$ à 2 c.M. meer dan die der andere zijde. De hoornzoom, alsmede de dek- of glazuurlaag van den wand, werd soms $3 \times$ zoo dik; de wand zelf soms 1 c.M. dikker, de hoornzool en de straal soms tot $1\frac{1}{2}$ c.M. dikker. De kroongroef werd minder uitgehold en verkreeg meer breedte. Ook de huid en de hoeflederhuid verdikten zich. De vleeschtepeltjes aan de kroon werden langer en zwaarder tengevolge van de verdikking. Deze veranderingen zijn gevolgen van verwijding der bloedvaten en van den grooteren bloedstoevoer.

¹⁾ Het meereendeel der lezers zal wel weten wat zenuwsnede bij paarden is. Voor de overigen zij meegedeeld, dat bij kreupelheden, tengevolge van overhoef, verbeende hoefkraakbeenderen, of andere pijnlijke stoornissen in den ondervoet, waarbij alle andere middelen hebben gefaald, de zenuwen ter weerszijden van den kogel, zoo mogelijk slechts eenzijdig of, als het kan, nog beter een der takken dier zenuw, doorsneden en ongeveer een centimeter der zenuw(en) weggenomen. Hierdoor wordt de pijn niet meer gevoeld en de kreupelheid, althans in den regel, voor een korteren of langeren tijd genezen.

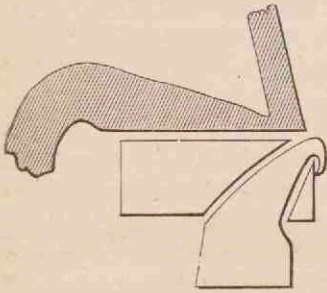
5°. Aan de zeven *hoefsmidscholen* in het *Koninkrijk Beieren* werden gedurende 1908 211 leerlingen gediplomeerd, waarvan te München 61, te Würzburg 35, te Landshut 24, te Regensburg 23, te Nürnberg 22, te Augsburg 29 en te Zweibrücken 17.

6°. Een paar berichten omtrent personen, waarvan de vermelding in „De Hoefsmid” geen doel heeft.

7°. Een *beschouwing omtrent de beteekenis van het examen voor hoefsmidsgezel*, waarin de ouders en voogden worden opgewekt om hun zoons en pupillen een cursus in hoefbeslag te doen volgen en bij het kiezen der opleidingsplaatsen eerst goed te informeeren of het te ontvangen onderwijs van deugdelijken aard kan worden geacht, daar in dit opzicht de opleidingsplaatsen nogal uiteenloopen.

8°. *Vragen en antwoorden*. Gevraagd wordt: *a.* Welke vorm van scherp beslag is bij de oefeningen der Zweedsche cavalerie op het ijs gebruikelijk? — *b.* Waarom worden bij de ijzers voor militaire paarden, waar belangrijke verrichtingen worden vereischt, niet steeds stukjes staal ingeweld? — *c.* Zijn er behalve ijznagels met wigvormigen kop ook met pyramidaalvormigen kop?

Het antwoord luidt: *a.* De Zweedsche cavalerie maakt bij oefeningen op ijsvlakten gebruik van ijznagels met wigvormigen kop, waarbij de kling kort is en waarvoor afzonderlijke nagelgaten in het ijzer zijn aangebracht, in den trant als hierevens is afgebeeld. Twee ijznagels worden in het toongedeelte, tusschen de beide toonnagelgaten aangebracht en bovendien één op de einden van iederen tak. De ijzers zijn geritst en tevens aan de ondervlakte voorzien van een afhelling. — *b.* Volgens militair voorschrift zijn de militaire hoefijzers van stukjes staal voorzien, wanneer te verwachten valt, dat zij zonder deze te spoedig zullen afslijten.

Doorsnede van den hoef, van het ijzer en van een ijznagel volgens Delpérier.

Het zou evenwel o. i. aanbeveling verdienen indien minstens voor de zware paarden, of nog beter voor alle trekpaarden, de reserve-ijzers zonder uitzondering van een stalen halfmaantje in het toongedeelte werden voorzien. — *c.* Er zijn ook ijzers met pyramidaalvormigen kop, doch die met wigvormige koppen zijn duurzamer.

Vereenigde Staten.

„Iron Age” zegt in het weekoverzicht, dat de handel in ijzer en staal gedurende de afgelopen week zeer traag was. Men is zeer teleurgesteld over de ontwikkeling der nieuwe zaken. De onzekerheid over het prijsverloop van afgewerkte ijzer- en staalartikelen wordt hoofdzakelijk als een storende factor beschouwd. Ofschoon de prijsreducties niet zeer belangrijk zijn, schijnen zij toch meer algemeen te worden en is de stemming op de markt weifelend geworden. Een gevolg daarvan is ook, dat geen verkoopen in rails tot stand kwamen. Ook de stemming op de gietijzermarkt is zwak.

(„IJzer- en Staalkroniek”).

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

HET MECHANISCHE PAARD VAN DEN LANDBOUW.

De automobiel-industrie heeft in den korten tijd van haar bestaan en ontwikkeling, een merkwaardige rol ten platten lande vervuld. In den beginne gebeurde het, dat de boer de vuist balde wanneer een automobiel door de meestal oneffen dorpstraat reed, waarbij den bestuurder minder aangename wenschen werden toegevoegd. Of dit laatste uit nijd geschiedde, omdat de boer niet in staat was ook dergelijke uitspanning te genieten, dan wel de minder aangename benzinelucht, welke dat monster naliet, hiervan de oorzaak was, laten wij aan het oordeel van anderen over.

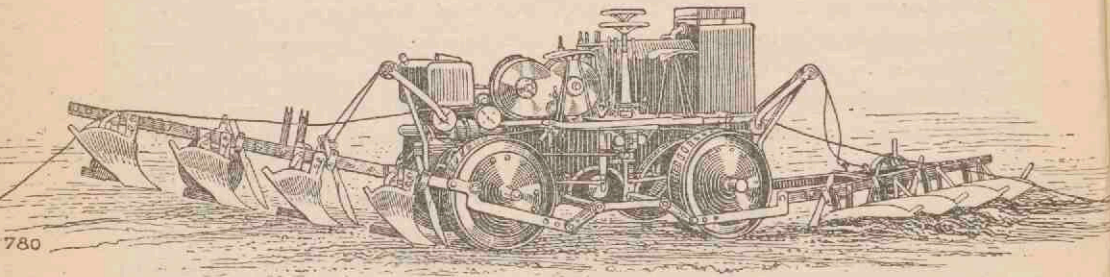

Fig. 1.

Heel spoedig werd echter met dit moderne voertuig vrede gesloten, vooral toen het bleek, dat met zijne komst ook eenige welvaart in anders geheel geïsoleerde plaatsen verscheen, en ten laatste komt nog het groote feit, dat daar, waar men hem eertijds als een vijand beschouwde, hij heden die plaatsen met weldaden komt zegenen. Het blijkt ten minste dat juist het platte land de plaats zal worden waar de zware explosiewagen, het eerst het lichte voertuig zal verdringen, want het is onmiskenbaar dat de zware automobiel ook zwaardere, grootere werkkrachten presteert, en misschien

nog eens oorzaak zal worden, dat het werkpaard der boeren naar den dierentuin verhuist. Of dit mogelijk is, zal de toekomst leeren.

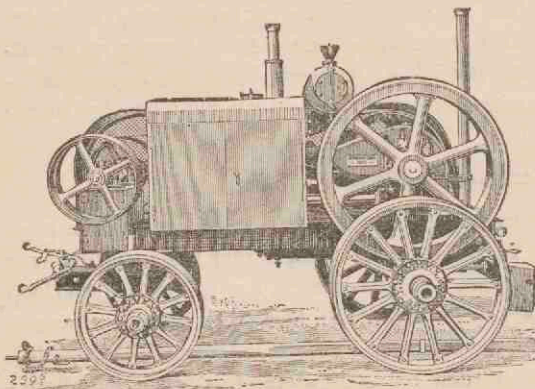

Fig. 2.

Van het standpunt der landbouwers klinkt deze zaak niet zoo vreemd; het paard toch is voor iederen landman een groote factor in zijn bedrijfskosten. Het leveringsvermogen van een paard is begrensd, en het betaalt zijn voeder slechts dan, wanneer voldoende arbeid aanwezig is; is dit laatste niet het geval, dan is het gedurende dien tijd een

wezig is; is dit laatste niet het geval, dan is het gedurende dien tijd een

schadepost. Bij een motorwagen, welke zich, evenals het paard, tot verschillende arbeidsleveringen laat aanwenden, is dit niet het geval. Zulk een mechanisch paard daar te stellen, is reeds lang het streven der motorfabrikanten, hetwelk zij ook met goed gevolg schijnen te volbrengen.

In figuur 2 zien wij een motorwagen, welke zich aan verschillende landbouwbedrijven aanpast; zijn leveringsvermogen is ongeveer 25—30 paardekrachten en dat is een verbazend groot voordeel in onzen tijd, waarin menselijke arbeidskrachten niet te krijgen zijn, en toch noodzakelijk blijken, wanneer men dezelfde productie door het werk van paarden zou willen ontvangen. Neemt men nu nog in aanmerking dat een motorwagen voortdurend in werking kan gesteld worden, en in ieder geval voor den tijd dat hij niet gebruikt wordt ook geen kosten veroorzaakt, dan blijkt al heel spoedig dat dezelve een gewenscht werktuig voor den landbouw is. Wanneer wij de bedrijfskosten door middel van het gebruik van paarden, vergelijken met die wanneer eene motor wordt aangewend, dan zullen wij hierbij in de eerste plaats moeten opmerken dat er alleen het groot bedrijf mee gebaat zal zijn.

De boer, die met zijn paard een klein stuk land moet omploegen, zal natuurlijk door gebruik van een voerspanmotor zijne kosten niet goed maken; wij mogen evenwel zijn veelzijdige gemakken niet uit het oog verliezen, want hij zal kunnen worden aangewend als trekkracht eener ploeg, maaimachine enz. en ten slotte zal men hem vast opgesteld als beweegkracht der dorsmachine kunnen aanwenden. Met weinig arbeidskrachten laat zich alzoo het werk van maanden, in weinige weken uitvoeren. En moet de gedorschte vrucht, zoo het dorschen op het land geschiedt, naar de voorraadschuur getransporteerd worden over het moeilijk berijdbare stoppel-veld, dan heeft men voor dit zware werk ook geen paarden meer te kwellen. De motor trekt de wagen langzaam en zeker over het hobbelige terrein naar den straatweg, waar het paard den last kan overnemen, tenzij men dien arbeid geheel door bovengenoemd werktuig volbrengt.

Buiten deze genoemde zaken zal men deze wagen als vaststaande motor kunnen gebruiken, en wel voor het drijven der werktuigen om voeder te snijden, te hakselen enz., voor het oppompen van water, en wat verder in eene boerderij machinaal kan plaatsvinden.

Zooals reeds boven werd gezegd, kan zich de aanwending der automobielen alleen in groote bedrijven loonend maken, hetgeen echter niet buitensluit, dat kleinere landbouwers zich in vereeniging dit bedrijf zeer goed ten nutte kunnen maken. Verder komt er nog een factor bij, daar ook de rentabiliteit hier in 't oog dient te worden gehouden. Bij een oneffen en heuvelachtigen bodem is de bruikbaarheid der automobielploeg nog niet bewezen, want ook de stoomploeg (fig. 1) werkt hier niet met dat voordeel als zij op vlakken grond biedt.

Bij de tegenwoordige automobielen, welke als verkeersmiddel worden aangewend, behooren benzine en spiritus in de eerste plaats genoemd te worden als bedrijfstoffen. In den laatsten tijd is wegens het veelvuldig gebruik de benzine in prijs gestegen, zoodat de spiritus-motor voor onze landbouwers heden zou zijn aan te bevelen. Handelservaringen hebben echter geleerd,

dat alle artikelen, waarvan het gebruik aanmerkelijk stijgt, ook in prijs spoedig verhoogden, en men kan dus niet garandeeren dat ook dan de spiritus niet spoedig in prijs zou rijzen.

In den concurrentiestrijd tusschen benzine en spiritus, inzake bruikbaarheid, verdient de eerstgenoemde de voorkeur. Benzine is reeds bij 37° C. vluchtig, terwijl spiritus dit eerst bij 70°—79° C. wordt. Benzine verdampt dus veel vlugger, wat b.v. in den winter groote voordeelen geeft; de voordeelen, welke men de spiritus toeschrijft, zijn: dat zijn explosiegevaar veel geringer is, doch bij de warmte, welke hiertoe voor spiritus vereischt wordt, en bij zijne verdamping noodzakelijk bereikt moet worden, is dat gevaar hetzelfde.

Niet te ontkennen is het dat op het gebied der automobielen-industrie, vooral voor het landbouwbedrijf, nog een groot veld braak ligt, en in deze branche, zoowel voor den landbouwer zelf als voor den smid, vele voordeelen liggen opgesloten. Spiegelen wij ons daarom in deze aan het buitenland, en „smeden het ijzer als het heet is”.
F. J. M.

Boekwerken.

Verkrijgbaar bij de Administratie van „Het Paard” en „De Hoefsmid”:
Verzamelde Opstellen uit Het Paard, in boekvorm, 254 blz., ruim 100 fig., prijs f 1.75, fr. p. p. f 1.95.

Heidema Paardenfokkerij I, Beoordeelingsleer en Raskennis, 84 fig., in linn. band, pr. f 0.90, fr. p. p. f 1.—.

Eerelman, Paardenrassen, 41 kaarten (briefk.-form.) in kleuren, naar de oorspronk. uitgave, pr. fr. p. p. f 2.—.

Het Toilet van een Paard (overdruk uit Verzamelde Opstellen „Het Paard”). Prijs fr. p. p. f 0.40.

De voormalige Rijksstoeterij Boreculo (met plaat), door H. C. M. E. H. van Soetermeer Vos, Off. der Veld-Art. Vroeger f 1.35, thans fr. p. p. f 0.70.

Het onderzoek van het paard vóór het beslag, door F. Laméris, Kap.-Paardenarts. Pr. fr. p. p. f 0.35.

De bouw van den hoef (*uitslaande platen*) met verklarende beschrijving, voor cursussen in hoefbeslag en voor zelfonderricht. Prijs fr. p. p. f 0.50.

Foto's van de hackney-hengsten „Dan Leno” en „Diplomatist”, wegens verschil in afmeting resp. f 2.50 en f 1 + porto.

Advertentiën.

Vraagt Proefnummer
(dat kosteloos wordt toegezonden)

VAN

„HET PAARD”,

Geïllustreerd weekblad voor fokkers, houders en liefhebbers van paarden.

Prijs v. Nederland p. jaar fr. p. p. f 5.—.

Hoofdredacteur-Uitgever:

A. W. HEIDEMA te Groningen.

HOEFSMEDERIJ.

HOEFSMIDSKNECHT, ge dipl.,
P. G., zoekt plaatsing, liefst
daar waar gelegenheid bestaat
een zaak over te nemen.

Brief. No. 685, SCHELTEMA &
HOLKEMA's Adv. Bur., Amsterdam.

Er biedt zich aan:

Een gediplomeerd HOEFSMID,

tevens goed bekend met vuur- en bankwerk.

Brieven Kwartelstraat 8, Utrecht.

RIJWIELEN
en RIJWIEL-ONDERDEELN,
BEST ADRES,
uitsluitend v. d. wederverkoop,

is E. A. KESTEIN,

ROTTERDAM, Hoogstraat 216.

Kunsthorn,

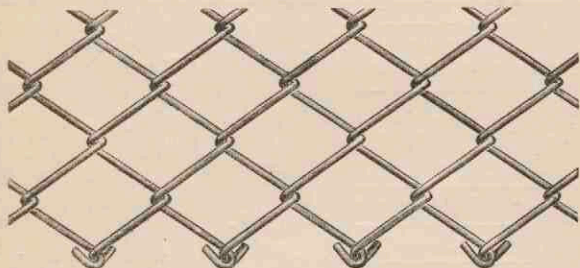
voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën
en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen
en hoefsmeden op aanvraag gratis.

Eerste Electriche Draadvlechterij D. HOGENBIRK & ZON, Bloemendaal bij Haarlem.

Leveren spoedig en
billijk VIERHOEKIG
VLECHTDRAAD

in elke gewenschte
maaswijdte, draad-
dikte en breedte.

Vraag prijs en monsters.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar ECHTE

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve

vooral op het merk:

te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

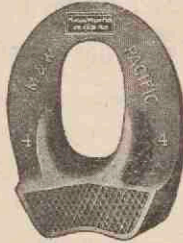
Meest uitgebreide sorteering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telephoon
No. 1355.

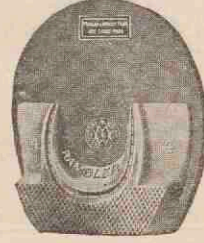
NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN, voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met *flink hielstuk*.

Merk „Pacific”,
met *zwaar hielstuk*.

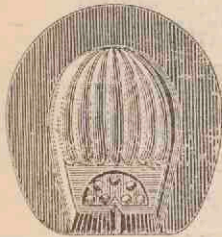
Merk „Rambler”,
in *witte en grijze*
Caoutchouc,
op leder opgenaaid
met *flink hielstuk*,
voorradig van 4½
tot 6½ Eng. dm.

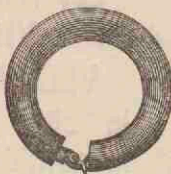
Merk „Chicago”,
geheel Caoutchouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor *zware paar-*
den, voorradig van
7½ tot 7¾ Eng. dm.

Open Zolen uit één stuk kunnen
dus onmogelijk loslaten, bijzonder aan-
bevelenswaardig, prijzen zeer billijk,
voorradig in 11 maten van 4½ tot
6½ Eng. dm., uiterste breedte buiten-
kant ijzers gemeten.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

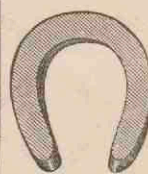

Dichte Luchtdruk-
zolen in 10 maten,
voor- en achterijzers,
voorradig.

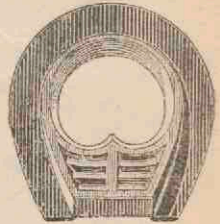

Strijkringen
met riempje.

Gewone
Engelsche Hoefzolen
op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.
Engelsche Hoefzolen
A. en D. & H.

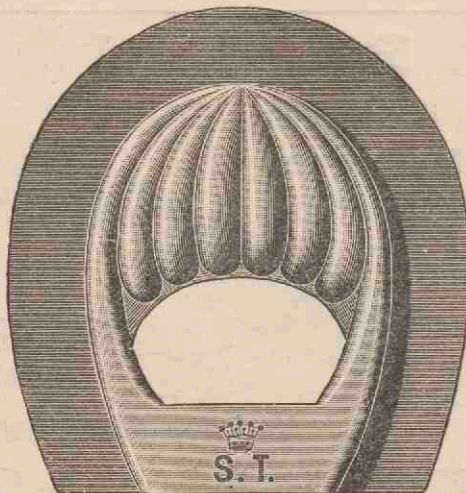

Hoef-
randen.

Open Caoutchouc
zool, merk B. V.,
in 7 maten, voor-
en achterijzers,
voorradig.

Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
uitsluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradig.
Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.
Opruimers voor
Schroefgaten.
Schroeven en Stiften
in alle modellen,
tijdige bestelling
gewenscht.
Touwijzers in
verschillende maten.

Open Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

Caoutchouc
Hielstukken.
Kunsthorn.
Hoef tangen.
Renetten (rechts en
links).
Hoefraspen.
Houwklingen.
Hoefhamers.
Las- of Welbladen en
Poeder
om ijzer en staal te
wellen.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,
Wijnhaven 127.

INHOUD.

Nederland en Oranje. — W. A. H. van Horses. — Een paar opmerkingen over hoefbeslag. — Waarnemingen in zake hoefbeslag tijdens de verplichte rijkshengstenkeuringen. — Verslag van den hoefbeslagcursus te 's Hertogenbosch. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

„Inwendig verdeeld, van buiten fel bestookt, was Neerland in die dagen van strijd, toen het worstelde om zijn volksbestaan, maar Oranje's moed en wijsheid smeedde het vast aaneen. Het was deugdzaam werk wat die groote smeden leverden; bijna drie eeuwen hield het stand en slechts eens was er een groote reparatie noodig.

Vast aaneengesmeed mogen we dan steeds blijven. Oranje en Nederland, des te vaster nu die krachtige vuisten er niet meer zijn, die eens het oranje, blanje, bleu! omhoog hielden, en ons slechts een vrouwenhand lieten om den scepter te voeren, maar ook een vrouwenhart, dat door liefde de natie vaster aan zich en aaneen zal binden, dan ooit de oranjeband te voren deed.”

H. v. S. V.

Het vorenstaande komt voor in de September-aflevering van „De Hoef-

smid," jaarg. 1898. Thans is de „blijde verwachting" vervuld en heeft de geboorte van Prinses Juliana en het welzijn der Moeder Koningin Wilhelmina een golving van dankbaarheid en vreugde in het gansche Nederlandsche volk gewekt, waarbij op de meest ondubbelzinnige wijze gebleken is hoe enorm sterk de aanbankelijkheid aan den stam der Oranje is.

Moge het 't Koninklijke Huis in alle opzichten wèl gaan! Red.

W. A. H. VAN HORSEN.

„Op den 1sten Maart l.l. was het juist vijf en twintig jaar geleden, dat de heer W. A. H. van Horsen, hoefsmid en onderwijzer in het practisch hoefbeslag aan 's Rijks Veeartsenijschool, zijne tegenwoordige betrekking aanvaardde.

Te 's Gravenhage op 8 Augustus 1848 geboren, nam van Horsen den 5^{den} Augustus 1868 als vrijwilliger dienst en werd als zoodanig geplaatst bij het 4de Regiment Huzaren te Leiden, waarop hij reeds den 7^{den} Juli 1870 tot hoefsmid bij het 4de Regiment Huzaren te Zutphen werd bevorderd. Zijn vader was eveneens lange jaren als militair-hoefsmid werkzaam en tijdens diens ziekte te Venlo werd van Horsen op zeventienjarigen leeftijd verzocht voor het beslag van een geheel escadron te zorgen, waarvan hij zich tot groote tevredenheid van den commandant uitnemend kweet.

Toen nu in 1873 de betrekking van hoefsmid en onderwijzer in het practisch hoefbeslag aan 's Rijks Veeartsenijschool te Utrecht vacant kwam, werd uit het groote aantal sollicitanten — ik meen 68 — na een vergelijkend onderzoek van Horsen benoemd, hoewel hij destijds den leeftijd van 25 jaren nog niet volkomen had bereikt, welke leeftijd als minimum was gesteld bij de sollicitatie.

Ieder veearts, die na 1873 te Utrecht heeft gestudeerd, weet hoe gelukkig deze keuze is geweest. Vele mijner collega's zullen zich, evenals ik, nog het

geduld en de tact herinneren, waarmede hij ons den hamer leerde hanteeren en ons een hoefijzer leerde vervaardigen.

Geen wonder dan ook, dat deze gedenkdag voor van Horsen niet ongemerkt mocht voorbijgaan.

Den 1sten Maart 's middags te 3 uur verzamelden zich de directeur en leeraren, onderwijzers en beambten, benevens alle leerlingen en vele oud-leerlingen dezer inrichting, in een der lokalen van „Buitenlust”, Maliebaan, Utrecht, om den jubelaris en zijne familie geluk te wenschen met het zilveren feest.

De heer Dr. Wirtz overhandigde uit naam van hem en de overige leeraren een mooie pendule met coupes; de heer de Bruin, oud-leerling, thans Leeraar aan 's Rijks Veeartsenijschool, bood uit naam van vele oud-leerlingen een cilinder-bureau van noteboombout met stoel aan, welk geschenk nog vergezeld ging van een portefeuille, waarin de namen der deelnemers zijn vermeld. Uit naam der tegenwoordige leerlingen gaf de heer Rab een beeld met voetstuk en de heer Korff, opzichter aan 's Rijks Veeartsenijschool, overhandigde uit naam van den heer Kruse, hoofdopzichter, hem een photographie, Bismarck als smid der Duitsche eenheid voorstellende.

Vele particulieren gaven in den loop van den dag eveneens blijken van hunne belangstelling en 's avonds verzamelden zich opnieuw de leeraren, leerlingen, oud-leerlingen en de familie van Horsen, waarop het feest op de allergezelligste manier werd voortgezet.

Laten wij hopen dat de heer van Horsen nog jaren lang zijne beste krachten moge wijden aan het onderwijs in het practisch hoefbeslag aan 's Rijks Veeartsenijschool, tot heil van het hoefbeslag in Nederland!”

Sedert het vorenstaande in „De Hoefsmid” van 1898 van de hand des K. Hoefnagel is verschenen, zijn ruim elf jaren verloop. Er is opnieuw een belangrijk tijdstip in van Horsen's leven gepasseerd, namelijk door de benoeming tot *ridder in de Orde van Oranje-Nassau*, met welke onderscheiding wij den bekwamen onderwijzer in practisch hoefbeslag aan 's Rijks Veeartsenijschool, alsmede den geheelen Nederlandschen hoefsmidsstand hartelijk gelukwenschen.

Red.

EEN PAAR OPMERKINGEN OVER HOEFBESLAG.

Hoeveel nagelgaten moeten er in een goed hoefijzer zitten? Waar moeten ze aangebracht worden?

Wel te onderscheiden van de vraag, hoeveel nagels moeten ingeslagen worden. Over de plaats, waar de laatste nagel moet zitten, bestaat zeker geen verschil van meening, deze toch mag niet achter de grootste wijdte van den hoef ingeslagen worden ten einde het hoefmechanisme zoo weinig mogelijk te belemmeren, bij de voorhoeven dus op de helft, bij de achterhoeven op de grens van het middelste en achterste derde gedeelte van den hoef.

De toonnagelgaten worden echter niet altijd op dezelfde plaats ingeslagen, sommigen laten den afstand tusschen beide $1\frac{1}{2}$ maal de breedte van het ijzer in den toon zijn, anderen 2 maal en zelfs meer.

Gewoonlijk maakt men dan in elken tak drie nagelgaten; m. i. is dit onjuist en moeten in elken tak zes nagelgaten worden aangebracht, waarvan men nu eens alleen het 1e, 3e en 5e gat gebruikt, dan weer het 2e, 4e en 6e gat. *)

Men voorkomt hierdoor, dat de nagelkanalen steeds ongeveer op dezelfde plaats worden gemaakt en dat de niet soms onmiddellijk boven het oude nagelgat komt te zitten, wat nooit bevorderlijk kan zijn voor het goed bevestigen van het ijzer.

Daarenboven heeft men steeds reservegaten. Blijkt het dus, dat een bepaald gat niet gebruikt kan worden, b.v. omdat er een scheurtje is of omdat men een ingeslagen nagel niet vertrouwt en dit gat, nadat de nagel er uitgetrokken is, liefst niet weer gebruikt, dan kan men een reservegat nemen. Voor koud beslag op stal of te velde heeft het dus alles voor.

's Winters kan men reservegaten gebruiken voor het aanbrengen van den ijznagel.

Proeven door mij met deze ijzers genomen voldeden in elk opzicht; er bleek alles voor en niets tegen het aanbrengen van zes nagelgaten in elken tak te zijn; voor alle zekerheid, opdat het ijzer niet te veel verzwakt zou worden, werd de rits niet geheel $\frac{2}{3}$ van de ijzerdikte diep gemaakt, maar de halve ijzerdikte.

F.

Moet men ook stompe schroefkalkoenen gebruiken?

Nog steeds zijn er vele leeken op het gebied van het hoefbeslag, die 's winters de paarden met schroefbeslag zonder kalkoenen laten loopen als het niet noodig is van scherpe kalkoenen gebruik te maken.

M. i. is dit niet juist, ten eerste om de schroefgaten, daar deze onzuiver worden en het dikwijls moeite kost een scherpe schroef in te draaien als het noodig is; men zal veel gebruik moeten maken van het krukje (een korte tap) om het gat aan de ondervlakte weer zoo te maken, dat er een schroef ingedraaid kan worden.

Maar behalve dit nadeel zijn er andere.

Hoe moet de hoef besneden worden als men geen stompe kalkoenen gebruikt?

Zooals bij zomerbeslag, dus zoodat zonder kalkoenen hoef- en beenas in elkanders verlengde liggen? Dan komt er dus in eens, als het glad is, een kalkoen onder, waardoor het uiteinde van den tak bijna 20 mm. naar boven gaat; hoef- en beenas worden dan sterk gebroken en het paard loopt gevaar, als het niet zeer goed op zijne beenen staat, te struikelen.

Of wil men den hoef besnijden, zooals zij doen, die stompe kalkoenen gebruiken, waarbij dus hoef- en beenas in elkanders verlengde liggen als het ijzer, *met* de stompe kalkoenen er in gedraaid, ondergelegd is.

Maar dan zal de voet as sterk gebroken zijn als er geen gebruik van kalkoenen gemaakt wordt, de verzenen zijn dan te laag, banden en pezen aan de achterzijde van den voet krijgen het te kwaad, de kans op kreupel worden is aanmerkelijk vergroot door het uitdraaien der stompe kalkoenen.

*) Om de gaten niet te dicht bij elkaar te krijgen is het m. i. raadzaam de toon-nagelgaten niet meer dan $1\frac{1}{2}$ maal de breedte van het ijzer van elkaar te plaatsen.

Een en ander maakt het duidelijk, dat een deskundige zeker steeds het gebruik zoowel van stompe als scherpe kalkoenen zal aanraden als men bij elke weergesteldheid met zijne paarden den weg op moet. F.

WAARNEMINGEN IN ZAKE HOEFBESLAG TIJDENS DE VERPLICHTE RIJKSHENGSTENKEURINGEN.

Het is nu bijna 8 jaar geleden dat de „Wet op de paardenfokkerij 1901” in werking is getreden. De bedoeling van deze wet is om eenerzijds minderwaardige hengsten voor de fokkerij uit te sluiten en hierdoor het houden van een betere qualiteit dekhengsten gelijktijdig meer rendabel te maken. Door die samenvoeging kan het algemeene standpunt der paardenfokkerij vooruit worden gebracht, — en anderzijds om, door het uitloven van premiën voor best fokmateriaal en het verstrekken van vergoeding bij het aanschaffen van fokmateriaal in den vreemde of in andere provinciën, het streven naar het verhoogen van het gehalte van den paardenstapel te steunen.

Het verbeteren van het Nederlandsche paard in het algemeen kan natuurlijk niet min of meer plotseling, doch slechts zeer geleidelijk, worden verkregen. Een algemeene verbetering is slechts dan mogelijk wanneer de publieke opinie van het noodzakelijke van die verbetering is overtuigd, in alle opzichten wil medewerken dien noodzakelijken vooruitgang te bereiken, — de fokkers in voldoende mate paardenkennis bezitten en financiëel niet gedwongen zijn zich met het goedkoopste en dan derhalve vaak, hoewel niet altijd, tevens minderwaardig materiaal te behelpen.

In het meerendeel der elf provinciën van Nederland is sedert 1901 duidelijk vooruitgang merkbaar; de handelsvraag naar verschillende soorten paarden is voortdurend ruim voldoende geworden; de prijzen zijn hoog en de naam der Nederlandsche paarden in het algemeen is in het buitenland beter dan vroeger. Duitschland is verreweg de grootste afnemer, zoowel van werkals van koetspaarden. Het is ons bekend dat één Deutsche firma van 1 Januari tot nu, alzoo over een tijdvak van $4\frac{1}{2}$ maand, reeds ongeveer 1000 stuks in Nederland heeft aangekocht en naar Duitschland uitgevoerd.

Deze groote vraag naar gebruikspaarden levert goede prijzen op en ook ongetwijfeld voordeel voor de Ned. fokkers, maar er is ook een vrij belangrijk nadeel aan verbonden, namelijk, dat de vraag zich in den regel in de eerste plaats richt op de betere exemplaren, die wellicht noodig voor de fokkerij behouden dienden te blijven. Deze verkoop geschiedt somtijds ten gevolge van hooger te bedingen prijzen en kortzichtigheid van den fokker, door „de kip in plaats van de eieren” te verkoopen, maar ook wel door onvoldoende kennis, zoodat de koopman een beter exemplaar bemachtigt en de verkooper gelijktijdig in den waan brengt het minst goede van de hand te hebben gedaan. De Staat tracht door cursussen in paardenkennis te doen houden dit euvel naar vermogen te bestrijden, waarbij zooveel mogelijk gestreefd dient te worden om dergelijke cursussen, die in het algemeen worden gehouden door vee-artsen, in handen te geven van personen,

die zoowel theoretisch als practisch de paardenkennis deugdelijk machtig zijn. Ook op dit gebied is het hoogst wenschelijk, dat het gegeven onderwijs van een goed gehalte is en op de kennis der practijk steunt. Het is van meer belang dat het gegeven onderwijs zeer goed is en het aantal cursussen betrekkelijk beperkt, dan dat het onderricht op minder deugdelijke grondslagen rust en het aantal cursussen betrekkelijk groot. Bij het eerste systeem zullen de fokkers dergelijke cursussen voortdurend meer waardeeren en het aantal leerlingen altijd door voldoende talrijk blijven en de oud-leerlingen tevens in hun kring betrekkelijk onwillekeurig voortdurend nuttige kennis verspreiden, terwijl bij het tweede systeem het respect voor het onderwijs een dalende richting zal aannemen en de cursussen zelf met-tertijd tot het verledene gaan behooren.

De „Wet op de paardenfokkerij 1901” verplicht ieder houder of eigenaar van een dekhengst, die ter publieke dekking beschikbaar zal worden gesteld, ter beoordeeling aan te bieden aan de „Algemeene Keuringscommissie voor de paardenfokkerij” en welke niet eerder ter dekking gebezigd mag worden dan na door genoemde commissie daarvoor goedgekeurd en van het voorgeschreven brandmerk te zijn voorzien. Die Alg. Keuringscommissie bestaat uit twee sub-commissiën, bestaande uit 4 Rijksleden, die in alle elf provinciën medekeuren en uit twee wisselende of provinciale leden, die meestal slechts voor ééne provincie zitting hebben. Van die 6 leden behooren minstens 3 geëxamineerd vee-arts te zijn.

Een eventueel te keuren hengst wordt eerst naar bouw, stand, gangen en, voor zoover noodig, in verband met afstamming en overervingsvermogen door de sub-commissie B, bestaande uit één Rijkslid en de beide provinciale leden, beoordeeld. Wanneer de jury te dezen opzichte geen bezwaar tegen goedkeuring heeft, wordt de hengst gekeurd door sub-commissie A, bestaande uit 3 geëxamineerde vee-artsen, welke het paard hebben te onderzoeken op gebreken aan de oogen, de ademhalings- en geslachtsorganen en op stillen kolder. Hengsten die lijdende zijn aan ernstige overerfelijke gebreken van genoemde organen worden afgekeurd, onder opmerking dat zoo bij het optreden van cornage op $7\frac{1}{2}$ -jarigen of ouderen leeftijd dit gebrek bij de betreffende dieren in het voorgaande jaar niet werd geconstateerd, deze *niet* worden *afgekeurd*, doch integendeel *goedgekeurd*, evenwel onder vermelding van het geconstateerde gebrek en onder uitsluiting van mededinging naar Rijkspremiën.

Het aantal hengsten, dat per jaar in Nederland wordt goedgekeurd, bedraagt ongeveer 600, terwijl het aantal merriën dat in Nederland voor de fokkerij wordt gebezigd ongeveer 40.000 bedraagt.

Wij waren van den aanvang af in de gelegenheid bijna alle verplichte Rijkshengstenkeuringen in Nederland bij te wonen en merkten zodoende tevens dat het beslag der dekhengsten geleidelijk van beter gehalte wordt. Deze verbetering wordt eenerzijds verkregen door het opmerkingsvermogen van smeden en hengsthouders en anderzijds doordat cursussen in hoefbeslag betere inzichten hebben verspreid.

Toen in 1901 de eerste keuringen onder de nieuwe paardenwet plaats vonden, waren bij het monstereen der hengsten heel wat op de straatsteenen

krassende kalkoenen op te merken. Nu en dan trof men een hengst aan voorzien van ijzers, niet alleen in het bezit van kalkoenen, maar ook zogenoemd op hun kant staande, waarbij immers het geheele ijzer aan de bovenvlakte van den buiten- naar den binnenrand afhelt. Het paard staat dan onvast op de ijzers en het natuurlijke dragen van den hoef op het ijzer is daarbij niet te verkrijgen.

De ouderwetsche kalkoenijzers, op hun kant staande ijzers, ijzers met stampnagelgaten, ijzers die bijna tot aan de kalkoeneinden van nagelgaten waren voorzien, — deze ijzers worden tegenwoordig uiterst zelden meer waargenomen, en algemeen is het regel geworden, dat de hengsten worden beslagen met ritsijzers zonder kalkoenen, weinig verder dan tot op de helft van het ijzer van nagelgaten voorzien, goed van vorm en voldoende ondergelegd. Wij willen niet beweren dat te dezen opzichte geen vooruitgang meer is te verkrijgen of noodig is te achten, doch een zeer belangrijke vooruitgang is verkregen. Dit is ook het geval met de behandeling der hoeven, die niet meer zoo dik onder de vetkorst worden gezet, als in den ouden tijd algemeen gebruikelijk was.

Het verdient aanbeveling, niet alleen voor de smeden, maar evenzoo voor de eigenaars en houders der hengsten, om tot dien vooruitgang te helpen bijdragen. De regeling van het hoefsmidsvak inzake opleiding kan zeer zeker nog vrij wat deugdelijker worden, terwijl goed werk ook goed betaald dient te worden.

VERSLAG VAN DEN HOEFBESLAGCURSUS TE 's HERTOGENBOSCH.

(1e gedeelte).

Dato 12 December 1908 werd de twee-jaarlijksche cursus in hoefbeslag geopend, waartoe zich twintig leerlingen hadden aangemeld. Wegens te jeugdigen leeftijd (17 jaar) konden twee leerlingen niet worden toegelaten, zoodat de cursus met achttien leerlingen een aanvang nam. De leeftijd wisselde tussehen 18 en 24 jaar. Alle waren reeds in een hoefsmederij werkzaam en hadden eenige bedrevenheid in het maken van ijzers, de een meer, de ander minder.

Met toestemming van den militairen autoriteit werd weder gebruik gemaakt van het schoollokaal in de Mortelkazerne en van de smederijen van het 4e regiment veld-artillerie, alwaar drie vuren en drie aambeelden ter beschikking zijn. Wegens het groot aantal leerlingen werden deze in twee ploegen verdeeld. De theoretische lessen werden aan alle tegelijk gegeven des Zaterdags van 10 tot 12 uur. Tien leerlingen, die het verst afwoonden, bleven dienzelfden dag des middags van 1—5 uur in de smederij werken, terwijl de 2e ploeg, uit acht leerlingen bestaande, die het dichtst bijwoonden, des Woensdagmiddags terugkwamen om van 1—5 uur in de smederij werkzaam te zijn.

Met het practische gedeelte is belast geweest de korporaal-hoefsmid der 1e Batterij 4e Regiment Veld-Artillerie B. H. Gerritsen.

Er werden in het geheel zestien theoretische lessen gegeven elk van twee uren en even zooveel practische, elk van 4 uren.

De leerlingen legden allen veel ambitie aan den dag. Verzuim is alleen bij ziekte geconstateerd (twee maal). De vorderingen waren bij de meesten buitengewoon groot.

Over voldoende leermateriaal kon worden beschikt. Bij de theorie waren voldoende praeparaten, modellen en platen aanwezig, zoodat een duidelijk beeld van de behandelde stof kon gegeven worden.

Het onderwijs omvatte besprekingen over den bouw en de verrichtingen van den hoof, beenstanden met hierbij komende afwijkingen in hoofvorm, de hoofverpleging, het beslag van normale en abnormale hoofvormen, het winterbeslag, het maken van kunsthoorn, het gutta-percha beslag, het beslag tegen strijken en tegen het klappen in de ijzers.

Het practische gedeelte bestond in het vervaardigen van onderscheidene soorten ijzers, ook winterijzers, terwijl den leerling een werktaak thuis werd opgedragen, bestaande uit het maken van een stel ijzers voor verschillend gebruik, zoowel van de staaf als geweld. Deze ijzers werden wekelijks meegebracht, waarna ze besproken en beoordeeld werden.

Alvorens tot het beslag van het levend paard over te gaan, werden eerst doode hoeven beslagen, om zoo geleidelijk te komen tot het beslaan van slachtpaarden en later van handels- en troepenpaarden.

Voor een voldoende aantal beschikbare paarden werd steeds zorg gedragen.

De cursus is 1 April geëindigd, waarna een examen werd afgenomen ter beoordeeling welke leerlingen tot het 2e gedeelte van dezen cursus konden worden toegelaten.

Het examen omvatte het behandelde theoretische en het practische gedeelte.

De namen der geslaagden zijn, gerangschikt naar het aantal behaalde cijfers: J. van Oirouw te Oijen, P. Verhoeven te Schaik, W. P. Kemps te Schijndel, A. Hoefnagels te Tilburg, M. H. van Griensven te Deurne, L. van Hooff te Eerde bij Veghel, F. A. van Griensven te Boekel, A. van Steenberghe te Nistelrode, J. Meijs, milicien Artie te 's Bosch, P. van Teefelen te Maren bij Alem, Th. van de Zandt te Haaren, J. van Son te Gemonde, M. Scheffers te 's Bosch, J. Smets te Riethoven, J. van Rooij, milicien Art. te 's Bosch, A. Megens te Oss en M. Kocken te Oss.

In den winter 1909/10 zal een aanvang gemaakt worden met het 2e gedeelte van dezen 2-jarigen cursus.

's Bosch, 15 April 1909.

De leider

Dr. J. van Dorssen.

KORTE MEDEDELINGEN.

— **Inrichting voor hoofbeslag te Groningen.** Op 8 Mei j.l. is de leerling J. Steenhuis van Noordbroek, na een verblijf van 5 maanden in 't bezit van een goed getuigenschrift vertrokken. Als nieuwe leerlingen zijn op 10 Mei toegelaten: N. Steenhuis van Noordbroek en P. Werkman van Middelstum.

De andere thans aanwezige leerlingen zijn: R. Palthe van Peize, R. Bui-

kema van Molenrijge (Gr.), S. Kruijer van Middelbert en J. Dijkhuis van Eexta gem. Scheemda.

— **Hoefsmidschool bij het Indische Leger.** Bij de in het begin van dit jaar geopende hoefsmidschool te Salatiga is tot wachtmeester, hoefsmid-
onderwijzer aangesteld de korporaal-hoefsmid der cavalerie Jacobus van
der Wansem, St.b. no. 37772.

De onderwijzer kan na 4 jaar dienst als zoodanig bevorderd worden tot
opperwachtmeester en geniet een maandelijksche toelage boven zijn soldij
van f 60.— v. d. B.

PERSOVERZICHT.

IJzer en Staal.

De Board of Trade te Londen heeft onlangs het gebruikelijke jaarlijksche
verslag openbaar gemaakt nopens de productie van ijzer en staal in het
Vereenigd Koninkrijk en in de andere landen der wereld. Het rapport
behandelt de productie over 1907, in vergelijking met de daaraan vooraf-
gaande jaren. Voor 1908 worden, voorzoover zulks reeds mogelijk was, de
voorloopige cijfers behandeld, zoodat op die wijze ook tot zekere hoogte
rekening is gehouden met de gewijzigde toestanden, welke door den achter-
uitgang op nijverheidsgebied gedurende het afgelopen jaar in het leven zijn
geroepen, en waardoor de stijgende cijfers in de voorafgaande jaren in een
eenigszins ander licht worden gesteld.

De totale *productie van ijzererts* in de negen voornaamste landen van
voortbrenging wordt voor 1907 gesteld op 129 millioen ton, een vermeerde-
ring van 9 millioen ton, in vergelijking met 1906. Rekening houdende
met de productie in de landen van mindere beteekenis wordt het totaalcijfer
der wereldproductie aangenomen op 133 $\frac{1}{4}$ millioen ton. De voornaamste
landen van productie zijn Amerika, Duitschland, het Vereenigd Koninkrijk
en Spanje, die niet minder dan 79 pct. van de totale opbrengst leverden.
Zweden leverde per hoofd van de bevolking het grootste kwantum; de be-
doelde hoeveelheid was 0.82 ton, tegen 0.60 ton per hoofd voor Amerika
en 0.36 ton per hoofd voor Engeland. De positie der verschillende produc-
tielanden is in de laatste twintig jaar aanzienlijk gewijzigd. In 1890 was
de productie van Engeland nog iets grooter dan die van Duitschland, of-
schoon zij minder bedroeg dan de productie der V. S. In 1907 overtrof
echter de productie van Amerika aanzienlijk die van Engeland en Duitsch-
land tezamen. Voor Engeland werd het hoogste cijfer bereikt in 1882 met
een hoeveelheid van ruim 18 millioen ton. In het algemeen genomen, zijn
de grootste producenten van ijzererts tevens de grootste verbruikers.

Spanje en Zweden verbruiken slechts een klein gedeelte van de door hen
geproduceerde hoeveelheid ijzererts; het grootste gedeelte der producties
wordt verscheept naar Groot-Britannië, Duitschland en België. Groot-Bri-
tannië voert ongeveer een derde gedeelte van het daar te lande verbruikte
ijzererts van buiten af in, terwijl het nagenoeg geen ijzererts naar het bui-
tenland uitvoert. Frankrijk exporteert nog een vrij aanzienlijke hoeveel-

heid, maar voert ook ongeveer een derde gedeelte van hetgeen daar te lande versmolten wordt, uit den vreemde in. Amerika is voor de binnenlandsche consumptie van ijzererts geheel onafhankelijk van het buitenland. Duitschland daarentegen voert op groote schaal ijzererts van buiten in.

De *productie van ruw-ijzer* in alle landen der wereld wordt voor 1907 gesteld op $60\frac{1}{4}$ millioen ton, zijnde ongeveer $1\frac{1}{2}$ millioen ton meer dan in 1906. Van de negen voornaamste landen van productie was het totaalcijfer niet minder dan 59 millioen, tegen 57.4 millioen in 1906 en 52.7 millioen in 1905.

Was in 1907 de stijging van de productiecijfers reeds minder groot dan de voorafgaande jaren in vergelijking met hun resp. voorgangers te zien gaven, in 1908 maakte de vermeerdering voor een aanzienlijken achteruitgang plaats. Zoo verminderde in Frankrijk de productie met niet minder dan 164,000, in Engeland met 864,000 ton, in Duitschland met 1 millioen ton, en in de Vereenigde Staten zelfs met ongeveer 10 millioen ton. Gemiddeld was de achteruitgang ongeveer 23 pct.; voor de Vereenigde Staten bedroeg de vermindering zelfs 38 pct.

Over het geheel genomen waren 1906 en 1907 gunstige jaren voor de ruw-ijzer industrie, waar er voor de meeste landen vermeerderingen vielen op te merken. Alleen voor Engeland was het productiecijfer in 1907 kleiner dan in 1906, ofschoon het verschil niet van veel beteekenis was. De Vereenigde Staten en Duitschland maakten een flinken vooruitgang, welke evenwel, gelijk reeds gebleken is, in het ongunstige jaar 1908 geheel verloren ging.

De geheele *staalproductie* der wereld kan, volgens het rapport, op $51\frac{1}{2}$ millioen ton worden aangenomen, waarvan alleen de Vereenigde Staten, Duitschland en Engeland bij elkaar niet minder dan $41\frac{3}{4}$ millioen ton leveren. Dat de cijfers echter voor 1908 vermoedelijk heel wat lager zullen zijn, mag reeds afgeleid worden uit het feit, dat de productie in de Vereenigde Staten alleen, volgens de tot dusver bekende voorloopige opgaven der vakbladen, reeds met niet minder dan 40 pct. is afgenomen. Duitschland toonde ik 1907 den grootsten vooruitgang, terwijl ook Frankrijk en Rusland bevredigende vermeerderingen hebben aan te wijzen. Van de geheele ruw-ijzer productie dienden gemiddeld ruim vijf zesden voor vervaardiging van staal, ofschoon de verhoudingscijfers in de verschillende productielanden in dat opzicht nogal uiteenloopen. Zoo produceert Engeland op elke 100 ton van het verbruikte ruw-ijzer 63 ton staal, terwijl in Duitschland de productie van staal 92 ton per 100 ton verbruikt ruw-ijzer, in de Vereenigde Staten 90 ton en in Frankrijk 76 ton per 100 ton verbruikt ruw-ijzer bedroeg. Ook wat de wijze van staalvervaardiging betreft loopen de verhoudingscijfers in de verschillende landen sterk uiteen. Zoo is in Engeland de hoeveelheid staal, welke door middel van het openhaard procédé wordt verkregen, meer dan tweemaal zoo groot als de hoeveelheid welke volgens de Bessemer methode geproduceerd wordt. Ook in de Vereenigde Staten wint het open-haard systeem meer en meer veld, ofschoon daar te lande de hoeveelheid staal, volgens de Bessemer-methode gewonnen, in 1907 toch nog iets grooter was dan de open-haard productie. De meeste nieuwe staalfabrieken in Amerika zijn intusschen ingericht voor het open-haard procédé, en men gelooft dan ook

dat de productiecijfers over 1908 reeds zullen aantoonen dat ook in de Vereenigde Staten de productie van open-haard staal grooter zal zijn dan die van Bessemer staal. In Duitschland evenwel wordt nog altijd bijkans twee-derden van de geheele staalproductie daar te lande vervaardigd volgens de Bessemer-methode. („N. R. C.”).

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

LIGT DE BEHANDELING DER DORSCHMACHINES OP HET TERREIN VAN DEN SMID?

Wanneer deze vraag wordt opgeworpen, zal het eerst moeten worden uiteengezet, welke werkzaamheden bij het dorschen met de machine worden uitgeoefend, alvorens hierop een volledig antwoord te kunnen geven.

Bij de dorschmachine, onverschillig of deze door handkracht, dierlijke of motorische werking in beweging wordt gezet, onderscheidt men twee hoofdsorten, waardoor de machine als stiftmachine gevormd wordt, of zij bezit de zoogenaamde slaglijsten, in welk geval zij haren naam hieraan ontleend. Bij beiden ligt het doel ten grondslag: de rijpe korrels uit de aren te verwijderen, en toch is de keuze dezer machines niet zonder terugwerkende beduiding. Heeft de verbouwer van granen zich b.v. ook voorgesteld, behalve het noodzakelijke dorschen zich te voorzien van lang stroo, dan kan zijne keuze onmogelijk op eene stiftdorschmachine vallen, daar deze buiten zijn dorscharheid slechts kort stroo levert. Voor dit geval is alzoo de slaglijsten-machine de aangewezen.

Het eigentlijke dorsch-element bij de stiftmachine zijn vlak gedrukte stiften, met een hals van $\frac{1}{2}$ vierkant en van schroefdraad en moer voorzien. Deze stiften passeeren elkander met groote snelheid, terwijl men door het verstellen dezer stiften in staat is de tusschenruimten grooter en kleiner te maken al naardien dit voor verschillende graansoorten gewenscht is.

Bij de slaglijsten kan deze verstelling eveneens bewerkt worden, doch bij deze machine wordt het graan over de volle lengte zijner halmen in den strooschudder opgevangen, terwijl daarentegen de stiftmachine ook deze halmen breekt.

Uit bovengenoemde beschouwing kunnen wij dus de conclusie trekken, dat zoowel de stiften als de slaglijsten gedurende de dorschcampagne aan beschadiging zijn blootgesteld.

In zulke gevallen moet vooral op afgelegene plaatsen de smid als reparaateur optreden.

In de meeste gevallen zijn voor dergelijke reparaties stiften of slaglijsten gereed om ingezet te worden, daar ook de fabrikant het zwakke punt zijner machine kent, en deze ter remplaceering mee levert; zeer zelden komt het voor dat deze zaken eerst door den smid gemaakt moeten worden.

Een verdere groote factor bij de dorschmachines vormt het raderwerk. Is een tand gedeeltelijk of geheel uitgebroken, dan hindert dit bij wielen met groote ingrijp niet veel; moeilijk, of in 't geheel niet, werkt de machine, zoodra twee tanden naast elkander uitbreken. Ook hierin kan de smid hulp bieden, door de ontbrekende tanden door nieuwen te vervangen.

Heel dikwijls beschouwt men deze laatstgenoemde reparatie als thuis behorende in eene machinewerkplaats, daar men meestal de vervangende tanden, zwaluwstaartvormig in de velling van het wiel inbrengt; veel eenvoudiger en sterker tevens zijn de herstelde tanden, wanneer deze gevormd worden door twee of drie stiften in de velling te plaatsen met schroefdraad, en deze na vastzetten de vereischte tandvorm te geven. Kleinere reparaties als het verwisselen der platen van de strooschudders, aan den zeef of korf en voertafel, het rechtbuigen der transmissie tusschen machine en werktuig, het vernieuwen der trekhaken en dergelijken meer, zijn zonder verdere aanwijzing eenvoudig uit te voeren.

Gaat men op deze gegevens nog verder in, en wil men bovengenoemde vraag met „ja” beantwoorden, dan zal het ten slotte blijken, dat deze reparaties voor den smid niet dezulken zijn, welke hem goud zullen opleveren, doch laat hem in onzen tegenwoordigen tijd vooral inzien, dat waar hij geroepen is in tijd van nood den landbouwer in zijn bedrijf ter zijde te staan, hij ook alle recht heeft alle andere voorkomende werkzaamheden op zijn terrein uit te voeren, en dus door de studie der motorische werktuigen zal komen tot bloei van zijn bedrijf. M.

Advertentiën.

RIJWIELEN
en RIJWIEL-ONDERDEELEN.

BEST ADRES,

uitsluitend v. d. wederverkoop,

is E. A. KESTEIN,

ROTTERDAM,

Hoogstraat 216.

Kunsthorn,

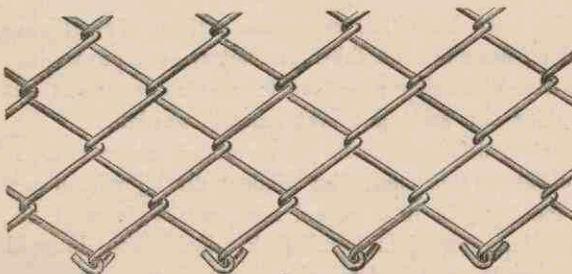
voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën
en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen
en hoefsmeden op aanvraag gratis.

Eerste Electriche Draadvlechterij D. HOGENBIRK & ZOON, Bloemendaal bij Haarlem.

Leveren spoedig en
billijk VIERHOEKIG

VLECHTDRAAD

in elke gewenschte
maaswijdte, draad-
dikte en breedte.

Vraag prijs en monsters.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar ECHTE
DICK'S Hoefraspen
en andere gereedschappen

voor
Hoefbeslag.

Gelieve
vooral op het merk:

te letten.

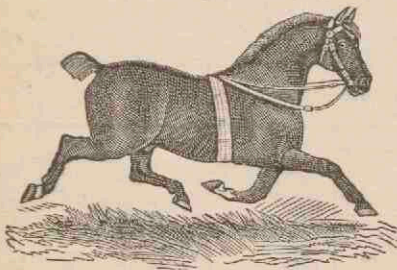
Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

Gemakkelijke bijverdienste voor Hoefsmeden.

„HET PAARD”

is een geïllustreerd weekblad voor fokkers, houders en liefhebbers van paarden, dat veel gelezen wordt en zich kenmerkt door een degelijken, prettigen inhoud met zeer goede afbeeldingen. Het bevat artikelen over: verpleging en voeding, rijden onder den man en van den bok, verslagen van rijkskeuringen, concoursen-hippique, landbouw-

tentoonstellingen in binnen- en buitenland, paardenkennis, fokkerij, hoefbeslag, paardenhandel, reuen en harddraverijen op de lange baan, terwijl er tevens een vraagbaak aan is verbonden, zoodat de abonné's op het geheele gebied, waarover het Blad handelt, vragen kunnen stellen, die door speciale deskundigen voor de onderscheidene rubrieken KOSTELOOS worden beantwoord.

Onder de abonné's komen ook hoefsmeden voor. Het bevat dikwerf verhandelingen, die niet alleen belangwekkend voor hen zijn, maar vooral geschikte onderwerpen van bespreking opleveren met eigenaren of koetsiers, die bij het beslaan hunner paarden tegenwoordig zijn. Het abonnement bedraagt echter franco huis f 5.— per jaar, f 1.25 per kwartaal, waartegen menigeen opziet. Dit behoeft nu geen bezwaar op te leveren, wanneer de zaak maar wat handig wordt aangepakt. Juist door de geregelde aanraking met personen, die zich voor paarden interesseeren, is de hoefsmid herhaaldelijk in de gelegenheid om de aandacht op „HET PAARD” te vestigen en van tijd tot tijd

een abonné te werven.

Hiervoor kan provisie worden bekomen, zoodat het aangename met het nuttige goed is te vereenigen.

Proefnummers en voorwaarden betreffende provisie op aanvraag gratis te bekomen bij den uitgever van „Het Paard” te Groningen.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sorteering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telephoon
No. 1355.

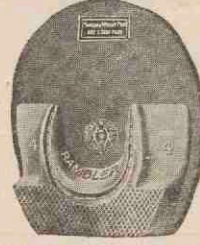
NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN, voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met *flink hielstuk*.

Merk „Pacific”,
met *zwaar hielstuk*.

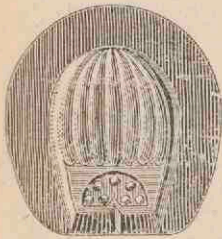

Merk „Rambler”,
in *witte en grijze*
Caoutchouc,
op *leder* opgenaaid
met *flink hielstuk*,
voorrading van 4½
tot 6½ Eng. dm.
Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

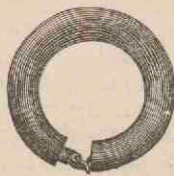

Merk „Chicago”,
geheel Caoutchouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor *zware paar-*
den, voorradig van
7½ tot 7¾ Eng. dm.

Open Zolen uit één stuk kunnen
dus onmogelijk loslaten, bijzonder aan-
bevelenswaardig, prijzen zeer billijk,
voorrading in 11 maten van 4¼ tot
6½ Eng. dm., uiterste breedte buiten-
kant ijzers gemeten.

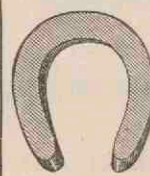

Dichte Luchtdruk-
zolen in 10 maten,
voor- en achterijzers,
voorrading.

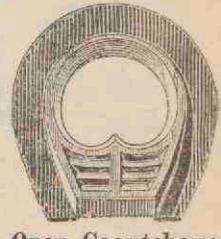

Strijkringen
met riempje.

Gewone
Engelsche Hoefzolen
op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.
Engelsche Hoefzolen
A. en D. & H.

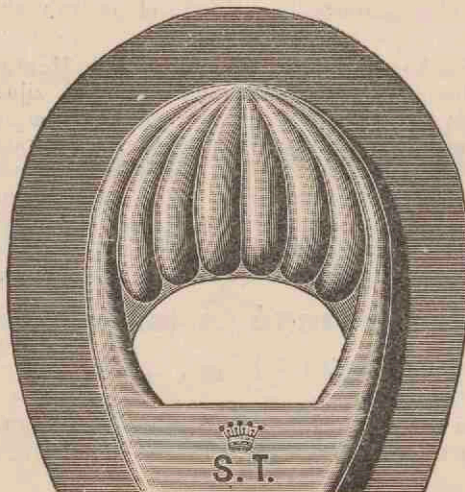

Hoef-
randen.

Open Caoutchouc
zool, merk B. V.,
in 7 maten, voor-
en achterijzers,
voorrading.

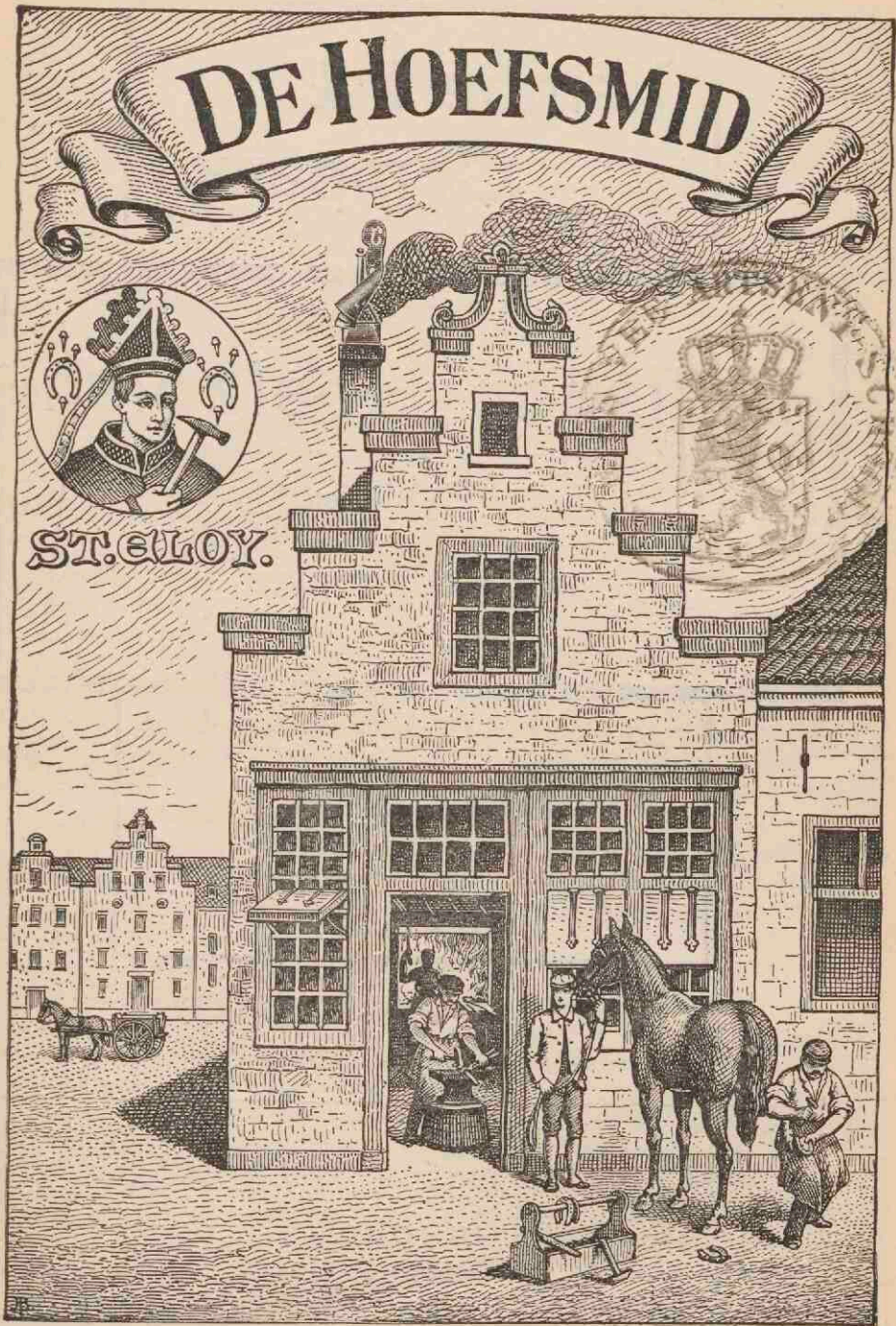
Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
mitsluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradig.
Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.
Opruimers voor
Schroefgaten.
Schroeven en Stiften
in alle modellen,
tijdige bestelling
gewenscht.
Touwijzers in
verschillende maten.

Open Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

Caoutchouc
Hielstukken.
Kunsthorn.
Hoef tangen.
Renetten (rechts en
links).
Hoefraspen.
Houwklingsen.
Hoefhamers.
Las- of Welbladen en
Poeder
om ijzer en staal te
wellen.

Men lette op het echte merk S T met kroon.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,
Wijnhaven 127.

INHOUD.

Een nieuw werk over hoefbeslag. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën. —

EEN NIEUW WERK OVER HOEFBESLAG.

„Manuel de la ferrure du Cheval” is de titel van het jongste werk van A. Thary, oud-paardenarts, leeraar aan de Cavalerie-school, thans departements-veearts, uitgegeven bij de heeren Berger-Levrault en Co te Parijs en Nancy. Groot 407 bladzijden, bevat het boek niet minder dan 488 figuren in den text, meestal zeer duidelijk en correct, die op zich zelve, ook zonder text te gebruiken, een vrij compleet album voor onderricht vormen, waaraan de uitgevers groote kosten hebben besteed, waarom deze dan ook door den schrijver in zijn voorrede zeer worden geprezen.

Het werk is verdeeld in de volgende 8 hoofdstukken: 1e de hoef; 2e het hoefijzer; 3e vervaardiging van het hoefijzer; 4e hoefnagels en kalkoenen; 5e toepassing van het hoefijzer, het beslag; 6e de bijzondere beslagmethoden; 7e het beslag der gebrekkige hoeven; 8e verpleging van den hoef.

Aan het 1e hoofdstuk zijn 62 bladzijden gewijd, waarin de anatomie en physiologie, in meerdere onderverdelingen duidelijk doch kort worden beschreven; geheel ingericht, naar schrijvers woorden, op de toepassing voor het beslag. Hij zegt dan ook dat het karakter van dit handboek geheel ligt in het technisch gedeelte er van, vooral in de toepassing van de speciale beslagmethoden, die, in weerwil zij van groot belang zijn, tot heden, zoo te zeggen niet behandeld werden.

Het ligt niet in het voornemen van ondergeteekende om een eigenlijke beoordeeling van dit werk te geven; het zal meer een beknopt overzicht van de daarin behandelde stof zijn, voorzien van eenige aantekeningen waar die te pas komen, van hetgeen hem al lezende is opgevallen; 't is namelijk een Fransch werk met zijn eigenaardigheden, en heeft hij gemeend eenige beschouwingen daaraan vast te knoopen, waardoor het onderwerp eenigszins leerzaam wordt, zijnde zodoende een meer critisch overzicht. — Wanneer schrijver op bladzijde 11 b.v. ons verhaalt van den „vleeschzoom, zijnde de voortbrenger van den hoornzoom of van het glazuur van den hoornwand”, dan moet zulks in het oog vallen als een minder juist gekozen uitlegging op z'n zachts gezegd, vooral met betrekking tot de later volgende beschrijving van den hoornzoom met de deklaag van den hoornwand. Immers op bladzijde 16 leest men dat „de hoornzoom is een band van hoorn, vormende een beschermend glazuur aan de oppervlakte van den hoornwand” en verder „hij is vrij dik in het heel bovenste gedeelte, en zeer dun over zijn verdere uitbreiding. Zijn onderrand, onregelmatig, gescheurd, in kleine vezelen uitgesneden, verliest zich aan de oppervlakte van den hoef.” Is de vraag gewettigd of niet: wat blijft van de beschermende laag over? Het ware immers beter te zeggen, dat die laag van den

hoornwand niet als zoodanig bestaat, daar zij als voortzetting van den zoomband op een bepaalde hoogte van den wand gekomen, haar doel om de richting aan den afgroei te geven, heeft bereikt en nu kan worden gemist, scheurt en verdwijnt. Zulks geschiedt eerder en volkomener bij wanden en wandgedeelten, die zeer schuin verlopen; daar vandaan dat die band dikwijls aan de verzenen, meer steil verloopend, nog wordt gevonden, gaande tot den draagrand.

Dikwijls werd door mij opgemerkt, dat de steunsels werden genoemd „arcs-boutants”, dan weer en meestal „barres.” In Fransche werken over hoefbeslag komt zulks ook voor; dit kan aanleiding geven tot verwarring. Nu, het boek van Thary geeft daarin opheldering; op bladzijde 15 „beschrijving van den hoornwand” leest men over „les angles d’inflection” (steunselhoeken, ombuiging van wand in steunsels) die den naam dragen van „arcs-boutants” of beter „talons”. Hiernit volgt dat „inflectie”, „arc-boutant” en „talon” dezelfde beteekenis hebben, en tevens dat de „talons” = verzenen, een andere beteekenis hebben dan wat wij „verzenen” noemen. Voor de Franschen is dit namelijk enkel van af het einde van den zoeltak in den steunselhoek tot het einde van den hoornwand, resp. draagrand. Op bladzijde 25 komt schrijver nog duidelijker daarop terug, en ook op de figuren 18 en 19. — Op bladzijde 20 onder „structuur van den hoef” leest men: „wanneer het hoorn gepigmenteerd is, dan bevindt zich het pigment in het intertubulaire weefsel”; dit wil dus zeggen in en om de cellen, die de hoornpijpjes onderling verbinden. Of zulks juist is mag ik niet beoordeelen; mij komt het voor dat het pigment wel niet zoo gescheiden in de tusschenruimten der vleeschvlokjes alleen zich zal ontwikkelen. Verder „het witte hoorn is gewoonlijk minder hard dan het gekleurde hoorn”. Wit is toch ook een kleur.

Een vreemde uitdrukking vindt men betreffende het verloop der hoornpijpjes, dat „in de zool, waar zij ook evenwijdig van elkander verlopen, de vezelige bouw wordt gemaskeerd door de schubben der oppervlakte, die een gebladerde textuur doen veronderstellen”. Evenzoo „dat het hoorn der diepe lagen wordt genoemd „levend hoorn” (corne vive), dat der oppervlakkige lagen „dood hoorn” (corne morte), zonder meer. Zulks zal toch wel een weinig verband houden met de dikkere of dunnere laag van hoorn die aanwezig is.

„De vastheid van het hoorn verschilt met het individu, de temperatuur, den hygroscopischen toestand der omgeving en den toestand van den bodem (blz. 22). Het hoorn is hygroscopisch; het wordt zacht zoodra het water opneemt, evenals zulks geschiedt met het gebruik van smeersels, vetten, teer”. Maar zegt schrijver zeer voorzichtig en nog wel onderstreept „tout à fait superficiellement”, dus niet te vergeten „eventjes oppervlakkig”. Zulks staat bij mij gelijk met te zeggen, dat die smeersels niet in het hoorn treden, „vast niet”, of het moet werkelijk door hoorn zijn: dat zwelt zonder twijfel in water en in vetten en oliën.

Voortgaande leest men op blz. 25 dat de steunsels zich meer of minder ver langs den straal uitstrekken, „en dezen zelfs aan sommige hoeven omgeven”. — „De zool, ontdaan van haar schubben, heeft de dikte van den

wand; zij is evenwel dikker aan de peripherie dan in het centrum". — „De verzenen (talons = arcs-boutants) hebben een dikte op zijn minst gelijk aan die van den toon."

De figuren 21 en 22 geven dwarsche doorsneden van den hoof te zien, evenwijdig met den toon, de een meer naar voren, de ander meer naar de verzenen. Zij komen vrij wel overeen met de coupes indertijd in „de Hoefsmid" beschreven, en met fig. 60 in „het Hoefbeslag" 4e druk. Schrijver zegt er van (fig. 22) dat deze doorsnede vooral de ontwikkeling doet zien van het Straalkussen, van den hoornstraal en de richting der steunsels, en dienen moet ter vergelijking met dezelfde doorsneden, welke men van door klemhoevigheid en zijbeenen misvormde hoeven kan maken. Het doel dat ik me voorstelde met het maken van die doorsneden, was meer bepaald om uit genoemde anatomische gesteldheid een verklaring te vinden voor de uitzetting aan den verzendraagrand.

Ouder de bewijzen dat de wand voortkomt uit de vleeschkroon, noemt ook schrijver het feit, dat de hoornplaatjes dikwijls gepigmenteerd zijn in omstandigheden, dat de vleeschplaatjes zulks niet zijn.

Ik lees op blz. 43: „a. dat het voorste gedeelte van den hoof in zijn normalen stand meer belast is dan het achterste gedeelte; b. dat het buiten zijgedeelte normaal meer belast is dan het binnen zijgedeelte; c. dat als deze normale wijze van verdeeling van den druk, aldus ingericht naar den bouw van den hoof, wordt gewijzigd, bepaalde gedeelten worden overbelast, andere worden ontlast. Voor de eerste ontstaat daardoor een oorzaak van vermoeienis en dikwijls van ziekte. Daaruit volgt de noodzakelijkheid voor den hoof om den regelmatigigen stand en de volle uitgestrektheid van zijn steunvlak te bewaren. En verder op blz. 60: „Breken van den stoot geschiedt door den hoof, onder begunstiging van twee gewichtige voorwaarden: 1°. de gesteldheid en uitgestrektheid der inwendige oppervlakte van den hoornwand; 2°. de elasticiteit van den hoof."

Hoewel mijn overzicht zeer onvolledig is, wil ik met deze mededeelingen, betreffende het theoretisch gedeelte van het werk van Thary heden eindigen, wil intusschen gaarne bekennen dat dit hoofdstuk vele zeer wetenswaardige bijzonderheden en beschouwingen bevat aangaande de functies van den hoof, als voeding en gezondheid der deelen, ontwikkeling en afgroei van het hoorn, verdeeling van last, steun en slijtage, stand en gang, de hoof als schokbreker, elasticiteit en mechanisme, welke onderwerpen allen een studie overwaard zijn maar daarom door mij nog niet allen met volle instemming worden onderschreven. In een volgend nummer van dit maandschrift hoop ik een en ander over het practisch gedeelte voort te zetten, voor zoover het voor ons van belang kan worden geacht.

Moubis.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** Sedert de vorige opgave heeft er geen wisseling van leerlingen plaats gevonden. Er houden alzoo aan de Inrichting verblijf de leerlingen: R. Palthe van Peize, R. Buining van Molenrijge (Gr.), S. Kruijer van Middelbert, J. Dijkhuis van Eexta gem. Scheemda, H. Steenhuis van Noordbroek en P. Werkman van Middelstum. — Beide eerstgenoemde hopen 19 Juni a.s. te kunnen vertrekken, en worden de daardoor openkomende plaatsen op 21 Juni weder ingenomen, door J. Bos van De Wijk bij Meppel en D. Koetse te Tripscompagnie.

— **Rijkssubsidie voor Drenthe.** Op aanvraag is voor deze provincie verkregen eene rijkssubsidie voor 1909 van f 375, ter bevordering van de opleiding voor hoefsmeden. Aangezien voor een degelijke (vooral practische) opleiding in Drenthe geen gelegenheid bestaat, ligt het in de bedoeling elders diplomeerende hoefsmeden een tegemoetkoming in de kosten te verstrekken. Voor de plaatsing van leerlingen is het oog reeds gevallen op de Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.

Zooals uit vorige afleveringen bekend, is de toegezegde subsidie het resultaat der bemoeiingen van den Rijkslandbouwleeraar voor Drenthe, den heer J. Elema te Hoogeveen.

— **Wedstrijd in hoefbeslag te Dokkum,** ter gelegenheid van de landbouwtentoonstelling op 27 en 28 Juli a.s. Deelnemers moeten zijn gediplomeerde hoefsmeden, woonachtig in de Afd. Dokkum en Dantumadeel, Ferwerderadeel, Oost- en Westdongeradeel en Kollumerland van de Fr. Mij. v. Landbouw. — Aangifte vóór 1 Juli '09 bij den heer J. Plet, Rijksveearts te Heerenveen. De deelnemers zijn verplicht in te zenden, uiterlijk den 26 Juli 's middags 12 uur: twee voor- en twee achterijzers (gewoon beslag), een stel strijkijzers, een stel klapijzers, een stel strijk- en klapijzers, een paar balkijzers, een paar ketelijzers, een paar pantoffelijzers en een paar halvemaantjes. Op 28 Juli, 's voorm. 10 uur, dient de deelnemer minstens twee door hem vierkant beslagen paarden aan de jury te kunnen vertoonen. Prijzen: f 25 en verg. zilv. med., f 15 en zilv. med. en f 10 en br. med. — De in te zenden ijzers mogen niet gepolijst zijn, doch in den toestand verkeeren, zooals de smid ze moet gereed hebben om onder den hoef te leggen, dus gewoon afgemaakt.

— **Hoefsmidschool Amersfoort.** In het corps militaire paarden-artsen zijn nogal eenige overplaatsingen tot stand gebracht. Hiervan is voor „De Hoefsmid” van beteekenis, dat de Kapitein-paardenarts A. Frederikse overgeplaatst is naar Utrecht en de Kapitein-paardenarts F. Lameris uit Zutphen, thans geplaatst is aan de hoefsmidschool te Amersfoort.

— Aan de **Hoefsmidsschool te Tiel** bestaat, volgens achterstaande advertentie, wederom gelegenheid tot opname van leerlingen.

— **Tentoonstelling te Gouda**, 1, 2 en 3 Sept. a.s. Voor de beste inzending van handgesmede hoefijzers, niet blank gevijld op de vlakten (zomer en winterbeslag), worden uitgelooft een verg. zilv. medaille plus f 10, een verg. zilv. med. en zilv. medaille.

— **Bevordering van het Ambachtsonderwijs.** Het is een gelukkig verschijnsel dat er ernstig over wordt gedacht om het ambachtsonderwijs in ons land sterk te bevorderen. Hiermede zal dan het smidsbedrijf in zijn geheelen omvang natuurlijk mede worden gebaat.

P E R S O E R Z I C H T.

De Mei-afl levering van „*Der Hufschmied*” bevat:

1°. *Ideaal zomer- en winterbeslag*, door Dr. Bernhardt, chef-veearts in het Wurtembergsche hengstendepot. De schrijver betoogt dat een goed hoefbeslag de volgende voordeelen waarborgt: het paard kan zijn arbeidskracht hierdoor goed tot uiting brengen, terwijl het beenwerk niet vroegtijdig versleten geraakt, absolute zekerheid in het neerzetten der beenen, onverschillig bij welken arbeid, in iedere streek en in ieder jaargetijde en bovendien matig van kosten zijn.

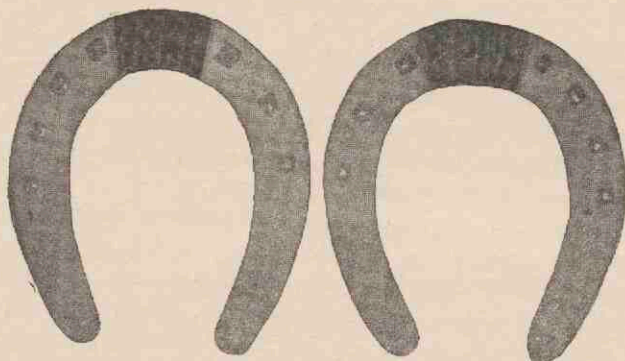
Bij zware trekpaarden, die slechts stapvoets werk hebben te verrichten, is een passend beslag met stoot en kalkoenen te bezigen; bij rijpaarden en lichtere trekpaarden, die in snellere gangen dienen te gaan, dient het beslag met inachtneming van het jaargetijde zooveel mogelijk met de natuurlijke verhoudingen van de hoef overeen te stemmen.

De schrijver is een voorstander van het ijzer van Lafosse. Wij meenen dat dit het halvemaaanvormig ijzer is, hetzij met takken van gewone dikte (Lafosse, vader) hetzij met dun uitlopende takken (Lafosse, zoon), doch uit de beschrijving schijnt het ons toe dat Dr. Bernhardt meer het beslag Lavalard-Porêt bedoeld, zooals dit in „*De Hoefsmid*” jaargang 1898, blz. 163 is beschreven, welk beslag in den toon het dikst is en naar de verzeneinden toe langzamerhand in dikte afneemt. De grondgedachte is dus eenigermate dezelfde als bij het beslag van Lafosse Jr., doch de takken loopen even ver als bij een gewoon ijzer.

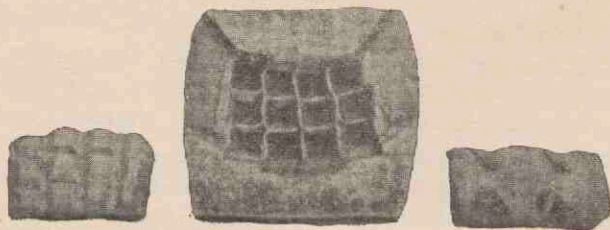
De Schr. zegt gedurende 7 jaren gelegenheid te hebben gehad de voordeelen van dit zomerbeslag bij rij- en koetspaarden dagelijks te leeren kennen, niet alleen bij zijn eigen paarden, maar ook bij die van het hengstendepot. Bij ons, zegt Schr., worden de hengsten en gus gebleven fokmerriën in het landbouwbedrijf, zoowel voor den wagen als onder den man gebezigd. Bij de slechte wegen in deze streek moet aan het hoefbeslag bijzondere aandacht worden geschonken, opdat het beenwerk van het waardevol materiaal voor belangrijke blijvende nadeelen wordt gevrijwaard. Dit is in het algemeen zeer wenschelijk, maar in dit geval van zoo bijzondere beteekenis, daar de hengsten als staatsdekhengsten worden gebezigd en minder ervaren paardenkenners dikwerf aan beengebreeken, al mogen deze ook door uitwendige oorzaken, opgedaan tijdens het werk, zijn ontstaan, overdreven beteekenis in ongunstigen zin hechten. Sedert 7 jaar worden die paarden vóór beslagen

met ijzers met dun uitlopende takken en achter met ijzers met schroefkalkoenen. De dieren hebben zich op dit beslag uitstekend gehouden. De hoeven hebben een mooien ronden vorm gekregen en de verschrompelde stralen zijn tot flinke ontwikkeling gekomen, doordat zij voortdurend met den bodem in aanraking kwamen en zodoende aan hun doel beantwoordden, eenerzijds als stootbrekers en anderzijds om het uitglijden te voorkomen. De ijzers sleten betrekkelijk weinig af.

Tegenover genoemde voordeelen werd echter meer en meer de vrees geuit, dat de dieren gemakkelijk zouden glijden en bij eventueel vallen zich belangrijk verwonden. Men dacht er over — dit klinkt vreemd, maar het staat er woordelijk zoo A. W. H. — weer tot den ouden beslagvorm met stoot en kalkoenen terug te keeren. In verband hiermede hebben Dr. Bernhardt en de hoefsmid Schmid, zich beijvert een beslag uit te denken, waarbij de dun uitlopende ijzertakken behouden zouden kunnen blijven, terwijl het paard toch meer steun tegen het uitglijden verkreeg. Na tal van proefnemingen zijn zij tot het resultaat gekomen wat hieronder is afgebeeld. Het toont 2 voorijzers, waarbij het eene nieuw is en het andere 6 weken onder het dienstpaard zou hebben gelegen.

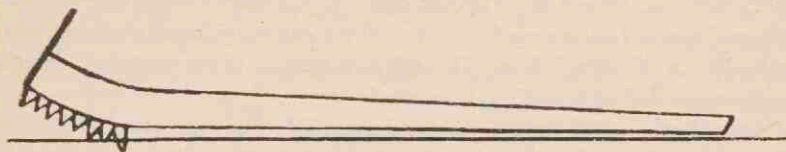

Ieder smid ziet met een oogopslag dat dit model overeenkomt met zogenaamde staalstukjes in den toon, met dit verschil dat de oppervlakte den vorm vertoont van een kleine wafel. Deze stalen stukjes verkrijgen het gerimpeld voorkomen door ze te slaan in den vorm zooals hieronder is afgebeeld. Vervolgens wordt het staalstukje op de gewone wijze in den

toon van het ijzer ingeweld en direct na het wellen opnieuw in den vorm ingeslagen om de inkepingen dieper te voorschijn te doen treden.

Aan het ijzer wordt behoorlijk opzet gegeven en als het dan ondergelegd is krijgt men onderstaand beeld.

Het komt ons wel voor de moeite waard te zijn dit beslag aan te wenden en zullen te gelegener tijd na een proefneming aan de Inrichting voor hoefbeslag te Groningen, de alsdan verkregen resultaten later in „De Hoefsmid” publiceren.

Ten opzichte van het achterijzer geven Dr. Bernhardt en Schmid alleen als wijziging aan om 4 kalkoenen te bezigen en dan de beide voorste niet te plaatsen in den toon, maar tusschen het eerste en het tweede nagelgat, omdat anders volgens hun beweren bij het afzetten in den toon veel te veel van de gewrichtsbanden en de buigpezen wordt gevergd. Zonder dit te willen tegenspreken meenen wij toch dat de ervaring daarbij zal leeren dat de stand er minder vast door wordt, al moge het in den gang en voor banden en pezen eenig gemak opleveren.

— De Juni-aflevering van „*Der Hufschmied*” bevat het volgende:

1°. Een *nieuwe vorm van winterbeslag*, uitgevonden en beschreven door Fr. Eichenberger, onderwijzer in hoefbeslag te Bern (Zwitserland).

De Schr. geeft aan dat ten opzichte van dat winterbeslag het vast-scherp meer en meer tot het verledene gaat behooren en het winterbeslag met schroef- en insteekkalkoenen het terrein bijna geheel hebben veroverd.

Eichenberger geeft de voorkeur aan insteekkalkoenen en het door hem aangegeven nieuwe is daarin gelegen, dat de insteekkalkoen, alsmede het gat in het ijzer, in zijn doorsnede veel overeenkomst heeft met miniatuur-balkijzer, welke vorm alleen gebruikt wordt voor de toongaten. Eichenberger brengt vier kalkoenen aan, 2 in den toon en aan het einde van iederen tak ook een. De twee tak-gaten zijn gewoon rond van doorsnede, doch de beide toongaten zijn aan de zijde, het dichtst gelegen aan den binnenrand van het ijzer, afgeplat.

De Schr. geeft als voordeel der vinding op, dat de toonkalkoenen veel minder gemakkelijk gaan draaien en derhalve niet zoo gauw verloren gaan, terwijl reeds heel wat gunstig luidende attesten, afgegeven door vee-artsen, meesters-hoefsmiden en eigenaars van paarden, omtrent Eichenbergers vinding in diens bezit zouden zijn. De kop van den kalkoen is wigvormig.

(Van groote beteekenis lijkt deze nieuwe vinding ons niet. De ervaring heeft geleerd dat twee stooten of kalkoenen in den toon aan het paard een vasteren stand geven dan één en tevens dat daarbij de kalkoenen minder spoedig gaan wrikken; de gaten hebben dan minder te lijden, raken minder spoedig uitgesleten en de kalkoenen worden lang zoo vaak niet verloren. Wij nemen de mededeeling van Eichenberger gaarne voor waar aan, maar meenen ook, dat de kalkoenen of stooten, passende in vierkante gaten, in

dezelfde mate bruikbaar mogen worden geacht en in dit geval is verandering, noch voor smeden, noch voor paardenhouders, wenschelijk te achten. A. W. H.)

2°. *Breuk v/h. straalbeen*, als oorzaak van een ongeneeslijke kreupelheid. De onderwijzer in hoefbeslag A. Schwenzky (veeartsenijkundige Hoogeschool te Budapest in Hongarije), deelt omtrent een paard, dat in Mei van het vorige jaar aan koliek stierf, het volgende mede:

Het betreffende paard was 6 jaar oud, van edele afstamming en een zeer goed gaand koetspaard. Een jaar voor dat het dier stierf moest het, om ongelukken te voorkomen, op een gegeven oogenblik uit een snellen draf plotseling stoppen. Door dit plotseling ophouden kreeg het paard belangrijke schokken, niet alleen in zijn beide voorbeenen, maar door zijn geheele lichaam. Het dier werd rechts voor kreupel. Aanvankelijk werd de kreupelheid beschouwd als te zetelen in den schouder. De behandeling hiervan bracht geen verbetering. De vee-arts behandelde het dier hierna met een scherpe zalf aan de buigpezen en op de achtervlakte van den kogel, terwijl het paard tevens in de weide werd gelaten. Op den zachten grond was het nauwelijks kreupel, doch op den harden weg, bleek de kreupelheid duidelijk zichtbaar. Later is het dier nog behandeld met onderhuidsche inspuitingen en zijn verschillende beslagvormen geprobeerd, doch het een hielp evenmin als het andere.

Nu het dier dood was zou de eigenaar heel graag weten wat eigenlijk de oorzaak der kreupelheid was geweest.

De hoef was wat scheef van vorm; de binnen verzenwand en de buiten toonwand waren wat veel, — de buiten verzenwand en de binnen toonwand daarentegen wat te weinig afgesleten; overigens waren de hoornwand, de zool en de straal, evenals de ballen, in goeden toestand. Alleen vlak boven de ballen, in de streek van het kroongewricht, was een verdikking van de hoefbeen-buigpees en van haar omgeving.

Bij het wegnemen van de hoornige zelfstandigheid bleek er in de verzengedeelten een verandering te zijn ontstaan. De hoorn liet zich aan de verzenen niet van de vleeschplaatjes losmaken, doch er bleken als het ware mee vergroeid te zijn, zoodat zij ineens van het hoefbeen en van de hoefkraakbeenderen loslieten. Nadat het hoefbeen van alle weeke deelen, van pezen en banden was ontdaan, bleek dat het buitengedeelte van het straalbeen was gebroken en de beide straalbeenstukken min of meer met de hoefkraakbeenderen waren vergroeid.

Dit geval is weder een bijdrage om te doen zien, dat bij kreupelheid tengevolge van plotseling stoppen ook een nauwkeurig hoefonderzoek niet achterwege moet worden gelaten.

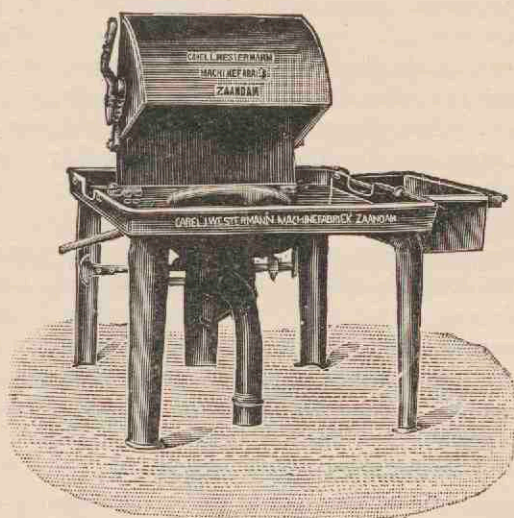
3°. *Het hoefbeslag in Rumänië* door M. Dorstewitz, gediplomeerd hoefsmid, in welk artikel wordt betoogd, dat het hoefbeslag aldaar nog veel te wenschen overlaat, op het platte land nog weinig harde wegen worden aangetroffen, terwijl in de hoofdstad Bukarest, eenige asphaltstraten voorkomen, die zoo rond zijn gelegd, dat bij regen de paarden daarop zeer moeilijk staande kunnen blijven.

(Onder de korte mededeelingen komt ook voor dat aan de hoefsmidsschool te Bukarest, die tevens dient voor de opleiding van militaire hoefsmeden,

een assistent-onderwijzer wordt gevraagd, waarvoor in de eerste plaats in aanmerking zouden komen zij die in Dresden hun opleiding als hoefsmid hebben ontvangen).

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

MODERNE SMIDSVUREN.

Met het gestadig uitbreiden der motorische kracht ten dienste van werkplaatsen en fabrieken, zien wij successievelijk vele oudere gereedschappen verdwijnen om plaats te maken voor anderen, meer practisch, eenvoudiger en gemakkelijker voor den werkman.

De eeuwenoude gemetselde smidse welke in vele smederijen soms een zeer fantastische figuur vormt ziet ook zijn beurt gekomen om plaats te maken voor een werktuig van gelijke strekking, doch geheel uit ijzer vervaardigd. Jarenlang beproefde men reeds, door verschillende constructies van blaasvormen, een snellere en gemakkelijker temperatuur der laschhitte te bereiken, in de meeste gevallen echter bereikte men slechts ten deele dat doel daar n.l. het werktuig te samengesteld werd, hetgeen bij zoo'n inrichting absoluut onbruikbaar is.

Watervormen, d. w. z. blaaspippen omspoeld door water, uit een reservoir achter de smidse aangevoerd en dat om den vorm circuleerde, brachten ook niet het verwachte heil. De grootste factor, om bij de laschhitte van het ijzer, de dan zich vormende slak verwijderd te houden, werd nimmer met meer succes bereikt dan bij de smidse hierboven afgebeeld. Hierbij is namelijk onder het blaasgat een driekant stuk ijzer draaibaar aangebracht, hetwelk in gewonen stand, d. w. z. met de basis naar beneden, de wind langs de schuine zijden laat passeeren. Wanneer nu het gat bij het lasschen van ijzer met slakken wordt bedekt, kan men dit ijzer draaien en zal de scherpe hoek van den driehoek deze slakken meenemen. Tot meerdere veiligheid kan

datzelfde stuk zoo gedraaid worden, dat het met de basis naar boven komt, en zoodoende het blaasgat afsluit, waardoor alle mogelijke explosiegevaar verdwijnt.

Is dit opzichzelve reeds een groote verbetering te noemen, onze smeden zullen dra opmerken dat er nog een bijzonder toestel aan den smidse verbonden is.

Waar men tegenwoordig er overal op uit is de gezondheidsleer (hygiëne) doelmatig toe te passen, mag dit ook in onze smederijen niet achterwege blijven. Deze smidse is n.l. zoo geconstrueerd dat hij overal geplaatst kan worden, b.v. in wagenmakerijen enz., zonder direct met een schoorsteen verbonden te moeten zijn; de rook wordt door het kapje dat boven het vuur is aangebracht geheel afgetrokken door middel van een „exhauster“*), welke tegelijkertijd met de ventilator op één as werkt; men kan dus met deze toestellen zelfs daar gaan werken, waar stof en vuil absoluut geweerd moeten worden.

Wij mogen dan ook gerust zeggen, dat men met deze smidse het ideaal heeft bereikt wat door een smid verlangd mag worden, want behalve het voorkomen van de slak in het vuur, juist dan wanneer de meest intensieve hitte vereischt wordt, is voor den werkman het verdwijnen der rookplaag, in de meeste smederijen overweldigend, voor zijne gezondheid van groote beteekenis, hetgeen geen verdere commentaar behoeft. Ons plaatsende op het standpunt der moderne werkwijze zullen wij ons dus tot plicht stellen mede te werken tot werkplaatsen welke waarborgen geven voor frissche, gezonde lucht, hetgeen wij door bovenstaande smidse bereiken. M.

KRACHTMACHINES.

De hedendaagsche beschaving is door de uitvinding der machine vooruitgegaan, ja wordt hierdoor zelfs bepaald. Onder de machines neemt vooral de krachtmachine eene voorname plaats in, en het kan als een teeken der steeds voorwaarts gaande beschaving aangenomen worden, dat de mensch ter bevrediging zijner behoeften, in steeds hogere mate die motorische kracht aanwendt, en tot dit doel de krachtmachine steeds meer vervolmaakt. In de eerste plaats staan den mensch als motorische kracht, zijn eigen spierkracht, en die der dieren, hem ten dienste. Bij den tegenwoordigen stand van zaken kan men echter zijn doel niet bereiken, daar deze krachten slechts in beperkte mate aanwezig zijn, en men in vele gevallen ook afstuit op spaarzaamheid en humaniteit.

Vroegtijdig wist de mensch zich de kracht van het stroomende water, en van den wind ten nutte te maken; het eigenlijke machine-tijdperk kon echter eerst op den voorgrond treden, nadat men geleerd had de energie, welke zich in de brandstoffen had opgehoopt, productief te maken.

De afhankelijkheid in de keuze der plaats van opstelling der bedrijfskracht, en in vele gevallen ook hunne geringe afmetingen, hebben het er toe ge-

*) exhaust = uitputten, uitzuigen enz.; de machine hiermede bedoeld zuigt direct de rook door een daarvoor bestemd kanaal af.

leid dat andere krachtmachines den voorrang verkregen boven de windmotoren.

Nadat men in den electrischen stroom het middel gevonden had, de energie voort te planten, en in de accumulatoren-batterijen een uitstekend hulpmiddel, dezelve te verzamelen, kan men nu ook windmotoren gebruiken in gevallen, waarbij dat vroeger niet mogelijk was. Inderdaad zijn in de laatste jaren windmotoren opgesteld, welke onder aanwending van bovengenoemd hulpmiddel, op onberispelijke wijze alleenstaande huizen, enz. van electrisch licht voorzien.

Op dezelfde gronden als de windmotoren, moesten ook na de uitvinding der andere krachtmachines, de watermotoren zich terugtrekken.

De turbinefabricatie heeft in de laatste jaren een belangrijke vlucht genomen, en bevindt zich nog voortdurend op een stijgenden weg der ontwikkeling. Met de uitbreiding der electro-techniek, gevoelde men behoefte aan een snelloopende turbine, naar een welke men zonder tusschenschakeling van overbrenging met voordeel op dynamomachines kon laten werken. Wil men een langzaam loopende turbine direct aan de dynamomachine koppelen, dan wordt die laatste te zwaar, alzoo te duur, en bijgevolg niet concurrerend. Baanbrekend in deze richting waren de Amerikanen, welke snelloopende turbines aanboden, welke zeer gunstig zouden werken. Grondige onderzoekingen hebben echter bewezen dat zij aan deze eigenschappen niet voldeden, en dat is dan ook de redenen dat deze niet zijn ingevoerd. Met betrekking tot het aantal draaiingen overtreft de Amerikaansche turbine de Duitsche met ongeveer het dubbele; zij bezitten echter ongeveer 18—20 procent minder arbeidskracht. Op deze gunstige werking der Duitsche turbine vertrouwde men echter ook niet te veel, zoodat men in vele gevallen naar hulpmiddelen greep.

Heden zijn de bemoeiingen, snelloopende turbines te construeeren, met succes bekroond. De Duitsche turbines overtreffen de Amerikaansche niet alleen in snelheid, doch ook door hun hooger nuttig effect. Wij geven hieronder eenige getallen welke dit feit illustreeren.

In 1895 leverde de firma Voith te Heidenheim 40 turbines af met gezamenlijk 4300 P.K. In 1901 daarentegen bouwde zij 184 stuks met eene levering van 27760 P.K. De grootste turbine construeerde zij ter exploitatie der Niagara-waterval welke eene productie van 11390 P.K. leverde. Deze dubbelspiraalturbine met horizontale as verwerkt hierbij circa 20 M³ water per seconde, en loopt met 187 omwentelingen per minuut.

De stoommachine, welke op een 120-jarige ontwikkelingsloopbaan terug blikte, heeft heden een hoogen graad van volkomenheid bereikt, en het is wel aan te nemen, dat deze voor inslaande verbeteringen geen veld meer biedt.

Nadat men met de opvoering der stoomspanning tot circa 15 atmosferen de gunstigste waarde bereikt had, kwam de oververhitte stoom, welke een groote schrede voorwaarts op den weg der oeconomie in het stoommachinebedrijf mogelijk maakte. Om een zoo groot mogelijk nuttig effect der warmte te verkrijgen, moet er naar gestreefd worden, dat de stoom met eene zoo hoog mogelijke temperatuur in de cylinder kwam, en deze met

zoo laag mogelijke temperatuur verliet. De proeven tot vaststelling van een gunstige oververhitting schijnen nog niet te zijn afgelopen; echter erkent men het voordeel der oververhitting overal, en de invoering ervan wordt met den dag meer algemeen.

Op haar eigen terrein is voor de stoommachine in de laatste jaren een concurrent opgestaan, welke geroepen schijnt een werkelijke omzetting in het stoommachinebedrijf in het leven te roepen, n.l. de stoomturbine. Terwijl in de stoommachine de spanningsenergie der stoom benut wordt, treedt in de stoomturbine zijne stroomingsenergie op den voorgrond en werkt alzoo op dezelfde wijze als een waterturbine. Daar hierbij veel van het mechanisme vervalt, veroorlooft de stoomturbine een zeer eenvoudige constructie welke zeer weinig ruimte inneemt, en bij geringe herstellingskosten weinig stoom verbruikt; haar stoomverbruik is niet hooger als de beste zuigerstoommachine. De smeermiddel-behoefte der turbine is zeer gering en daar de stoom nimmer met de olie in aanraking komt, bezit men het groote voordeel, een olie-vrij condensatie water te verkrijgen.

Het principe der stoomturbine is zeer oud; de gebrekkige kennis en verhoudingen welke bij stroomende stoom optreden, en de omstandigheden, dat de hooge eischen, welke men aan het materiaal, en de technische uitvoering der turbines stellen moest, niet verwezenlijkt konden worden, waren de oorzaak, dat deze niet vroeger practisch konden worden uitgevoerd. Heden kunnen deze hindernissen als overwonnen beschouwd worden, de ervaring van een reeks van jaren, hebben de practische bruikbaarheid der turbines bewezen. De verdienste, de eerste bruikbare turbine te hebben geconstrueerd, komt den Zweed De Laval te Stockholm toe.

De grootste verbreiding heeft echter de turbine van Parsons in Newcastle gevonden.

M.

Advertentiën.

Er biedt zich aan om terstond
in dienst te treden een bekwaam

HOEFSMID,

met dipl. „uitmuntend”.

Franco brief. C. H. FLOTMAN,

Hoorn (N.-H.).

Vraag Proefnummer

(dat kosteloos wordt toegezonden)

VAN

„HET PAARD”,

Geïllustreerd weekblad voor fokkers, honden en liefhebbers van paarden.

Prijs v. Nederland p. jaar fr. p. p. f 5.—.

Hoofdredacteur-Uitgever:

A. W. HEIDEMA te Groningen.

Hoefsmidsschool te TIEL.

Oproeping van Leerlingen.

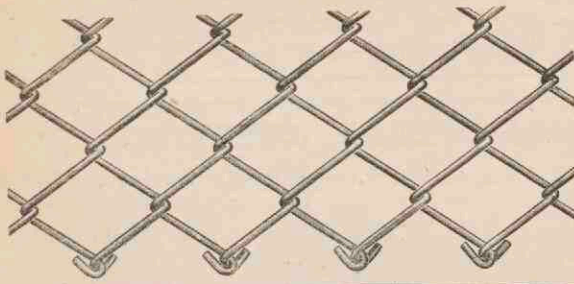
== AANGIFTE te doen vóór 1 JULI a.s. ==

Nadere inlichtingen te verkrijgen bij den Directeur

H. J. C. VAN LENT, Vee-arts te Tiel,

St. Agnietenstraat.

Eerste Electriche Draadvlechterij D. HOGENBIRK & ZON, Bloemendaal bij Haarlem.

Leveren spoedig en
billijk **VIERHOEKIG
VLECHTDRAAD**
in elke gewenschte
maaswijdte, draad-
dikte en breedte.
Vraag prijs en monsters

RIJWIELEN
en **RIJWIEL-ONDERDEELN.**
BEST ADRES,
uitsluitend v. d. wederverkoop,
is **E. A. KESTEIN,**

ROTTERDAM, Hoogstraat 216.

Kunsthorn,

voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën
en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor H.H. veeartsen
en hoefsmeden op aanvraag gratis.

Heeren leiders en leerlingen van cursussen in hoefbeslag.

Bestelt bij de Administratie van „De Hoefsmid” te Groningen Afl. I
van den VI jaargang van dat Blad, waarin voorkomen de uitslaande
platen van den bouw van den hoef met verklaring. Prijs 50 cent.

MEDE VERKRIJGBAAR:

HET HOEFBESLAG, handleiding tot eene rationeele uitoefening van
het hoefsmidsvak, door **J. B. H. Moubis**, Majoer Dirigeerend Paarden-
arts bij het 1e Reg. Veld-Art. (met 162 houtsneefiguren), 4e herziene en
vermeerderde druk. Prijs f 1.60.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar **ECHTE**

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor
Hoefbeslag.

Gelieve
vooral op het merk:
te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: **J. J. VAN MEEKREN,** Amsterdam, Sarphatistraat 75.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sortering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telefoon
No. 1355.

NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN,

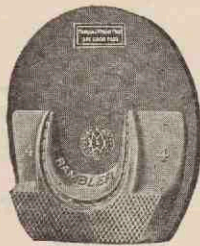
voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met *flink* hielstuk.

Merk „Pacific”,
met *zwaar* hielstuk.

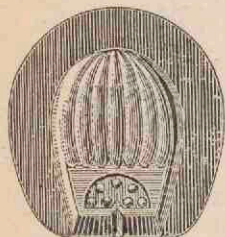
Merk „Rambler”,
in *witte* en *grijze*
Caoutchouc,
op *leder* opgenaaid
met *flink* hielstuk,
voorrading van 4½
tot 6½ Eng. dm.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

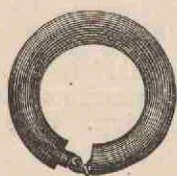

Merk „Chicago”,
geheel Caoutchouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor *zware* paar-
den, voorradig van
7½ tot 7¾ Eng. dm.

Open Zolen uit één stuk kunnen
dus onmogelijk loslaten, bijzonder aan-
bevelenswaardig, prijzen zeer billijk,
voorrading in 11 maten van 4½ tot
6½ Eng. dm., uiterste breedte buiten-
kant ijzers gemeten.

Dichte Luchtdruk-
zolen in 10 maten,
voor- en achterijzers,
voorrading.

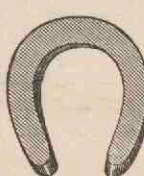
Strijkringen
met riempje.

Gewone
Engelsche Hoefzolen

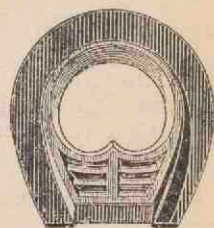
op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.

Engelsche Hoefzolen

A. en D. & H.

Hoef-
randen.

Open Caoutchouc
zool, merk B. V.,
in 7 maten, voor-
en achterijzers,
voorrading.

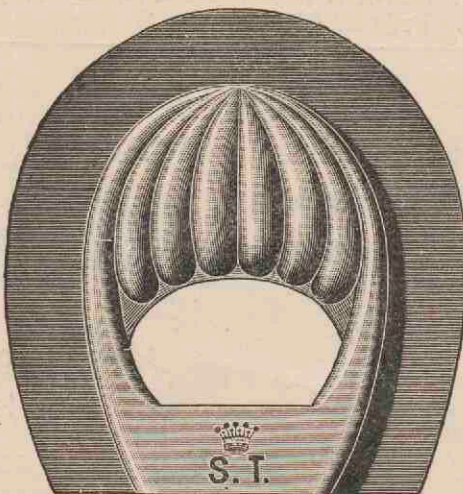
Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
uitsluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradig.

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

Opruimers voor
Schroefgaten.

Schroeven en Stiften
in alle modellen,
tijdige bestelling
gewenscht.

Touwijzers in
verschillende maten.

Open Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

Caoutchouc
Hielstukken.

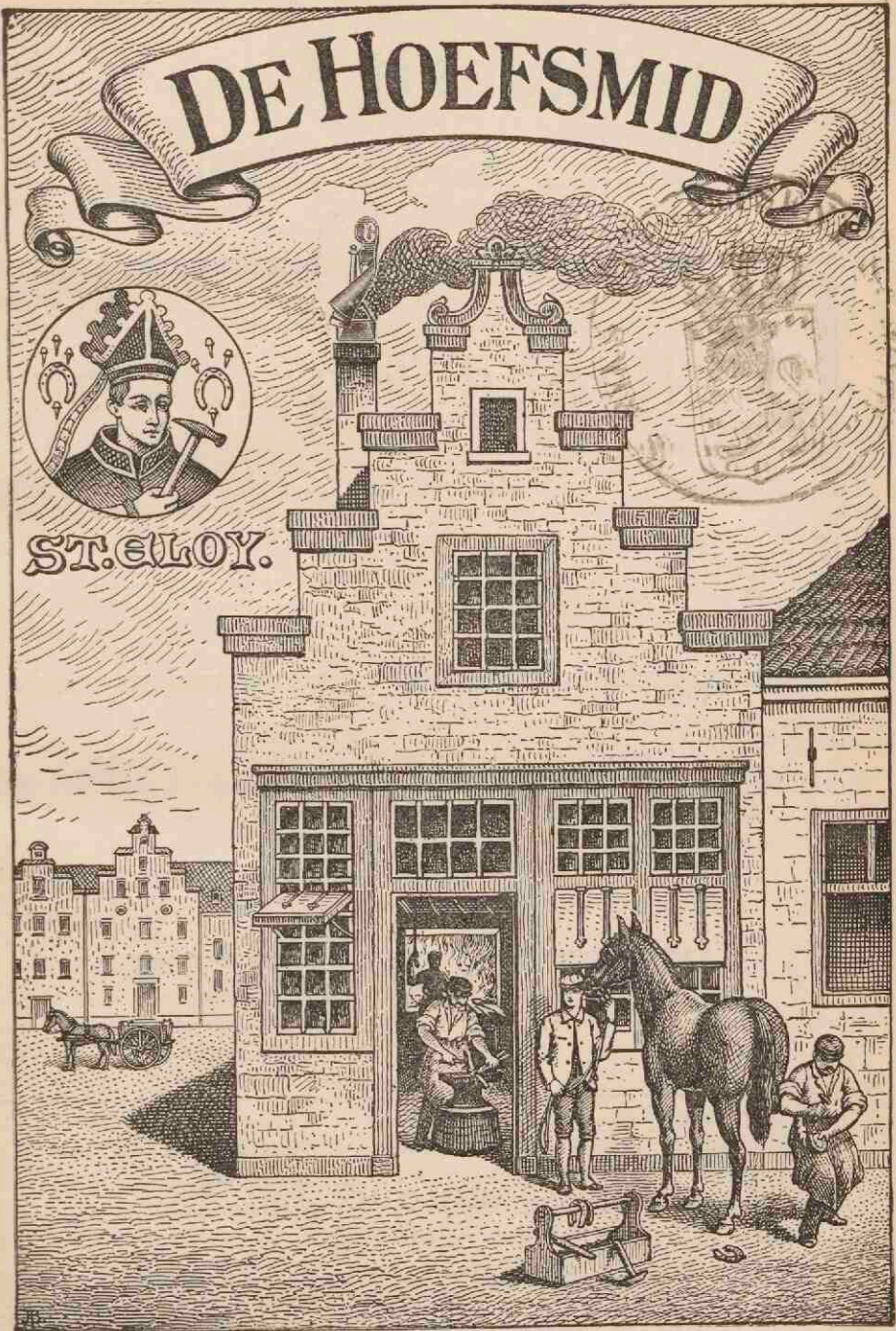
Kunsthooen.

Hoef tangen.
Renetten (rechts en
links).

Hoefraspen.
Houwklingen.
Hoefhamers.

Las- of Welbladen en
Poeder
om ijzer en staal te
wellen.

Men lette op het echte merk S T met kroon.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,
Wijnhaven 127.

INHOUD.

Een nieuw werk over hoefbeslag. — Het concours-hippique te 's-Gravenhage. — Een bezoek aan de paardenmarkt te Lowicz. — Wedstrijd in hoefbeslag te Deventer. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

EEN NIEUW WERK OVER HOEFBESLAG.

II.

„Manuel de la Ferrure du Cheval”, door A. Thary. — *Practisch gedeelte.* Het 2e hoofdstuk, „het hoefijzer”, bevat: beschrijving van het ijzer, het ritsijzer, historisch overzicht van het beslag, de ijzers naar de verschillende diensten, ijzers voor het muilnier, het beslag van het leger, winterbeslag.

Uit deze 58 bladzijden meen ik de volgende aantekeningen te moeten maken:

Steeds ontmoet men in Fransche werken het woord „couverture”. Tot goed begrip diene dat men hieronder verstaat de breedte der ijzertakken, terwijl onder „largeur” = „breedte” de grootste afstand tusschen de twee buitenranden wordt bedoeld. Eveneens kan men licht in verwarring komen met het woord „ajusture”, dat zooveel wordt aangetroffen. Men leest „ajusture française”, en bedoelt daarmede de opbuiging van het voorste gedeelte van het ijzer, gaande tot het laatste nagelgat, dus het meest overeenkomende met onze „opzet”. Verder „ajusture anglaise”, d.i. het hellende gedeelte der bovenvlakte, alzoo onze afhellende vlakte; en eindelijk „ajusture de mulet”, waaronder verstaan wordt een korte, sterke opbuiging van den toon, dus een sterke opzet.

De buitentak van het hoefijzer is niet breeder dan de binnentak; aan het achterijzer echter houdt men dien tak gewoonlijk breeder dan binnen, tegen de grootere slijting. Het achterijzer is breeder en dikker in den toon dan het voorijzer. Van de twee wanden der rits, is de binnenwand verticaal, de buitenwand schuin verloopend.

Men weet dat het eigenlijke Fransche ijzer, nog algemeen in gebruik, is het stampijzer of stampnagelijzer. Schrijver nu geeft de nadeelen aan, die kleven aan het ritsijzer. Ze zijn z. i. de volgende: de rits maakt het nagelen moeilijker, en doet daarom afbreuk aan de soliditeit van het beslag. Het ijzer met afhelling (ajusture anglaise) slijt sneller in den toon, omdat het niet in dat gedeelte is opgebogen, en de rits den weerstand vermindert. De rits en de Engelsche nagelgaten veroorloven niet om alle nagels steeds op de goede plaats aan te brengen; zij komen daarom dikwijls te laag op den wand te voorschijn, en geven aanleiding tot splijten van het hoorn. Maar nog erger, vele nagels breken aan den hals; zit dan de nagel zeer vast in de rits en is de niet op haar goede plaats gezeten, dan heeft het den schijn, bij het nazien van het beslag, dat het ijzer solied onder den hoef ligt, terwijl het in werkelijkheid slechts door een paar nagels wordt gehouden. De nagelkop zit zoo vast, dat men hem door slagen van houwkling en hamer niet los krijgt, en men verplicht is het ijzer af te nemen, om de zaak te herstellen.

Mij dunkt dat schrijver het nu wel wat erg maakt, begrijpelijk enkel bij iemand die zweert bij het stampnagelijzer.

Het historisch overzicht bevat de toestellen bij de Grieken en Romeinen in gebruik tot bescherming van den hoof, in den vorm van onderlagen en zolen, teekeningen van soleae, spartea en hipposandalen, een beschrijving van Aziatische of Oostersche ijzers met figuren, Keltische, Gallo-Romeinsche ijzers, en meer andere uit de middeleeuwen.

De moderne ijzers beschrijft hij in drie groepen: de Italiaansche, de Fransche en de Engelsche ijzers.

De eerstgenoemde groep is die van César Fiaschi (1556). In 't oogvallend bij deze is de plaatsing der nagelgaten in de voorste helft van het voorijzer, terwijl die bij het van driehoekige kalkoenen voorziene einde der takken bij het achterijzer, in de tweede helft van het ijzer aanwezig zijn, tenminste het toongedeelte bevat geen nagelgaten. Uit dezen tijd dateeren ook de verkorte, afgebroken ijzers — de halvemaan-ijzers — eveneens door Fiaschi beschreven.

In de tweede groep vindt men de ijzermodellen van Soleijsel, Lafosse, Bourgelat, Rey, Bouley, Merche en Goyau. De ijzers van Lafosse, de halvemaan-ijzers (*fer en croissant court et long*), naarmate zij korter of langer zijn, loopen naar de takeinden dunner toe.

Het ijzer van Bourgelat is voorzien van een „ajusture en bateau”, d.w.z. een opzet aan toon en takeinden.

De voornaamste Engelsche ijzers (derde groep) zijn die van Osmer, Moorcroft, Turner en Fleming, en hunne tegenwoordige wijzigingen. Men vindt hieronder ijzers met en zonder rits, de bovenvlakte hellend van buiten naar binnenrand (Osmer), met platte draagvlakte (*fer à siège*) van Moorcroft, Turner, Miles, of geheel platte bovenvlakte en zonder rits (Fleming). Voor het jachtpaard (Fleming) een plat ijzer met concave ondervlakte; deze helling der ondervlakte is minder uitgedrukt aan het toongedeelte, doch veel sterker naar de takeinden toe, waarvoor zij plotseling met een scherpe insnijding eindigt. Van genoemde ijzers zijn de tegenwoordig in gebruik zijnde alle afgeleid; het zijn wijzigingen bijna steeds machinaal vervaardigd, o. a. ten behoeve van het Engelsche leger, ijzers met platte bovenvlakte, met rits aan de takken, eene afhelling aan de ondervlakte langs den geheelen binnenrand, met afgeronde takeinden.

Naar de diensten, welke de paarden hebben te verrichten, geeft schrijver een beschrijving, en teekeningen van: rijpaarden, manége-paarden, coursepaarden (voor training en raising), het ijzer met scherpen stalen stoot der Amerikanen (*à grappe*) met uitstekenden onderrand (*avec rebord*). De jonge paarden, veulens, worden beslagen met halve ijzers (tips). Ook een teekening van een course-ijzer met scherpen stoot en gesloten aan de takeinden, id. van een jacht- en polo-ijzer. IJzers voor harddravers, ook tijdens het entrainement, ook Amerikaansche modellen. Voor de ijzers voor trekdiensten van alle categoriën; van de lichtste tot de zwaarste, voor de meest snelle diensten tot die welke enkel stappend werk vereischen; ook Engelsche en Schotsche modellen, stamp- en ritsijzers, en Fransche, Engelsche en Amerikaansche fabrieks-

ijzers. Ik stel me voor om later op deze ijzers terug te komen, en de Redactie van „De Hoefsmid” te verzoeken, een zeker aantal er van in dit maandblad in teekening te laten brengen. *)

In Frankrijk, vooral ook in het leger, wordt veel gebruik gemaakt van het muilnier; eene omschrijving van het beslag hierbij is daarom op zijn plaats. Het beslag (het ijzer) is verschillend al naarmate het dier wordt gebezigd voor het dragen van lasten of om te trekken. De opzet aan het toongedeelte is sterker dan bij het paard en is ook korter; de opbuiging bedraagt ongeveer 7 à 8 m.M. De takeinden van het achterijzer kunnen bij het trekdier worden afgerond en schuin naar onder en voor gewerkt, maar moeten meestal zijn voorbereid tot kalkoenen. Deze laatste zijn inderdaad zeer nuttig voor de lastdieren, vooral achter; zij gaan, bij het afdalen in de bergen, veel glijden en vallen tegen, wanneer het dier zeer zwaar belast is, en genoodzaakt om de achterbeenen ver onder het lijf te zetten.

Dit hoofdstuk eindigt met het beslag van het militaire paard. Schrijver geeft daarin eerst een historisch overzicht tot vóór 1870, dan het model van dit jaartal, de latere wijzigingen, natuurlijk van het zomer- en winterbeslag. In de figuren van het zomerbeslag kan men zijdelings van den toon en aan de takeinden reeds de gaten zien voor het winterbeslag bestemd, d.w.z. van 1 Nov. tot 31 Maart. Het winterbeslag bestaat in een voor deze schroefgaten bestemde kalkoen van staal, met schroefdraad en kegelvormigen hals en vierkanten kop; in het eene geval enkel aangewend aan de takeinden, of tegelijk aan de takeinden en aan de „borsten” (mamelles), naarmate de gesteldheid van den bodem zulks vereischt. De kwaliteit van het staal moet halfzacht (mi-dur) zijn. De vierkante kop heeft naar gelang van het wapen 15, 14, 13 m.M. hoogte. Verder volgt een tamelijk uitgebreide beschrijving en het gebruik van schroefsleutels voor winterbeslag. Indien de slijtage van het ijzer groot kan worden, b.v. op marsch en bij manoeuvres, heeft de hoefsmid het recht om ijzers van staal of verstaald in toon te gebruiken. Niettemin is hij gehouden om de 30 dagen een nieuw beslag onder te leggen. Ten laatste wordt nog het zomer- en winterbeslag (model 1905) van het muilnier in het leger in bijzonderheden gemeld.

In het 3e hoofdstuk „vervaardiging van het hoefijzer” wordt alles behandeld wat betrekking heeft op de hoefsmederij, zoowel die in het garnizoen als te velde; materiaal, gereedschappen. Voorts eigenschappen van smekolen, ijzer en staal, de wijze van keuring van die stoffen. De bewerking van ijzer en staal, hittegraden, harden van ijzer en staal. De wijze om het hoefijzer te smeden, over handwerk en handmachinewerk (cintrage mécanique à la main). In de smederij wordt door laatstgemelde methode veel tijd, arbeidsloon en kolen bespaard, en werk geleverd zoo volmaakt als wenschelijk is, omdat hierbij het initiatief van den werkmans niet geheel is opgeheven; ook wordt in een bepaalden tijd veel meer werk afgedaan. Van deze handmachines ten behoeve der smederij bestaan verschillende modellen; ze kunnen tegelijk als aambeeld dienen. Voor de militaire sme-

*) Hieraan zal gaarne worden voldaan. Red.

derijen zijn zij minder geschikt; enkel voor den aanmaak in massa van reserve-beslag.

Fabrieksijzers worden in Frankrijk tegenwoordig zeer veel gebruikt; de groote transportondernemingen gebruiken geen andere; in het leger als voorraad om op te leggen bij de bereden artillerie. Ze voldoen over het geheel aan de eischen van een goed ijzer; de eenige critiek, waaraan deze machinaal gesmede ijzers nog zijn blootgesteld, is gelegen in de nagelgaten. De *étampage*, dus alles wat betrekking heeft op het nagelgat, zegt schrijver, is te uniform, dus te gelijkvormig; en de hoefsmid moet noodig daarin wijzigingen aanbrengen, naarmate van de hoeven of dikte der hoeven, die hij beslaat. Hij redt zich gewoonlijk uit de moeilijkheid om de nagelgaten aan de bovenvlakte van het ijzer flink ruimer te maken.

Ook het ritsijzer wordt uit de hand of wel op de handmachine gesmeed; het belang van een goede ritsstamp en de toepassing er van zijn uitvoerig behandeld. Wegens het groot gewicht der nagelgaten wordt het gebruik der gereedschappen voor deze bewerking van het ijzer tot in bijzonderheden opgesomd, zoodat dit gedeelte in vereeniging met de figuren eene volledige practische les vormen. Opdat de nagelgaten steeds den goeden vorm hebben, en de nagels zuiver naar het nummer zijn, worden daarbij beschreven matrijs en controleurs voor nagel en nagelgat.

Om in het winterijzer de schroefgaten, ten behoeve der kalkoenen, aan te brengen, worden drie methoden vermeld, en wel: warm met behulp van twee stempels of van een machine (*poinçonneuse*), en koud met de boormachine. Ook voor deze gereedschappen moet de hoefsmid controleurs hebben, om steeds zuiver te kunnen werken. De uitvoering van een en ander wordt duidelijk beschreven. Dit hoofdstuk eindigt met de methode om het afgewerkte voor- en achterijzer aan een zuivere keuring te onderwerpen.

Het *4e hoofdstuk* handelt over *hoefnagels, kalkoenen en stooten*. De blanke nagel, in het leger voorgeschreven model 1896, heeft evenals de gewone Fransche nagel een dak op z'n kop; deze zoogenaamde kroonnagel wordt voorgesteld met langen en met korten hals; de militaire nagel behoort tot de afdeling met langen hals. De eigenschappen, die de nagels moeten bezitten, worden uitvoerig beschreven; zij ondergaan steeds een strenge keuring op den controleur; de qualiteit wordt in de schroef onderzocht. De aanschaffing geschiedt in den handel, of wel in de rijksmagazijnen. Die nagels zijn natuurlijk stampnagels, maar niettemin worden tegenwoordig ook in Frankrijk veel ritsijzers gebruikt; daarom vinden we ook een beschrijving der ritsnagels. Voorts bestaat er nog een nagel van bijzonderen vorm, namelijk met sterken platten kop volgens de teekening, en zegt de beschrijving, dat die dient bij de inspecties, op marsch, op manoeuvres enkel te dienen om het versleten ijzer vast te maken, in afwachting van vernieuwing van het beslag. Zij verlengen den duur van het beslag minstens een etmaal. Sneeuwnagels hebben vierkante koppen, de ijsnagel van model een scherpen kop. Zwarte nummers van gewone nagels kunnen elk oogenblik tot ijsnagels worden gevormd. Schrijver is voorstander van den ijsnagel van Delpérier, ons allen bekend; hij raadt dien ijsnagel ten zeerste aan, omdat het hoorn

bij het gebruik van den gewonen ijsnagel wordt vernield, daarentegen met den anderen wordt gespaard, en die ook bijzonder geschikt is in groote drukke plaatsen, waar de wegen hard en glibberig kunnen zijn.

Aangaande vaste kalkoenen leest men, dat deze tegenwoordig enkel gebruikt worden om den vasten stand van de achterbeenen der muilieren in bergterrein te verhoogen, en aan de achterhoeven der paarden met langen toon en lage verzenen, waggelen der hakken, bij strijken en gaan op den toon, vooral bij trekpaarden. Betreffende vaste stooten, dat zij nog veel worden gebruikt in de noordelijke streken van Europa en in Amerika; zij worden evenwel hoe langer hoe meer door de verwisselbare stooten vervangen. Verder volgt een beschrijving van de verwisselbare kalkoenen, insteek- en schroefkalkoenen, aan den lezer bekend, en dito stooten.

Aan het einde van dit hoofdstuk vermeldt schrijver de trousse (leeren tasch) voor nagels en kalkoenen, en ijzerzakken zooals zij bij de verschillende bereiden wapens zijn voorgeschreven ten gebruike te velde, op manoeuvres, marschen en bij parade. Tot deze uitrusting behorende, leest men ook de aanwezigheid van scharnierijzers en van hoefnagels met platten kop, vroeger reeds beschreven.

(Wordt vervolgd).

Moubis.

HET CONCOURS-HIPPIQUE TE 's-GRAVENHAGE.

De Haagsche feestweek voor sport is weder geëindigd, helaas niet steeds door het weër begunstigd; niettemin was het een interessant schouwspel, elken dag opnieuw, en overwaard om zich, als 't niet anders is, eenige koude en een nat pak te getroosten. Hier is evenwel de plaats niet om het sportgebied nader te betreden; de dagbladen gaven geregeld de noodige inlichtingen, en de speciale sportbladen zullen nog voor menige belangwekkende lectuur zorgen. — Met het schrijven van dit episteltje bedoelt de opsteller om de lezers van „De Hoefsmid” een overzicht te geven van het beslag der paarden, welke op het terrein van „Zorgvliet” hunne verrichtingen vertoonden, hetzij als paard van den landbouwer, van den particulier, van den handelsman, in gebruik als tuigpaard, als rij-, jacht- of springpaard, voor licht en voor zwaar gewicht. — Waar nu met deze verschillende doeleinden, verschillende typen van paarden waren bijeengekomen, uit meerdere streken van Nederland, van België, Engeland, Argentinië, Frankrijk en ook Duitschland, daar kon een bezoek aan de stallen, en een bezichtiging van voeten en beslag, zoo meenden we, belangrijke gegevens leveren op het gebied van hoefbeslag, om die in wijden kring bekend te maken. — Nu, we willen maar dadelijk melden dat zulks niet medeviel, daar werkelijke bijzonderheden niet kunnen worden verstrekt; de verschillende beslagmethoden, in toepassing gebracht, zijn den lezers van dit maandblad wel bekend; van tijd tot tijd werden deze immers daarin beschreven. We willen hier zeggen, dat over het algemeen goed gevormde hoeven werden gezien, zonder gebreken, met uitzondering bij enkele springpaarden, waar gescheurde, gespleten wanden voorkwamen. Oorzaken hiervan zijn er naar onze meening te over: de ge-

weldige schuddingen van den hoof bij het nemen van hindernissen; zeer waarschijnlijk een te dikwijls herhaald beslag; te nauw liggende hoofijzers of mager gestampte ritsijzers. Over het algemeen zag men bij edele paarden vrij smalle ijzers, mager geritst, soms van aanzienlijke dikte, naar de verzengedeelten nog sterk toenemende, de uiteinden der takken juist passend, en zeer, zelfs opvallend schuin, naar voor en onder weggevild; aan de achterijzers een langten, niet hoogen kalkoen aan den buitentak. De jachtpaarden waren meestal voorzien van het jachtijzer, met hellende ondervlakte vanaf de rits; de hackney's met hun eigenaardig beslag, waarbij enkel de straal vrij te zien is, het ijzer meer of minder van dikte, soms buitengewoon zwaar, zonder twijfel in verband met de meerdere of mindere actie door die paarden van nature ontwikkeld.

Ik wil hier niet verder over uitweiden, en enkel de vraag stellen: „is het beslag van sport- of concourspaarden, die den oceaen oversteken om hier in het strijdperk te treden, het eigen ware beslag van het land, waaruit die paarden afkomstig zijn?” Hierop kreeg ik gewoonlijk van den groom of lad een bevestigend antwoord, maar met de opmerking, dat het beslag in Engeland of in België (Antwerpen) was vernieuwd in den zin van het oude beslag. Laten we dus zeggen: „het beslag is internationaal in de sportwereld.”

Tenslotte wil ik niet verzuimen melding te maken, dat door mij werd onderzocht het beslag der verschillende paardenkoppels uit ons eigen land, bij welk onderzoek ik steeds heb geïnformeerd naar den hoefsmid van den stal. Gaarne wil ik hier verklaren, dat de algemeene indruk gunstig was, dat men op dit gebied hier meer den gulden middelweg bewandelt betreffende bovenmatig gewicht en andere verhoudingen, en daarom het beslag voor een groot gedeelte, de vergelijking met wat men elders presteert, kan doorstaan; laten we hopen „steeds beter.”

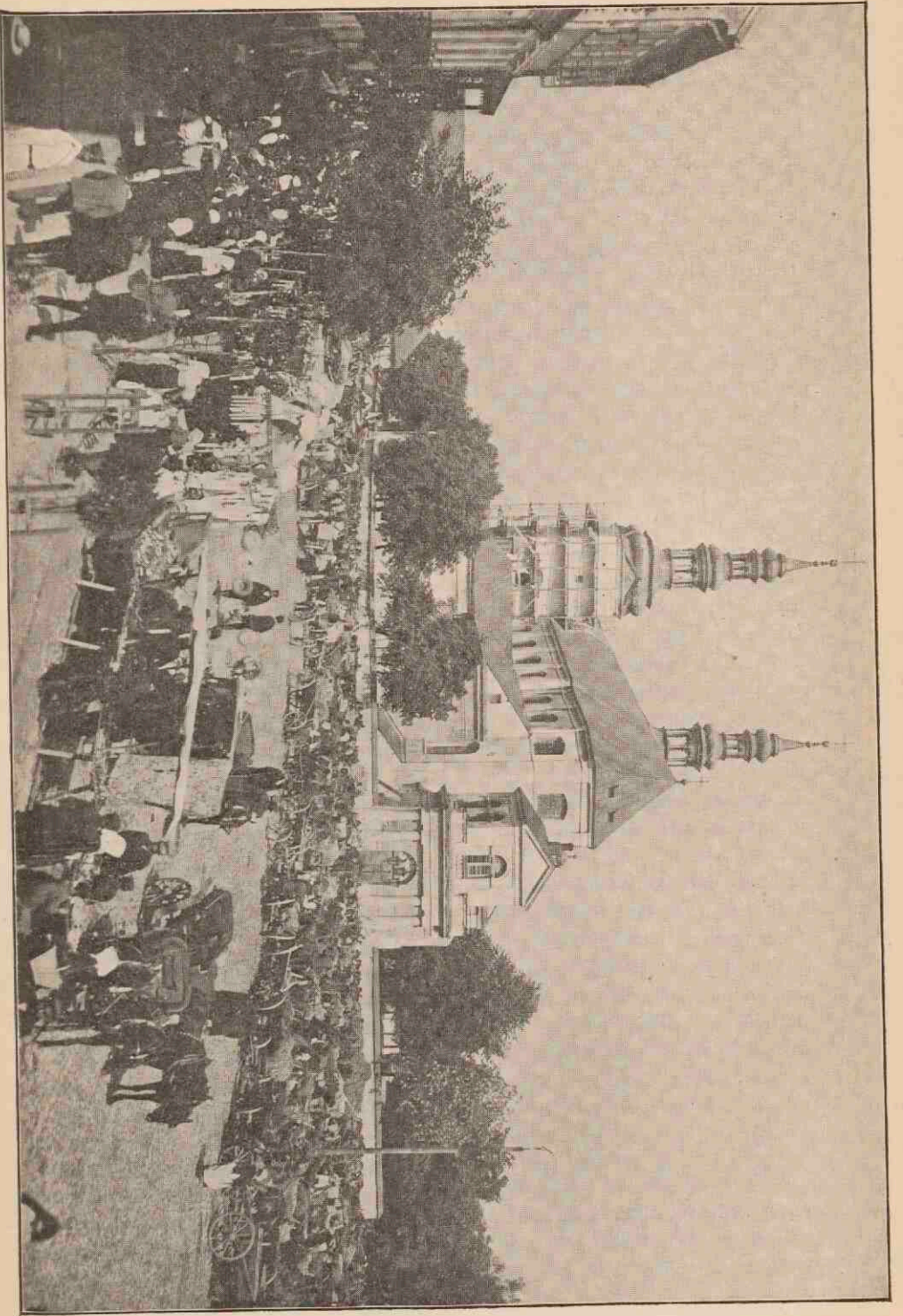
Moubis.

EEN BEZOEK AAN DE PAARDENMARKT TE LOWICZ (Russisch Polen.)

De heer W. F. S. (Nederlander) heeft een bezoek gebracht aan bovengenoemde markt (meest hitten) en geeft nu in „Het Paard” daarvan een interessante reisbeschrijving. Het komt ons niet onaardig voor daaraan het een en ander voor „De Hoefsmid” te ontleenen. Wat de oorzaak tot het doen der reis is geweest en dat daarvan van te voren geen mooie tooneelen werden opgehangen, blikte uit het volgende:

„Ten einde dus iets van belang over de hitten te kunnen vertellen, „besloot ik kort en goed een onderzoek ter plaatse te gaan instellen, waar „toe mij door een combinatie van vrienden, die zelf zich eenige dezer hitten wenschten aan te schaffen, de mogelijkheid geopend werd. Het was mij „intusschen bekend geworden dat een groote jaarmarkt zou plaats hebben „op 22, 23 en 24 Juni te Lowicz in Russisch Polen. Ik nam het besluit den „verren en, naar men mij zeide, lang niet aangename tocht te ondernemen.

„Toen ik trachtte omtrent de markt bij de kooplieden op Rusland „informatiën in te winnen, zorgde men alweder voor eenige bangmakers,

Kijkje van de paardenmarkt te Lovitz.

„die mij nochtans niet aan het weifelen brachten. De een was nl. zoo „vriendelijk mij mede te deelen, dat het juist te Lowicz een en al dieven- „bende was en dat, wanneer ik er soms toe mocht overgaan daar een paar „hitten te koopen, deze allicht zouden worden gestolen of, wat nog erger „was, dat ik ze ten gevolge van kwaadwilligheid, zonder tong of staart „naar Holland zou moeten medenemen. Kortom alles werd mij van den „zwartsten kant voorgehouden; ik zette desondanks mijn onderneming door, „wetende dat eigen aanschouwing de beste leermeesteres is”.

Voor het verkrijgen van een pas moest samen / 10.25 worden betaald, terwijl zoo weinig mogelijk bagage diende te worden meegenomen, doch er werd voor gezorgd een deken mede te nemen, daar 't niet onmogelijk was een enkele nacht onder den blooten hemel te moeten doorbrengen.

Op de heenreis werd te Berlijn even uitgestapt, waar Sch., die op 't laatst nog een reisgenoot verkreeg, opmerkte, dat aldaar meerendeels hitten voor 't verkeer worden gebruikt, zelfs voor groote omnibussen en zegt omtrent het gebezigde beslag: Het beslag is luchtdruk of gewone gummizolen, ook achter, welke zolen niet alleen nuttig zijn voor het behoud der beenen, maar tevens om het uitglijden op de asphalt-bestrating te voorkomen.

Na in Berlijn eenige nummers wedrennen te hebben bijgewoond, werd de reis vervolgd naar Alexandrowo en Lowicz. Te Alexandrowo aangekomen, bleek aldaar dat ondanks het te baat nemen der Fransche, Duitsche en Engelsche taal niet gemakkelijk onderdak was te verkrijgen en werd alzoo 's nachts half vier doorgestoomd naar Lowicz, het eigenlijke doel der reis.

Uit de verdere beschrijving, dat in het no. van „Het Paard” van deze week wordt opgenomen, komt zeer duidelijk uit, het verblijf in Rusland zeer onaangenaam aandoet wegens de algemeen heerschende onzindelijkheid. Wat echter de paardenstallen betreft, geeft W. F. S. aan, dat deze zich wel mochten laten zien en *Lowicz* den indruk maakt meer paarden- dan menschenstad te zijn. De paardenhandelaars zijn in twee zeer uiteenloopende klassen te verdeelen: in heeren-handelaars (met 300 en meer paarden) en boeren-handelaars (met 20 tot 50 stuks). Vooral trof het dat de paarden zulke uitstekende voeten hadden met flinke verzenen. Het beslag was ook goed in orde; een klein kalkoentje aan de voorijzers schijnt daar echter algemeen gebruikelijk.

Aangaande de hitten zegt de Schr. nog:

De hit wordt reeds ingespannen op tweejarigen leeftijd en het werk dat dan bijna altijd in het span van hem gevorderd wordt, heeft tengevolge dat hij spoedig verslijt. Hieruit valt het te verklaren, dat in Nederland dikwerf drie- à vierjarige hitten uit Rusland aankomen met totaal versleten beenen. Men ziet hier ook bespanningen met drie (troiken) en vier hitten, alleen voor vrachtwerk. De hit is in Rusland een zeer courant handelsartikel.

* *
*

Het vorenstaande heeft Schr. kunnen opmerken vóór den eigenlijken markttag, die nog niet was aangevangen, en waarover in een volgend artikel de bijzonderheden worden medegedeeld. Zoo mogelijk zal daaromtrent in de volgende afl. van „De Hoefsmid” nog een kort referaat verschijnen.

WEDSTRIJD IN HOEFBESLAG TE DEVENTER.

De wedstrijd heeft plaats op Woensdag, Donderdag en Vrijdag, 21, 22 en 23 Juli, telkens van des voormiddags 10 uur.

De deelnemers moeten de dagen van den wedstrijd hunner afdeling te 9 uur bij de smederijen op het terrein aanwezig zijn, voorzien van gereedschap. Voor den wedstrijd zal om paard en voet worden geloot.

Programma.

AFDEELING I. *Wedstrijd voor Burgerhoefsmeden.*

Woensdag: het maken van een ijzer volgens opgegeven model, tijd 20 minuten. (Voor deze klasse worden geen prijzen uitgelooft.)

Donderdag: het beslaan van een voet door de 16 beste deelnemers uit de vorige klasse (afnemen, maken en onderleggen van een voor-ijzer); tijd 45 minuten. 1e prijs 25 gld. of verguld zilveren medaille en 10 gld., 2e prijs 10 gld. of zilveren medaille. 3e prijs 5 gld. of kleine zilv. med.

Voorts ontvangt iedere deelnemer, die een hoof naar den eisch beslaat, een getuigschrift.

AFDEELING II. *Wedstrijd voor Militaire Hoefsmeden.*

Vrijdag: het beslaan van een voet (afnemen, maken en onderleggen van een voor-ijzer; tijd 45 minuten.

1e prijs 25 gld. of verguld zilveren medaille en 10 gld. 2e prijs 10 gld. of zilveren medaille. 3e prijs 5 gld. of kleine zilveren medaille.

Voorts ontvangt iedere deelnemer, die een hoof naar den eisch beslaat, een getuigschrift.

Aangegeven zijn 25 burger- en 9 militaire hoefsmeden.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** Op 19 Juni j.l. zijn met een goed getuigschrift vertrokken de leerlingen R. Palthé van Peize en D. Buikema van Molenrijge (Kloosterburen). De daardoor opengekomen plaatsen zijn weder ingenomen op 21 Juni door J. Bos van De Wijk bij Meppel en D. Koetse van Tripscompagnie.

Als leerling zijn tegenwoordig mede aan de Inrichting werkzaam: S. Kruyer van Middelbert, J. Dijkhuis van Eexta (Scheemda), H. Steenhuis van Noordbroek en P. Werkman van Middelstum.

— **Zeeland.** Uit de verslagen betreffende paardenkeuringen in deze prov. in vorige jaren is telkens moeten blijken, dat het hoefbeslag in deze prov. noodig meer aandacht moest worden geschonken.

Thans wordt helaas omtrent de jongstleden gehouden Junikeuringen, waarvan het eerste gedeelte van het verslag is opgenomen in „Het Paard” van 9 Juli j.l., weder opgemerkt in de keuringsplaats Axel: „De overdreven zware ijzers hadden bij enkele jonge merriën stoornissen in stand en

gangen verwekt', en bij de keuringsplaats Oostburg: „Een bedenkelijk teeken was dat er zooveel slechte voeten voorkwamen (vele worden in België beslagen); een smidsliefhebberij schijnt het inkorten van de toongedeelten der voorvoeten hier te zijn. Een veld van werkzaamheid ligt hier voor de Maatschappij tot bevordering van landbouw en veeteelt in Zeeland open op dit gebied.”

— **Hoefbeslag-examen te Tiel.** Den 1en Juli j.l., aan het einde van den halfjaarlijkschen cursus voor hoefsmeden, werd onder toezicht van de commissie voor hoefbeslag der Geld. Overijs. M. v. L., het examen afgenomen van 5 leerlingen der Hoefsmidsschool. Van deze slaagden, naar orde van kunde, de 4 volgende: C. van Alphen te Buren, C. J. D. Huchshorn te Lienden, J. Stevens te Druten, en G. Bussing te Zelhem.

De niet geslaagde candidaat was in elk opzicht nog te min onderlegd. Het is opvallend dat de eerste nummers werden behaald door hen, die zich voor de tweede maal aan het examen onderwierpen; de reden daarvan stemt vrij wel overeen met de oorzaak van den ongunstigen uitslag van het examen in Januari j.l. gehouden (zie „De Hoefsmid” 1e afl. blz. 13).

Het examen bestond voor elken candidaat in: de theorie; het beslag van 2 hoeven, hetzij de beide voor- of achterhoeven, door het lot bepaald; en voorts in oefeningen op doode voeten, welke hebben bestaan in: een beslag tegen strijken, id. bij volhoef, id. bij hoornscheur, id. met gebruik van kunsthoorn en vervaardiging van een gesloten ijzer.

De werkzaamheden verliepen geregeld en vlot; de voorgenoemde candidaten gaven blijken van practisch voldoende bruikbaar te zijn, reden waarom zij zonder bezwaar tot het ontvangen van het diploma als hoefsmid werden voorgedragen.

M.

— **Nieuw snelverband-hoefijzer.** Door den heer C. Roodvoets, onderwijzer aan de Utrechtsche Ambachtsschool, is, onder medewerking van den directeur der school, den heer L. van Essen Rzn., uitgevonden een snelverband-hoefijzer, dat zonder nagels, in enkele seconden door den leek aan den voet van het paard kan worden bevestigd. Dit hoefijzer zal dan ook in tijd van oorlog, bij het leger, zeer zeker goede diensten kunnen bewijzen. Overigens is het bij alle voorkomende hoefziekten bijzonder geschikt als verbandijzer, omdat het aanbrengen en afnemen zonder hinder of nadeel voor het paard kan geschieden en niet de minste moeite of tijd vraagt.

Het is onder leiding, door de leerlingen van de Utrechtsche Ambachtsschool vervaardigd, en zal zeer zeker een eervolle plaats innemen onder de collectie hoefijzers, die in den laatsten tijd met verschillende nieuwe, in de school gemaakte, modellen is aangevuld.

Zonder overdrijving kan dan ook vermeld worden, dat deze Ambachtsschool een der mooiste, doelmatigste en uitgebreidste collectie modellen heeft. Dit snelverband-hoefijzer is door den directeur der school ter beoordeeling en beproeving opgezonden aan Z. E. den Minister van Oorlog.

(Uit de Utrechtsche Nieuwsbladen van 6 Juli '09.)

M.

PERSOVERZICHT.

Nederland.

— *Het reinigen van staal.* Voor het reinigen van staal zijn er onderscheidene recepten en procédés, en het is dan ook een feit, dat voorwerpen van dit materiaal vervaardigd, niet in goeden toestand zijn te houden zonder dat zij zorgvuldig worden gereinigd.

Een van de werkzaamste en snelste methodes bestaat in het insmeren met olie, bij voorkeur petroleum, en deze er eenige dagen op te laten om goed te kunnen indringen. Ook het afwrijven met een deeg bestaande uit olijfolie, bloem van zwavel en tripel-aarde, geeft goede resultaten, of wel met Engelsche aarde (tripel) en olie. Eindelijk kan een bedekking worden gebezigd bestaande uit 10 deelen cyaankalium en één deel overwijnsteenzure potasch, of 25 deelen cyaankalium met bijvoeging van 55 deelen koolzure kalk en 20 deelen witte zeep.

Om roest van gepolijst staal te verwijderen druppelt men olijfolie op de roestplekken en laat hem er eenige dagen op; daarna wrijft men met amaril of tripel, zonder de olie te verwijderen. Eindelijk neemt men amaril en olie weg, wrijft nog eens met amaril bevochtigd met azijn, en ten slotte met potlood, op een stuk gemzenhuid aangebracht.

— *Bronzen van ijzer en staal.* In fabrieken van chemische producten is het zeer moeilijk den glans van de metalen der machinedeelen te bewaren wegens de zure dampen, waardoor zij, niettegenstaande de invetting, worden aangetaast. In sommige fabrieken worden de machines enkel met een vetachtige lap afgewreven. Ten slotte vormt zich dan een soort aanslag, die aan het metaal een bruine bronzen kleur geeft van aangename tint en die een verder onderhoud onnoodig maakt. Wordt een spoediger bronzen vereischt, zooals bij nieuwe machines, dan zet men reservoirs met rookend chloorzuur en andere, ammonia inhoudende, in het lokaal. De ontwikkelende dampen werken spoedig op het metaal in, en in weinige dagen zijn de metaaldeelen der machines gebronsd.

— *Methode om ijzer van staal te onderscheiden.* „Het metalen voorwerp, waarbij men dit onderzoeken wil, wordt afgewasschen en gedompeld in een oplossing van dubbelchroomzure potasch, onder bijvoeging van een belangrijke hoeveelheid zwavelzuur. In een halve of één minuut kan het voorwerp er uitgenomen en afgewasschen worden.

Zacht staal en gegoten ijzer nemen onder deze behandeling een regelmatige aschgrauwe tint aan; gehard staal wordt bijna zwart zonder eenigen metaalweerschijn. Gepuddeld en broos ijzer blijft ongeveer blank en behoudt altijd den metaalweerschijn op de plaatsen die vooraf afgevijld zijn, terwijl de overige plaatsen onregelmatige, zwartachtige plekken vertoonen.”
(u. „*Metallicus*”).

Duitschland.

De Juli-affevering van „*Der Hufschmied*” bevat:

1°. Het hoefbeslag in Finland, door candidaat-veearts J. Brüning te Ji in Finland; 2°. Paard en hoefbeslag in de Aziatische oerwouden; 3°. Het

verkrijgen van gewenschte hitte voor het smelten van metalen; 4°. Eene opmerking over het artikel „nieuw winterbeslag” uit de Juni-afl. en verder boekbesprekingen en korte mededeelingen.

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoofbeslag.

NIKKELSTAAL VOOR KETELCONSTRUCTIES.

Nikkelstaal bestaat uit staal, met in den regel 2 tot $3\frac{1}{2}$ % nikkelgehalte; dit laatste kan in bijzondere gevallen echter tot zelfs 30 % stijgen. Het nikkelstaal voor ketelplaten wordt in vlamovens geproduceerd. De analyse en mechanische eigenschappen blijken uit onderstaande tabellen:

Analyse.						
Gehalte	Koolstof	Silicium	Mangoor	Zwavel	Fosfor	Nikkel
%	0,25	0,02	0,58	0,02	0,03	0
%	0,24	0,023	0,66	0,021	0,02	3,43

Vastheid.			
Elasticiteitsgrens	Uitzetting	Doorsnede reductie	Nikkelgehalte
in K.G.	%	%	%
16,37	26,6	53,2	0
26,03	23,2	54,4	3,43

Hieruit valt op te maken, dat door toevoeging van nikkel, de vastheid verhoogd wordt, terwijl de uitzetting en doorsnede vermindering niet noemenswaard verminderen. Opmerkelijk is de verhooging der elasticiteitsgrens.

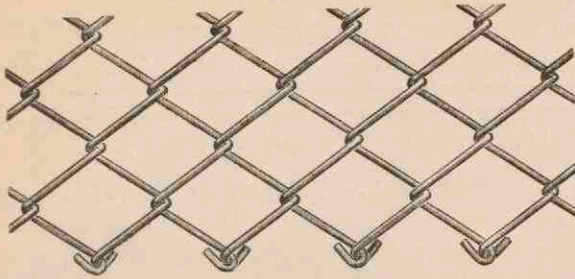
Aanvankelijk deden zich bij de fabricatie van nikkelstaal vele moeilijkheden voor, daar zich bij het walsen een oxydelaag vormde, bijzonder op het onderste vlak, en deze het metaal beïnvloede; echter is men heden deze moeilijkheid te boven. Vooral de vastheid wordt bij het ponsen van nikkelstaalplaten minder aangetast dan bij gewone staalplaten; ook de randen der geponste voorwerpen blijven bij dit materiaal onbeschadigd, hetgeen bij gewone platen dikwijls tot scheuren aanleiding geeft.

Een groote rol speelt heden het nikkelstaal in de buizen-industrie. De eerste, welke deze soort buizen gebruikte, was de Fransche Marine. Een bekende Engelsche ketelfabrikant gebruikt nikkelstaalbuizen met 25% nikkelgehalte, en beweert, dat een ketel met gewone ijzeren pijpen driemaal een verwisseling van pijpen eischte tegen een gemonteerd met pijpen van nikkelstaal. Ook de Engelsche Marine heeft uit dat oogpunt deze buizen ingevoerd. De Bethlehem Steel Co. fabriceert voor de Amerikaansche Marine nikkelstaalbuizen met 30% nikkel. Ook over het lasschen van nikkelstaal wordt zeer gunstig gesproken, hetgeen door verschillende proeven bewezen is en wel in die mate dat de gelaschte plaat tweemaal haaksch omgebogen werd, en nog geen breuk vertoonde. Zelfs nikkelstaal met 30% nikkelgehalte laat zich goed lasschen.

Een groote factor is de hogere prijs van dit materiaal; echter staat hier tegenover de grootere vastheidsgrenzen waardoor veel lichter en dus minder hoeveelheid behoeft gebruikt te worden, terwijl voor nikkelstaal als oud materiaal een tamelijk hoogen prijs bedongen kan worden. M.

Eerste Electriche Draadvlechterij

D. HOGENBIRK & ZON, Bloemendaal bij Haarlem.

Leveren spoedig en
billijk **VIERHOEKIG**
VLECHTDRAAD
in elke gewenschte
maaswijdte, draad-
dikte en breedte.
Vraag prijs en monsters

RIJWIELEN
en **RIJWIEL-ONDERDEELEN.**
BEST ADRES,
uitsluitend v. d. wederverkoop,
is **E. A. KESTEIN,**

ROTTERDAM, Hoogstraat 216.

Kunsthorn,

voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën
en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te *Dordrecht.*

Prijscouranten voor HH. veeartsen
en hoefsmeden op aanvraag gratis.

Heeren leiders en leerlingen van cursussen in hoefbeslag.

Bestelt bij de Administratie van „De Hoefsmid” te Groningen Afl. I
van den VI jaargang van dat Blad, waarin voorkomen de uitslaande
platen van den bouw van den hoef met verklaring. Prijs 50 cent.

MEDE VERKRIJGBAAR:

HET HOEFBESLAG, handleiding tot eene rationeele uitoefening van
het hoefsmidsvak, door **J. B. H. Moubis,** Majoor Dirigeerend Paarden-
arts bij het 1e Reg. Veld-Art. (met 162 houtsneefiguren), 4e herziene en
vermeerderde druk. Prijs f 2.25.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar **ECHTE**
DICK'S Hoefraspen
en andere gereedschappen

voor
Hoefbeslag.

Gelieve
vooral op het merk:

 F. D. te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: **J. J. VAN MEEKREN,** Amsterdam, Sarphatistraat 75.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

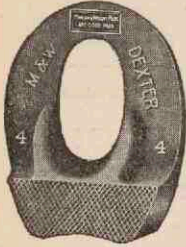
— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sortering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telefoon
No. 1355.

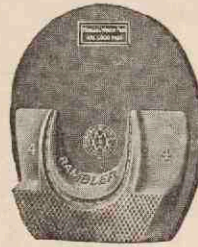
NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN, voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met *flink* hielstuk.

Merk „Pacific”,
met *zwaar* hielstuk.

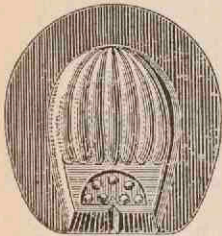
Merk „Rambler”,
in witte en grijze
Caoutchouc,
op *leder* opgenaaid
met *flink* hielstuk,
voorradij in 11 maten van $4\frac{1}{16}$ tot
 $6\frac{7}{8}$ Eng. dm.

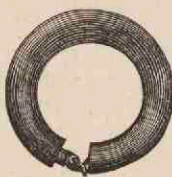
Merk „Chicago”,
geheel Caoutchouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor zware paar-
den, voorradig van
 $7\frac{1}{8}$ tot $7\frac{9}{16}$ Eng. dm.

Open Zolen uit één stuk kunnen
dus onmogelijk loslaten, bijzonder aan-
bevelenswaardig, prijzen zeer billijk,
voorradij in 11 maten van $4\frac{1}{16}$ tot
 $6\frac{7}{8}$ Eng. dm., uiterste breedte buiten-
kant ijzers gemeten.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

Dichte Luchtdruk-
zolen in 10 maten,
voor- en achterijzers,
voorradij.

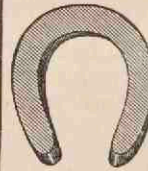
Strijkringen
met riempje.

Gewone
Engelsche Hoefzolen

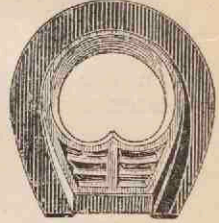
op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.

Engelsche Hoefzolen

A. en D. & H.

Hoef-
randen.

Open Caoutchouc
zool, merk B. V.,
in 7 maten, voor-
en achterijzers,
voorradij.

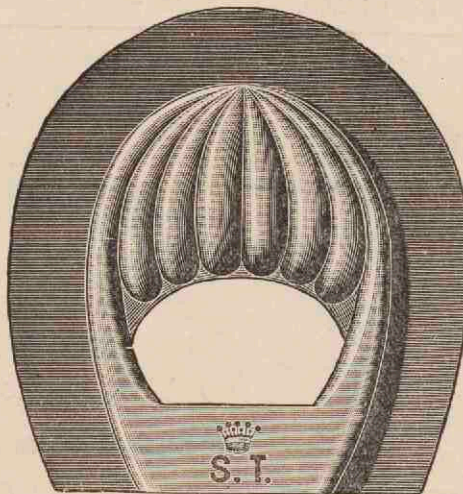
Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
nitsluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradig.

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

Opruimers voor
Schroefgaten.

Schroeven en Stiften
in alle modellen,
tijdige bestelling
gewenscht.

Touwijzers in
verschillende maten.

Open Luchtdrukzool

in 8 verschillende maten voorradig.

Caoutchouc
Hielstukken.

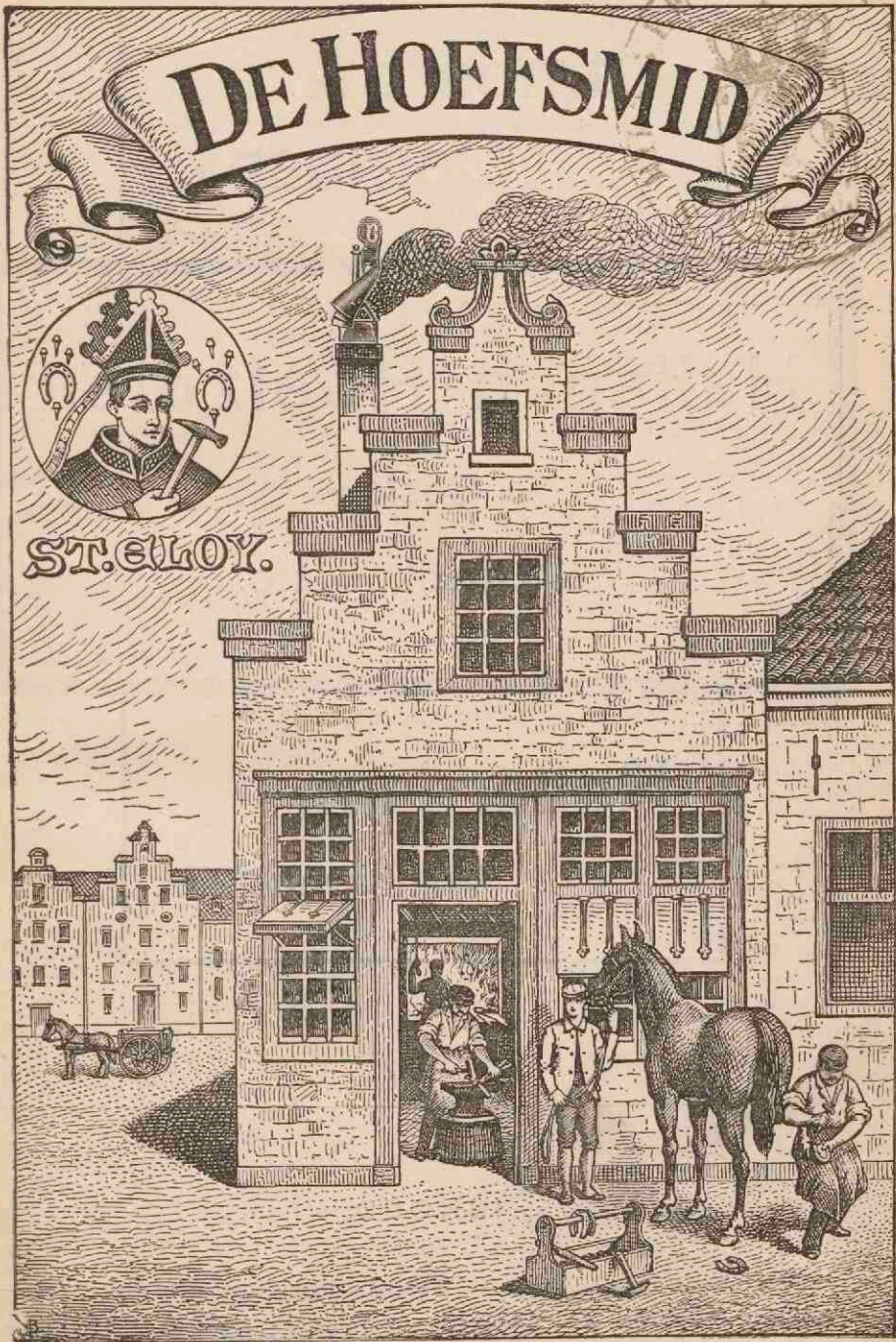
Kunsthoorn.

Hoeftangen.
Renetten (rechts en
links).

Hoefraspen.
Houwklingen.
Hoefhamers.

Las- of Welbladen en
Poeder
om ijzer en staal te
wellen.

Men lette op het echte merk S T met kroon.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en

de Goedkoopste

Rotterdam,

Wijnhaven 127.

INHOUD.

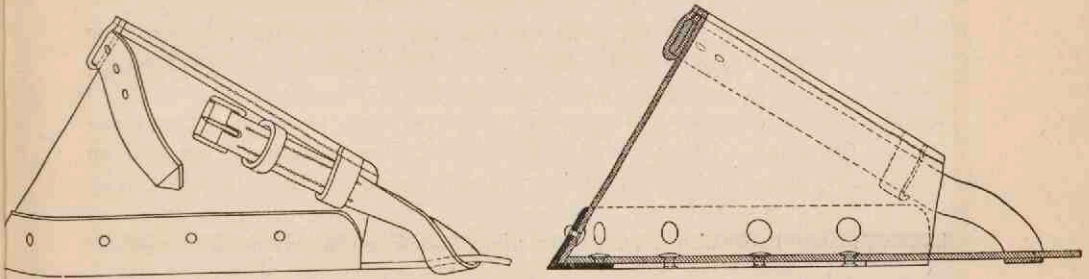
Nieuw snelverband-hoefijzer. — Wedstrijd in hoefbeslag te Deventer. —
III. Een nieuw boek over hoefbeslag. — In memoriam J. E. C. Schook. —
Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Vragen
en antwoorden. — Advertentiën.

NIEUW SNELVERBAND-HOEFIJZER.

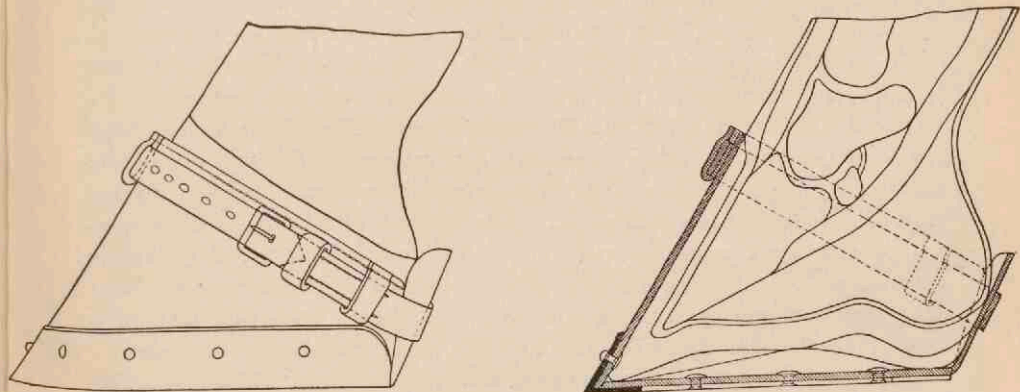
Nadruk verboden.

Het in de vorige afleyering van dit blad gemelde verbandijzer heeft de volgende eigenschappen: Het geheel lijkt eenigszins op een hoefschoen, voorzien van een hoefijzer van bijzonderen vorm, waardoor de mogelijkheid wordt verkregen dat door het paard op dit noodijzer diensten kunnen worden gepresteerd, waartoe het anders niet in staat zou zijn.

Ten einde een juiste voorstelling van deze vinding van den heer C. Roodvoets te geven, had de heer L. van Essen Rzn., directeur der Ambachtschool te Utrecht, de welwillendheid de hier (verkleind) bijgevoegde teekeningen te doen vervaardigen van het verbandijzer. De wand van

a *b*
Apart ijzer: *a.* van terzijde gezien; *b.* doorsnede.

a *b*
Ondergelegd ijzer: *a.* van terzijde gezien. *b.* doorsnede.

den schoen, van vrij hard leder vervaardigd, vormt een koker om den paardenhoef tot aan de verzeineinden; de grondvlakte van den schoen is eveneens geheel door leder gesloten, dat zich naar achter verlengt, zoodanig

dat het tot over de ballen kan worden omgeslagen en tevens de einden van den lederen wand dekt. Om den lederen wand en het verlengstuk der zool goed om den hoof vast te stellen, is met het verlengde gedeelte der zool een lederen riem vastgenaaid, die langs den bovenrand van den wand door drie passanten gaat, en aan de buitenvlakte door een gesp wordt aangehaald. Door een verdubbeling van den lederen kroonrand wordt het verschuiven van den riem tegengegaan. Aan het ondergedeelte van den lederen wand en den buitenomvang der zool bevindt zich het ijzer van zacht staal (in den hoek gezet hoekstaal), dat door middel van koperen klinknagels aan wand en zool onbewegelijk is verbonden. Dit ijzer, aan wand en zool omstreeks 2 cM. breed, heeft aan de verzeneinden een kleine ombuiging, voldoende om den hoof aldaar in zijne bewegingen niet te hinderen. Het ijzer kan naar de behoeften lichter of zwaarder worden gemaakt, of wellicht beter nog door het opschroeven van een los ijzer, om den schoen zelf intact te laten.

Welke diensten kunnen van dit snelverband-ijzer worden verwacht?

De uitvinder stelt zich voor dat dit noodijzer in een oogenblik kan worden aangelegd, in geval een paard op marsch zijnde, bij legeroefeningen vooral ook te velde op patrouille, bij verkenningen, zijn ijzer verliest, en waardoor geen stagnatie voor den dienst of voor een bepaalde opdracht behoef te ontstaan. De schoen is goed sluitend, is solied bewerkt om eenigen tijd weerstand te bieden aan slijting; is zulk noodijzer bij de hand dan kan ook bij oefeningen nabij de garnizoenen, bij verlies van een ijzer of afbreken van den hoornwand, zulk ijzer dienst doen, en wordt daardoor in elk geval tegengegaan, dat de hoof te veel afloopt en gevoelig wordt, waarvan het gevolg is dat zoo'n paard voor dagen, dikwijls voor weken, ongeschikt is voor den dienst.

Natuurlijk zullen voor de legerpaarden meerdere grootten noodig zijn; vermoedelijk zal een drietal volstaan, die reeds aan de school in voorraad zijn.

Het spreekt van zelf dat dit verband-ijzer ook voor paarden van particulieren in geval van nood een hulpmiddel vormt dat het werk kan worden verricht c. q. verergering van accidenten aan den hoof kan tegengaan.

Of ook nadeelen aan het gebruik van dit verbandijzer kunnen verbonden zijn? Steller van dit artikel vereenigt zich gaarne met de voor opgesomde voordeelen; maar hij meent dat deze vinding met ernst dient te worden beproefd, want de ondervinding zal moeten leeren of bij eenigszins langdurig gebruik geen nadeelen voor den hoof intreden, als b.v. zoogenaamde vermoeyenis, belemmering der circulatie, of strijken of andere nadeelen voor den gang het gevolg kunnen zijn, os het lederwerk behoorlijk bestand is tegen invloeden van het weer en van den bodem, vooral voor het leger.

Intusschen den uitvinder alle hulde voor zijn, naar wij willen hopen, gelukkig streven naar een goed hulpmiddel in geval van nood; want als zoodanig moet het worden beschouwd; de vinding is niet een beslag zonder nagels, maar eenvoudig een beslag in nood. In elk geval moge reeds nu lof worden gebracht voor het leveren van een schoon stuk hoefsmidswerk, en zulks niet enkel deze vinding betreffende, maar 't zij vergund zulks tevens toe te passen op de geheele verzameling voor hoefbeslag (waarop later

zal worden teruggekomen), door den kundigen onderwijzer of onder zijne leiding tot stand gebracht.

De voorbereiding der leerlingen aan deze school voor het hoefsmidsvak is in goede handen; mogen velen daar een gretig gebruik van maken, meer dan tot heden het geval was. Moubis.

P.S. Den 4en Aug. werd een paard van den heer Br., stalhouder te Utrecht, het linker voorijzer afgenomen, en daarvoor in de plaats het snelverband-noodijzer aangelegd. Met den heer C. Roodvoets heeft ondergeteekende een rit gemaakt door de straten dezer stad, en op klinker- en grindwegen in de omgeving, en wel van 1—6 uur n.m. Het paard liep gemakkelijk, regelmatig als altijd. Na afloop zat de schoen even goed aangesloten als bij het begin. Ons dunkt dat deze proef bewijst dat de vinding aan het gestelde doel zal kunnen beantwoorden. Eisch blijft: zuiver passend voor den hoef, en behoorlijk aanhalen van den lederen riem.

Bij dezen proefrit was de schoen zoodanig gewijzigd, dat een driehoekig gedeelte der lederen zool was uitgesneden voor de vrije beweging van den hoornstraal; ook was de riem een paar m.M. verbreed. Zulks als gevolg van het losgaan van het noodijzer eenige dagen te voren, toen het paard zonder toezicht voor gewonen stalhoudersdienst werd gebruikt. M.

WEDSTRIJD IN HOEFBESLAG TE DEVENTER.

Bij gelegenheid van de groote tentoonstelling der Geld. Overijs. Maatschappij van Landbouw en der Overijs. Landbouwmaatschappij had te Deventer op 21, 22 en 23 Juli jl. een wedstrijd plaats in hoefbeslag. Het programma luidde: Afd. 1: Wedstrijd voor burgerhoefsmiden. Afd. 2: Wedstrijd voor militaire hoefsmiden. Aanvang telkens om 10 uur v.m. Voor den wedstrijd wordt om paard en voet geloot.

Voor den wedstrijd op 21 Juli was bepaald: het maken van een ijzer volgens opgegeven model in 20 minuten; voor deze klasse waren geen prijzen uitgelooft. Voor deze afdeeling hadden zich 31 hoefsmiden aangemeld, van welke 2 niet waren verschenen. Als opgaaf werd gesteld het maken van een klapijzer, voorzien van kalkoenen.

Voor den wedstrijd op 22 Juli: het beslaan van een voet door de 16 beste deelnemers uit de vorige klasse (afnemen, maken en onderleggen van een voorijzer) in een tijd van 45 minuten.

1e prijs f 25 of verguld zilveren medaille en f 10, behaald door J. W. Ton te Echteld.

2e prijs f 10 of zilveren medaille, behaald door H. Barendsen te Vorden, na loting met de twee eerstvolgende deelnemers.

3e prijs, f 5 of kleine zilveren medaille, behaald door H. Alfrink te Wilp.

Aan elken deelnemer, die een hoef naar den eisch zou beslaan, werd een getuigschrift toegekend; deze zijn in volgorde: E. van Koldam te Groningen, G. J. B. Keurentjes te Teuge, A. J. Smit te Voorst, J. H. Distelhorst te Winssen, Joh. Lenderink te Varsseveld, en M. Ritsema te Appingedam.

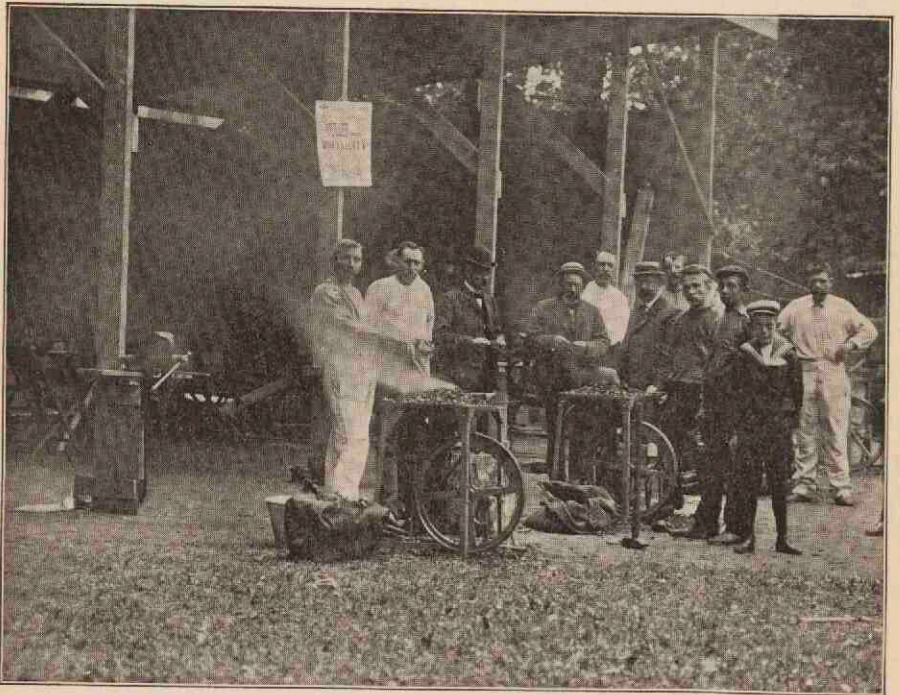
Voor de 2e afd. op 23 Juli, wedstrijd voor militaire hoefsmeden, hadden zich 9 kandidaten aangemeld, van welke 8 verschenen. De opdracht was: het beslaan van een voet (afnemen, maken en onderleggen van een voor-ijzer), tijd 45 minuten.

1e prijs *f* 25 of verguld zilveren medaille en *f* 10, behaald door J. Blokker, Wachtm. hoefsmid, 4e Regt. Huz. te Deventer.

2e prijs *f* 10 of zilveren medaille, behaald door S. van Angeren, Korp. hoefsmid, Korps Rijd. Art. te Arnhem.

3e prijs *f* 5 of kleine zilveren medaille, behaald door H. Kabel, Korp. hoefsmid, Kon. Marechaussee te Ruurlo.

Voor een getuigschrift aan hen, die een hoef naar den eisch hadden beslagen, kwamen naar volgorde in aanmerking: W. F. van Ettiger, Korp. hoefsmid te Breda, H. Heesterman, Wachtm. hoefsmid, E. de Bruin, Korp. hoefsmid, A. F. W. A. Smalt, Korp. hoefsmid, en B. Wijers, Korp. hoefsmid, *allen* te Deventer.

Voorts waren in de machinehal een 5-tal verzamelingen van hoefijzers, in den catalogus onder het hoofdstuk „Diversen” voorkomende, ten toon gesteld. Aan de jury van den wedstrijd werd verzocht ook deze inzendingen van hoefbeslag aan een keuring te onderwerpen, en c. q. te bekronen met Eere-diploma of Eervolle vermelding.

Eere-diploma's werden toegekend aan:

1e. Gebr. H. & A. Alfrink te Wilp, en

2e. J. W. Ton te Echteld, beiden uitmakende vrij volledige collecties van hoefijzers en beslagen hoeven, naar de eischen keurig bewerkt.

Eene eervolle vermelding werd toegekend aan een vrij groote collectie van goede hoefijzers van Joh. Haverkamp te Deventer.

Voor den wedstrijd in hoefbeslag was op den Worp een goed gelegen, ruim terrein beschikbaar gesteld, door touw afgesloten, zoodat de werkzaamheden aan vuren en paarden zonder stoornis konden geschieden, en het belangstellende publiek, dat zich soms in dichte rijen, gedurende de 3 dagen, om het terrein verdrong, alles goed kon overzien.

De regeling was uitmuntend, dank zij de goede zorgen van den wachtm. hoefsmid J. Blokker te Deventer, die door de desbetreffende commissie van de tentoonstelling voor die taak was aangezocht, en zich bijzonder goed daarvan heeft gekweten, waarvoor hem ook dezerzijds een woord van lof toekomt. Het terrein was voorzien van een ruime overdekte houten loods, waar de jury hare werkzaamheden kon verrichten, en gereedschap en kleeren der deelnemers konden worden geborgen. De aanwezige vier vuren, dito aambeelden, bankschroeven, voorslaghamers en het benodigde staafijzer waren geleverd door de bekende firma Werle & Zn. te Deventer. Van de zijde der deelnemers werd geen enkele klacht vernomen, zoodat ook in dit opzicht dit gedeelte der groote tentoonstelling volkomen geslaagd mag heeten. Aan den goeden geest van kameraadschap van de hoefsmiden onderling, zoowel burger als militair, wordt ook thans weer hulde gebracht. M o u b i s.

III. EEN NIEUW BOEK OVER HOEFBESLAG.

„Manuel de la Ferrure du Cheval” door A. Thary. 5e hoofdstuk.
Het beslag.

Dit deel behelst in de eerste plaats de gereedschappen om het ijzer onder den hoef te leggen; hieronder ook het veegmes, meer speciaal om den hoornstraal te besnijden, de straalgroeven te bewerken, en den hoef te regelen. Schrijver zegt evenwel, dat de laatste bewerking door de rasp kan worden vervangen, en iets verder dat het veegmes eigenlijk best kan worden gemist. Bij het leger staat het gebruik er van steeds nog in de Instructie van 12 Juni 1900.

We kunnen een beschrijving van sacoches (tasschen tot berging van gereedschap en ijzers) voor het leger achterwege laten ook de wijze van vastbinden der paarden voor het beslag, evenals het beslaan van lastige paarden en de dwangmiddelen daarbij in gebruik, hoewel daarbij zeer nuttige wenken worden gegeven.

Aangaande vernieuwing van het beslag lezen we, dat hoeven met langen toon, lage en ondergeschoven verzenen, over 't algemeen om de twintig dagen een nieuw beslag behoeven, zulks niet wegens verslijting van het ijzer, maar wijl de normale stand zich spoedig wijzigt, en de pezen hierbij meer lijden. Met betrekking tot de lengte van den hoef en zijn stand wordt opgemerkt, dat de smid niet uit het oog verlieze, om bij het bekappen, hoe ook de gesteldheid van hoef en stand is, den vereischten graad niet te overschrijden, die bij elken hoef verschillend is, maar in de practijk wordt

aangegeven door het duidelijk zich afteekenen van de witte lijn aan den toon, en de goede hoedanigheid van het hoorn tot zekere hoogte aan de verzenen.

Het eigenlijke beslaan wordt in een vijftigtal bladzijden behandeld, en door vele figuren duidelijk voorgesteld. We teekenen hiervan aan: men neme van de verzenen alle oude hoorn weg, niet geschikt het ijzer te verdragen, tot men in goed hoorn komt, maar zorgde dat de normale hoogte behouden blijft; den toon besnijdt men tot de witte lijn duidelijk voor den dag komt. De plaatsing van de toonlip moet warm door de lip zelve geschieden, hoogstens met een kleine aanduiding der plaats waar ze moet zitten. Daardoor schuift het ijzer niet naar achter, en staat de wand ter weerszijden niet over den ijzerrand heen, waardoor die anders moet worden weggeraspt, om hem met den ijzerrand gelijk te maken.

Schrijver is geen voorstander van de leer om straal en zool niet aan te raken; integendeel hij leert het lichaam en de schenkels van den straal behoorlijk bij te werken en de straalgroeven te openen, waardoor geen rotting of inkrimping van den straal te duchten is; deze verkrijgt de noodige ontwikkeling naar de ruimte, die voor hem is gereserveerd; dat het wijder worden der verzenwanden afhankelijk zou zijn van den straal, is volgens hem betwistbaar; wel is zulks beter verzekerd, als de straal grooter ontwikkeld is. Als een zeer juiste opmerking geldt ook dat de werkman de zijgedeelten niet hol moet snijden, want die fout wreekt zich aan toon en verzenen, welke om gelijk gemaakt te worden, te laag moeten gesneden worden (*parer à fond*). Wanneer het noodig is om aan den toon garnituur te hebben, bij paarden welke sterk op de toonen gaan, dan haalt de smid de lip aan* in het bovenste gedeelte; onder kan men tusschen lip en wand voorzien (*pinçon bridé*).

Omtrent het nagelen worden kostelijke wenken gegeven, en aanwijzing door figuren. Kromslaan van den nagel kan geschieden buiten en in het nagelgat, onder het ijzer en in het hoorn; heel eigenaardig heet zulks buiten den nagel: *il salue*.

Schrijver zegt dat de militaire hoefsmid in staat moet zijn om het beslag op kouden weg naar behooren uit te voeren; zulks kan noodig zijn op marsch en te velde; en in het garnizoen is het ook goed om koud te beslaan bij hoeven met zeer dunne zolen, afgeloopen hoeven bij onbeslagen paarden, na operaties, en ook bij die paarden, welke in de smederij erg lastig zijn en rustig in den stal, en bij jonge paarden in de loopplaats. Deze raadgeving geldt dus evenzeer voor alle hoefsmiden.

Het gebruik van podometers, om de maat van den hoef te nemen, wordt niet practisch genoemd. Voor het beslag van het course-paard wordt den raad gegeven: 1° dat de hoef zoo sterk mogelijk blijve, de verzenen eerder hoog dan laag; 2° dat het ijzer koud worde ondergelegd; 3° dat met zorg moet worden genageld, laag en toch solied, 2 á 3 dagen voor de course; de nagelgaten moeten over de ijzertakken goed verdeeld zijn; 4° de takeinden kort en nauw gelegd, en zeer schuin bijgewerkt, ten einde verlies van ijzers te voorkomen.

Het beslag van het lastdragend muilddier moet lang zijn; in bergstreken

hebben de ballen, en de kroon aan de verzenen, bij de daling veel te lijden van de wrijving met den bodem en de rollende steenen op de bergpaden bij nauw beslag; genoemde deelen van den hoof slijten, scheuren, worden zeer gevoelig, waardoor kreupelheid kan optreden. Bij de trek-dieren komt zulks niet voor; daarom kan hun beslag gewoon zijn. Het hoofdstuk eindigt met een overzicht van den goed beslagen hoof. Opvallend is daarbij de verklaring: de toonrichting is recht van den kroonrand tot de nieten, en van hier tot beneden in geringe mate afgerond, waarom dat? 't Is immers nog beter, dat die lijn geheel gestrekt is.

6e Hoofdstuk. Hier worden beschreven *de speciale beslagmethoden*, als: breede ijzers, in gebruik met het doel om het slijten te verminderen, om den hoof geheel of gedeeltelijk te beschermen; meer garnituur te geven aan een bepaalde plaats voor het aanleggen van verbanden. Meerdere soorten worden beschreven; het verschil ligt hoofdzakelijk in de deelen van het ijzer, welke verbreed zijn, al naar het doel dat men er mede voor heeft. Een tweede soort ijzers zijn de verdikte ijzers in gebruik speciaal voor afwijkingen in den stand en om den gang te verbeteren, ook wéér zeer verschillend in dikte voor het beoogde doel, als: tot steun der pezen bij lage verzenen, of in gebruik tegen strijken, of als beslag bij zware trek-diensten of voor handelspaarden, die b.v. laag in de voorhand zijn. In de 3e groep vindt men de beschrijving van de ingekorte ijzers, namelijk het halve ijzer, het halvemaanijzer (de tip) en het driekwart-ijzer; ook het beslag tegen strijken en klappen in de ijzers. Onder de ijzers met verbonden takeinden komen voor het eigenlijke balkijzer (*fer à planche*) en het ijzer met dwarsstuk (*fer à traverse*); dit laatste is een gesloten ijzer waar de dwarsbalk op de takeinden is gesoldeerd, met nieten vastgemaakt of vastgenageld. Hieronder zijn ook gerangschikt de ijzers van Oosterschen vorm, waarbij vooral het Marokkaansche, bijna geheel gesloten en naar achteren uitgesmeed, welk verlengstuk naar de ballen wordt omgeslagen, vooral geschikt op berg- en rotswegen om kneuzingen tegen te gaan. Onder de afdeeling ijzers met schuin verloopende draagvlakte worden de verschillende pantoffelijzers beschreven, met de ijzers van Watrin en Defays. Van de lippen aan de takeinden wordt opgemerkt, dat die moeten zijn sterk, niet scherp, niet hoog, en schuin gesteld naar het verloop der verzenen en steunsels; zij moeten niet tegen deze laatste, maar tegen de vaste massa der verzenen (de *arcs-boutants*) liggen. Het ijzer van Cousin, uit zacht staal, met een bovenzvlakte volgens de richting der zool, de ondervlakte geheel schuin, de verzenen als pantoffelijzer. Er is groote handigheid noodig voor de vervaardiging.

Het veerijzer (*fer à ressort*) of ijzer van Barbier, met kleine lippen aan den binnenrand van de takeinden waaraan een \wedge -vormige voer, die op de steunsels werkt. Het ijzer van Poret, *fer des omnibus*, reeds vroeger uitvoerig beschreven, is een fabrieks ijzer van zacht staal; gebruikt tegen inkrimping van den hoof, vooral als voorbehoeding daarvan, is eigenlijk slechts bruikbaar bij lage verzenen en goeden straal. Het verzekert den stand, is daarom een goed stadsbeslag voor langzaam en licht trekwerk, het deugt niet voor paarden onder het zadel, voor militaire paarden die

groot gewicht dragen en in snelle gangen gaan; het vermoeit de pezen en kan aandoeningen hiervan veroorzaken. Het ijzer van Charlier, ten onzent ook „ringzoolijzer” geheeten, is als ijzer en als beslag, zeer geestig bedacht, bewerking en toepassing omslachtig en moeilijk, en heeft ook nadeelen. Het ijzer „a tous pieds” (voor alle voeten), is het scharnierijzer; een scharnier in den toon, en een dubbele rij nagelgaten in de takken, tot aan de einden toe. Verder wordt in dit hoofdstuk nog beschreven de lederen en plaatijzeren zolen; spalken van plaatijzer en hout, de verschillende „patins” of zolen geheel van leder, van leer en caoutchouc, of geheel van caoutchouc; en de beslag-methoden bij gebreken in den gang, als: aanstooten, in de ijzers klappen, zich vangen, en bij strijken.

In dit gedeelte vindt men de teekeningen der meest verschillende beschermende toestellen, verdeeld in zulke gefixeerd aan ijzer en hoef of gefixeerd aan de gewonde plaatsen. M.

IN MEMORIAM J. E. C. SCHOOK.

In het weekblad „De Prins” van 31 Juli 1909 komt voor het portret en is een kort memoriam gewijd aan den op 88-jarigen leeftijd overleden heer J. E. C. Schook, oud militair paardenarts, oud burgemeester van Hilversum.

Wanneer we hier ter plaatse den heer Schook herdenken, dan geschiedt zulks in zijne hoedanigheid van oud militair paardenarts, gedurende eenige jaren belast geweest met de leiding van het onderwijs aan de Rij- en Hoefsmidschool. Toen namelijk de theoretische en practische leerschool tot het opleiden van militaire hoefsmeden aan de Rij-school bij de Kon. Milit. Academie te Breda verbonden, den 1en December 1862 werd verplaatst en toegevoegd aan den Rijcursus te Venlo, werd aan den destijds aldaar zijnden paardenarts 1e klasse bij het 5e Regiment Dragonders, J. E. C. Schook, de leiding van het onderwijs aan de Hoefsmidschool en het beheer dier inrichting en tevens den vétérinairdienst en het geven van onderricht in Paardenkennis bij den Rijcursus opgedragen.

Deze taak vervulde hij tot 1868. Den 22 Augustus 1869 werd hij als paardenarts 1e klasse bij het Regt. Rijdende Artillerie op zijne aanvraag op pensioen gesteld. Van 1873 tot 1898 was hij burgemeester van Hilversum; dat hij ook in dit ambt zijn tijd nuttig besteedde, daarvan geeft ons „De Prins” het bewijs dat in 1895 van zijne hand een geschiedenis van Hilversum van 1766—1881 verscheen, en de opmerking dat deze gemeente onder zijn wijs bestuur in welvaart en bloei zeer is toegenomen. De heer Schook was ridder der orde van Oranje-Nassau. M.

INGEZONDEN STUKKEN.

Houten, 6 Aug. 1909.

Mijnheer de Redacteur!

Naar aanleiding van de beschrijving omtrent het ijzer tot verbetering van Franschen stand bij jonge paarden in „De Hoefsmid” van April jl. ver-

oorloof ik mij op te merken dat de daarin als uitvinder aangegevene C. P. ten Ham te Montfoort de vinding reeds in den winter 1908/09 heeft kunnen waarnemen bij den landbouwer T. Verwey te Tull en 't Waal en deze beslagvorm reeds 2 jaar geleden door mij is aangegeven en sedert in toepassing gebracht.

Met alle achting,

Uw dw.:

H. J. Meijerink.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** Vertrokken is, in 't bezit gesteld van een goed getuigschrift, op 31 Juli de leerling S. Kruyer van Middelbert. Op 2 Augustus is als leerling toegelaten B. Voslander van Hellum.

Mede houden thans aan de Inrichting verblijf de leerlingen: J. Dijkhuis (zesde maand) van Eexta (Scheemda), H. Steenhuis van Noordbroek, P. Werkman van Middelstum, J. Bos van de Wijk bij Meppel en D. Koetse van Trips-compagnie.

— **Tentoonstelling te Utrecht,** betreffende handel, nijverheid, kunst, wetenschap enz., wordt gedurende September 1909 gehouden in de zalen van het Park Tivoli.

— **Concours hippique park „Zorgvliet”.** In „Het Paard” no. 30 '09 zegt J. H. K. in een nabetrachting o. m.

„Nog even iets over ijzers. Wij zagen bij tuigpaarden, ook bij zulke welke aan de hand werden gemonsterd, ijzers van een gewicht van ± 2 K.G. Dit nu is zeker niet ten gunste van den duur der beenen, hoewel wij gaarne toegeven, dat sommige paarden, door zulk een beslag, een verbazende actie toonen, terwijl zij met gewone ijzers beslagen geen bijzondere kniebuiging te zien geven.

Sommige ijzers waren veel te zwaar voor het daarmede beslagen paard, wat dikwijls zichtbaar was door de zwakke beweging in de achterbeenen bij zeer verheven gang van voren; alle overeenstemming tusschen den draf van voren en dien van achteren ontbrak.

Ijzers van zulk een dikte doen een paard ook hooger meten dan het werkelijk is, zoodat het niet ondienstig zou zijn, bij klassen, waarin aan een zekere maat moet worden voldaan, te bepalen hoeveel voor het ijzer mag meetellen.”

— **Wijziging spoorwegbouw.** De Duitscher Scherl heeft een plan ontworpen ter verbetering van het spoorwegverkeer. Hij beweert een vinding te hebben gedaan om de wagens over 1 rail te laten loopen in stede van twee, terwijl in het midden een wagen zou zijn, die dienst moest doen voor de conducteurs en als inlichting-bureau voor de reizigers. Alleen op de stations zouden de conducteurs het bureau natuurlijk moeten sluiten. Bovendien wenscht Scherl het aantal treinen zeer te vermeerderen, zoowel op ieder lijn als wat het aantal lijnen betreft, en in het eigenlijke locale verkeer zouden overal auto's in dienst worden gesteld.

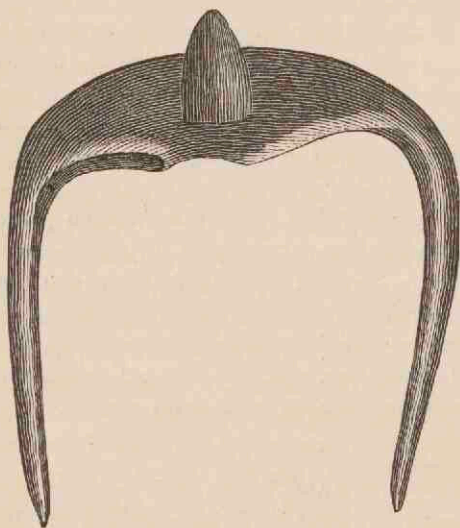
P E R S O V E R Z I C H T .

— *Een vrouwelijke smid.* In Bernburg (Anhalt) is door een meisje uit Bullenstedt het examen als meester-smid gedaan. Bij het practische gedeelte moest zij een kromschaar ijzer vervaardigen en een paard beslaan. De examencommissie was verbaasd over het vlugge en zaakkundige werk van de vrouwelijke smid. De juffrouw, die een smidsdochter is, kreeg het praedicaat „zeer goed”.
(„N. R. C.”)

De Juli-aflevering van „Der Hufschmied” bevat het volgende:

10. *Het hoefbeslag in Finland*, door den cand.-veearts J. Brüning te Ji in Finland. Alvorens zich een oordeel te kunnen vormen over het hoefbeslag in deze streek, moet men eerst trachten zich een voorstelling te maken van de hier inheemsche paarden, van het klimaat en van de wegen.

In het algemeen zijn de hier inheemsche paarden klein, doch taai en volhardend, ongeveer 1.50 M. stokmaat; de hoeven zijn over het geheel goed en hun grootte in overeenstemming met de schofthoogte, gemiddeld 12 c.M. lang en even breed. Het grootste deel der paarden wordt 's zomers voor den akkerbouw en 's winters voor het vervoer van hout uit de bosschen gebezigd. Het aantal dat in de steden op plaveisel wordt gebezigd, is ontzettend klein en kan bij een algemeene beschrijving gerust achterwege worden gelaten, te meer daar in de steden inrichtingen bestaan waar het

Viskari.

(Volgens de afbeelding in *Der Hufschmied* werden er aan het plaatje verschillende vormen gegeven, o. m. gelijkende op een gewoon plat dasje, gebruikelijk bij liggende boorden).

hoefbeslag op doelmatige wijze wordt uitgeoefend. De straten op het platte land zijn in de meeste streken goed, meestal vaste zandwegen en slechts bij uitzondering geplaveid. Het verdient de aandacht dat het land zeer heuvelachtig is. Op iedere 30 K.M. weg zijn ongeveer 100 stijgingen en dalingen.

Wat het hoefbeslag betreft, zoo is dit in den loop der tijden herhaaldelijk gewijzigd.

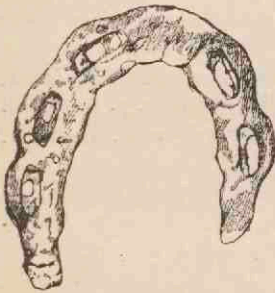
Een eigenaardig ijzertje, dat oudsher langen tijd in gebruik was, is het in Finland gedurende de ijzerperiode (700—1100) gebezigde (dikwijls in oude heiden-graven gevonden) en tot het begin van de vorige eeuw algemeen gebruikelijke Viskari of Viskuri-ijzer.

In Zweden heeft men dezelfde soort ijzers gevonden, dateerende uit de 8ste eeuw.

De op de Viskari volgende ontwikkelingstrap bestaat, tenminste in Oost-Finland, uit het z.g.n. bladijzer, eenigszins gelijkende op de latere halvemaanvormige ijzers voorzien van 4 nagelgaten en ook overeenkomende, zooals in diepe aardlagen van Nederland ook herhaaldelijk zijn aangetroffen en waarvan hieronder een afbeelding is weergegeven en waarvan in „De Hoefsmid” 1898, rubriek „Geschiedenis van het Hoefbeslag”, een aantal modellen zijn afgebeeld.

De Finsche bladijzers zijn deels van kalkoenen of stooten voorzien, deels slichte ijzers.

Na deze bladijzers kwamen min of meer gewone slichte ijzers, voorzien van 6 groote stampnagelgaten in gebruik, terwijl tegenwoordig veelal fabrieksijzers worden gebezigd. Stooten worden zelden gebezigd, kleine kalkoenen veelvuldig.

Tal van paarden gaan 's zomers op de weide en blijven dan blootsvoets, hetgeen blijkbaar de taaiheid der hoornzelfstandigheid ten goede komt. Ook in den winter worden de paarden soms zonder ijzers gebezigd, n.l. als de sneeuw hoog ligt.

Over het geheel valt er op het gebied van het nieuwe hoefbeslag nog veel te verbeteren, hetgeen in den laatsten tijd ook door de Regeering wordt ingezien. Deze heeft op verschillende plaatsen hoefbeslag-inrichtingen onder leiding van vee-artsen in het leven geroepen, aan welke inrichtingen hoefsmidsleerlingen kostelooze opleiding kunnen verkrijgen en die reeds een gunstigen invloed op de omgeving hebben uitgeoefend.

2e. *Paard en hoefbeslag in het Aziatische oerwoud.* Dit is een aardige, eenigszins fantastische beschrijving uit de streek, liggende tusschen China en het Engelsche Achter-Indië, waarin o.a. wordt vermeld dat wanneer een tijger éénmaal menschenvleesch heeft geproefd, hij niet veel meer van dierenvleesch zou houden, alsmede dat hij paardevleesch veel smakelijker zou vinden dan rundvleesch, reden waarom de bewoners uit de Shan-staten, zooals die streek wordt genoemd, de paarden dan ook nooit vrij in het oerwoud laten loopen, zooals zij met ander vee wel doen. Wat het hoefbeslag betreft, wordt er weinig anders van verteld als dat de paarden in die streken bijna nooit beslagen worden.

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

Vraag! Beleefd verzoek ik U mij zoo mogelijk te willen inlichten over het gebruik, de aanwending en de bevestiging van papieren hoefbeslag. Het is mij wel bekend dat dit beslag in Amerika wordt gebruikt, doch omtrent de toepassing daarvan hier te lande heb ik geen gegevens kunnen krijgen. l. P.

Antwoord! In zekeren Amerikaanschen renstal schijnt een papieren beslag in gebruik te zijn, of wel eens gebruikt te zijn geworden; men kon immers onlangs lezen, dat na afloop van den ren, het algemeen verwondering verwekte, dat de winner voorzien was van een beslag van papier. Betreffende

bijzonderheden, gebruik, aanwending, bevestiging, enz. was niets gemeld, en is nader niets bekend geworden. Indien dit beslag eenig voordeel boven de bestaande methoden oplevert, kunnen dienaangaande volledige berichten niet uitblijven. M.

Boekwerken.

Verkrijgbaar bij de Administratie van „Het Paard” en „De Hoefsmid”:

Heidema Paardenfokkerij I, Beoordeelingsleer en Raskennis, 84 fig., in linn. band, pr. f 0.90, fr. p. p. f 1.—.

Eerelman, Paardenrassen, 41 kaarten (briefk.-form.) in kleuren, naar de oorspronk. uitgave, pr. fr. p. p. f 2.—.

Het Toilet van een Paard (overdruk uit Verzamelde Opstellen „Het Paard”). Prijs fr. p. p. f 0.40.

De voormalige Rijksstoeterij Boreulo (met plaat), door H. C. M. E. H. van Soetermeer Vos, Off. der Veld-Art. Vroeger f 1.35, thans fr. p. p. f 0.70.

Het onderzoek van het paard vóór het beslag, door F. Laméris, Kap.-Paardenarts. Pr. fr. p. p. f 0.35.

De bouw van den hoof (*uitslaande platen*) met verklarende beschrijving, voor cursussen in hoofbeslag en voor zelfonderricht. Prijs fr. p. p. f 0.50.

Verzamelde Opstellen uit Het Paard, in boekvorm, 254 blz., ruim 100 fig., prijs f 1.75, fr. p. p. f 1.95.

Advertentiën.

RIJWIELEN
en RIJWIEL-ONDERDEELEN.

BEST ADRES,

uitsluitend v. d. wederverkoop,

is E. A. KESTEIN,

ROTTERDAM, Hoogstraat 216.

Kunsthorn,

voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën
en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen
en hoefsmiden op aanvraag gratis.

Heeren leiders en leerlingen van cursussen in hoefbeslag.

Bestelt bij de Administratie van „De Hoefsmid” te Groningen Afl. I van den VI jaargang van dat Blad, waarin voorkomen de uitslaande platen van den bouw van den hoof met verklaring. Prijs 50 cent.

MEDE VERKRIJGBAAR:

HET HOEFBESLAG, handleiding tot eene rationeele uitoefening van het hoefsmidsvak, door J. B. H. Moubis, Majoor Dirigeerend Paardenarts bij het 1e Reg. Veld-Art. (met 162 houtsneefiguren), 4e herziene en vermeerderde druk. Prijs f 2.25.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar ECHTE

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Geleive

vooral op het merk:

te letten.

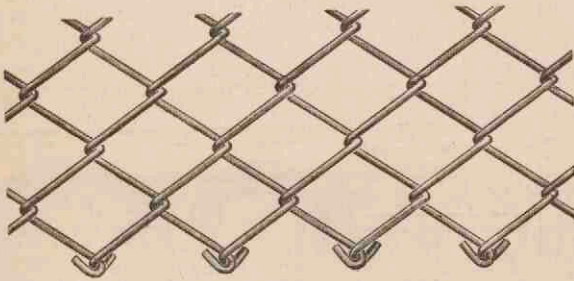

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

Eerste Electriche Draadvlechterij D. HOGENBIRK & ZOON, Bloemendaal bij Haarlem.

Leveren spoedig en
billijk **VIERHOEKIG**

VLECHTDRAAD

in elke gewenschte
maaswijdte, draad-
dikte en breedte.

Vraag prijs en monsters

De voormalige RIJKSSTOETERIJ TE BORCULO.

Met toestemming van den Minister van Oorlog opge-
maakt naar officiële bescheiden in het archief
van het Departement van Oorlog,

door

H. C. M. E. H. Van Soetermeer Vos,

Kapitein der Veld-Artillerie te Breda.

(Met een plaat van het kasteel te Borculo, en bovendien in den
tekst het portret van den generaal-majoor Jhr. J. van de Poll,
oud-directeur der genoemde Stoeterij.)

Het werk telt 100 blz. druks. Aan de uitvoering zijn geen
kosten gespaard. — Prijs slechts f 0.70, fr. p. p. f 0.75. — Uitgave
van A. W. HEIDEMA te Groningen.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

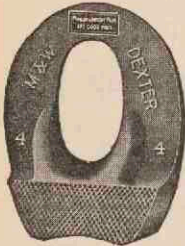
— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sortering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telefoon
No. 1355.

NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN, voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met *flink* hielstuk.

Merk „Pacific”,
met *zwaar* hielstuk.

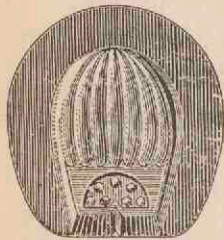
Merk „Rambler”,
in *witte* en *grijze*
Caoutchouc,
op *leder* opgenaaid
met *flink* hielstuk,
voorradij van 4 $\frac{1}{8}$
tot 6 $\frac{7}{8}$ Eng. dm.

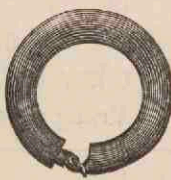
Merk „Chicago”,
geheel Caoutchouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor *zware* paarden,
voorradij van
7 $\frac{1}{8}$ tot 7 $\frac{3}{8}$ Eng. dm.

Open Zolen uit één stuk kunnen dus onmogelijk loslaten, bijzonder aanbevelenswaardig, prijzen zeer billijk, voorradig in 11 maten van 4 $\frac{1}{8}$ tot 6 $\frac{7}{8}$ Eng. dm., uiterste breedte buitenkant ijzers gemeten.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

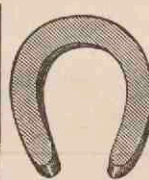

Dichte Luchtdrukzolen in 10 maten, voor- en achterijzers, voorradig.

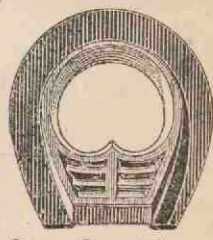

Strijkringen met riempje.

Gewone
Engelsche Hoefzolen
op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.
Engelsche Hoefzolen
A. en D. & H.

Hoefranden.

Open Caoutchouc zool, merk B. V., in 7 maten, voor- en achterijzers, voorradig.

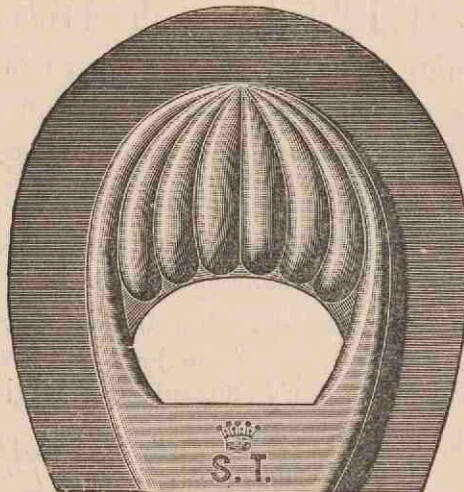
Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
uitsluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradig.

IJs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

Opruimers voor
Schroefgaten.

Schroeven en Stiften
in alle modellen,
tijdige bestelling
gewenscht.

Touwijzers in
verschillende maten.

Open Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

Caoutchouc
Hielstukken.

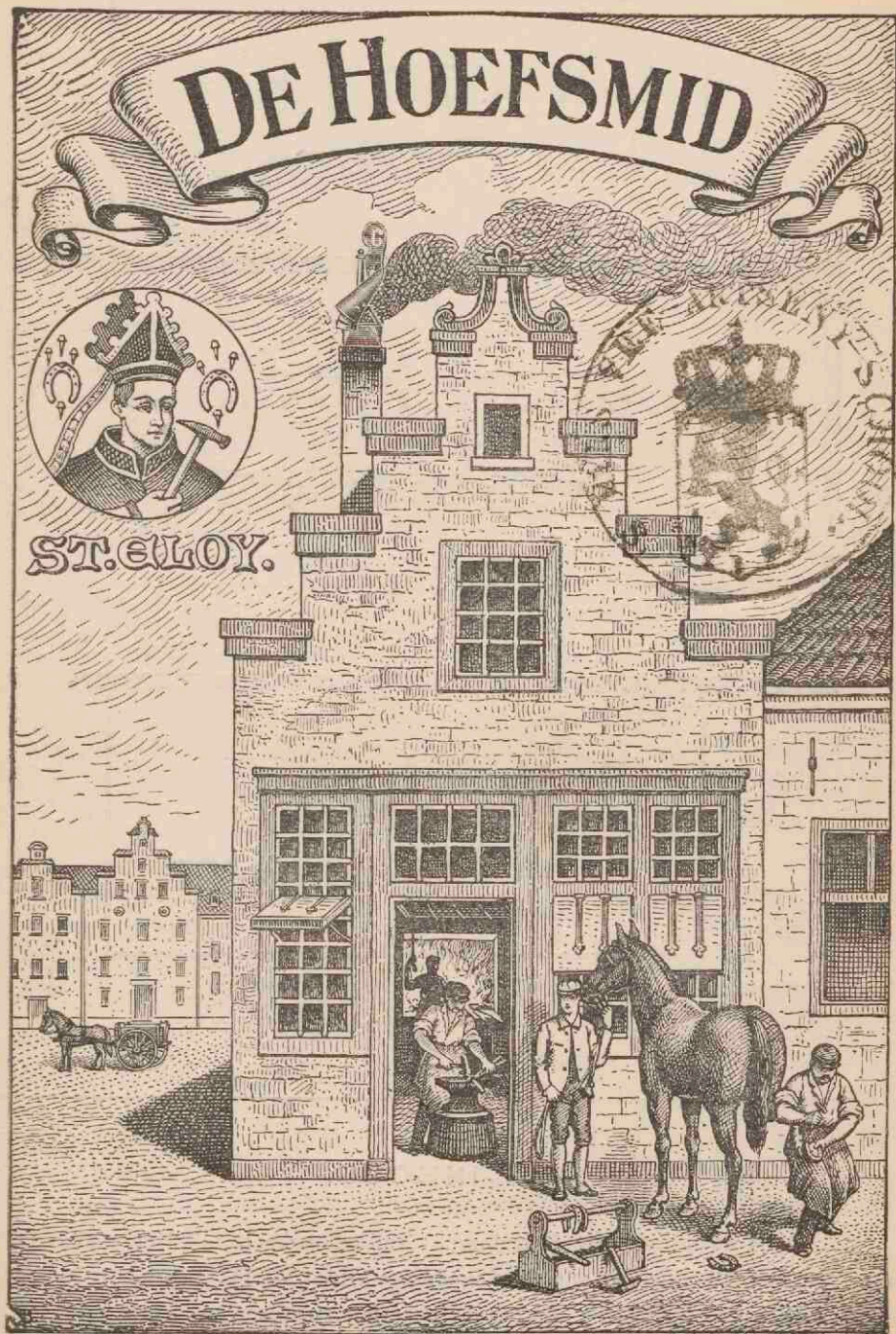
Kunsthoorn.

Hoef tangen.
Renetten (rechts en
links).

Hoefraspen.
Houwklingen.
Hoefhamers.

Las- of Welbladen en
Poeder
om ijzer en staal te
wellen.

Men lette op het echte merk S T met kroon.

Lambert &
Company.

Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,
Wijnhaven 127.

INHOUD.

Hoefbeslag aan de Utrechtsche Ambachtsschool. — Het onderwijs in practisch hoefbeslag aan aanstaande vee-artsen. — IV. Een nieuw boek over Hoefbeslag (*Slot*). — Nog eens over het noodijzer. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Ingekomen boekwerken. — Mededeelingen over het smidsvak vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

HOEFBESLAG AAN DE UTRECHTSCH E AMBACHTSSCHOOL.

Het zij mij vergund heden gevolg te geven aan mijn voornemen om een en ander betreffende het hoefbeslag, en in de eerste plaats betreffende verzameling hoefijzers aan genoemde inrichting aanwezig te berichten. Alle in de practijk dagelijks of veelvuldig in gebruik komende modellen van ijzers zijn vertegenwoordigd; eene nadere beschrijving daarvan kan overbodig worden geacht, en ik kan volstaan met de mededeeling dat deze collectie in het algemeen beantwoordt aan de eischen, die men tegenwoordig stelt aan de hoefijzers, ook voor paarden behept met veranderingen in den vorm van den hoef, en voor hen, die afwijkingen in den gang hebben, waardoor beledigingen der ledematen kunnen ontstaan. Als ik hierbij voeg, dat tevens aanwezig zijn meerdere ijzers van bijzondere constructie, ten gebruike in bijzondere ziekelijke omstandigheden, dan meen ik er op gewezen te hebben, dat deze verzameling niet van belang ontbloomt is, en daarom als middel van onderwijs ten behoeve van de leerlingen dezer inrichting hoogst nuttig is, en moet opwekken tot ernstige studie en beoefening van hun toekomstig vak.

Onder laatstgenoemde ijzers, alle door den onderwijzer C. Roodvoets zelf vervaardigd, werden mij enkele modellen aangetoond door hem uitgedacht, welke voor het meerendeel aanspraak kunnen maken op den naam van „kunstijzers”, reden waarom ik meen van die ijzers, als het werk van een bekwaam en ijverig vakman, in 't kort eenig gewag te mogen maken als belangrijke stukken hoefsmidswerk. Het zijn hoofdzakelijk ijzers ten gebruike bij klemhoef, berustende op de werking van een veer, waardoor drukking op den straal wordt aangebracht. Meestal zeer aardig gevonden, is de constructie er van zeer ingewikkeld, en daarom minder geschikt voor de practijk. Een ander dezer ijzers is evenwel niet nieuw; was reeds lang bekend als balkijzer van Lafosse met verlengstuk voor den hoornstraal, voorkomende in den atlas van Dangel (Encyclopédie Cadéac). Daar als stampijzer is het hier een ritsijzer. Voorts vindt men in deze verzameling een ijzer voor bijzonder stompen stand van den hoef, voorzien van een schuin naar voren staanden stoot, en een ijzer voor volhoef, waarvan de grondvlakte, behalve de hoornstraal, is gesloten, vormende een meesterwerk van smeekunst. Eindelijk een hoefijzer voor Franschen stand, een prachtig stuk werk; het geheel bestaat uit een ijzer omgeven door een band, vervaardigd met het doel om genoemden stand te verbeteren. Eene verbinding van ijzer en band geschiedt door de aanwezigheid van boutjes, welke in schuin gestelde openingen van den band eenige speling hebben. Is de hoef van het paard van het ijzer voorzien, dan wordt de band er om heen gelegd en door de boutjes verzekerd. Rust dan de hoef op den bodem, dan schuift het boutje in de schuine opening van den band opwaarts en wordt de hoef binnenwaarts gedraaid. Het toestel is aardig bedacht, natuurlijk uitgaande van de meening dat een afwijkende stand van den hoef naar buiten kan worden

verbeterd. Zulks is evelwel bij een volwassen paard niet meer te bereiken; deze vinding heeft daarom slechts betrekking op het jeugdige dier, waarvan been- en bandstelsel nog in ontwikkeling zijn. Zal hier die gedwongen draaiing op de gewrichten en banden gunstig kunnen inwerken? Ik ben overtuigd van het tegendeel, en meen dat misvormingen van ledematen en van hoof, en gebreken aan de gewrichten moeten ontstaan, zoodat het geneesmiddel erger zal blijken te zijn dan de kwaal. Hoogstens zullen eene geregelde verzorging en bewerking van den hoof in de jeugd de middelen blijken te zijn, waardoor zulke beginnende afwijkingen in den stand worden tegen gehouden, of reeds meer in ontwikkeling begrepen afwijkingen, kunnen worden verbeterd. Ik beschouw daarom deze vinding als onpractisch, zelfs niet zonder gevaar voor het gebruik; ook de maker van het ijzer zag dat zelf spoedig in.

Ik wil te dezer plaatse ook gewag maken van de aanwezigheid van een vrij groot getal teekeningen van hoeven van verschillenden vorm, onderdeelen daarvan en doorsneden, allen vervaardigd door de leerlingen. Met genoegen heb ik dit werk, dat zich door zuiverheid van lijnen kenmerkte, gezien, en blijk gaf van een ernstige opvatting der voorbereidende studie van het hoefsmidvak. — Wanneer ik hier druk op „voorbereidende studie” dan doe ik dat op het gezag van het „Gedenkschrift bij de herdenking van het 25-jarig bestaan der school”, welk feestschrift door mij met belangstelling werd doorgelezen. Daarin toch leest men: „het doel der Inrichting is om jongelieden ambachts- onderwijs te geven en hen door theoretische en praktische oefeningen zoover te bekwamen, als voor de kennis der grondbeginselen van hun vak noodig is. Het hoofdbeginsel is, bij den knaap den grond te leggen, waarop hij zich later kan vormen tot bekwaam en degelijk ambachtsman. Het is niet de taak volkomen gevormde, volledig uitgeruste ambachtslieden af te leveren. De knapen, die de school verlaten, zijn nog leerlingen in het door hen gekozen ambacht”.

Waar dit doel zoo juist is weergegeven, daar kan het niet anders of het „leerplan” met toelichting enz., waarop de onderdeelen worden gemeld, waarin de leerlingen van het 3e studiejaar worden onderwezen, doet sterk in het oog springen een paar hoofdstukken, die de knaap niet kan verwerken, die hij eerst later, na de voorbereidende opleiding, in het praktische leven, in de werkplaats van een bekwaam baas, op een vakcursus, beter nog aan een goede inrichting voor hoefbeslag, kan verkrijgen. Het is immers duidelijk, dat hoefziekten, hare herkenningsteekenen, ontstaan en genezing een te zwaar menu vormen voor jongelieden in voorbereiding tot hun vak in de toekomst. Ik ben evenwel overtuigd dat de leerstof volgens voorgemeld grondbeginsel der inrichting op vruchtbare wijze wordt behandeld, en geschiedde de gemaakte opmerking dezerzijds slechts met een goed doel voor oogen, steeds gericht op de belangen van het hoefsmidvak.

Ik eindig dit epistel met den wensch dat vele jonge lieden, die zich tot dit vak geroepen gevoelen, hunne voorbereiding mogen genieten aan de Ambachtsschool.

Moubis.

HET ONDERWIJS IN PRACTISCH HOEFBESLAG AAN AANSTAANDE VEE-ARTSEN.

In den „goeden ouden tijd”, toen er nog geen opleiding van vee-artsen plaats vond, was de heilkunde, soms ook de genees- en verloskunde, van paarden en vee in den regel in handen van den hoefsmid. Later toen vee-artsenijscholen werden opgericht is langzamerhand te dien opzichte wijziging gekomen. Echter is het geen wonder, dat het hoefbeslag en hoefziekten aanvankelijk een belangrijke plaats innamen bij de studie van den aanstaanden vee-arts en evenmin een wonder dat van lieverlede die vakken, bij een zuiver wetenschappelijke opleiding aan de veeartsenijscholen, een veel kleinere plaats ten opzichte van overige vakken zijn gaan innemen.

Uit dien ontwikkelingsgang is het mede verklaarbaar dat de verbetering van het hoefbeslag grootendeels is verkregen door den invloed der vee-artsen, en tevens dat verscheiden vee-artsen een hoefsmederij hebben opgericht, terwijl het theoretisch onderricht bij cursussen in hoefbeslag natuurlijk door vee-artsen wordt gegeven. Zoodra de opleiding der hoefsmeden goed genoemd kan worden, zullen er door vee-artsen geen hoefsmederijen meer worden opgericht en kan waarschijnlijk het geheele onderricht voor aanstaande hoefsmeden, zoowel theoretisch als practisch, uitsluitend door hoefsmeden worden gegeven. Intusschen zal dit nog wel eenige jaren op zich laten wachten. In Nederland is nog niet eens een inrichting waar voldoende gelegenheid bestaat om behoorlijk te worden opgeleid voor onderwijzer in practisch hoefbeslag.

In Nederland is de eenige opleiding voor aanstaande vee-artsen te Utrecht aan 's Rijks Veeartsenijschool. Een inrichting is ook voldoende. Jammer dat de Regeering deze nog steeds niet zoodanig heeft doen worden als zij in het belang der Nederlandsche veeteelt broodnoodig diende te zijn. Deze tekortkoming slaat echter niet op het hoefbeslag. Tot voor enkele jaren werden nog verscheiden uren per week aan practisch hoefbeslag gewijd. Het is ons niet precies bekend wanneer een beperking dier uren is ingevoerd, doch langen tijd werden aan de studiosi van het eerste jaar drie namiddagen per week, van 2—4 uur, aan die welke het eerste examen achter den rug hadden twee dagen van 2—4 uur en aan die welke het tweede examen met goed gevolg hadden afgelegd een dag per week van 2—4 uur onderricht te verschaffen in practisch hoefbeslag. Eerst na het derde examen werd hierin geen onderwijs meer verstrekt.

De aanstaande vee-artsen leerden het wellen, het maken van ijzers, het besnijden van hoeven en eenigermate het beslaan. Bij de uitoefening der veeartsenijkundige praktijk blijkt en bleek nog dat de tijd aan het wellen en het smeden van ijzers zoo goed als nutteloos kon worden beschouwd, terwijl het handig kunnen werken met renet, houwkling en hamer heel vaak te pas komt en het behoorlijk kunnen afnemen en anderslaan van een ijzer mede van beteekenis is. Hieruit volgt van zelf dat het in de smidse aan het vuur staan geheel overbodig is te achten en het is eenigszins beschamend voor de indeeling van onderwijs aan 's Rijks Veeartsenijschool te Utrecht dat tot zoo jongen datum zoo'n tijd is verknoeid, die op andere wijze zoo

buitengemeen nuttig ware te besteden geweest. Gelukkig dat er eindelijk verbetering is gekomen.

Op grond van het vorenstaande en van eigen ervaring, gepaard met waarnemingen in verschillende streken van ons land komt het ons voor dat gedurende één jaar twee uur per week onderwijs in practisch hoefbeslag (in het besnijden van den hoef, in het afnemen en het onderslaan van een ijzer, en in het beoordeelen van ijzers), gegeven gedurende hetzelfde jaar waarin het onderwijs in theoretisch hoefbeslag wordt verstrekt, als voldoende en gewenscht is te achten.

Mochten lezers in opinie met het vorenstaande verschillen, dan houden wij ons zeer voor mededeeling hiervan in „De Hoefsmid” aanbevolen.

(Toevallig werd ook juist een referaat uit een Duitsch blad aangaande bovenstaand vraagpunt ter plaatsing ingezonden. Zie Persoverzicht in dit no. *Red.*)

IV. EEN NIEUW BOEK OVER HOEFBESLAG. (*Slot.*)

„Manuel de la Ferrure du Cheval” door A. Thary. *7e hoofdstuk. Het beslag van gebrekkige hoeven.*

We lezen: de hoef is goed, wanneer zijn bouw beantwoordt aan zijn functie, wanneer hij normalen stand heeft, als hij aan zijn opgelegden arbeid weerstand biedt, wanneer hij zijn goeden vorm bewaart of vrij is van afwijkingen.

Hij is gebrekkig, wanneer zijn bouw niet in overeenstemming is met zijn functie, zoodra zijn normale stand gebroken is, wanneer zijn samenstellende deelen geen weerstand bieden, wanneer hij in zijn wezen of in zijn voortbrengende deelen is aangedaan.

De voornaamste oorzaken van de meest voorkomende afwijkingen zijn: overerving (hereditieit), groote vermoeienis (surmenage) en slecht beslag. De gebreken van den hoef zijn aangeboren of verkregen. De hoeven zijn gebrekkig in de evenredigheid, in den vorm, in den stand, in qualiteit van hoorn.

Onder deze 4 laatstgenoemde afdeelingen worden alle hoefgebreken opgenoemd, beschreven, en de bewerking en het beslag van elk afzonderlijk vermeld.

We teekenen hierbij aan „hoef met lage verzenen”: de verzenen kunstmatig verhoogden, zou gelijk staan met ze bovenmatig te belasten; ze zouden spoedig oververmoeid geraken; het gevolg van deze handelwijze zou zijn een buitengewone spanning der voorste banden en van de strekpees. Het eenig werkelijk nuttige te doen is de verzenen tegen overmatigen druk te beschermen door steun van den straal. Het gebruik van een verdikten ijzertak is dus niet logisch. Beslag: toon besnijden, verzenen sparen, toonlip inlaten, een gewoon ijzer, voor trekpaarden iets langer, ook een balkijzer of een ijzer met dwarsstuk.

„Hoef met hooge verzenen”: de verzenen verlagen zou den toon overbelasten en den doorborenden buiger abnormaal spannen.

Overigens worden in dit hoofdstuk belangrijke gegevens verstrekt betreffende het beslag bij de verschillende vormen van klemhoef, bij scheeve hoeven en bij Franschen- en toontrederstand.

Het 8e hoofdstuk handelt over *de verzorging van den hoof*. Men vindt hier eene beschrijving van de middelen om den goeden vorm, den stand, de natuurlijke gesteldheid en de functioneele hoedanigheid van den hoof te bewaren.

De vorm moet worden behouden door:

bij de bewerking van den hoof de normale ontwikkeling der samenstellende deelen niet te verzwakken, de steunvlakte niet te verkleinen, zool en straal in hun natuurlijken vorm te brengen, ze noch te verzwakken of hun weerstand te verminderen;

den onbeslagen hoof, die aanleg heeft om van den goeden vorm af te wijken, door het beslag te beschermen, zooals bij platte hoeven met lage verzenen en met schuin verloopenden wand zeer noodig is.

Ook moet de stand dikwijls worden hersteld, vooral bij veulens en jonge paarden in vrijheid, om de harmonie tusschen de richting der voetbeenderen, en van den hoof te herstellen, om misvormingen van den hoornschoen, of gewrichtsafwijkingen te voorkomen, waartegen later niets meer te doen is. Bij beslagen hoeven moet de stand bij elk vernieuwd beslag worden hersteld. Om de natuurlijke (physique) gesteldheid van den hoof te bewaren, de taaheid van het hoorn te behouden, daartoe dient in de eerste plaats een rationeel beslag, en verder, zooals schrijver zich uitdrukt, de zoogenaamd eigenlijke verpleging. Hier passeeren nu achtereenvolgens de revue: het schoonmaken van den hoof, wasschingen, baden, natte inwikkelingen door vlas, vilt, viltten schoenen, het insmeren, toepassing van vetten, terpentijn, was, tamponneeren van de hoeven in den stal met gebruikmaking van teer met een zool van vilt, van leder of ander waterdichte stoffen, staan op vochtig strooisel, op leem en kleiaarde, op koemest (vooral niets vergeten M.), vochtig houtzaagsel, vochtig zand of turf, verblijf in de weide, in een paddock of loopplaats, met zachten zandbodem, niet te droog, niet te vochtig.

Om de functie ongeschonden te bewaren, den hoof gezond te houden, hem te verbeteren, wanneer hij is vervormd, moet men de functie der verschillende onderdeelen, de voeding, de hoornontwikkeling en het hoefmechanisme opwekken. Zulks bereikt men het beste door hoefgymnastiek. Het paard in den huiselijken staat leeft niet als het paard in vrijheid; vooral heeft zulks betrekking op den toestand van den bodem, waardoor niet alle organen in hun werking tot hun recht komen. Om dat te herstellen wordt het gebruik maken van de volgende middelen aangeraden: het zich oefenen op een geschikt terrein, waarvan de bodem bestaat uit een mengsel van leem, zand en water; werken op den akker, ploegen en eggen; verblijf op een laag van kleine steentjes, een geschikt beslag, vooral naar den vorm der zool, en dat aan de grondvlakte een breeden steun geeft; soms een zwaar beslag; ook het gebruik van verwisselbare kalkoenen aan toon en takeinden of aan takeinden alleen, en eindelijk door manége-oefeningen. De verschillende bewegingen kunnen bij het jonge paard gunstig inwerken op onzuivere beenstanden; daardoor verkrijgt men evenwicht in de spierwerking der ledematen, omdat naar mate van den aard der gangen, alle spieren regelmatig worden geoefend. Indien het paard niet kan worden gereden, kan het worden ingespannen. Men mag alzoo zeggen: alle manége-bewegingen

bij jonge paarden methodisch toegepast, zijn dienstig aan de rationeele gymnastiek van den hoof.

Moubis.

NOG EENS OVER HET NOODIJZER.

Naar aanleiding van een artikel van de firma van Burkom & Son, voorkomende in het „Nieuws van den Dag” van 31 Aug. en in „De Telegraaf” van 2 Sept., werd door ondergeteekende op 8 Sept. gebruik gemaakt van de gelegenheid om een bezoek te brengen aan gezegde firma, O.Z. Voorburgwal 95 te Amsterdam, om met het in haar bezit zijnd noodijzer kennis te maken. Ik had zoo juist gelezen over den nieuwen Noordpoolontdekker Peary, die, nadat dr. Cook nauwelijks den Noordpool had ontdekt en er de Amerikaansche vlag geplant, seinde: Stars en Stripes nailed North Pole. Aan dit artikel was de beschouwing vastgeknoopt, dat het meermalen is voorgekomen, dat eenzelfde uitvinding of wetenschappelijke ontdekking op denzelfden tijd door verschillende personen is geschied. Het kwam mij voor dat de uitvinding van het noodijzer in hetzelfde geval zou kunnen verkeren. Nu weten we allen wel, dat noodijzers, hoefschoenen voorzien van een ijzer, ook wel verbandijzers geheeten, reeds zeer lang, in meerdere modellen bestaan. Maar die toestellen lieten algemeen door hun constructie te wenschen over voor het gebruik in de practijk, d. w. z. met het doel waarvoor het snelverband-hoefijzer van Roodvoets is uitgedacht, namelijk om onmiddellijk te kunnen worden toegepast bij een paard, dat in het werk zijnde, een ijzer verliest, en bij afwezigheid van een hoefsmid, of bij onmogelijkheid van een gewoon ijzer te kunnen worden voorzien, den dienst ongestoord kan blijven verrichten. Ik heb daarover in de vorige aflevering mijn meening gezegd. Hier komt het slechts daarop neer hoe zulks staat met het noodijzer van voorgenoemde firma. Jammer genoeg mag ik daarover nog geen oordeel geven, om reden het noodijzer in zijn geheel toevallig niet aanwezig was. Ik zag enkel het ijzer zonder lederwerk, en moet ik wachten met eene beschrijving totdat mij door de welwillendheid der heeren van Burkom & Son een compleet toestel zal zijn toegezonden. Het is intusschen mijn plicht hier reeds te verklaren, dat beide modellen, wat betreft de hoefijzers, geheel verschillend zijn, zoodat alles wat betreffende een nieuwe vinding door den heer Roodvoets te Utrecht, ongeschonden blijft, zooals die door mij in de vorige aflevering van „De Hoefsmid” is bekend gemaakt.

Moubis.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— Inrichting voor hoefbeslag te Groningen. Na een verblijf van bijna 6 maanden is op 28 Aug. vertrokken met een „goed” getuigschrift de leerling J. Dijkhuis van Eexta gem. Scheemda.

Een cursus aan de Inrichting wordt thans gevolgd door de leerlingen: H. Steenhuis van Noordbroek, P. Werkman van Middelstum, J. Bos van De Wijk bij Meppel, D. Koetse van Tripscompagnie en B. Voslander van Hellum.

— **'s Hertogenbosch.** De tweejarige cursus in hoefbeslag, onder leiding van Dr. J. van Dorssen, Kapitein-paardenarts, het voorgaande jaar aangevangen met 20 leerlingen, zal in November aanstaande worden voortgezet met 16. Vier bleken dit voorjaar nog geen voldoende bekwaamheid te hebben opgedaan om met vrucht het tweede gedeelte te kunnen volgen.

— **Zeeland.** In deze provincie bestaat het voornemen in twee afdelingen der Zeeuwsche Maatschappij van Landbouw een cursus in hoefbeslag op te richten, waarvoor van Rijkswegen een subsidie zal worden aangevraagd. Mocht het Rijk geen voldoende bedrag, ter bestrijding van de noodige onkosten, ter beschikking stellen dan zal de ontbrekende som worden gevraagd aan de Provincie.

— **Ongelijke belooning.** De militaire hoefsmeden der artillerie staan wat belooning voor hunne diensten betreft, achter bij hunne collega's der cavalerie. Een batterij veld-artillerie bezit op vredessterkte slechts 50 paarden, een half eskadron cavalerie onder dezelfde omstandigheden 64. Dit maakt een verschil van 14 paarden à 3 ct. per dagabonnement of 42 cent per dag, of f 93.30 per jaar.

Honderd stel ijzers voor inlandse paarden der veld-artillerie wegen gemiddeld 290 kilogram, hetzelfde aantal voor Iersche paarden der cavalerie 222 kilogram, dat is een verschil van 68 kilo per honderd stel.

Rekent men nu dat de paarden 10 maal per jaar worden beslagen dan zou een hoefsmid der artillerie vijf maal 68 kilo ijzer = 340 kilo ijzer meer noodig hebben dan een hoefsmid der cavalerie, hetgeen berekent tegen 12 cent het kilo een meerdere uitgave van f 40.80 medebrengt.

Uit deze berekening volgt dus dat een hoefsmid der Veld-Artillerie per jaar f 134.10 bij zijn collega der Huzaren ten achteren staat. * * *

— **Begroeting 1910.** De organisatie voor de bevordering der kennis van het hoefbeslag in Nederland laat nog altijd heel wat te wenschen over. De voornaamste kern, een opleidingsplaats van hoefsmeden, bestemd later op te treden als onderwijzer in praktisch hoefbeslag, bestaat nog niet. Het is den lezers bekend dat naar onze meening die opleidingsplaats dient te komen in de hoefsmederij van 's Rijks Veeartsenijschool en dat de leerlingen moeten worden gezocht uit de besten van hen die in de onderscheidene provinciën een cursus in hoefbeslag hebben gevolgd.

Deze hoefsmidschool kon afzonderlijk naast 's Rijks Veeartsenijschool bestaan en tevens dienstbaar kunnen zijn voor het onderricht der aanstaande vee-artsen.

— **Cursussen in hoefbeslag.** In plaatsen waar een geëxamineerd vee-arts is gevestigd, alzoo praktijk uitoefent, is het volgens de wet aan militaire paardenartsen niet geoorloofd particuliere praktijk te verrichten. Daarentegen is zulks wel toegestaan aan militaire artsen (officieren van gezondheid). In verband hiermede wordt door de paardenartsen wel gestreefd genoemd verbod opgeheven te verkrijgen, waartegen de burgerveeartsen zich verklaarbaar verzetten.

Naar onze meening is er veel voor te zeggen dat de militaire veterinairen zich bijzonder toeleggen op speciale onderdeelen van het vak, waarbij paardenkennis en hoefbeslag wel het meest in aanmerking zullen komen.

Op plaatsen waar cursussen in paardenkennis en hoefbeslag worden gehouden verdient het aanbeveling te trachten zoo mogelijk een militaire paardenarts, die zich in die richting speciaal heeft ontwikkeld, te bewegen de leiding daarvan op zich te nemen.

— Het **snelverband-hoefijzer**, dat beschreven is in de vorige aflevering, scheen ons ook geschikt te zijn voor een paard, waarbij twee zeer groote leggers waren afgebonden (curiositeitshalve zij medegedeeld dat een dezer leggers een gewicht bleek te bezitten van $11\frac{1}{2}$ K.G.). De betrekkelijk groote wondvlakten, die geruimen tijd na de operatie nog aanwezig waren, leverden min of meer bezwaar op om het dier vóór ijzers te laten onderleggen. De aangegeven hoefschoen met ijzer scheen ons geschikt om het dier daarmee te laten werken, waardoor het paard den kost zou kunnen verdienen en het stappen allicht mede gunstig zou werken op het verminderen der dikten, die aan den rand der wondvlakten voorkwamen.

Na het verstrekken van de volgende maten: omtrek draagrand, omtrek kroonrand, afstand van kroon- tot draagrand in den toon en aan de verzenen, afstand van toon tot buitenvers (aan de ondervlakte), de grootste hoefbreedte en de afstand tusschen de beide verzenen, benevens de hoekgrootte van wand met zool in den toon, — werden enkele dagen later de keurig afgewerkte verband-hoefijzers toegezonden. Deze pasten goed en het paard heeft er twee dagen mee gewerkt, doch toen bleek de rechtervoet aan de ballen verwond te geraken en ook aan den buiten-kroonrand. De linker-voet is onbeschadigd gebleven, zoodat de kneuzing rechts vermoedelijk een gevolg zal zijn van het minder zuiver passen van het snelverband-hoefijzer aan deze zijde. De kosten der hoefschoen-ijzers bedragen f 7.— per stuk.

Deze proefneming is alzoo niet onverdeeld gunstig verlopen, doch zij had natuurlijk een beteren uitslag kunnen hebben, indien het paard gemakkelijker stapte, geen verbeende hoefkraakbeenderen had en de uitvinder de schoenen aan de hoeven had kunnen passen, m. a. w. als het dier niet te Groningen, doch te Utrecht ware geweest. Ook is er wellicht nog verbetering te krijgen door de tegen de ballen drukkende leeren klep van een zacht kussentje te voorzien.

— **Rijksnajaarshengstenkeuringen.** Deze keuringen, waarbij alle 2-jarige en oudere hengsten, die gedurende 1910 ter dekking zullen worden gesteld, ter keuring moeten worden aangeboden en pas na goedkeuring het recht van dekking verkrijgen, zijn j.l. Dinsdag weder aangevangen.

De keuringen in de onderscheidene elf provinciën worden in September, October en November gehouden. Het eerst komen die provinciën aan de beurt waar de reisgelegenheden het moeilijkst zijn, alzoo die waar eilanden worden aangetroffen, n.l. Zeeland, Noord-Holland, Friesland en Zuid-Holland.

Dinsdag 7 September is de eerste dezer herfstkeuringen gehouden te

Oostburg, terwijl thans de prov. Zeeland reeds is afgewerkt en volgende week Noord-Holland aan de beurt komt.

Deze hengstenkeuringen, die in een andere betrekking door ons alle worden bijgewoond, vormen een goede gelegenheid om een algemeen overzicht over den stand van het hoefbeslag in de verschillende provinciën te verkrijgen en deze jaarlijks te controleeren.

De in Zeeland voorgebrachte hengsten toonden over het geheel voldoende te zijn beslagen. Het is een hooge uitzondering dat er andere ijzers worden aangetroffen dan vrij zware met stampnagelgaten en zonder kalkoenen; vóór meestal met min of meer verdikte takken, achter in den regel gewoon slichte ijzers.

Het hoefbeslag moge in Zeeland op verschillende plaatsen nog al te wenschen overlaten, doch de hengsten wettigden door hun beslag dien indruk niet en wij hebben derhalve een meer gunstige opvatting dan daaromtrent in andere verslagen is vermeld.

PERSOVERZICHT.

— *Cursussen hoefbeslag.* Aan de Afdelingen 's Gravenhage en Haarlem werden vanwege de Holl. Mij. v. Landbouw over 1908/09 subsidiën verleend voor de van harentwege gehouden permanente cursussen in hoefbeslag.

De cursussen voorzien in een bepaalde behoefte. Telken jare melden zich leerlingen aan, somtijds meer dan geplaatst kunnen worden.

(u. *Verslag over 1908/09, Ned. Landb. Weekbl.*)

— Kreistierarzt Plessner te Bernburg schrijft in de „Berliner Thierärztliche Wochenschrift“ over *verbeteringen in de opleiding van aanstaande vee-artsen.*

Omtrent *hoefbeslag* zegt hij het volgende:

„Het meest noodzakelijk is echter een verandering in het onderwijs van het hoefbeslag voor de burger-studenten. Een theoretisch college is lang niet voldoende. De zoogenaamde oefeningen op doode hoeven zijn bijna geheel waardeloos, wanneer deze heden nog worden gedaan, zooals dit in mijn studietijd het geval was. Men kan daardoor wel het snijden aan den hoef leeren, maar meer ook niets. Wij moesten toen ook een ijzer onderleggen, maar er werd slechts een ijzer dat in 't geheel niet paste vastgenageld. Welk nut zal dat hebben? Hier is een volkomen reorganisatie noodig. Ik ben er niet voor dat de studenten een ijzer leeren smeden, dat kunnen wij aan de hoefsmiden overlaten, maar zij moeten in elk afzonderlijk geval kunnen zeggen welk beslag het moet zijn. Zij moeten kunnen aangeven, hoeveel en waar aan de verschillende plaatsen van den hoef moet worden besneden, welk soort ijzer het moet zijn, hoe het moet liggen, enz.

Dat is slechts te leeren door demonstratie op levend materiaal met inachtneming van de standen en gangen der dieren.

Om deze slechte toestanden te verbeteren, zou men te Berlijn de militaire hoefsmidschool voor de burger studenten open moeten stellen, zooals dit ook

te München en Dresden het geval is. Zij moesten dan samen met de militaire studenten in het hoefbeslag worden onderwezen.

Ook voor de militaire studenten, de a.s. paardenartsen, is het niet noodig dat zij een ijzer kunnen smeden; het is voldoende als zij maar precies weten hoe en met welk ijzer de paarden beslagen moeten worden. In oorlogstijd zullen de militaire paardenartsen toch steeds hoefsmeden ter beschikking hebben; waarvoor moeten zij dan toch hierin worden geoefend?

Indien de verbinding met de militaire hoefsmidschool te Berlijn niet mogelijk blijkt, dan moet voor de burgerstudenten een afzonderlijke hoefsmidschool voor burgerhoefsmeden worden ingericht, en hiervoor kan de bestaande hoefsmederij voor de kliniek zeer goed worden ingericht.

* *

INGEKOMEN BOEKWERKEN.

„Het nieuwe tarief der Rijksverzekeringsbank” (in werking getreden op 1 Juli '09), ten dienste van de krachtens de ongevallenwet 1901 verzekeringsplichtige werkgevers, door P. Clignett, chef der afd. aansluiting en lidmaatschap van de centrale werkgevers risico-bank, Singel 130, Amsterdam.

Spr. zegt in het „Voorbericht” o.m. „Daar de verzekeringsplichtige bedrijven in het *Staatsblad* van het Koninkrijk der Nederlanden groepsge wijze voorkomen en vele werkgevers bij het opsporen van de klasse en de gevarencijfers vaak niet kunnen weten bij welke groep zij moeten zoeken, heeft hij gemeend met het samenstellen van dezen klapper geen onnuttig werk te verrichten”.

Dit laatste is ook onze meening en wij gelooven, dat het boekje, dat voor slechts 15 cent bij elken boekhandelaar verkrijgbaar zal worden gesteld, tot gemak van vele werkgevers kan strekken.

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

PAARD EN AUTOMOBIEL.

Nu men in onzen tijd van snellen vooruitgang, zeer dikwijls uit gesprekken opvangt, de vrees als zou het paard worden verdrongen door den automobiel, mogen wij ons werkelijk wel eens de vraag stellen: Is het werkelijk te duchten, dat het toenemende automobilisme een gevaar voor het paard en de paardensport oplevert?

Men behoeft geen genie als koopman te bezitten, om eenige kennis te hebben der wet van vraag en aanbieding. Men spreekt van een vergelijking A (aanbieding) = V (vraag). Daadwerkelijk bestaat deze vergelijking slechts zeer zelden, meestal is er in deze zaak geen evenwicht. Bij gunstige voorwaarden voor den fabrikant is A kleiner dan V , d. w. z. de aanbieding minder dan de vraag; in dit geval stijgen de prijzen.

Is omgekeerd A grooter als V , dan staat de zaak slecht, want in negen van de tien gevallen zullen de prijzen dalen. De schommelingen hierin

practisch te benutten, is een zaak der speculatie, welke in ieder bedrijf zijn voordeel geeft.

Wij menschen bezitten meestal een zekere inbeelding; onze wenschen en aanspraken reiken meestal verder dan de werkelijkheid gaat. Toen men op de electrische proefbaan de 200 kilometer snelheid per uur bereikt had, beving het publiek niet het gevoel der bewondering voor deze levering, niet de gedachte aan de moeite en tijd, die het gekost had, en kosten zou eer men op alle spoorwegen iets dergelijks leverde, doch wel de gedachte, „hoe kunnen wij nog sneller gaan”. Altijd sneller, en steeds volmaakter. Men kan steeds waarnemen, hoe meer het verkeersmiddel zich uitbreidt, hoe meer men zich op de snelheid toelegt.

Wij zijn momenteel op alle mogelijke nieuwe leveringen der techniek voorbereid, en toch verlangd ieder voor zich nog meer als de practijk bij machte is te leveren. De verhouding is $A =$ kleiner als V , alzoo worden er op het gebied de verkeersmiddelen gunstige voorwaarden geboden, en steeds in crescendo.

Nu kunnen wij echter constateeren, dat geen ander verkeersmiddel zoo'n groote variatie biedt, zoo'n groot aanpassingsvermogen bezit als het paard.

De bloote werkelijkheid levert ons hiervoor het beste bewijs. Zelfs de niet-rijder heeft gelezen van den sport der middeleeuwen, het tournooi. Bij dit spel steeg de ruiter van zijn gewoon raspaard op een bijzonder sterk, krachtig dier, hetwelk hij met de rechterhand stuurde.

De tournooien zijn verdwenen, echter niet de behoefte aan het krachtige paard; integendeel, deze bloeit in den laatsten tijd weer levendig op. Ook heden zoekt men zware paarden van 1800—1900 pond, echter niet als rijpaard, doch als omnibus- en lastpaarden voor expediteurs, bierbrouwerijen enz., waarvan jaarlijks velen worden ingevoerd, en waaraan de behoefte steeds grooter wordt. Heeft het paard wel het veel oudere trekdier, den ezel, op zij gedrongen? In de warme landstreken spelen ezel en muilrier nog een gewichtige rol. Deze oude trekdierrassen bieden door hun groot uithoudingsvermogen bijzondere voordeelen, en moet dikwijls de snelheid voor andere factoren wijken. Ook hier is dus de aanbieding kleiner als de vraag.

Het zal de automobiel nimmer gelukken het paard te verdringen, voornamelijk in het personenvervoer in de practijk. Voor sport en genoegzaam schaft zich menig een automobiel aan, welke bij het eerste jaar de zekerheid bezit van een rijtuig met paard.

De automobiel is nog in het stadium van worden, zoo bewonderenswaardig hij overigens ook is en niemand zal ontkennen, dat, wanneer hij heden een dergelijk voertuig koopt, dit niet reeds over een jaar een verouderd systeem is; verder is de slijtage veel grooter dan bij paardenrijtuigen. Daarbij komen die talrijke reparatiekosten, en de omstandigheid, dat de bediening niet door een eenvoudigen koetsier, doch door een bijzonder gevormden chaffeur moet geschieden.

Verder, wanneer een trekpaard zijn diensten geleverd heeft, wanneer hij „op” is, behoeft men slechts een andere trekkracht aan te schaffen en de wagen blijft dezelfde, bij een automobiel is de motor in den regel niet zoo

onafhankelijk van den wagen, de demontage veroorzaakt veel kosten, tijdverlies en ergernis en is somwijlen nog kostbaarder dan een geheel nieuwe.

Op dezen grond koopen de groote handelshuizen in het centrum van het automobilisme, in Parijs, nieuwe paarden, en bovendien nieuwe stallen, in plaats van tot automobielen over te gaan. In Berlijn koopen dergelijke firma's auto's, om door een eerste klas wagen reclame voor hun zaak te maken; echter hoe lang duurt die reclame? Dergelijke firma's kunnen toch geen verouderde systeems gebruiken. De handelsmannen, welke zich dus bij het paard houden, sparen veel geld, en blijven immer „modern.”

Buiten deze heeft men nog vele gevallen, waar de automobiel het paard niet kan vervangen, wij noemen slechts het werk op oneffen wegen, voor den landbouw in vele gevallen, de cavallerie, rennen enz., en dan zal het voor menig een grooter genot zijn een levend wezen te regeeren, dan aan een dood wiel te moeten draaien.

Een invloed zal de automobiel uitoefenen, zij zal het getal der slechte paarden verminderen, de goeden daarentegen zullen toenemen, om concurrentie te kunnen bieden. Misschien bloeit voor het paard nog een nieuw bedrijf; men bouwt tegenwoordig overal reparatie-werkplaatsen, wellicht stalt men daar eenige paarden om „onwillige” auto's naar huis te sleepen.

Daarom geene vrees voor de toekomst van het paard; automobiel en paard zijn nog niet voldoende om $A = V$ te maken. M.

Advertentiën.

HOEFSMID.

Met 1 Oct. of later b. z. a. een JONGMENSCH, 22 jaar, de hoefsmid-school te Amersfoort doorloopen hebbende.

Br. fr. onder motto „Hoefsmid” aan den boekhandelaar A. MEIJER, Koningstraat 34, Arnhem.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar ECHTE

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve
vooral op het merk:
te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

RIJWIELEN
en RIJWIEL-ONDERDEELN.

BEST ADRES,
uitsluitend v. d. wederverkoop,

is E. A. KESTEIN,

ROTTERDAM,

Hoogstraat 216.

Kunsthoorn,

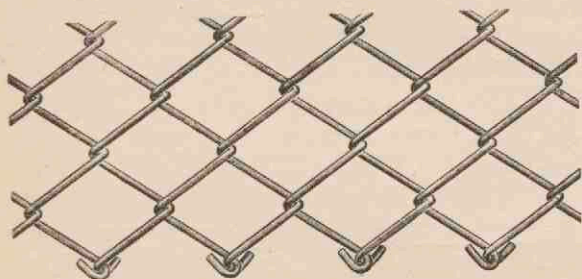
voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën
en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen
en hoefsmeden op aanvraag gratis.

Eerste Electriche Draadvlechterij D. HOGENBIRK & ZOON, Bloemendaal bij Haarlem.

Leveren spoedig en
billijk **VIERHOEKIG
VLECHTDRAAD**

in elke gewenschte
maaswijdte, draad-
dikte en breedte.

Vraag prijs en monsters

De voormalige

RIJKSSTOETERIJ TE BORCULO.

Met toestemming van den Minister van Oorlog opge-
maakt naar officiële bescheiden in het archief
van het Departement van Oorlog,

door

H. C. M. E. H. Van Soetermeer Vos,

Kapitein der Veld-Artillerie te Breda.

(Met een plaat van het kasteel te Borculo, en bovendien in den
tekst het portret van den generaal-majoor Jhr. J. van de Poll,
oud-directeur der genoemde Stoeterij.)

Het werk telt 100 blz. druks. Aan de uitvoering zijn geen
kosten gespaard. — Prijs slechts f 0.70, fr. p. p. f 0.75. — Uitgave
van A. W. HEIDEMA te Groningen.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

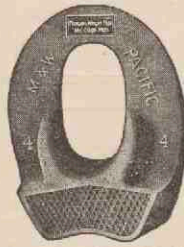
Meest uitgebreide sortering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telefoon
No. 1355.

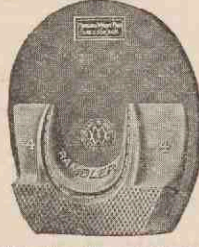
NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN, voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”, met *flink* hielstuk.

Merk „Pacific”, met *zwaar* hielstuk.

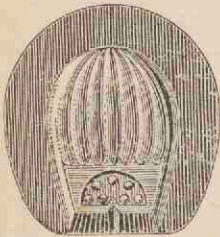
Merk „Rambler”, in *witte* en *grijze* Caoutchouc, op *leder* opgenaaid met *flink* hielstuk, voorradig van 4 $\frac{1}{8}$ tot 6 $\frac{7}{8}$ Eng. dm.

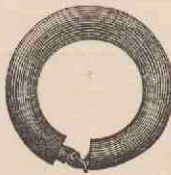
Merk „Chicago”, geheel Caoutchouc uit één stuk met *zwaar* hielstuk voor *zware* paarden, voorradig van 7 $\frac{1}{4}$ tot 7 $\frac{9}{16}$ Eng. dm.

Open Zolen uit één stuk kunnen dus onmogelijk loslaten, bijzonder aanbevelenswaardig, prijzen zeer billijk, voorradig in 11 maten van 4 $\frac{1}{8}$ tot 6 $\frac{7}{8}$ Eng. dm., uiterste breedte buitenkant ijzers gemeten.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

Dichte Luchtdrukzolen in 10 maten, voor- en achterijzers, voorradig.

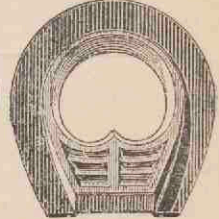

Strijkringen met riempje.

Gewone Engelse Hoefzolen op Leder, „Safety pad en Frogpad”. Engelse Hoefzolen A. en D. & H.

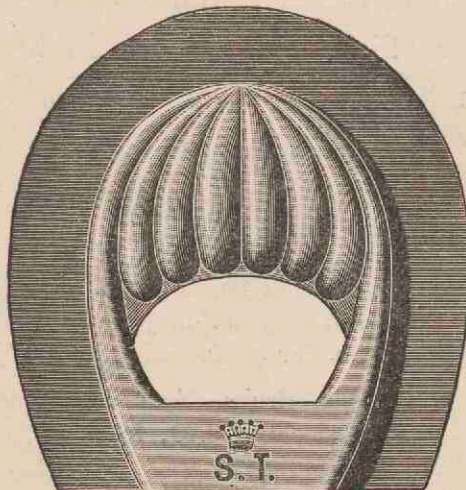

Hoefranden.

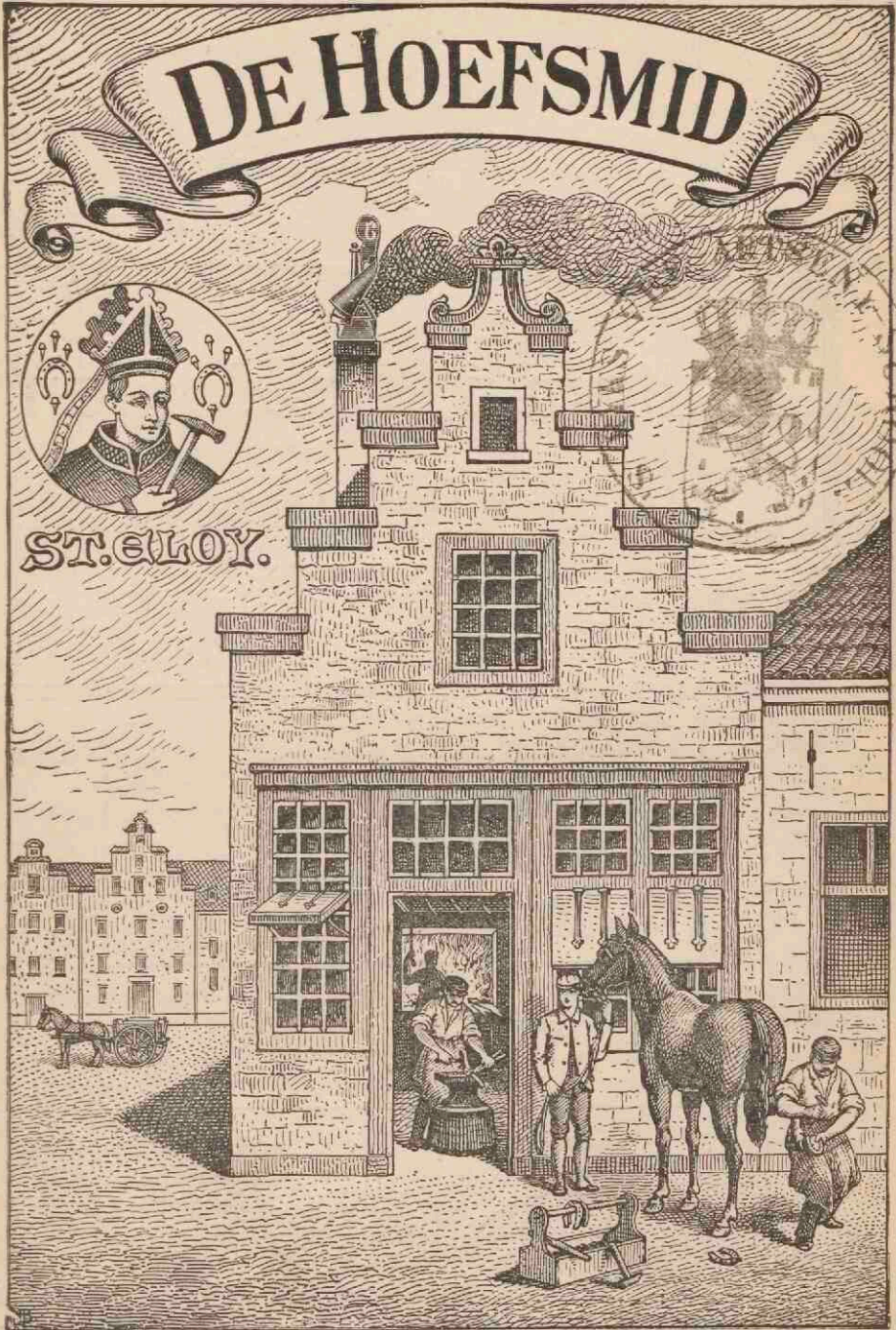
Open Caoutchouc zool, merk B. V., in 7 maten, voor- en achterijzers, voorradig.

Gemaakte Hoefijzers, Rits- en Stampmodel, nitsluitend beste kwaliteit ijzer; in 9 maten voorradig.
IJs- of Scherpnagels in 12 soorten.
Opruimers voor Schroefgaten.
Schroeven en Stiffen in alle modellen, tijdige bestelling gewenscht.
Touwijzers in verschillende maten.

Open Luchtdrukzool in 8 verschillende maten voorradig.

Caoutchouc Hielstukken.
Kunsthorn.
Hoefhingen.
Renetten (rechts en links).
Hoefraspen.
Houwklingen.
Hoefhamers.
Las- of Welbladen en Poeder om ijzer en staal te wellen.

Lambert &
Company.

Hallanan Hoefzolen

de Beste en

de Goedkoopste

Rotterdam,

Wijnhaven 127.

INHOUD.

Over een bezoek in de werkplaats. — Wat Xenophon zegt omtrent hoefverpleging. — Militaire hoefsmidschool te Amersfoort. — Cursussen in hoefbeslag in Friesland. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

OVER EEN BEZOEK IN DE WERKPLAATS.

Er bestaat geen beter gelegenheid om zich over den toestand van de hoeven der paarden en van het beslag een oordeel te kunnen vormen dan het bezoeken eener groote paardenmarkt. De verschillende soorten van paarden, uit bijna elke streek van het land, verschillend van bouw en grootte, van stand en gang, zulk schouwspel vormt een compleet materiaal tot het maken van opmerkingen of studies betreffende den hoof en het hoofbeslag. Het is opvallend welk verschil bestaat in de verzorging in het algemeen van den paardenhoef, zooals die tegenwoordig wordt toegepast, en zooals die was een paar dozijn jaren terug. Destijds wekte het onderzoek van den hoof en zijn beslag eenvoudig de ergernis op van elk deskundig liefhebber, gunstige uitzonderingen er buiten gelaten, want mannen, die een eer stelden in hun paarden of in hun werk, en daarvoor de kennis of de handigheid bezaten, zijn er steeds geweest. Men vroeg zich wel eens af, hoe het mogelijk was, dat een lichaamsdeel, zoo gewichtig voor den gang, voor den dienst, voor de waarde van het dier, zoo slecht kon worden behandeld en zulks door den vakman en ook door den eigenaar van het paard zelf. Bij zoodanig hoefonderzoek waren schering en inslag, eensdeels door de bewerking misvormde, ten anderen door onverschilligheid of onkunde verwaarloosde hoeven. Dat is anders geworden; aanschouwt men thans het paardenmateriaal op diezelfde markten, of op tentoonstellingen van landbouw, of bij welke gelegenheid ook, waar vele paarden bij elkander zijn gebracht, om zich aan eene keuring te onderwerpen, of in het strijdperk tegen elkander op te treden, of om te koop te worden gesteld, overal is de indruk, zoo niet steeds in alle opzichten gunstig, dan toch over het algemeen goed of voldoende; ook de verslagen in de hippische bladen luiden dienovereenkomstig. Waar vandaan dat verschil van vroeger en thans? Dit is een onderwerp, waaraan menige bladzijde kon worden gewijd, het is de geschiedenis van het hoofbeslag van de latere jaren, waarin de eigenaar van paarden het gewicht van een goeden hoof en een goed beslag heeft leeren inzien, ten anderen de hoefsmid heeft geleerd hoe schoon zijn vak kan zijn, en heeft ondervonden dat zijn aanzien is gestegen om der wille zijner kennis, algemeen? neen, want menigmaal geven, en de toestand, de verwaarloozing der hoeven door den eigenaar, en ook het werk van den hoefsmid wel degelijk nog aanleiding tot dezelfde afkeuring als voor jaren her.

Dat de cursussen voor hoofbeslag, welke sedert tal van jaren in ons land zijn gehouden, die gunstige verandering in de zorg voor den paardenhoef ten goede hebben te weeg gebracht, is duidelijk genoeg. Hoe eenvoudig daar ook de leer van den hoof en zijn beslag werden onderwezen en aangeleerd, zij zijn ontegenzeggelijk het uitgangspunt geweest voor de met kennis van zaken toegepaste leerstellingen, en die ook niet zonder goed gevolg langs de meeste paardenhouders en paardenfokkers zijn voorbijgegaan, en hunne belangstelling hebben opgewekt, in vele gevallen van hunne vereenigingen zijn uitgegaan.

Daar hier de hoofdzaak is de belangen van den vakman te behartigen, meen

ik dat het, in verband met het vorenstaande, van eenig nut kan zijn, om ook nu en dan eens de werkplaats te betreden en belang te stellen in zijn arbeid aldaar, om, als men mag te loven wat goed is, en een vriendschappelijke bespreking te houden, zoo noodig van goeden raad te dienen, over alles wat men waarneemt, ook al wijkt een of ander eenigszins af van de wijze waarop een zaak indertijd op den cursus is behandeld. „Een goed woord op z'n plaats vindt altijd een goed gehoor”, en men doet zelf eenige ervaring op betreffende het leven in de practijk. Bovendien als men wat voelt voor het vak en zijn beoefenaren, dan stelt men het op prijs, wanneer men ondervindt, dat er gewerkt wordt met lust, en vooral volgens de grondbeginselen, die vroeger zijn geleerd. Zoodanig bezoek levert in zulk geval een episteltje voor het vakblad, den sterke tot voldoening, den zwakkeren vakbroeder tot opwekking. Zoo stel ik me tenminste voor, en kwam zoodoende op de gedachte, om het wedervaren te kennen van een drietal mannen van het vak, die sedert jaren reeds in de practijk werkzaam zijn.

Daarom richtte ik mijn schreden op 30 Aug. naar Houten om de heeren Meijerink in hun werkplaats te bezoeken; die belangstelling voor hen had een bijzondere reden. Een van hen was namelijk gedurende mijn aanwezigheid aan de Hoefsmidschool te Amersfoort, als leerling werkzaam geweest, terwijl een ander aan den eersten cursus voor hoefbeslag te Utrecht had deelgenomen. Beiden waren goede leerlingen en werden handige vakmannen; daarvoor stonden de leden dezer smidsfamilie reeds vroeger bekend, reeds onder hun vader, die de eerste leiding gaf, en met wien ik bij deze gelegenheid het genoeg had kennis te maken. Eene andere reden was om te onderzoeken of er in hun smederij niet een of ander nieuws betreffende het vak te zien was, waardig om in het vakblad te plaatsen; want reeds voor jaren geleden, had men gelegenheid om het werk van de heeren M. op tentoonstellingen te zien, en was dit menigmaal bekroond geweest. En wie herinnert zich niet de uitvinding van de in de winters van 1894—95 en 95—96 zooveel beschreven en bij de legerpaarden beproefde „veerkalkoenen” als scherp beslag, eene vinding die vele goede eigenschappen bezat, doch voor het leger niet practisch genoeg in de toepassing bleek te zijn.

Bovendien had een van hen kort te voren in „De Hoefsmid” voor zich opgevorderd, de vinder te zijn van het ijzer tegen Franschen stand, in de afl. 4 van de „De Hoefsmid” beschreven. Dit ijzer kennende, was ik erg nieuwsgierig ook het origineel bij H. J. Meijerink te zien.

Nu, de bekende muziek op het aambeeld wees mij in het stille dorp spoedig de smederij van W. H. M., een ruime van steenen gebouwde nieuwe beslagloods, direct achter het nieuwe woonhuis, beide bijna voltooid. Ik zag er een paard beslaan, en den aanwezigen voorraad ijzers, die niet groot was wegens de drukte der verbouwing. Vandaar bracht M. mij naar het huis van zijn vader, waar de jongste broeder H. J. M. zijn vak uitoefent; ook hier aan het woonhuis verbonden een goed steenen gebouw, iets beknopter en ouder van datum. Ook hier kon ik een paard zien beslaan; de voorraad van hoefijzers aan muur en zoldering aanwezig, was vrij aanzienlijk. Deze Meijerink liet me dan zijne vinding zien, het ijzer tegen Franschen stand, volgens zijn beweren reeds voor een paar jaren door hem

uitgedacht. Dit ijzer komt geheel overeen met het in afl. 4 voorgenoemd beschrevene, met eenig verschil in den vorm der schroef. Mijne meening dat dit ijzer ongeschikt en niet zonder gevaar voor het gebruik is, werd door mij reeds eerder gemeld, en nu moge het zijn, zooals mij werd beduid, dat de een of ander landbouwer, fokker of handelaar wenscht dat de afwijkende stand van zijn paard worde weggenomen, dan kan dit toestel daarvoor toch niet het middel zijn. Te zwaar voor het jeugdige dier en overbodig voor het volwassen paard, zal het blijken niet geschikt te zijn, ook niet

om zelfs den uitvinder te voldoen. Betreffende de verzameling van hoefijzers voorgenoemd, welke ik nog eens gaarne in oogenschouw wilde nemen, werd ik verwezen naar broeder no. 3, hoefsmid te Driebergen. Deze, het oudste lid van het trio in quaestie, heeft een cursus gevolgd in de smederij der Veld-Artillerie te Breda, en aldaar zijn diploma behaald.

Het was op 4 Sept. dat H. W. M. door mij werd bezocht; de hierbij gevoegde photo geeft het front en den ingang der groote werkplaats te zien, waar ruimte in overvloed is om meerdere paarden te plaatsen. In hetzelfde

lokaal is een travaille aanwezig, de achterwand is voorzien van een groote collectie gepolijste hoefijzers voor verschillend gebruik en beslagen hoeven, bekend van vroegere tentoonstellingen, en eene andere verzameling van de meest in gebruik zijnde gewoon gesmede ongevijlde ijzers, zooals deze tegenwoordig alleen voor bekroning in aanmerking komen. Het verwonderde me eenszins dat de eigenlijke vinder van het beslag met veerkalkoenen, welke hij later tot holle ronde kalkoenen, inwendig gevuld met caoutchouc, wijzigde, ook thans weêr, eerst sedert kort, met een nieuw idée rondging, dat hij wegens de drukke werkzaamheden nog niet had uitgewerkt, maar was hij toch zoover om mij zijn meening duidelijk aan te toonen. De zaak komt op het volgende neêr:

een paard ten gebruike onder omstandigheden, waarvoor een krachtige beweging van de ledematen wordt geëischt, b.v. voor het concours-hippique, heeft een goede actie der voorhand, maar laat die der achterhand te wenschen over; hoe kan het beslag daarbij behulpzaam zijn, zoodat de achterbeenen beter en krachtiger worden gebruikt? M. dacht zulk een middel te vinden in een veerend toestel aan de ijzers der achterbeenen. Hoewel hij meerdere methoden door veerwerking kon ten beste geven, bepaalde hij zich vooreerst tot de volgende constructie:

aan de einden der ijzertakken boort hij aan de ondervlakte een holte tot dicht aan de bovenvlakte; dit gat dient tot opname van een veerenden kalkoen. Deze laatste bestaat uit een ijzeren bus, geheel hol en van onder gesloten, juist passende in het zooeven beschreven gat van den ijzertak. In die bus is om een daar aanwezige korte stift een spiraalveer geplaatst, terwijl een dwars door het ijzer en de veer geslagen pin het verloren gaan der open neêrgegaande veer belet.

Het valt natuurlijk nog te bezien of er eenig resultaat mede bereikt kan worden, en zal eene beproeving de practische waarde van deze methode moeten bewijzen; een beoordeeling moet thans achterwege blijven; wellicht kan later de uitslag er van worden medegedeeld.

Wat mij in die smederijen, zoowel te Houten als te Driebergen, het meeste genoegen heeft gedaan, was, dat aan de vervaardiging der hoefijzers groote zorg wordt besteed; ik zag dat die over het algemeen van goeden vorm waren, dat de eigenschappen, die we toekennen aan een goed ijzer, zooals genoemde hoefsmiden die hadden geleerd op de door hen bezochte cursussen, zeer voldoende aanwezig waren, vooral opvallend een goed gevormde rits en zuivere vorm en verdeeling der nagelgaten te zien waren. Hier was men niet in ouden sleur geraakt, integendeel het vak werd rationeel uitgeoefend, en wel in hoofdzaak ten dienste van paarden van landbouwers.

Ik vond hierin voldoende aanleiding om een en ander betreffende deze vakmannen hier te melden. Immers, dat het beslag der paarden algemeen goed worde uitgevoerd, dat is ons streven, en moet steeds de leuze zijn van allen, die er belang in stellen.

Moubis.

WAT XENOPHON ZEGT OMTRENT HOEFVERPLEGING.

Omstreeks 2300 jaren geleden schreef de Grieksche veldheer Xenophon een boek over het paardrijden, eene handleiding voor den ruiter.

Dit werk is door den 1e Luitenant der Artillerie b. D., C. A. van Woel-deren, uit het Grieksch in het Nederlandsch vertaald en uitgegeven, doch helaas niet in den handel verkrijgbaar.

Wij nemen de vrijheid uit bedoeld boekje eenige zinsneden aan te halen, betrekking hebbende op de verzorging der hoeven en de beoordeeling van het paard; het hoefbeslag als zoodanig was toen nog niet bekend. Xenophon zegt aldus:

Van het lichaam nu, verklaren wij, moet men in de eerste plaats de beenen onderzoeken. Want evenals een huis niets waard zou zijn, als wel is waar de bovenbouw zeer mooi is, maar als er geen fundamenten onderzitten, zoo zou een krijgspaard niets waard zijn — ook niet als het overigens alle goede eigenschappen bezit — indien het slechte beenen heeft, want dan zou men van al die goede eigenschappen geen gebruik kunnen maken. Van de beenen moet men nu in de eerste plaats de hoeven keuren, want voor goede beenen munten wijde hoeven verre uit boven nauwe hoeven.

Vervolgens moet men ook hier goed op letten, of de hoeven — zoowel aan de voorzijde als aan de achterzijde — steil zijn of plat, want bij steile hoeven is de straal verder van den grond af; daarentegen raken plathoeven gelijkelijk den grond met het sterkste en zwakste deel van den hoef, evenals dit het geval is met platvoeten bij menschen. En Simon ¹⁾ zegt, dat paarden met goede hoeven kenbaar zijn door den klank en dat zegt hij zeer terecht, want de holle hoef klinkt op den grond als een cymbaal ²⁾.

Evenals men nu bij het paard voor voer en ook voor oefening moet zorgen, om het lichaam krachtig te doen zijn, evenzoo moet men ook aan de hoeven zorg besteden. Welnu, stallen die vochtig zijn en tevens een zachten bodem hebben, benadeelen ook van nature gezonde hoeven. De stal moet nu, om niet vochtig te zijn, eene goede afwatering hebben en om geen zachten bodem te hebben, voorzien zijn van een vloer van steenen ter grootte van de hoeven, want dergelijke stallen maken tevens de hoeven van de daarin staande paarden sterk.

Als volgt zou nu wederom de standplaats buiten den stal het meest geschikt kunnen zijn en de hoeven krachtig maken, als men namelijk vier of vijf karreladingen ronde steenen, zoo groot, dat men deze met de hand kan omvatten en ongeveer een pond zwaar, uitstrooit, afgezet met ijzer, opdat zij niet verspreid zullen worden, want als het paard daarop staat, zal het zijn, alsof het gedurende een gedeelte van den dag voortdurend op een steenachtigen weg gaat. Immers noodzakelijk moet het bij het poetsen en

1) Ook Simon heeft over paardrijden geschreven; hij heeft het metalen paard tegenover het Eleusinium te Athene gewijd en op het voetstuk zijne eigen daden laten inbeitelen.

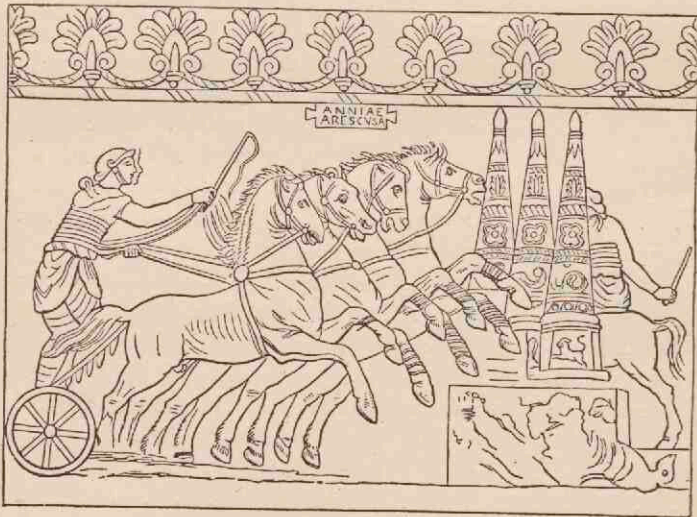
2) Een metalen muziekbekken.

bij het afweren van de horzels zijne hoeven gebruiken, evenals wanneer het gaat. En de zoo neergeworpen steenen maken de stralen van de hoeven hard.

Want indien men poetst, terwijl men kijkt in dezelfde richting als het paard, dan loopt men gevaar door knie of hoef in zijn gezicht geslagen te worden, maar als men bij het poetsen den anderen kant uitkijkt als het paard en dit afwrijft, terwijl men buiten en naast het been zich omlaag buigt langs den schouder van het paard, dan zal men zich zodoende nergens aan blootstellen, maar den straal van het paard kunnen verzorgen door den hoef omhoog te buigen. Op dezelfde wijze moet men ook de achterbeenen poetsen.

Doch wie het paard door slaan wil dwingen, maakt het nog veel angstiger, want *de paarden meenen*, wanneer zij in een dergelijk geval iets onaangenaams ondervinden, *dat datgene, waartegen zij wantrouwen hebben opgevat, ook daarvan de schuld is* ¹⁾.

De vertaler heeft getracht den Griekschen tekst letterlijk weer te geven, om daardoor zoo weinig mogelijk van het oorspronkelijke geschrift te doen

verloren gaan. Hij is er in geslaagd de verschillende technische termen in goed Nederlandsch weer te geven en daardoor allen in de gelegenheid gesteld, den inhoud van dit werk van Xenophon, den in de praktijk ervaren grijzen ruiteraanvoerder, in den oorspronkelijken vorm te leeren kennen.

Al de voorschriften van Xenophon zijn er op berekend, de hoeven zoo hard en droog mogelijk te houden, omdat ze des te beter weerstand konden bieden aan afslijting.

Hieruit blijkt dus zeer duidelijk dat er geene ijzers door de Grieken werden gebruikt. Wel deelt hij ons op een andere plaats mede dat hij bij sommige

¹⁾ Cursiveering is van den vertaler.

volken in Azië sokken over de hoeven der paarden zag aantrekken, om des winters het diep inzinken in de dikke sneeuwlaag te verhinderen, daar de Grieken geene middelen kenden om de overmatige afslijting der hoeven en de daaruit voortvloeiende kreupelheid te voorkomen.

Alexander de Groote moest zijn ruitery achterlaten wegens de sterke afslijting van de hoeven der paarden door de langdurige marschen. Mithridates zond om dezelfde redenen zijne ruitery naar Bithynië terug. Vandaar die buitengewone zorgen om de hoeven der paarden hard te krijgen. Het droge klimaat en de bodem van Griekenland waren zeer gunstig voor het weerstandsvermogen der hoeven, zoodat aan het gebruik van het paard ruimer grenzen werden gesteld.

Wel schijnt men in Griekenland gebruik gemaakt te hebben van hippopodes, bestaande in zwachtels of bandages, die van af den handwortel de voorbeenen omwonden en zelfs de hoeven omgaven. In 't Britsch Museum bevindt zich een Grieksche tegel van terra-cotta of gebakken klei (fig. blz. 152), waarvan de ouderdom onbekend is. De voorhoeven zijn in vergelijking met de achterhoeven te lomp; men leidt hieruit af, dat de hippopodes den hoef nauw omsloten.

Laméris.

MILITAIRE HOEFSMIDSCHOOL TE AMERSFOORT.

Op den 27 en 28 September hadden de examens voor hoefsmid plaats. Voor het eerst werden aan de school opgeleid zes militaire hoefsmeden der Infanterie. Ingevolge de bepalingen van den Minister van Oorlog van 17 October 1908 kunnen jaarlijks zes van de bij de Regimenten Infanterie ingelijfde miliciens aangewezen worden tot het volgen van een cursus voor hoefsmeden bij de Infanterie.

De ervaring heeft geleerd dat in tijden van oorlog minstens driemaal de vredessterkte aan militaire hoefsmeden noodig zijn om de paarden goed op beslag te houden.

De Beiersche paardenarts Ableitner, die den Fransch-Duitschen oorlog in 1870/71 medemaakte, zegt dat er dikwijls 600 tot 800 paarden van militaire ondernemingen met elkaar marcheerden, zonder dat daarbij een hoefsmid aanwezig was. Van al de gewonde, kreupele en zieke paarden, leed 20 pct. aan kreupelheden van den voet, welke voor het grootste gedeelte aan het slechte of slecht geworden beslag der hoeven moesten worden toegeschreven.

Gaat men na hoe het bij ons gesteld zal zijn, indien onverhoopt ons leger gemobiliseerd moest worden, dan zouden de bereden korpsen zelf hoefsmeden te kort komen en zeker niet in staat zijn een enkelen hoefsmid af te geven aan de korpsen infanterie, munitiekolonne, verplegingstreinen enz. enz., die bijna uitsluitend met gerequireerde paarden worden voorzien.

Zeer terecht heeft dan ook Z.Ex. de Minister van Oorlog maatregelen genomen opdat in geval van mobilisatie der regimenten Infanterie over hoefsmeden zal kunnen worden beschikt.

Voor de miliciens der infanterie is dit tevens een prachtige gelegenheid

om tijdens hun dienstitijd kosteloos vakopleiding voor hoefsmid te krijgen en zal deze maatregel ook de burgermaatschappij ten goede komen.

Aan de volgende zes miliciens der Infanterie kon, na een verblijf van zes maanden aan de Hoefsmidschool, een diploma worden uitgereikt:

J. Kuijs	v/h. 10e	Reg. Inf.	afkomstig uit	Castricum (Noord-Holland).
J. H. Bruning	" 1e	" "	" "	" Barger Oosterveen (Drente).
H. Kobes	" 1e	" "	" "	" Vriezenveen (Overijssel).
Th. H. Schaars	" 8e	" "	" "	" Didam (Geld.).
G. Veldman	" 1e	" "	" "	" Grijpskerk (Gron.).
J. Deden	" 7e	" "	" "	" Amsterdam.

Zij worden thans bij een der onderdeelen van het Regiment Veld-Artillerie der Divisie, waartoe zij behooren, gedetacheerd, ten einde aldaar verder practisch, ook in het winterbeslag, te worden geoefend.

Het toezicht op de practische vorming wordt aan een paardenarts ter plaatse opgedragen.

Voor de tweede maal, nadat het aantal burgerleerlingen aan de Militaire Hoefsmidschool tot zes is uitgebreid, werd het diploma behaald door: P. G. van der Hoef te Wolvega, H. J. Reugg te Bussum, H. van der Mheen te Barneveld, C. A. Blok te Woudenberg, J. C. van der Hoeven te Bussum en A. van Triest te Wageningen.

Tevens werd aan den burgerleerling Hoekinga te Vierhuizen (Groningen), geplaatst bij de IIe Afdeling 1e Regiment Veld-Artillerie te Amersfoort, die mede zijne theoretische opleiding aan de Hoefsmidschool ontving, het diploma van hoefsmid uitgereikt.

Met ingang van 1 October 1909 werden er zestien miliciens der Bereden Artillerie aan de Hoefsmidschool gedetacheerd, om te dingen naar de twaalf beschikbare plaatsen; vier van hen moeten naar hunne regimenten worden teruggezonden.

Tevens werden met ingang van 1 October aan de School geplaatst de volgende zes burgerleerlingen: A. G. Ruepert te Stad Delden, J. van der Mheen te Barneveld, R. Klooster te Hoogeveen, E. Snichies Jzn. te Rolde, H. Berends te Emmen en A. Kroeze te Grollo.

Er zijn reeds nu aanvragen ingekomen voor plaatsing voor den nieuwen cursus welke op 1 April 1910 zal aanvangen. L.

CURSUSSEN IN HOEFBESLAG IN FRIESLAND.

In Friesland werden dit jaar weder twee cursussen in hoefbeslag gehouden, uitgaande van het Friesch Paardenstamboek, met subsidie van de Regeering.

Te *Dokkum* werd dezen zomer het eerste gedeelte van den tweejarigen cursus gehouden, bestaande uit 16 lessen, ieder van vier uur, waarvan één uur theorie en drie uur practisch werken. In het geheel werden op dezen cursus, waaraan tien leerlingen deelnamen, 83 paarden geheel of gedeeltelijk beslagen. Daar deze paarden gratis werden beslagen en ieder eigenaar vrij

was om zijn paarden aan te bieden, werden ook meerdere paarden met afwijkende hoefvormen en met hoefgebreken behandeld.

Alle tien leerlingen werden toegelaten tot het tweede gedeelte voor den cursus dat in 1910 vrij zeker weder te Dokkum zal worden gegeven. Slechts één verzuim behoefde te worden geconstateerd, en wel wegens ziekte.

Te *Heerenveen* werd een éénjarige cursus gegeven, bestaande uit zeven theoretische lessen, ieder van twee uur, en daarna 10 practische lessen, ieder van vier uur, waaraan dan eerst weer één uur theorie voorafging.

Tot de theoretische lessen werden 16 leerlingen toegelaten en omdat allen voldoende ijver en aanleg op deze lessen vertoonden, werden ook allen tot het practisch gedeelte toegelaten, welk gedeelte hiervoor in twee cursussen, ieder van acht leerlingen, gesplitst werd.

Op deze practische lessen werden de volgende ijzers door de leerlingen gemaakt, nadat de smidsbaas hen eerst de vervaardiging had getoond en het doel der ijzers op de theoretische lessen was behandeld.

Normaal voor- en achterijzer — strijkijzer — klapijzer — strijk- en klapijzer — balkijzer — steengalijzer — ketelijzer — pantoffelijzer en halve maantjes. Verder werd aangewend kunsthoorn en hoefkurkkitt.

In het geheel werden op dezen dubbelen cursus vijf en negentig paarden beslagen, waarvan uit den aard der zaak weer meerderen met afwijkende hoefvormen.

In den loop van den cursus verlieten drie leerlingen het onderwijs, waarvan één vrijwillig, terwijl twee, wegens herhaalde absentie, gepaard met onvoldoende vorderingen, verdere toelating ontzegd werd. Aan de dertien aangebleven leerlingen werd na afgelegd examen het diploma uitgereikt, en wel met „zeer goed gevolg” aan: M. G. v. d. Velde te Lippenhuizen, P. Zwart te Warga, R. de Jong te Baard; met „goed gevolg” aan: E. J. Stroop te Scherpenzeel, C. L. Nauta te Heeg, E. J. v. d. Veer te Ter Idzardt, D. Elzinga te Wirdum, A. Riemersma te Garijp, W. v. d. Hoeff te Scherpenzeel, D. v. d. Meij te St. Nicolaasga, J. A. Wiersma te Leeuwarden, U. Bosma te Langezwaag en F. Molenaar te Heerenveen.

Met de leiding van beide cursussen was belast de vee-arts Joh. Plet te Heerenveen, voor het practisch gedeelte geadsisteerd door den gediplomeerden hoefsmid J. de Jong, mede te Heerenveen woonachtig.

H.

P.

INGEZONDEN STUKKEN.

Mijnheer de Redacteur!

Met belangstelling steeds den inhoud van uw blad volgende, las ik met eenige verwondering de laatste zinnen van het artikel „Het onderwijs in practisch hoefbeslag aan aanstaande vee-artsen”, waarin UEd. de lezers verzoekt, zoo zij met UEd. van meening verschillen, hieromtrent in „De Hoefsmid” zich nader te verklaren.

Ofschoon ik mij niet geroepen gevoel, een leerplan vast te stellen voor a.s. Vee-artsen, is het naar mijn bescheiden meening boven allen twijfel verheven dat genoemde Heeren met de mechanische bewerking van het hoef-

ijzer weinig noodig zullen hebben, want de arts is wel geroepen om het model van het hoefijzer aan te geven, doch aan den smid is het overgelaten dit te vervaardigen.

Het ligt dan ook hoegenaamd niet in mijne bedoeling U op deze feiten opmerkzaam te maken, doch wilde ik UEd. verzoeken naar aanleiding van bovengenoemd artikel het volgende onder uwe aandacht te brengen.

In meest alle verschillende branches der hedendaagsche industrie heeft het machinaal verkregen product het handwerk verdrongen, niet omdat het altijd beter is, doch in de meeste gevallen goedkooper en daarbij bruikbaar, en, om een voorbeeld hier aan te halen, zien wij nog slechts zeer sporadisch den schoenmaker een geheel schoen vervaardigen, dit doet zich alleen dan voor, wanneer het abnormale voeten betreft. Ook de hoefsmid ontving zijn machinale hoefijzers, doch het schijnt mij toe dat zij het conservatisme in eigen persoon vormen, want waar een ander direct partij tracht te trekken van een product door den handel geleverd, strijd de hoefsmid met al de kracht, die in hem is, den vooruitgang te weerhouden.

Zit er zooveel voordeel in voor den smid, wanneer hij het ijzer zelf vervaardigt? Ik geloof het niet. Ook kan ik de meening niet deelen, dat er onoverkomelijke moeielijkheden aan verbonden zijn, om wanneer eventueel de gaten verkeerd gericht zijn, dit met weinig moeite te veranderen; immers wanneer de smid hoefijzers in voorraad maakt, zal ook dit geval zich bij zijn eigen fabricaat voordoen; in ieder geval zal hij het ijzer in warmen toestand naar den vorm van den hoef moeten veranderen. Zou het dan niet meer op den weg der H.H. Vee-artsen liggen normalen vast te stellen omtrent den vorm en maten der hoefijzers (ik weet wel dat voor ieder paard deze niet te gebruiken zijn) welke als handelsartikel fungeren? Tegenwoordig maakt iedere hoefijzer-fabrikant — wij bezitten er in ons land nog geene — zijn eigen modellen, welke hij aan de goedkeuring der autoriteiten onderwerpt, doch doordat de Duitsche- of Engelsche fabrikant misschien aan andere voorwaarden heeft te voldoen, moet de Hollandsche smid, wanneer hij die hoefijzers gaat gebruiken, er te veel veranderingen bij aanbrengen, zoodat deze heel spoedig hun reputatie verliezen. In onzen tijd, nu de strijd om het bestaan zulke verbazende vormen aanneemt, is het mijns inziens nog wel de moeite waard dit onderwerp nader te behandelen, en zal het zeker den energieke ondernemer gelukken in Nederland een winstgevend bedrijf te scheppen, waarbij als hoofddoel voorstaat, de fabricatie van een goed gevormd hoefijzer, mits hij op den steun mag rekenen van de vee-artsen, welke hem in dezen de voorwaarden zullen stellen, waaraan deze zullen moeten voldoen; hierdoor zullen zij niet alleen bereiken, dat deze naar deugdelijke voorschriften worden vervaardigd, doch ook het groote voordeel er mede verwerven, dat zij alleen den hoefsmid hebben te wijzen op: hoe moet de hoef verpleegd worden en wat is daar het meest geschikte ijzer voor.

Amsterdam, October 1909.

F. J. Monsma.

De geachte Schrijver deelt dus onze meening dat het voor a.s. vee-artsen onnoodig is te achten om zelf het smeden van ijzers te leeren, doch knoopt

aan deze uiting de opmerkingen vast dat de hoefsmeden algemeen gebruik moesten maken van machinale hoefijzers.

Met deze opmerkingen gaan wij in geen enkel opzicht mede. Dit is trouwens aan onze lezers sedert lang bekend. De reden daarvoor is uiterst eenvoudig. Het is gebiedend wenschelijk dat een ijzer goed past en het is ieder practicus bekend dat zelden twee hoeven van eenzelfde paard geheel denzelfden vorm hebben. Om een ijzer goed passend te kunnen maken en goed afgewerkt te kunnen onderleggen dient de hoefsmid zoowel in het maken der ijzers als in het beslaan veel ervaring te hebben. Indien nu het bezigen der machinale ijzers in Nederland algemeen werd, zou de gelegenheid tot het verkrijgen dier ervaring voor a.s. hoefsmeden zeer gering worden en de uitvoering van het hoefbeslag ongetwijfeld veel minder goed worden dan thans het geval kan zijn.

Indien de hoefsmid door tijdelijk gebrek aan personeel of tijdelijk bijzonder veel beslag zich met behulp van machinale ijzers door de drukte heen-slaat, is zulks zeer verklaarbaar, maar . . . het dient noodhulp te blijven.

— *De heer Monsma laakt het vasthouden aan zelf vervaardigde hoefijzers, — wij prijzen het ten volle, op grond van de boven kort aangegeven redenen.*

R ed.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** Op 9 Oct. j.l. zijn na een verblijf van 5 maanden met een „goed” getuigschrift vertrokken de leerlingen N. Steenhuis van Noordbroek en P. Werkman van Middelstum.

De hierdoor open gekomen plaatsen zijn op 11 Oct. onmiddellijk weder bezet door J. Ritsema van Grijpskerk en Th. Smit van Loppersum.

Mede houden thans aan de inrichting verblijf de leerlingen J. Bos van de Wijk bij Meppel, D. Koetze van Tripscompagnie en B. Voslander van Hellum.

PERSOVERZICHT.

De October-afl. van „Der Hufschmied” bevat:

1°. De mededeeling dat Enge, verbonden aan de vecartsenijschool te Philadelphia, bij het voorkomen van *klemhoeven* in den regel een V-vormige stalen veer aanwendt waarbij de uiteinden drukken tegen de steunsels, terwijl tevens de ondervlakte van den hoef matig wordt opgevuld en een leeren zool onder het ijzer gelegd. Het paard moet daarbij veel stap-pende beweging nemen.

2°. *Een en ander over het hoefbeslag in Rusland*, waaruit blijkt dat hieraan nog heel wat te verbeteren valt, terwijl aan het beslag van de harddravers en de renpaarden verreweg de meeste zorg wordt besteed. (Dit is trouwens in de Westersche landen eveneens het geval. R ed.)

3°. *Persoverzicht.*

4°. Gedurende 1908 zijn in het Koninkrijk *Saksen* 186 hoefsmeden ge-examineerd, waarvan 141 als gediplomeerd hoefsmid zijn geslaagd, 36 als meester-hoefsmid en 9 geen voldoende examen hebben afgelegd.

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

HET POETSEN VAN METALEN VOORWERPEN EN DE MIDDELEN DAARVOOR.

Het is voor een kenner van poetsmiddelen een welbekende zaak, dat op dit gebied veel geld en tijd onnut besteed wordt. Hierop gebaseerd willen we trachten de verontreinigende bestanddeelen der metaaloppervlakten aan te wijzen, om daardoor aan te toonen dat onze poetsmiddelen niet voor *alles* geschikt zijn.

Eene verontreiniging, voor alle metalen dezelfde, is stof in verbinding met vetdeelen, welke in het dagelijksche leven als „vuil” betiteld wordt. Voor reiniging dezer zaken is een vetoplossend middel voldoende, en is alcohol, of liever gezegd spiritus, aan te bevelen; voor goud en platina, welke niet door de lucht oxydeeren, is deze vloeistof ten allen tijde voldoende. Bij de overige metalen, welke door het in de lucht voorkomende koolzuur en eventueel zwavelzuur worden aangetast, is dit middel totaal nutteloos. Deze gassen komen in de lucht uit onze schoorsteenen enz., terwijl ook de lichaamsdampen er hunne werking op uitoefenen. Het spreekt vanzelf, dat de verschillende metalen ook verschillend door bovengenoemde zuren worden bewerkt; het is dus van belang een goed reinigingsmiddel te gebruiken, welke het metaal zoo min mogelijk aantast. De reiniging met alcohol of spiritus is ten allen tijde aan te bevelen, opdat het poetsmiddel direct het gewenschte effect bereikt.

Voorwerpen van zilver oxydeeren in de lucht door zwavelwaterstof, hetwelk een zwarte tint veroorzaakt, terwijl het zweet onzer handen een matte kleur achterlaat. Het laatste is gemakkelijk te verwijderen door salmiakgeest (ammoniak). Het zwarte zwavelzilver hecht niet vast, en wordt door het gebruik van gebrande kalk (Weener kalk) gemakkelijk verwijderd. Men kan alzoo voor het reinigen van zilver een mengsel van Weener kalk met salmiakgeest en alcohol als afdoend poetsmiddel beschouwen; deze samenstelling levert schitterende resultaten en is zeer billijk.

Evenals zilver behandelt men tin, wit metaal, koper, messing, en in het algemeen koperlegeeringen. Het aanslaan dezer metalen geschiedt in hoofdzaak door de vorming der zuurstofverbindingen, welke alle gemakkelijk door de salmiakgeest worden opgelost. Zijn echter de voorwerpen uit koper geheel zwart en met een korst bedekt, dan is het noodig deze eerst met salpeterzuur te behandelen, b.v. een poetslap gedoopt in een mengsel van 1 deel salpeterzuur met $\frac{1}{2}$ deel water, daarna goed afspoelen en met gebrande kalk nAPOETSEN, om alle zuurdeelen te verwijderen.

Voorwerpen uit zink bedekken zich met zinkcarbonaat, dat eigenlijk eene natuurlijke beschutting van het metaal vormt, doch den glans wegneemt. Dit laagje lost gemakkelijk op door azijnzuur, hetgeen het zink in verdunnen staat niet aangrijpt. Men poetst alzoo deze voorwerpen met verdunnen azijn 1 : 1 en poetst met Weener kalk na, alzoo zeer eenvoudig en niet kostbaar. Voorwerpen van ijzer moet men blankschuren met zeezand of schuurlinnen. IJzerroest laat zich slechts door sterke zuren oplossen, welke direct weer aanleiding tot nieuwe oxydatie geven.

En waaruit bestaan nu onze poetsmiddelen welke in den handel zijn, en waarmede men *alles* kan poetsen?

Wij hebben er vele van nabij onderzocht en daarbij immer zand, klei, of krijt als poetsmiddel gevonden, terwijl als oplossingsstof talk, salmiak, zoutzuur in verschillende variatie's gebruikt wordt, terwijl het geheel eenigszins door bittere amandelolie geparfumeerd is.

Is het nu werkelijk noodzakelijk deze mengsels te koopen? F. J. M.

 Advertentiën.

RIJWIELEN
 en RIJWIEL-ONDERDEELN.
 BEST ADRES,
 uitsluitend v. d. wederverkoop.

is E. A. KESTEIN,
 ROTTERDAM, Hoogstraat 216.

Kunsthorn,

voor Hoefbeslag,

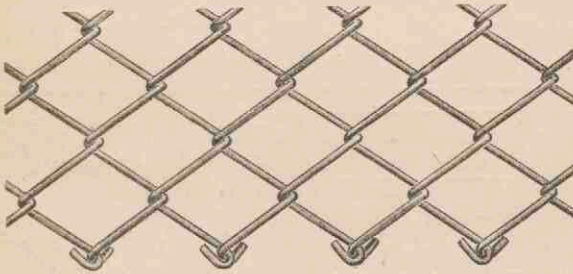
verkrijgbaar in de chemicaliën
 en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
 te Dordrecht.

Prijscouranten voor H.H. veeartsen
 en hoefsmeden op aanvraag gratis.

Eerste Electriche Draadvlechterij

D. HOGENBIRK & ZONN, Bloemendaal bij Haarlem.

Leveren spoedig en
 billijk **VIERHOEKIG**
VLECHTDRAAD

in elke gewenschte
 maaswijdte, draad-
 dikte en breedte.

Vraag prijs en monsters

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar **ECHTE**
DICK'S Hoefraspen
 en andere gereedschappen
 voor
 Hoefbeslag.

Gelieve
 vooral op het merk:
 te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sortering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telefoon
No. 1355.

NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN, voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met *flink* hielstuk.

Merk „Pacific”,
met *zwaar* hielstuk.

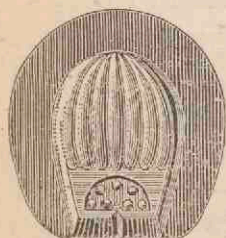

Merk „Rambler”,
in *witte* en *grijze*
Caoutchouc,
op *leder* opgenaaid
met *flink* hielstuk,
voorrading van $4\frac{1}{2}$

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

Merk „Chicago”,
geheel *Caoutchouc*
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor *zware* paar-
den, voorradig van
 $7\frac{1}{2}$ tot $7\frac{3}{16}$ Eng. dm.

Dichte *Luchtdruk*-
zolen in 10 maten,
voor- en achterijzers,
voorrading.

Strijk-
ringen
met riempje.

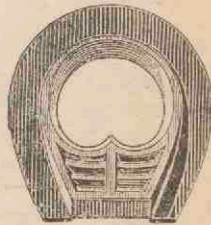
Gewone
Engelsche Hoefzolen

op *Leder*,
„*Safety pad* en
Frogpad”.

Engelsche Hoefzolen
A. en D. & H.

Hoef-
randen.

Open *Caoutchouc*
zool, merk *B. V.*,
in 7 maten, voor-
en achterijzers,
voorrading.

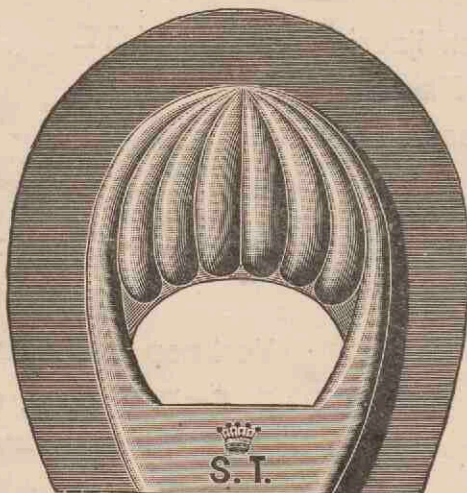
Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
uitsluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradig.

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

Opruimers voor
Schroefgaten.

Schroeven en Stiften
in alle modellen,
tijdige bestelling
gewenscht.

Touwijzers in
verschillende maten.

Open *Luchtdruk*zool
in 8 verschillende maten voorradig.

Caoutchouc
Hielstukken.

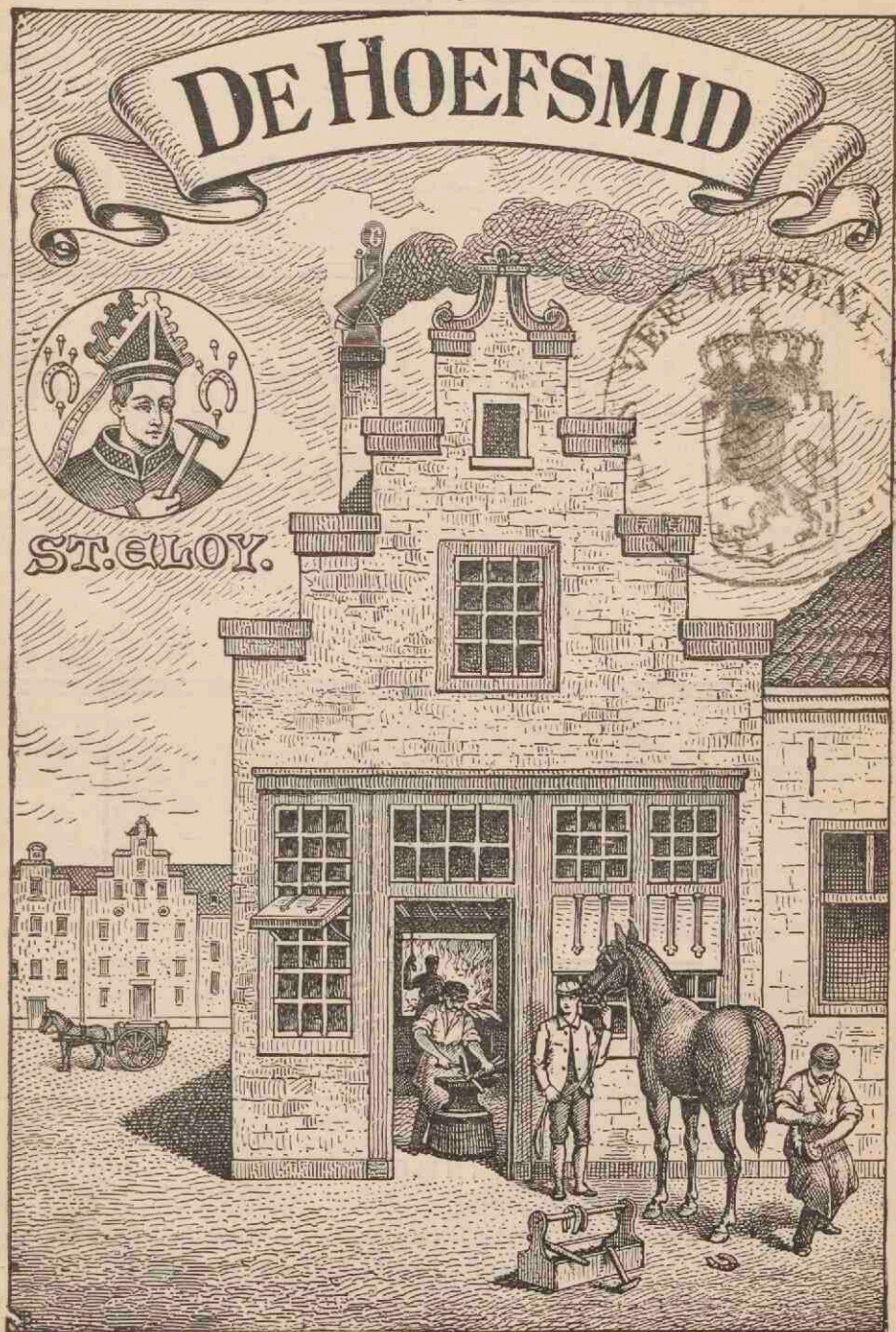
Kunsthorn.

Hoef-
tang-
Renetten (rechts en
links).

Hoef-
raspen.
Houw-
klingen.
Hoef-
hamers.

Las- of Wel-
bladen en
Poeder
om ijzer en staal te
wellen.

Men lette op het echte merk S T met kroon.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,
Wijnhaven 127.

INHOUD.

Uit de geschiedenis der hoefbevangenheid. — De h-kalkoen als winterbeslag. — Op de veulenmarkt. — De hoefverpleging bij de veulens. — Betreffende het noodijzer. — Waarnemingen omtrent het beslag der bij de verplichte rijkshengstenkeuring goedgekeurde dekhengsten. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak vallende buiten het hoefbeslag. — Boekwerken. — Advertentiën.

UIT DE GESCHIEDENIS DER HOEFBEVANGENHEID.

De bevangenheid behoort tot de oudst bekende hoefziekten van het paard; dit is zeer verklaarbaar wegens haar veelvuldig voorkomen, hare sterk opvallende verschijnselen, en de ernstige gevolgen voor den toestand der hoeven. De oude Grieksche schrijvers, met name Hippocrates, Hierocles en Absyrtus, maken melding van deze ziekte onder den naam van „ziekte van de gerst”, omdat de oorzaak werd gezocht in het overmatig gebruik van dit graan, dat in het Oosten het algemeene voedingsmiddel der paarden is. Ook de Latijnsche benaming „hordeatio” is daarvan afkomstig, evenals de Fransche, Italiaansche en Arabische namen aanduiden, dat de ziekte is „bevangen door gerst”.

Volgens andere schrijvers wordt meer gewicht gehecht aan het kenmerk van stijfheid, en dezen naam aan de ziekte gegeven; de Duitsche benaming „Rehe” zou afkomstig zijn van den beenstand als bij de ree, terwijl anderen beweren dat afgejaagde reeën dikwijls aan deze ziekte lijden. Intusschen zegt Hertwig dat de naam in verband staat met rheumatisme; daarom schrijft hij „Rhehe”; eerder is aan te nemen dat deze naam afkomstig is van het oude Nederduitsch: hre, räh, räch, dat wil zeggen „stijf”.

Bovenmatig gebruik van voedsel en drank en overwerken veroorzaken, volgens Jordanus Ruffus, een ziekte, die de verhoogde hoeveelheid bloed en vochten naar de voeten doet zakken. Reeds in 1576 schrijft Fayser over voeder-, water-, wind- en bloedbevangenheid; in 1599 onderscheidt Seuter voeder-, water- en windbevangenheid. Fransche schrijvers beschouwen de ziekte meer als rheumatisme. Guérinière, 1735, laat de ziekte ontstaan door het gebruik van granen aan den halm, maar ook door aanhoudende belasting van één voet, bij pijnlijke toestanden van den anderen, en meldde reeds dat de ziekte ongeneeslijk is, als ze niet binnen de eerste 24 uur behoorlijk wordt behandeld. Hier hebben we dus de bevangenheid door belasting, ook stalbevangenheid geheeten.

Als verdere oorzaken, waaronder hoefbevangenheid op groote schaal werd waargenomen, noemt men lange inspannende marschen, op harden bodem vooral, bij afstandsritten, slooptransporten; voorts na influenza, en na de geboorte.

Zij treedt bij voorkeur op bij vette, zware paarden, bij langdurige rust en krachtige voeding door rogge, tarwe, gerst, erwten, boonen, linzen, bij dieren die aan zulke voeding niet gewend zijn, en ook niet gewend aan harden arbeid.

De hoefsmid, die zoo dikwijls met de gevolgen eener ontsteking van de hoeflederhuid heeft te maken, hetzij met hollen wand, met meer of minder verbreede witte lijn, met ingebogen, van onregelmatig verloopende groeven

voorzien wand, soms met knolvormige verdikkingen behept, met doorgezakte zool, in het kort met misvormingen van den hoof, die hij kent onder de benaming van „knolhoef”, ziet uit dit korte uittreksel, dat deze ziekte reeds lang bekend is, ook wat betreft de oorzaken er van, — dat deze zeer verschillend van aard kunnen zijn, omstandigheden, die in het dagelijksche bedrijf voorkomen, en zijne belangstelling verdienen, reden waarom we meenen dit episteltje, geput uit het werk van dr. Möller, hier een plaats te geven.

M.

DE H-KALKOEN ALS WINTERBESLAG.

Volgens de „Kavalleristische Monatshefte” zijn er in Japan den vorigen winter bij eenige ruiteregimenten uitgebreide proeven genomen met het winterbeslag van de verschillende Europeesche legers, en wel o.a. met twee piramidale schroefkalkoenen, met vier van dezelfde soort in een ijzer en met den H-kalkoen. Uitgebreide, vergelijkende proeven werden genomen gedurende wekenlange afstandsmarschen, waarbij bergketenen en dichtgevroren meren werden overgetrokken.

Het resultaat hiervan was dat het gebruik van twee spitse schroefkalkoenen zich als zeer inferieur deed kennen tegenover den H-kalkoen. Slechts een zeer gering procent van de H-kalkoenen brak aan den hals af, en dan nog alleen, wanneer de kalkoenen niet vast genoeg in de gaten van het ijzer waren ingeschroefd. Wanneer de kalkoen werkelijk vast zat, kwam nooit afbreken van den hals voor. Deze ervaring werd gedurende deze afstandsritten opgedaan en de manschappen daarmede in kennis gesteld, zoodat later geen afbreken meer voorkwam.

Bij het gebruik van den H-kalkoen was het niet noodig in den stal de scherpe doorstompe schroefkalkoenen te vervangen; kroonbetrappingen kwamen niet voor. De piramidale kalkoenen werden daarentegen spoedig stomp en moesten bijvoorbeeld gedurende een rit van 56 kilometer per dag vier maal vernieuwd worden. De hoefijzers van vier spitse kalkoenen voorzien boden langeren weerstand, maar bereikten toch nooit de voordeelen der H-kalkoenen.

Aangezien een niet zeer goed beslag in staat is de werkzaamheid der ruitery des winters zeer sterk te verminderen, is het een der dankbaarste opdrachten, ook op dit gebied te trachten technische verbeteringen aan te brengen.

De schrijver A. D. eindigt met de woorden:

De voet van het paard is het element van de rijkunst, zijn beslag is daarvan het fundament.

L.

OP DE VEULENMARKT.

Reeds meermalen bespraken we den toestand van de hoeven en het beslag der paarden op markten; laten we thans eens nagaan hoe zulks staat meer in het bijzonder met de tot verkoop gestelde veulens. De grootere markten

zijn om dezen tijd van het jaar zoo sterk voorzien van dit artikel, dat het onderwerp zich van zelf opdringt; en al gaat eene bespreking daarvan ook speciaal den fokker aan, is alles, wat op den hoof betrekking heeft, van genoegzaam belang voor den hoefsmid, om weer eens onder den hamer te komen.

Op den Vredenburg te Utrecht, waar 11 Oct. jl. vele veulens, met en zonder moeders, ter markt stonden, was het zeer opvallend, dat, hoewel een groot gedeelte dezer jeugdige dieren mochten gezien worden, betreffende den toestand der hoeven, zulks evenwel bij andere fokkers nog al wat te wenschen overlaat. Immers, na die lange, dichte rijen van oudere paarden en hitten te zijn doorgewandeld, en met genoeg omdat hoeven en beslag over het algemeen behoorlijk waren, werd ter zijde van den schouwborg een rij merries gezien met haar veulens, bijna allen met opvallend verwaarloosde hoeven, zowel moeders als veulens (dit clubje bestond uit boerenpaarden) die door hun goeden bouw gezien mochten worden, doch het beslag . . . ? Een merrie had slechts drie ijzers onder, een was verloren, de andere zaten ook niet solied meer; bij een andere merrie zag men van de ijzers heelemaal niets; ze waren totaal in den hoof ingegroeid. En de veulens: de hoogte der voorhoeven verschilde bij een dezer ruim 3 c.M.; alle wanden bij deze dieren waren hevig brokkelig; bij 2 zoo sterk en onregelmatig, dat zij beiden in toontrederstand verkeerden; ongeveer bij allen hooggaande scheuren, en omgeslagen onderrand. Ik vraag mij af: waarom die hoeven niet een beetje bekapt en rond geraspt? Dat kan de boer immers zelf doen, of zoo niet, dan is de man, die het wel kan, spoedig gevonden.

Dus vrienden, een volgend maal beter, al ware het slechts om die jeugdige dieren hun gang naar de markt gemakkelijker te maken. Goede voorbeelden in de omgeving waren genoegzaam aanwezig. Voor heden scheidde ik met den wensch, dat dat geheele clubje nog dienzelfden dag van eigenaar mocht verwisselen.

Den 25en Oct. was ik met hetzelfde doel te Woerden, waar een buitengewoon getal veulens was aangevoerd, zoodat men een juist beeld kreeg van den toestand der hoeven. Wel was het bezoek der markt niet bijzonder aantrekkelijk, wegens het gedrang van de vele bezoekers in de nauwe straten van het stadje, gevuld met een dubbele rij van paarden; en wanneer zware regens en een papperige bodem daarmede gepaard gaande, zooals hier volop het geval was, dan behoeft zulks geen verder betoog. De hoeven der veulens hier hadden over het algemeen een goeden vorm; toch kon aan velen van hen worden gezien, dat, terwijl zij in het land verblijven, hunne hoeven niet worden nagezien, niet op tijd bewerkt, ook niet om ter markt te worden gebracht; dat toonde de naar buiten omgebogen onderrand der doorweekte hoeven duidelijk aan. Een eenvoudige bewerking door de rasp zou zulk veulen een beter aanzien hebben gegeven; kleine tot korte stompjes afgeloopen hoeven, die hun invloed deden gelden op het gaan dezer jeugdige dieren, waren ook tamelijk sterk vertegenwoordigd. M.

DE HOEFVERPLEGING BIJ DE VEULENS.

De luitenant-paardenarts Börendt, in 1894 verbonden aan de Militaire Rijsschool te Hannover, heeft indertijd een korte opwekking geschreven omtrent de verpleging der veulenhoeven, welk epistel is geschreven op verzoek van de Koninklijke Landbouw-Maatschappij.

De verpleging der veulenhoeven laat ook in Nederland nog al te wenschen over en wij zullen trachten in den loop van den winter daaromtrent een of meer artikelen te plaatsen.

Börendt schreef het volgende:

De afwijkingen, die inzake de beenstanden en de hoefvormen bij paarden worden aangetroffen, zijn ten deele aangeboren, doch grootendeels zijn zij veroorzaakt door een verkeerd besnijden en een slechte verzorging der hoeven. In verband hiermede dient ieder paardenfokker de verpleging der veulenhoeven zoo vroeg mogelijk en voortdurend nauwlettend in acht te nemen.

Ten einde de hoefverpleging goed te kunnen uitvoeren moet het veulen heelemaal aan den mensch zijn gewend, kalm willen staan, ieder voet willen opgeven, ieder hoef willen laten bewerken en zich gewillig aan het halster laten leiden.

Op iedere boerderij, waar veulens worden opgefokt, dient een zuiver vlak terrein ter beschikking te zijn, opdat het veulen op dergelijk terrein kan worden geplaatst en bewogen, hetgeen noodig is om een zuiver oordeel te kunnen vellen.

Bij het opnemen der hoeven is zorg te dragen dat in de eerste plaats het veulen gemakkelijk staat en pas in de tweede plaats of de persoon, die het been opneemt, een gemakkelijken stand heeft.

Hij, die de zorg voor de verpleging der veulenhoeven heeft, dient er vóór alles op te letten, dat het dier zijn hoeven vlak neerzet, d. w. z. het dier moet zoodanig met den hoef op den bodem komen, dat de geheele draagrand gelijktijdig den grond raakt. Om dit te kunnen beoordeelen plaatst de waarnemer zich achter het veulen en laat het dan in stap van zich afgaan. Mocht het veulen met het eene deel van den draagrand den bodem eerder raken dan met het andere gedeelte, zoo is van het eerste zooveel af te nemen als noodig is om het vlak neerkomen te verkrijgen.

Bij het besnijden der hoeven is zoo weinig mogelijk aan de zool te raken, daar een zwakke zool gemakkelijk de aanleidende oorzaak wordt voor het optreden van klemhoef. Evenzoo moet de straal bij het besnijden ontzien worden, d.w.z. er mogen slechts die deelen worden afgenomen, welke ziek, ingescheurd of rottend zijn. Het is nadeelig om gezonde deelen van den straal weg te snijden, doch even nadeelig om zieke deelen te laten zitten.

Het is mede van belangrijke beteekenis dat de verhouding tusschen toonlengte en verzenhoogte juist is, want door een verkeerd besnijden der hoeven kunnen zoowel te steil als te schuin gerichte kooten als schadelijke gevolgen optreden. Teneinde de nauwkeurige verhouding tusschen toonlengte en verzenhoogte vast te stellen, plaatst men zich terzijde van het veulen, laat het op alle vier hoeven gelijkmatig rusten en overtuigt zich of de middellijn, die men zich door koot, kroon en hoef getrokken kan denken, een

rechte lijn vormt, dan wel een zogenaamde gebroken hoefas is. Ter toelichting hiervan zijn een drietal figuren opgenomen, waarvan figuur 1 den

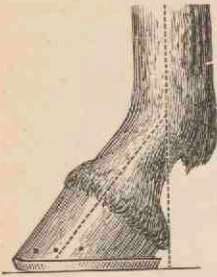

Fig. 1.

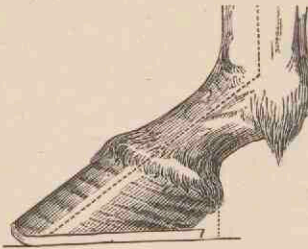

Fig. 2.

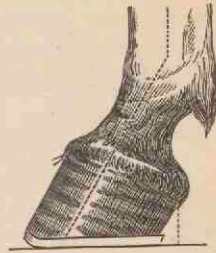

Fig. 3.

normalen stand aanwijst, zooals men die wenscht, figuur 2 een stand waarbij de toonlengte in verhouding tot de verzenen te groot is, en figuur 3, waarbij de verzenhoogte in verhouding tot de toonlengte te groot is. De middellijn, die we in onze gedachten door de koot getrokken kunnen denken, moet zoowel evenwijdig loopen met den toon- als met den verzenwand van terzijde gezien, terwijl bij figuur 2 de toonwand vrij wat schuiner en bij figuur 3 wat steiler verloopt.

* *

Beschouwt men een veulen in stand of in gang van voren of van achteren gezien, zoo zijn de volgende gevallen mogelijk:

1°. Het veulen staat of loopt vierkant, de toongedeelten of de ballen van beide voorhoeven zijn en blijven even ver van elkaar verwijderd: het veulen heeft een regelmatig stand, zooals in fig. 4a en 4b is afgebeeld;

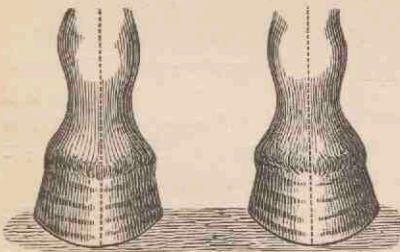

Fig. 4a.

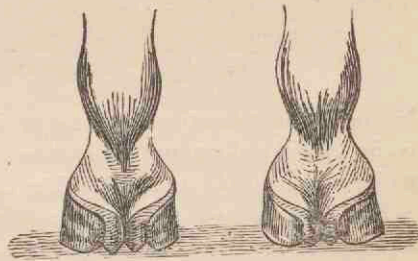

Fig. 4b.

2°. de toongedeelten zijn verder van elkaar verwijderd dan de ballen: het veulen heeft een Franschen stand (fig. 5a en 5b);

3°. de toongedeelten staan dicht bij elkaar dan de ballen: het veulen heeft een toontredenden stand (fig. 6a en 6b);

4°. het veulen is met den eenen voet toontredend, met den anderen voet Fransch gesteld.

De onder 2, 3 en 4 genoemde onregelmatige standen kunnen door een doelmatig besnijden belangrijk worden verbeterd, ja zelfs dikwijls tot den normalen stand worden teruggebracht. *)

*) Het is den lezers bekend dat deze uitspraak niet door alle hoefbeslagkundigen wordt beaamd. Red.

Om hierbij snel en zeker uit te maken of een gebrekkige hoefverpleging dan wel een onregelmatige beenstand oorzaak van den gebrekkigen hoefvorm is, maakt men vóór of achter het veulen staande uit of de hoeven

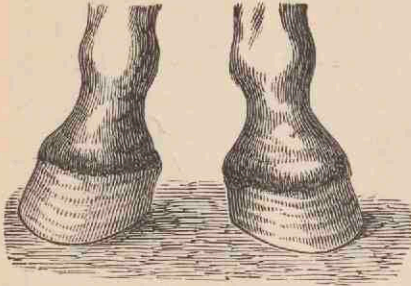

Fig. 5a.

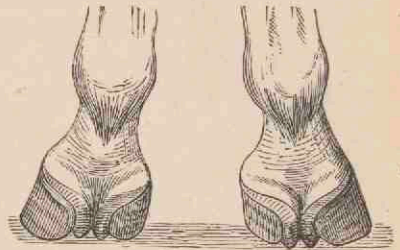

Fig. 5b.

regelmatig zijn gericht, of dat de toongedeelten naar buiten dan wel naar binnen zijn geplaatst. Vervolgens denkt men zich de middellijn door de koot en den hoef getrokken en wanneer het hierbij blijkt dat die middellijn

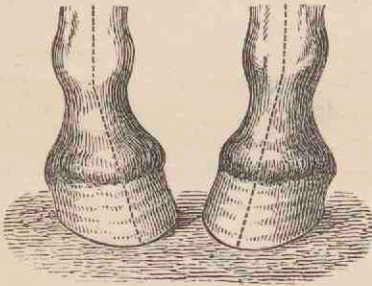

Fig. 6a.

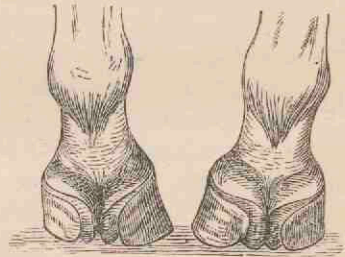

Fig. 6b.

bij den onregelmatigen stand van koot en hoef een rechte lijn vormt, zoo is de afwijkende stand aangeboren. In het tegengestelde geval is de afwijking een gevolg van gebrekkig besnijden der hoeven.

Hoe het gebrek zich laat verhelpen? Het antwoord is eenvoudig: *Bij Franschen stand moet de draagrond der buitenhoefhelft meer worden besneden; bij toontredenden stand die der binnenhoefhelft meer.*

Gebrekkige hoefvormen, waarvan de oorzaak gelegen is in een aangeboren onregelmatigen stand der ledematen, kunnen door een doelmatig besnijden wel worden verbeterd, doch nooit geheel worden opgeheven. Het is bij het opfokken van het veulen van de grootste beteekenis er naar te streven om de hoeven gezond te houden. Hiervoor is in de eerste plaats noodig dat de straal gezond blijft.

Zoolang als het jonge dier op de weide vertoeft, blijft de straal in den regel uit zich zelf gezond, doch gedurende het verblijf in den stal, dat soms ongeveer 7 maanden duurt en waarbij gewoonlijk onvoldoende gelegenheid bestaat om beweging in de open lucht te nemen, ontstaan er dikwerf z.g.n. straal scheuren en meer of minder rotstraal.

Gedurende den staltijd dienen de hoeven dikwerf te worden gereinigd en

dienen de veulens voldoende van droog strooisel te worden voorzien. De reiniging geschiedt het beste met lauw-warm water, waarin eenig carbol is gedaan. Mochten zich reeds straalesscheuren hebben gevormd, zoo worden deze met pluksel of jute uitgewreven en hierna opgevuld met vlas of jute, gedrenkt in bruine teer. Indien deze behandeling nauwkeurig wordt voortgezet, dan genezen de straalesscheuren en worden straal en hoof weer gezond.

BETREFFENDE HET NOODIJZER.

Onlangs gaf de heer C. Roodvoets mij inzage van een schrijven uit N.-O. Indië, waarin zeker liefhebber van paarden zich zeer interesseerde over het nieuw snelverbandijzer, waarover hij in het Dagblad „Midden Java” had gelezen. Hij schrijft: dat bericht deed mij overwegen van hoeveel nut een dergelijk beslag vooral voor Indië kan zijn, waar men veelal op slechte en bijna altijd op ongeschoolde hoefsmiden is aangewezen, en niet weinig diensten zal het kunnen bewijzen aan de planters, die in het binnenland natuurlijk geen hoefsmid ter beschikking hebben en dan hunne paarden soms mijlen ver moeten zenden naar de naastbijzijnde plaats waar een inlander zoo goed en zoo kwaad het kan dit ambacht nabootst.

Waar vroeger die behoefte niet zoo gevoeld werd door het gebruik van inheemsche paardjes, wier harde hoeven vaak beslag onnoodig maakte, treedt thans de eisch van betere verzorging op den voorgrond, nu de sterkere Australische paarden, met helaas slechtere hoeven, meer en meer geïmporteerd worden.

Hij wendt zich daarom tot den uitvinder met het verzoek om een paar stellen te willen opzenden voor kleine en groote paarden. Deze stellen zijn thans onderweg naar Indië, en zullen we wel eens vernemen, hoe men daar over het noodijzer denkt. M.

WAARNEMINGEN OMTRENT HET BESLAG DER BIJ DE VERPLICHTE RIJKSHENGSTENKEURING GOEDGEKEURDE DEKHENGSTEN.

In de September-aflevering van „De Hoefsmid” hebben wij reeds in 't kort onze bevinding omtrent het beslag der dekhengsten in de prov. Zeeland kunnen mededeelen. Wat nu de andere provinciën betreft, zij aangestipt dat het beslag over het geheel een voldoende indruk heeft gemaakt, geen voorijzers met kalkoenen zijn waargenomen, en dat het meerendeel der aange troffen fouten haar oorzaak vonden in nalatigheid van de eigenaars der hengsten, d. w. z. dat er veel te lang met het laten verleggen der ijzers was gewacht, waardoor de hoof te lang werd en het ijzer min of meer binnen den draagrand was gelegen. Door er, bij het paard zelf, den eigenaar op te wijzen, dat de stand van het dier door zijn onachtzaamheid wordt verminderd en bij een eenigszins lang vervoer over den harden weg gevaar voor kreupelheid ontstaat, wil het nog al eens gelukken dat een volgend jaar het paard met een beter verzorgd beslag ter keuring komt.

Bij het Belgische slag wordt naar het voorbeeld van de Belgen dikwerf aan de verzenen wat extra veel hoorn gelaten, teneinde op deze wijze althans den indruk te wekken, dat de drachtgedeelten sterk gebouwd zijn.

Het naar verhouding te lang laten van het toongedeelte wordt meer aangetroffen bij hengsten die behooren tot het type koetspaard en, zooals reeds werd aangegeven, in den regel als gevolg van nalatigheid der eigenaars. Het is dus eigenlijk meer een te lang *worden* dan te lang *laten*.

In de November-aflevering van den vorigen jaargang hebben wij omtrent de Rijkshengstenkeuring najaar 1908 eenige gegevens medegedeeld en eenige getallen vergeleken met den uitslag van diezelfde keuring najaar 1907. Thans zijn wij gemakkelijk in de gelegenheid voor het verkrijgen van een overzicht, een gedeelte van den gedetailleerden staat, voorkomende in ons weekblad „Het Paard” no. 46 '09, over te drukken in „De Hoefsmid.”

OVERZICHT DER VERPLICHTE RIJKSHENGSTENKEURINGEN, NAJAAR 1909.

(Nadruk verboden).

PROVINCIEËN.	Ingeschreven.	Afwegig.	Gekeurd.	Afgekeurd.			Uitgesteld.			Goedgekeurd.		
				Exterieur.	Cornage.	Totaal.	Exterieur.	Adem, enz.	Totaal.	Jonger dan 7½ jaar.	7½ jaar en ouder.	Totaal.
Zeeland	176	15	161	37	1	38	10	2	12	80	31	111
Noord-Holland	49	6	43	9	0	9	1	1	2	11	21	32
Utrecht	33	4	29	4	0	4	5	0	5	11	9	20
Overijssel	24	0	24	3	0	3	0	1	1	12	8	20
Drenthe	31	0	31	7	0	7	0	2	2	11	11	22
Friesland	44	0	44	4	0	4	0	2	2	17	21	38
Noord-Brabant	89	9	80	14	0	14	2	4	6	38	22	60
Gelderland	146	8	138	22	1	23	8	4	12	53	51	104
Zuid-Holland	77	5	72	8	1	9	2	1	3	27	33	60
Groningen	88	4	84	8	0	8	4	5	9	25	42	67
Limburg	54	6	48	10	0	10	6	2	8	23	7	30
Totalen	811	57	754	126	3	129	38	24	62	308	256	1564

1) Feitelijk zou dit getal iets kleiner moeten zijn, daar enkele hengsten in 2 provinciën zijn goedgekeurd.

KORTE MEDEDELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** Sedert de opgave in de vorige aflevering heeft er door vertrek of aankomst geen wisseling van leerlingen plaats gevonden. Aan de inrichting houden alzoo thans verblijf de leeringen: J. Bos van de Wijk bij Meppel, D. Koetze van Tripscompagnie, B. Voslander van Hellum, N. Steenhuis van Noordbroek en P. Werkman van Middelstum.

— **Drenthe.** De f 350 rijkssubsidie voor de bevordering van het hoefbeslag in deze provincie, die over 1909 is toegestaan, zal vermoedelijk over 1910 eveneens worden verleend. Zooals bekend is, wordt de subsidie nuttig aangewend door het verlenen van een vergoeding in de te maken onkosten aan smidsleerlingen, die een cursus in hoefbeslag meemaken aan de Inrichting voor hoefbeslag te Groningen of aan de hoefsmidsschool te Amersfoort. Het is voor de leerlingen natuurlijk voordeelijker in Groningen te worden geplaatst dan in Amersfoort, eenerzijds doordat in Amersfoort een kleine vergoeding voor kolen enz. moet worden gegeven en te Groningen niet en anderzijds doordat bij het heen en weer reizen gedurende den cursus van 5 à 6 maanden de reiskosten naar Amersfoort grooter zijn dan naar Groningen.

Wat het onderwijs aangaat, zouden wij in het algemeen aan Amersfoort de voorkeur geven wat de theorie van het hoefbeslag, het maken der ijzers en het besnijden van doode hoeven aangaat, en aan Groningen wat betreft de uitoefening van het hoefbeslag, zooals zulks in de meeste particuliere hoefsmederijen zich voordoet. De opleiding in Amersfoort heeft eenigszins meer het karakter van een school, die te Groningen eenigszins meer het karakter van een werkplaats-opleiding. Ieder weet dat aan beide richtingen voor- en nadeelen zijn verbonden.

— **Positie-verbetering.** Naar wij vernemen is thans ook aan sommige hoefsmeden van het wapen der Koninklijke Marechaussee den graad van wachtmeester (brigadier) verleend. Een welverdiende onderscheiding voor hen die tot de besten van de besten moeten behooren! * *

— **Utrecht.** Het 2e gedeelte van den cursus in hoefbeslag voor de smeden der Prov. Utrecht is Zaterdag 6 Nov. aangevangen.

— **Cursus in hoefbeslag te 's Gravenhage.** Na afgelegd examen zijn tot het volgen van den hoefsmidcursus, vanwege de afdeling 's Gravenhage der Hollandsche Maatschappij van Landbouw te houden, toegelaten: A. Bakker te Dubbeldam, C. F. Bos te Capelle a/d IJssel, D. Buyse te IJselmonde, W. Gohres te Dordrecht, J. Grimbergen te Poeldijk, C. Hoogendam te Schiedam, W. van der Kraan te Zegwaard, H. van der Linden te Overschie, J. H. van Son te Wassenaar, C. Schüller en K. van der Velden beiden te Aarlanderveen.

— **Verbandijzer Roodvoets.** Onder het hoofdstuk „Diverses” in „*Der Hufschmied*” van 1 Oct. is betreffende het verbandijzer van C. Roodvoets een artikeltje van 3 regels overgenomen uit „*Zeitschr. für Pferdekunde u. Pferdezucht* no. 17, waar men leest dat het een ijzer is dat zonder nagels in eenige seconden zonder moeite aan den hoef kan worden bevestigd en geschikt is voor alle mogelijke hoefziekten. Een ijzer, al is het een verbandijzer, kan niet geschikt zijn voor alle hoefziekten; dit noodijzer heeft dit doel niet en maakt daar ook geen aanspraak op; daarom zou het beter zijn, als een dergelijk artikeltje in een vakblad, eenige verdere verklaring daarvan had gegeven. Het doel, met dit ijzer beoogd, blijkt voldoende uit de

gegeven beschrijving; en geeft ondergeteekende den uitvinder in overweging zijn vinding gewoonweg *noodijzer* te noemen. M.

— **Fabrieksijzers bij het Fransche leger.** In Frankrijk zijn sedert eenige jaren fabrieksijzers bij het leger in beproeving. De berichten van alle paardenartsen zijn korpsgewijze verzameld en tot een algemeen rapport samengesteld. Hieruit blijkt dat de fabrieksijzers van veel geringer weerstandsvermogen zijn, dan de tot heden door de hoefsmeden van de troep gesmede ijzers.

In eenige berichten werd vermeld dat de gebruiksduur der machinale hoefijzers slechts de helft bedroeg van de uit de handgesmede. Van andere zijde werd er op gewezen dat men moeilijk weer tot het oude beslag kon terugkeeren omdat er gebrek is aan militaire hoefsmeden. Er zal daarom worden gestreefd de fabrieksijzers te verbeteren. L.

P E R S O V E R Z I C H T.

Nederland.

— *Het oplossen van ijzerroest.* Bijna dagelijks komt het voor dat men ijzeren voorwerpen van roest moet ontdoen; het zal dikwijls met moeilijkheden verbonden en ook soms onmogelijk zijn om het roest door slijpen te verwijderen.

Er zijn vele middelen bekend, maar alle meer of minder omslachtig; het eenvoudigst, best en goedkoopst geschiedt de reiniging van roestige voorwerpen op de volgende wijze:

Het voorwerp wordt in een verzadigde oplossing van tinchloride gedompeld en al naar gelang de dikte van de laag roest daarin 12—24 uren gelaten. Hierbij is er op te letten, dat een overdaad van zuur vermeden moet worden daar dit het ijzer aantast. Nadat de voorwerpen uit het bad genomen zijn moeten zij flink met water afgespoeld en snel gedroogd worden. Dit drogen geschiedt het best in warm zaagsel.

Om verder roesten te voorkomen worden de stukken dan met vaseline ingesmeerd. De op deze wijze gereinigde voorwerpen hebben het aanzien van mat zilver. (u. „*Metallicus*“.)

Duitschland.

— „*Schneehufkitt*“. In „*Kavalleristische Monatshefte*“ wordt melding gemaakt van een kleefmiddel om stroozolen, stroobuffers, vast te houden, zoodat sneeuw noch moerassige bodem in staat zijn ze los te maken. Het middel heet „*Schneehufkitt*“, ook kortweg „*Schneekitt*“; het is bekend als het middel van dr. med. R. Petri, Stabsarzt. Omtrent de samenstelling meldt het bericht niets, ook niet of 't waarschijnlijk het bekende hoefkit als kunsthoorn, of een zijner variëteiten is. M.

Frankrijk.

— Te Toulon is een hoefsmidschool opgericht.

— I. Richard heeft in „*La maréch. française*“ 1909 no. 647 een artikel ge-

schreven over rationeel hoefbeslag, waaraan Prof. Dr. M. Lungwitz, naar de beschrijving te oordeelen, slechts historische waarde toekent.

Het door Richard aangewezen nieuwe ijzer heeft ten doel om niet alleen steun te vinden op den draagrand, maar op de geheele ondervlakte van den hoef. Het wordt als voor- en achterijzer, niet als rechter en linker vervaardigd, is breed in den toon en wordt naar de verzeneinden langzamerhand smaller. Aan den buitenrand is het dikker dan aan den binnenrand.

De draagvlakte is bol, vlak of hol, al naardat de hoef, waarvoor het ijzer bestemd is, aan de zool bol, vlak of hol is. De bodemvlakte is in haar buitengedeelte horizontaal, waarin de stampnagelgaten worden aangetroffen en is verder naar den binnenrand toe uitgehold; een kruisnet van sleuven aan de ondervlakte verhindert het uitglijden. De verzeneinden zijn dunner dan het toongedeelte.

De hoef wordt bewerkt, de straal niet besneden, de zool slechts gereinigd, het ijzer warm gepast en zoo ondergeslagen, dat het ijzer tegen de zool aansluit.

(u. „*Der Hufschmied*“.)

Vereenigde Staten.

— Volgens het weekoverzicht van Iron Age bedroeg de productie van ruw ijzer gedurende October 2,598,000 ton tegen 2,385,000 ton in de overeenkomstige maand van het vorig jaar. De wekelijksche productiecapaciteit beliep op 1 November 594,000 ton tegen 565,000 in de vorige maand. Bij de Staaltrust bedroeg de productie gedurende de afgelopen maand 1,219,000 ton ruw ijzer en 1,398,000 ton staven. Het nog steeds onverminderd binnenkomen van nieuwe orders bij de staalfabrieken heeft verdere ruime aankopen van ruw ijzer tegen \$ 19 met levering in Mei ten gevolge gehad.

In het Oosten zijn voor het eerste kwartaal 1910 omvangrijke verkoopen van basis-ijzer tot stand gekomen tegen denzelfden prijs. De handel in giet-ijzer is kalmer, de stemming stil. De vooruitzichten voor de bruggenbouw-industrie zijn gunstig. Voor blik en ijzeren buizen worden hoogere prijzen verwacht.

(u. „*IJzer- en Staalchroniek*“.)

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

IETS OVER DE OORZAAK VAN HET ROESTEN VAN IJZERDEELEN.

Door uitgebreide proeven werd vastgesteld, dat ijzer bij een volledige afwezigheid van koolzuur in het water niet roest, — dat het roesten sterker is naarmate het zuurstofgehalte van het water hooger is, en dat koolzuur wel het roesten bevordert, doch bij de geringe hoeveelheid waarin het in de atmosferische lucht voorkomt, practisch van geen belang is.

De voorwaarden voor veel zuurstof (lucht) opname door het water zijn tweërlei: innige aanraking met lucht (grootte oppervlakte, stroomend water), zooals dat bij waterleidingen het geval is en verhoogde druk van gassen boven het water, hetgeen bij stoomketels op te merken valt.

Van dit standpunt uit laat zich de groote roestvorming verklaren in

waterleidingbuizen en stoomketels, hetgeen maar al te dikwijls op rekening van de watersoort geschoven wordt.

Er zijn dientengevolge ook middelen gezocht, om het opnemen van zuurstof (lucht) van de zijde van het water te beletten, en dit verdient zeker eenige vermelding. Het is bekend, dat houtskolen gaarne gassen opnemen, en dit ook uit vloeistoffen doet, en wel temeer, indien zij fijner verdeeld zijn. Proeven bewezen, dat door het inbrengen van linnen zakken met fijne houtskool, het roesten tot op een vierde, tot een vijfde deel werd teruggebracht.

Nu komt het nog in de practijk voor, dat het ijzer met andere lichamen en metalen in water en zoutoplossingen in aanraking komt (ieder natuurlijk water is min of meer een zoutoplossing). Bevindt zich ijzer in aanraking met andere metalen in het water, dan vormt dit een galvanische keten, waarbij het ijzer de positive- of negative pool vormt, al naar dat het metaal, waarmede het in aanraking komt, edel of onedel is. Als edele metalen bedoelen wij in dit opzicht koper en nikkel.

Ijzer vermengd met koper, zich in leidingwater bevindende, wordt 25% sterker door roest aangegepen dan zuiver ijzer. In zeewater, door het hoog zoutgehalte, is dit verschil nog grooter, en stijgt het cijfer tot 47%.

Bij aanraking met nikkel bedraagt de roesttoename 10%, onder voorwaarde dat er lucht aanwezig is; zonder aanwezigheid van lucht (zuurstof) in het water, wordt in dit geval het ijzer niet aangegepen.

Ook verschillende ijzersoorten vormen een dergelijke verbinding. Bij aanraking van vloeijzer met gietijzer, zal laatstgenoemde gaan roesten, terwijl het vloeijzer geïsoleerd wordt. Dit laatste is zelfs zoo erg dat ijzer van dezelfde soort, meer of minder roest al naar gelang het door mechanische bewerking meer of minder dicht is geworden. Dit laatste is b.v. aan te wijzen bij een gelaschte buis, welke op de laschnaad veel spoediger roest. Dit euvel is te verhelpen door die buis circa $\frac{1}{2}$ uur tot op 900°C te verwarmen. Roestproeven in zoutoplossingen gaven interessante resultaten waarbij bleek dat water met hoog zoutgehalte (soda) veel meer roestte dan gedistilleerd water. Het zou ons te ver voeren wilden wij vooral over die verschillende zoutoplossingen eenige cijfers gaan noemen, en zullen ons daarom heden bij 't bovengenoemde bepalen, terwijl wij in een onzer volgende artikelen de beschutting tegen roesten zullen behandelen. M.

Boekwerken.

Verkrijgbaar bij de administratie van „Het Paard” en „De Hoefsmid”:
Verzamelde Opstellen uit Het Paard, in boekvorm, 254 blz., ruim 100 fig.,
 prijs f 1.75, fr. p. p. f 1.95.

Idem tweede bundel, prijs f 1.75, fr. p. p. f 1.95.

Heidema Paardenfokkerij I, Beoordeelingsleer en Raskennis, 84 fig., in
 linn. band, pr. f 0.90, fr. p. p. f 1.—.

Rechtvaardiging van het bestaan der rennen en draverijen in Nederland. Verschenen vanwege de Nederl. Harddr.- en Renvereening. Prijs
 f 0.75, fr. p. p. f 0.80.

 Advertentiën.

RIJWIELEN
en RIJWIEL-ONDERDEELN.

BEST ADRES,

uitsluitend v. d. wederverkoop,

is E. A. KESTAIN,

ROTTERDAM,

Hoogstraat 216.

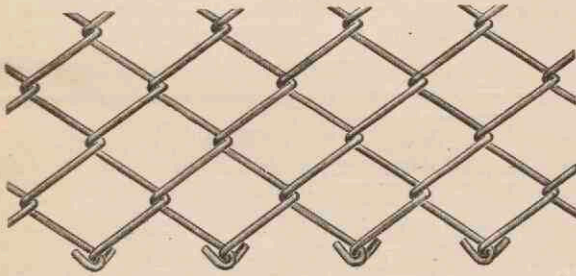
 Kunsthoorn,

voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën
en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen
en hoefsmeden op aanvraag gratis.

 Eerste Electriche Draadvlechterij
D. HOGENBIRK & ZONN, Bloemendaal bij Haarlem.

Leveren spoedig en
billijk VIERHOEKIG
VLECHTDRAAD

in elke gewenschte
maaswijdte, draad-
dikte en breedte.

Vraag prijs en monsters

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar ECHTE

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve

vooral op het merk:

te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sorteering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telefoon
No. 1355.

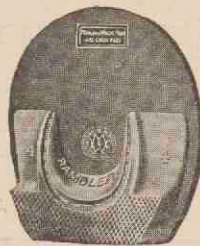
NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN, voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — Kunnen niet loslaten.

Merk „Dexter”,
met flink hielstuk.

Merk „Pacific”,
met zwaar hielstuk.

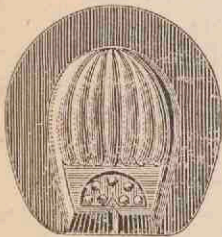
Merk „Rambler”,
in witte en grijze
Caoutchouc,
op leder opgenaaid
met flink hielstuk,
voorrudig van 4½
tot 6½ Eng. dm.

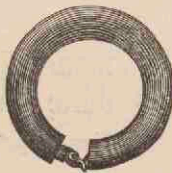
Merk „Chicago”,
geheel Caoutchouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor zware paar-
den, voorradig van
7½ tot 7¾ Eng. dm.

Open Zolen uit één stuk kunnen
dus onmogelijk loslaten, bijzonder aan-
bevelenswaardig, prijzen zeer billijk,
voorrudig in 11 maten van 4½ tot
6½ Eng. dm., uiterste breedte buiten-
kant ijzers gemeten.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

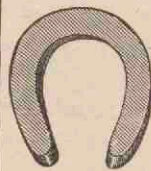

Dichte Luchtdruk-
zolen in 10 maten,
voor- en achterijzers,
voorrudig.

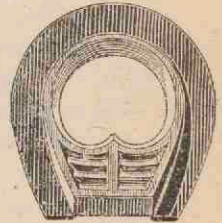

Strijkringen
met riempje.

Gewone
Engelsche Hoefzolen
op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.
Engelsche Hoefzolen
A. en D. & H.

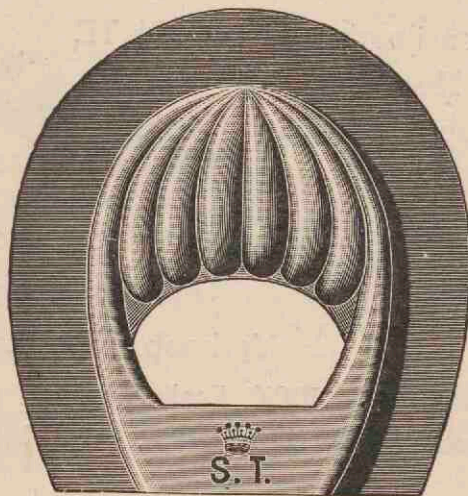

Hoef-
randen.

Open Caoutchouc
zool, merk B. V.,
in 7 maten, voor-
en achterijzers,
voorrudig.

Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
uitsluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradig.
Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.
Opruimers voor
Schroefgaten.
Schroeven en Stiften
in alle modellen,
tijdige bestelling
gewenscht.
Touwijzers in
verschillende maten.

Open Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

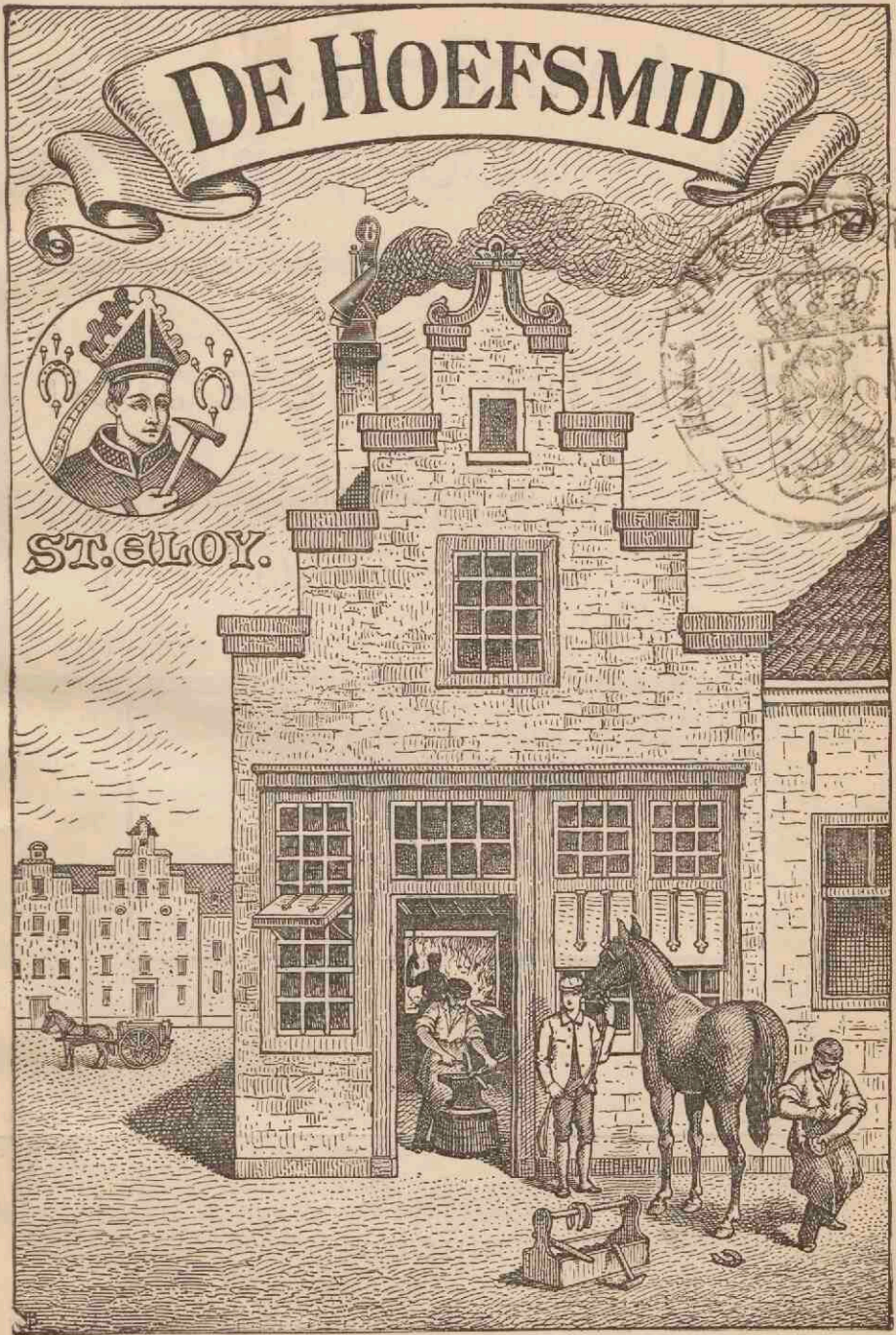
Caoutchouc
Hielstukken.

Kunsthooen.

Hoef tangen.
Renetten (rechts en
links).

Hoefraspen.
Houwklingen.
Hoefhamers.

Las- of Welbladen en
Poeder
om ijzer en staal te
wellen.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en

de Goedkoopste

Rotterdam,

Wijnhaven 127.

INHOUD.

Opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag van Rijkswegen. —
Deensch normaal-beslag. — Naamlijst der hoefsmiden van het Nederlandsche
Leger, 1909. — Korte mededeelingen. — Advertentiën.

OPLEIDING VAN ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG VAN RIJKSWEGE.

Het voornemen bestaat om met ingang van 1 Februari 1910 aan 's Rijks Veeartsenijschool een cursus te openen voor zoodanige hoefsmeden, die in het bezit zijn van het diploma van een of anderen cursus, en zich verder wenschen te bekwamen, tot het bekomen van het getuigschrift, dat zij bevoegd zijn om als *onderwijzer in practisch hoefbeslag* aan een cursus op te treden. Dit Rijks-getuigschrift kan worden uitgereikt aan zoodanige hoefsmeden, die gedurende een jaar, één dag per week, het theoretisch en practisch onderwijs te Utrecht hebben gevolgd en daarna blijken hebben gegeven van voldoende kennis en bedrevenheid.

Het theoretisch onderwijs zal worden gegeven door den heer H. M. Kroon, leeraar aan 's Rijks Veeartsenijschool, terwijl het practisch onderwijs wordt opgedragen aan den heer W. A. H. van Horsen, onderwijzer in het practisch hoefbeslag aan genoemde inrichting. Daarbij zal gebruik worden gemaakt van de uitgebreide hulpmiddelen, waarover de veeartsenijschool beschikt.

Het volgend reglement zal als leidraad worden gebezigd. Exemplaren hiervan zijn, op aanvraag, kosteloos te bekomen bij den Directeur van 's Rijks Veeartsenijschool te Utrecht, bij wien de aangiffen voor dezen cursus nu reeds kunnen geschieden.

Reglement.

Art. 1. Aan 's Rijks Veeartsenijschool te Utrecht wordt een *cursus voor opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag* gehouden.

Art. 2. De cursus wordt gehouden *één dag per week*, gedurende *één jaar* en vangt aan op *1 Februari*.

Art. 3. Het aantal leerlingen is hoogstens *zes*.

Art. 4. Om *toegelaten te worden* wende men zich vóór 28 Januari met *eigenhandig geschreven brief* tot den Directeur van 's Rijks Veeartsenijschool te Utrecht, onder overlegging van *geboorte-acte, diploma's* (als van ambachtschool, hoefsmidschool of hoefbeslagecursus), *het bewijs van met vrucht afloopen der lagere school en aanbevelingen uit vroegere werkkringen*.

Art. 5. Aan alle aspiranten wordt een *examen* afgenomen, bestaande in het vervaardigen van een hoefijzer en het beslaan van een of meer hoeven.

Van hen, die aan de gestelde eischen voldoen, worden de *zes meest geschikten toegelaten*.

Art. 6. Er wordt onderwijs gegeven in *theoretische en praktische hoefkunde*.
Theoretische hoefkunde:

a. Overzicht van lichaamsbouw en levensverrichtingen.

b. Paardenkennis, vooral wat standen en gangen betreft.

- c. Bouw en verrichtingen van den hoef.
- d. Beslag van normale hoeven.
- e. Beslag bij verschillende standen en gangen.
- f. Beslag voor verschillende doeleinden.
- g. Beslag voor ziekelijke hoeven.

Practisch hoefbeslag:

- a. Vervaardigen van alle soorten hoefijzers.
- b. Oefeningen in besnijden, passen en beslag op doode hoeven.
- c. Beslaan van paarden met normale hoeven.
- d. Beslaan van paarden met verschillende gangen en standen.
- e. Beslaan van paarden voor verschillende doeleinden.
- f. Beslag met zolen, inlegsels en kunsthoorn.
- g. Beslaan van paarden met ziekelijke hoeven.

Art. 7. De cursus staat onder *leiding* van den *leeraar in hoefkunde aan 's Rijks Veeartsenijschool*; hij geeft het *theoretisch onderwijs*.

De *practische lessen* worden gegeven door den *hoefsmid-onderwijzer in practisch hoefbeslag* aan genoemde school en het *personeel der hoefsmederij* aan 's *Rijks Veeartsenijschool* verbonden.

Art. 8. De lessen worden gegeven op *Vrijdag van elke week:*

- 9—11.30 uur, praktische oefening in de smederij.
- 1—2.30 „ theoretische hoefkunde.
- 2.30—3 „ beoordeeling van hoeven, standen en gangen bij het levend paard.
- 3—6 „ praktische oefening in de smederij.

Art. 9. De vacantiën aan 's *Rijks Veeartsenijschool* gelden ook voor den cursus.

Art. 10. *Leergeld wordt niet geheven.*

Door de spoorwegmaatschappijen worden ten behoeve van de leerlingen van dezen cursus kaarten uitgegeven *tegen zeer verlaagd tarief*.

De *reis- en verblijfkosten* zullen, zoover noodig, *gedeeltelijk worden vergoed*.

Art. 11. Aan het einde van den cursus in de maand Januari wordt een *examen* afgenomen in *theoretische en praktische hoefkunde*. Aan hen, die aan de gestelde eischen voldoen, wordt een *getuigschrift* uitgereikt ten bewijze van gebleken bekwaamheid tot het geven van onderwijs in *practisch hoefbeslag* aan cursussen tot opleiding van hoefsmeden.

Art. 12. Het examen wordt afgenomen door het onderwijzend personeel onder toezicht van een commissie van drie personen, daartoe door den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel aan te wijzen. (*Goedgekeurd bij besluit van Zijn Excellentie den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 26 November 1909, no. 11052, directie van den landbouw, afdeling V. en L.*)

* * *

De bovenstaande publicatie is door „De Hoefsmid” met volle sympathie ontvangen en geplaatst. Wij zijn er van overtuigd, dat deze aanvulling in de maatregelen ter ontwikkeling van het hoefsmidvak in Nederland zich tot een krachtigen hoeksteen eener deugdelijke organisatie, waarvan nog slechts een onregelmatig geraamte aanwezig is, zal kunnen ontwikkelen.

De plaats, waar het onderwijs zal worden gegeven, is naar onze meening de beste in Nederland, die er voor aan te wijzen zou zijn. De indeeling der leerstof alsmede de aangewezen leerkrachten geven tevens de beste verwachtingen voor de toekomst.

Het feit, dat slechts één dag per week lessen worden gegeven, is aan eenige bedenking onderhevig, daar de deelnemers mettertijd zooveel mogelijk uit alle provincies herkomstig dienen te zijn. Bedoeld bezwaar wordt echter deels ondervangen door de bepalingen, opgenomen in artikel 10.

Het is hoogst wenschelijk, dat de landbouwmaatschappijen in alle provinciën de beteekenis dezer nieuwe opleidingsplaats mogen beseffen en dat ieder provincie één of twee der bekwaamste jonge hoefsmeden ter deelneming aan het toelatingsexamen zie op te wekken. Voor het laatste komt het ons het beste voor, dat ieder Maatschappij een onderlingen wedstrijd, bij wijze van vergelijkend examen, doet houden, en dat een of twee worden aangewezen op kosten der betreffende Maatschappij het toelatingsexamen te Utrecht mede te maken. Zoo noodig zou o. i. het aantal leerling-hoefsmeden van 6 tot 8 verhoogd kunnen worden. Het is moeilijk een grens op de juiste plaats te trekken en het is ongetwijfeld juist om het aantal klein te houden, doch wij meenen 8 niet te hoog om het onderwijs nog deugdelijk te kunnen geven, terwijl er beslist gebrek is aan kundige onderwijzers in practisch hoefbeslag.

In aansluiting met den nieuwen maatregel is te vertrouwen, dat de hoefsmederij aan 's Rijks Veeartsenijschool, wat inrichting der smidse en der beslagplaats betreft, zoodanige wijzigingen zal ondergaan, dat uit een oogpunt der practijk aan billijke eischen worde voldaan, terwijl monstербanen, zuiver vlak gelegd, deels bevoerd en deels met zandigen bodem, ter beschikking dienen te komen.

In den loop van den eersten cursus verdient het verder o. i. aanbeveling te overwegen of alsdan niet de tijd is aangebroken gevolg te geven aan een der wenschen, uitgesproken en toegelicht in den eersten jaargang van „De Hoefsmid” (1896) en luidende als volgt:

„Van Regeeringswege worde een commissie benoemd, die tot taak hebbe, eens of meermalen per jaar aanstaande hoefsmeden te examineeren en deze na het afleggen van een voldoende examen een diploma als hoefsmid uit te reiken”.

Red.

DEENSCH NORMAAL-BESLAG.

Van den heer P. Grunth, docent in hoefbeslag aan de Koninklijke Vétérinaire Hoogeschool te Kopenhagen, ontving ik eenige modelhoefijzers ten geschenke en wel naar aanleiding van een door hem gebracht bezoek aan de Militaire Hoefsmidschool te Amersfoort. Al deze hoefijzers vertoonen een verbreding van den buitentak en wel voornamelijk van het buiten-toongedeelte.

Reeds vroeger had ik gelegenheid soortgelijke hoefijzers te zien aanwenden door professor Lungwitz, aan de Hoefsmidschool te Dresden, die mij mededeelde dat hij deze ijzers zeer kon aanbevelen voor paarden met bodem-

nauwen stand. Een modelijzer van deze beroemde inrichting bevindt zich in mijn bezit, en maakt thans deel uit van de verzameling der Hoefsmid-school alhier.

Prof. Lungwitz heeft over dit onderwerp geschreven in No. 13 der Deutsche Tierärztliche Wochenschrift, onder den titel: „Eene verandering in de fabricatie van hoefijzers, die de practische veearts moet kennen” en ook in de „Berliner Tierärztliche Wochenschrift, welk artikel in „De Hoefsmid, 1908, bl. 125 als volgt is gerefereerd:

Prof. dr. Lungwitz te Dresden beweert dat het veelvuldig gebruik maken van fabriekshoefijzers een groote fout van het hoefbeslag in Duitschland is. De vorm van die ijzers komt niet met dien der hoeven overeen en dikwijls worden ze ondergeslagen precies zóó als ze uit de fabriek komen.

Bijna alle fabrieksijzers in Duitschland werden tot nog toe overal even breed gemaakt; dergelijke ijzers slijten, vooral bij op harden bodem werkende paarden, spoedig af aan den buitentak. In dergelijke gevallen moeten maatregelen worden genomen ten einde een gelijkmatige afslijting te bevorderen, waartoe de wat lange buitentak eenigszins ruim gelegd en bodemwijd wordt gesmeed.

Gebruikt men ijzers met kalkoenen dan moet, bij te sterke afslijting van den buitentak, de buitenkalkoen schuin naar buiten gesmeed worden en bij stootijzers de stoot zooveel mogelijk buiten-zijwaarts worden geplaatst.

Voor de minder belaste binnenhoefhelft wordt de ijzertak wat nauw gelegd, kort gehouden en bodemnauw gesmeed, terwijl de kalkoen desnoods iets schuin naar binnen kan gesteld worden. De buitenkalkoen moet sterker zijn dan de binnenkalkoen, doch niet hooger.

Aan den buitentak wordt een zijlip aangebracht, terwijl de nagelgaten in den buitentak vrij vet moeten worden gestampt.

Bij sommige fabrieksijzers wordt met dergelijke toestanden (bv. bodemnauwen stand) rekening gehouden. Zoo levert de Anhalter hoefijzerfabriek in Rosslau a. M. volgens dit principe ijzers, waarbij het verschil voor vóór- en achterhoef duidelijk uitkomt en levert ze tevens ijzers voor bodemnauwen stand.

Aan het einde van dit artikel zegt prof. dr. Lungwitz dat deze machinaal gemaakte ijzers voor bodemnauwen stand tot heden hoofdzakelijk alleen naar het koninkrijk Saksen worden verzonden en dit bevestigt zijne ervaring dat in andere landen deze ijzers en de voordeelen daarvan nog niet genoegzaam bekend zijn.

Docent Grunth komt daartegen op en zegt dat men in Denemarken zeer veel en in de groote steden aldaar altijd ijzers van dit type als normaal beslag gebruikt en wel onder de benaming van „scheeve ijzers”, en dat dit beslag volkomen de dringende aanbeveling van prof. Lungwitz verdient. Het gebruik van deze hoefijzers is in Denemarken reeds van betrekkelijk ouden datum. Reeds in 1880 werden in Kopenhagen daarmede algemeen de achterhoeven beslagen, eenige jaren later gebruikte men ze ook voor de voorhoeven.

Deze vooruitgang was een natuurlijk gevolg van de waarneming dat ook

paarden met normalen stand de hoefijzers aan den buitentak meer afsleten dan aan den binnentak.

De bouw van den hoef is immers daarop ingericht, de draagrand van den

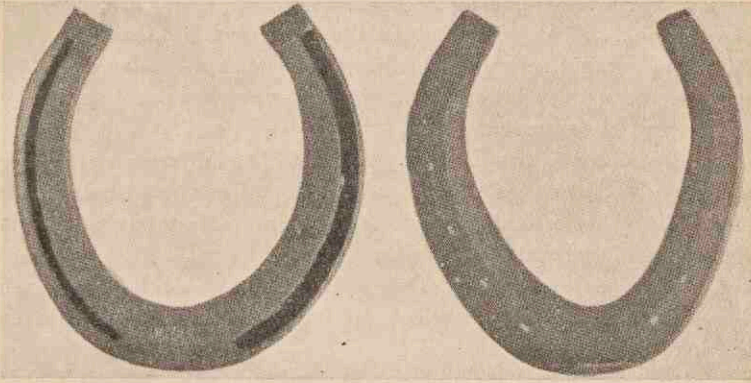

Fig. 1.

Fig. 2

Rechter vóór- en rechter achterijzer van het Deensche normaal beslag voor rijtuigpaarden, uit de hand gesmeed.

buitenwand is breeder dan die van den binnenwand. De ervaring leert verder dat:

1e. het verschil in afslijting tusschen buiten- en binnentak des te sterker in 't oog valt, naarmate het paard voor zwaarder en arbeid wordt gebruikt;

2e. het genoemde verschil in veel hoogere mate optreedt bij achterijzers dan bij voorijzers.

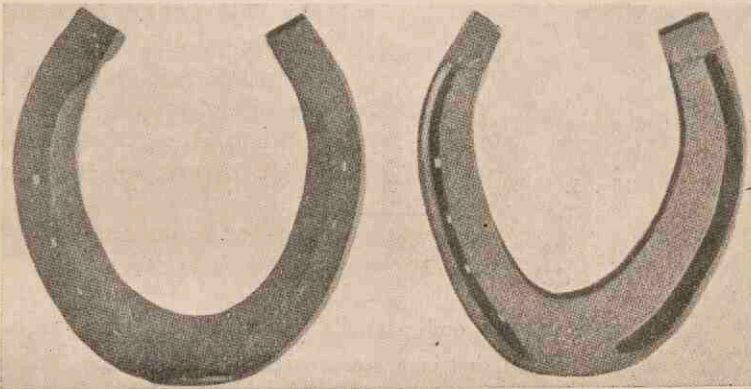

Fig. 3.

Fig. 4.

Rechter vóór- en achterhoefijzer van het Deensche normaal beslag voor trekpaarden, uit de hand gesmeed.

Zooals uit de bijgevoegde photographieën blijkt is de buitentak, zoowel bij de voor- als achterijzers, verbreed; het verschil in breedte is echter veel

grooter bij de achter- dan bij de voorhoefijzers, en bij zware trekpaarden duidelijker dan bij paarden van het wagenslag. De fabricatie van Deensche machinale hoefijzers heeft daarmede gelijken tred gehouden, zoodat de Kopenhaagsche hoefijzerfabriek (Kobenhavns Hesteskofabrik) reeds sedert vele jaren zeer goede „scheeve” achterhoefijzers fabriceert; de voorijzers van deze fabriek hebben echter nog altijd even breede takken.

Het gebruik van „scheeve” hoefijzers als normaal beslag is volgens de aangegeven redenen een onschatbaar voordeel voor het paard en een kostenbesparing voor den eigenaar.

De breedte dezer ijzers is aangepast aan de afslijting; zij kunnen dus blijven liggen, totdat ze geheel zijn afgesleten en het paard behoudt daarbij gedurende de geheele beslagperiode een horizontale steunvlakte, wat niet hoog genoeg gewaardeerd kan worden.

De militaire paardenarts W. Dons Blädel aan de Rij- en Hoefsmid-school in Denemarken heeft dan ook dit beslag als normaal beslag voor rijpaarden ingevoerd.

Ten slotte nog de opmerking dat het gebruik van „scheeve” hoefijzers als normaal beslag in Frankrijk reeds zeer vroeg bekend was.

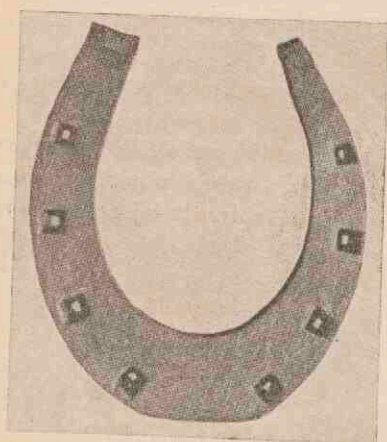

Fig. 5.

Dit blijkt uit nevenstaande figuur, weergevende een „scheef” linker achterijzer, uit de verzameling van de Koninklijke Vétérinaire Hoogeschool te Kopenhagen en afkomstig van de Veeartsenijschool te Alfort bij Parijs, in het jaar 1839 gezonden als model-achterhoefijzer.

De overweging dat ook hier te lande het gebruik van dergelijke ijzers zijn nut kan hebben, geeft mij aanleiding dit artikel in ons vakblad weer te geven, in de hoop dat meerdere Nederlandsche hoefsmeden er toe zullen overgaan dit beslag, zoo noodig, aan te wenden.

Laméris.

Aan den lezer!

Met de samenstelling der onderstaande lijst van de hoefsmeden van het leger, bevattende de namen, het jaar van aanstelling tot hoefsmid, hun tegenwoordigen rang, hun dienst- en andere onderscheidingen, en werkzaamheden buiten hun eigenlijke betrekking om in het belang van het hoefsmidsvak in het algemeen, meent ondergeteekende een welkom zijnd werk te hebben verricht. Hij spreekt bij dezen zijn dank uit voor de welwillendheid, waarop alle militaire hoefsmeden hem de gevraagde inlichtingen hebben verstrekt.

Utrecht, December 1909.

Moubis.

NAAMLIJST DER HOEFSMEDEN VAN HET NEDERLANDSCHE
LEGER, 1909.

1e Regiment Huzaren.

Amersfoort.

- G. van Veen, hoefsmid in 1898, Wachtmeester; dienstteeken: Bronzen medaille.
A. A genant, hoefsmid in 1903, Korporaal; dienstteeken: gekroonde W; zilveren medaille in 1907 bij den wedstrijd in hoefbeslag te 's-Gravenhage.
W. M. Droog, hoefsmid in 1904, Korporaal; dienstteeken: gekroonde W.
J. Blom, hoefsmid in 1906, Korporaal.

Ede.

- E. A. Gelink, hoefsmid in 1890, Wachtmeester; dienstteeken: Bronzen gesp.
J. Koning, hoefsmid in 1899, Wachtmeester; dienstteeken: Bronzen medaille. Eervolle vermelding in 1907 bij den wedstrijd in hoefbeslag te 's-Gravenhage.
P. J. D. Kraak, hoefsmid in 1903, Korporaal; dienstteeken: gekroonde W.
J. H. Arends, hoefsmid in 1906, Korporaal; dienstteeken: gekroonde W.

2e Regiment Huzaren.

Venlo.

- E. J. La Maire, hoefsmid in 1891, Wachtmeester, dienstteeken: de Bronzen gesp. Eere-medaille der Orde van Oranje-Nassau in Brons.
P. H. van Opijnen, hoefsmid in 1896, Wachtmeester, dienstteeken: de Bronzen medaille.
H. B. Harmsen, hoefsmid in 1906, Korporaal; dienstteeken: gekroonde W. Eervolle vermelding in 1907 bij den wedstrijd in hoefbeslag te 's-Gravenhage.
H. Schraven, hoefsmid in 1907, Korporaal; dienstteeken: gekroonde W.

Roermond.

- Th. G. Dreijer, hoefsmid in 1894, Korporaal; dienstteeken: Bronzen gesp. Was practisch onderwijzer aan de hoefbeslageurscursussen 1907/8 en 1908/9, resp. te Roermond en Heerlen, en vroeger te Linne, Buggenum en Maasniel.
J. van Henten, hoefsmid in 1897, Korporaal; dienstteeken: Bronzen medaille.
L. H. Beijers, hoefsmid in 1899, Korporaal; dienstteeken: Bronzen medaille.
Ph. A. Verplancke, hoefsmid in 1909, Huzaar.

3e Regiment Huzaren.

's Gravenhage.

- P. van der Wiel, hoefsmid in 1897, Korporaal; dienstteeken: Bronzen medaille.
F. L. Wante, hoefsmid in 1900, Wachtmeester; dienstteeken: Bronzen medaille.
P. Huizer, hoefsmid in 1902, Korporaal; dienstteeken: Bronzen medaille.
J. van Eck, hoefsmid in 1903, Korporaal; dienstteeken: gekroonde W.
A. van der Maas, hoefsmid in 1904, Korporaal; dienstteeken: gekroonde W.
J. Wagemaker, hoefsmid in 1908, Korporaal; dienstteeken: gekroonde W.

Amsterdam.

- K. van Vuure, hoefsmid in 1894, Wachtmeester; dienstteeken: Bronzen gesp. Was practisch onderwijzer aan de hoefbeslagcursussen van 1905—1909 te 's Gravenhage.
- W. G. F. van der Lelie, hoefsmid in 1908, Korporaal; dienstteeken: gekroonde W.

4e Regiment Huzaren.

Deventer.

- H. Heesterman, hoefsmid in 1891, Wachtmeester; dienstteeken: Bronzen gesp. Eervolle vermelding in 1909 bij den wedstrijd in hoefbeslag te Deventer.
- J. Blokker, hoefsmid in 1893, Wachtmeester; dienstteeken: Bronzen gesp. 1e prijs gouden medaille, wedstrijd in hoefbeslag te 's Gravenhage 1907. 1e prijs verguld zilveren medaille, wedstrijd in hoefbeslag te Deventer 1909.
- Was practisch onderwijzer aan 15 hoefbeslagcursussen van 1895—1907, resp. te Winterswijk 2, Gorssel 1, Zutphen 7, Ruurlo 2, Doetinchem 3.
- Bezit een diploma als onderwijzer in practisch hoefbeslag van de Geld-Overijs. Maatschappij van Landbouw.
- A. T. W. A. Smalt, hoefsmid in 1906, Korporaal; dienstteeken: gekroonde W. Eervolle vermelding wedstrijd in hoefbeslag 1909 te Deventer.
- B. Weijers, hoefsmid in 1906, Korporaal; dienstteeken: gekroonde W. Eervolle vermelding wedstrijd hoefbeslag 1907 te 's Gravenhage. Idem wedstrijd hoefbeslag 1909 te Deventer.

Zutphen.

- E. de Bruin, hoefsmid in 1892, Wachtmeester; dienstteeken: Bronzen gesp.
- J. B. Klaaijzen, hoefsmid in 1892, Wachtmeester; dienstteeken: Bronzen gesp.
- P. L. H. Besters, hoefsmid in 1893, Wachtmeester; dienstteeken: Bronzen medaille.
- C. Huisman, hoefsmid in 1897, Wachtmeester; dienstteeken: Bronzen medaille.

1e Depôt Huzaren.

Haarlem.

- J. W. Haazer, hoefsmid in 1888, Korporaal; dienstteeken: Zilveren medaille. Was practisch onderwijzer aan den hoefbeslagcursus 1908/9 te Haarlem.
- W. J. D. van der Horst, hoefsmid in 1900, Korporaal; dienstteeken: Bronzen medaille. Was practisch onderwijzer aan den hoefbeslagcursus 1903/4 te 's Gravenhage.

2e Depôt Huzaren.

Haarlem.

- G. H. Löwensteijn, hoefsmid in 1891, Wachtmeester; dienstteeken: (Nog te Leiden). Bronzen gesp.
- Was practisch onderwijzer aan den hoefbeslagcursus 1897 te Vlaardingen.
- Idem van 1899—1904 te Leiden.

Ontving in 1903 een Bronzen medaille voor inzending van model-ijzers door leerlingen onder zijn toezicht vervaardigd.

Remonte-depôt.

Milligen.

J. J. Louws, hoefsmid in 1893, Wachtmeester; dienstteeken: Bronzen gesp.
(*In de sterkte van het Was practisch onderwijzer aan hoofbeslagcursussen
1e Regt. Veld.-Art.*) van 1894—98 te Amersfoort.

Idem te Nijkerk 1896/97.

Rij- en Hoefsmidschool.

Amersfoort.

J. B. Larmené, hoefsmid in 1874, Opperwachtmeester. Onderwijzer in het hoofbeslag sedert 1897; dienstteeken: Gouden medaille.
Eere-medaille der Orde van Oranje-Nassau met de Zwaarden in Zilver, 1907.

Was practisch onderwijzer aan de hoofbeslagcursussen van 1887—1897 te Haarlem.

J. H. Scholten, hoefsmid in 1890, Wachtmeester; Onderbaas sedert 1904, dienstteeken: Bronzen gesp.

Zilveren medaille, wedstrijd in hoofbeslag 1907 te 's Gravenhage.

Ch. Mark, hoefsmid in 1893, Wachtmeester; Onderbaas sedert 1906, dienstteeken: Bronzen gesp.

1e Regiment Veld-Artillerie.

Utrecht.

H. A. C. Tangelder, hoefsmid in 1896, Wachtmeester; dienstteeken: Bronzen medaille.

Was practisch onderwijzer aan de hoofbeslagcursussen 1902/4, 1904/6 en 1908/10 te Utrecht.

C. Walet, hoefsmid 1900, Korporaal; dienstteeken: Bronzen medaille.

A. Ras, hoefsmid in 1903, Korporaal; dienstteeken: gekroonde W.

Was practisch onderwijzer aan den hoofbeslagcursus 1906/8 te Utrecht.

C. O. L. van der Pijl, hoefsmid in 1905, Korporaal; dienstteeken: gekroonde W.

Amersfoort.

W. M. C. Volkers, hoefsmid in 1890, Korporaal; dienstteeken: Bronzen gesp.

J. Tetenburg, hoefsmid in 1900, Korporaal; dienstteeken: Bronzen medaille.

G. Groot, hoefsmid 1907, Korporaal.

2e Regiment Veld-Artillerie.

's Gravenhage.

J. N. Meeuwssen, hoefsmid in 1870, Wachtmeester; dienstteeken: Gouden medaille. Eere-medaille der Orde van Oranje Nassau. Diploma voor hoofbeslag van den Ned. R. K. Volksbond 1893 te 's Gravenhage.
Was practisch onderwijzer aan den hoofbeslagcursus in 1900 te Middelbarnis.

G. Ph. de Kiewit, hoefsmid in 1891, Wachtmeester; dienstteeken: Bronzen gesp.

L. Storm, hoefsmid 1891, Wachtmeester; dienstteeken: Bronzen gesp.

J. Servaas, hoefsmid in 1898, Wachtmeester; dienstteeken: Bronzen medaille. Verkreeg het diploma van hoefsmid op den hoefbeslagcursus van 1891 te Haarlem.

Leiden.

J. Baars, hoefsmid in 1898, Wachtmeester; dienstteeken: Bronzen medaille.

W. H. Kraijer, hoefsmid 1902, Korporaal; dienstteeken: Bronzen medaille.

M. van den Bent, hoefsmid 1907, Korporaal.

3e Regiment Veld-Artillerie.

Breda.

W. F. S. van Etteger, hoefsmid in 1898, Wachtmeester; dienstteeken: Bronzen gesp.

Eervolle vermelding wedstrijd hoefbeslag in 1909 te Deventer.

Was practisch onderwijzer aan 5 hoefbeslagcursussen te Breda.

M. J. van Kessel, hoefsmid in 1907, Korporaal.

P. de Leij, hoefsmid in 1909, Korporaal.

Bergen-op-Zoom.

A. C. Polane, hoefsmid in 1895, Wachtmeester; dienstteeken: Bronzen gesp.

H. J. Smit, hoefsmid in 1900, Wachtmeester; dienstteeken: Bronzen medaille.

Zeer eervolle vermelding wedstrijd in hoefbeslag 1907 te 's Gravenhage.

Was practisch onderwijzer aan de hoefbeslagcursussen 1906/8 en 1908/10 te Bergen-op-Zoom.

N. J. Rolfes, hoefsmid in 1905, Korporaal; dienstteeken: gekroonde W.

4e Regiment Veld-Artillerie.

Ede.

J. van der Hurk, hoefsmid in 1897, Wachtmeester; dienstteeken: Bronzen medaille.

E. Wiersum, hoefsmid 1901, Korporaal; dienstteeken: Bronzen medaille.

J. Narings, hoefsmid 1909, Korporaal.

's Hertogenbosch.

P. Balkeneinde, hoefsmid in 1905, Korporaal; dienstteeken: gekroonde W.

Is practisch onderwijzer aan den hoefbeslagcursus 1908/10 te 's Hertogenbosch.

B. H. Gerritsen, hoefsmid in 1907, Korporaal.

Is practisch onderwijzer in vereeniging met voorgemelde.

P. Wielard, hoefsmid in 1909, Korporaal.

Korps Rijdende Artillerie.

Arnhem.

J. C. H. Houx, hoefsmid in 1886, Wachtmeester; dienstteeken: Zilveren (*Bij de Instructie*) medaille. De Eere-medaille der Orde van Oranje-Nassau (*batterij*) met de gekruiste zwaarden in Brons in 1908.

S. van Angeren, hoefsmid in 1890, Korporaal; dienstteeken: Bronzen gesp.

Behaalde 2 eerste prijzen in wedstrijd hoefbeslag 1903 te Winterswijk.

2e prijs, Zilveren medaille, wedstrijd hoefbeslag 1907 te 's Gravenhage.

2e prijs, Zilveren medaille, in 1909 te Deventer.

Was als practisch onderwijzer aan hoefbeslagcursussen werkzaam, van 1898—1909, waarvan 4 te Utrecht, 1 te Druten, 1 te Zalt-Bommel, 2 te Deventer, 2 te Arnhem, 1 te Apeldoorn.

Tevredenheids-getuigschrift als practisch onderwijzer in hoefbeslag v/d. Geld.-Overijs. M. v. Landbouw in 1903. Idem v/h. Genootschap v. Landb. en Kruidk. te Utrecht in 1899.

W. Meijer, hoefsmid in 1904, Korporaal; dienstteeken: gekroonde W.

N. Siljee, hoefsmid in 1906, Korporaal; dienstteeken: gekroonde W.

J. J. van Loef, hoefsmid in 1907, Korporaal.

Koninklijke Maréchaussee.

1e Divisie.

Breda.

G. F. Stijger, hoefsmid in 1898, Maréchaussee; dienstteeken: Bronzen medaille.

's Hertogenbosch.

W. Clason, hoefsmid in 1895, Maréchaussee, dienstteeken: Bronzen gesp.

In 1903 aangewezen als practisch onderwijzer voor den hoefbeslag-cursus te 's Gravenhage.

2e Divisie.

Maastricht.

E. Harmsen, hoefsmid in 1875, Maréchaussee; dienstteeken: Gouden medaille. Zilveren medaille v/d. Maatschappij tot Nut van 't Algemeen in 1907.

Nijmegen.

H. Hulsing, hoefsmid in 1889, Brigadier; dienstteeken: Zilveren medaille.

Zeer Eervolle vermelding wedstrijd hoefbeslag 1907 te 's Gravenhage.

Was practisch onderwijzer hoefbeslagcursus 1894/95 en 1895/96 te Deventer, 1896/97 te Steenwijk, 1898/99 te Gorssel. Aangewezen 1909/10 te Venraij.

3e Divisie.

Zwolle.

J. B. Crucq, hoefsmid in 1881, Maréchaussee; dienstteeken: Zilveren gesp.

Ruurloo.

H. Kabel, hoefsmid in 1895, Brigadier; dienstteeken: Bronzen medaille.

Zeer Eervolle vermelding wedstrijd hoefbeslag 1907 te 's Gravenhage.

3e prijs, kleine zilveren medaille, in 1909 te Deventer.

4e Divisie.

Leeuwarden.

A. Baars, hoefsmid in 1891, Brigadier; dienstteeken: Bronzen gesp.

Assen.

A. Beringer, hoefsmid in 1882, Maréchaussee; dienstteeken: Zilveren gesp.

Hoogezand.

C. van Ekeren, hoefsmid in 1890, Brigadier; dienstteeken: Bronzen gesp.

Eere-medaille der Orde van Oranje-Nassau in Brons 1909.

Koninklijk Militaire Academie.

Breda.

K. Gons, hoefsmid in 1884, Wachtmeester; dienstteeken: Zilveren medaille.

(*Ingedeeld* Wachtmeester-titulair 1903 b/h. 75-jarig bestaan der Kon. bij het 4e Mil. Ac.

Regt. Veld- Art.) Was practisch onderwijzer in 1893, hoefbeslagcursus te Weert en Maasniel.

Leidde aan de K. M. Ac. 3 burgersmeden op tot hoefsmeden.

Verklaring:

Gekroonde W	=	6-jarige dienst.
Bronzen medaille	=	12- „ „
Bronzen gesp	=	18- „ „
Zilveren medaille	=	24- „ „
Zilveren gesp	=	30- „ „
Gouden medaille	=	36- „ „
Brigadier-hoefsmid	=	rang van Wachtmeester.
Maréchaussee-hoefsmid	=	„ „ Korporaal.

KORTE MEDEDELINGEN.

— **Oorlogsbegroting.** In het voorloopig verslag van het afdeelingsonderzoek van de Staatsbegroting van Oorlog lezen we dat artikel 51 Hoefbeslag aanleiding heeft gegeven tot de volgende opmerkingen en beschouwingen:

Blijkens de Memorie van Toelichting betreffende de begroting voor 1909 was in het voor dat dienstjaar aangevraagde bedrag begrepen een som van f 7000 voor aanschaffing van een hoeveelheid schroefkalkoenen en ijsnagels, die bestemd waren als voorraad te worden opgelegd. Toen werd geraamd, dat in het geheel voor een bedrag van f 10.000 noodig was, zoodat het verklaarbaar zou zijn, indien te dier zake op deze begroting nog f 3000 voorkwam. Uit de toelichting blijkt echter niet, dat voor genoemd onderdeel op deze begroting iets minder is uitgetrokken dan op die van 1909.

De totaal aangevraagde som is f 11.500 hooger dan die voor 1909 aangevraagd en dat verschil schijnt geheel te moeten worden verklaard door de versnelling van den aanmaak van reservebeslag.

Gaarne zou men daarom nader worden ingelicht. Voorts stelden eenige leden de vraag, of de voorgestelde versnelling van den aanmaak van reservebeslag wel zoo dringend noodig is, dat het gerechtvaardigd is daarvoor de begroting met f 11.500 te belasten. **

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** Op 20 November zijn, na een verblijf van 5 maanden a. d. Inrichting, vertrokken de leerlingen J. Bos van de Wijk bij Meppel en D. Koetze van Tripscompagnie. Aan beiden kon bij vertrek een „goed” getuigschrift worden uitgereikt.

Op 22 Nov. daaropvolgende zijn de open gekomen plaatsen weder ingenomen door T. de Roos van Termunten en J. Perdok van Zuidbroek.

— **Cursus in hoefbeslag te 's Gravenhage.** Ter aanvulling en ter verbetering van de mededeeling in de Nov.-afl., thans het volgende:

De cursus te 's Gravenhage wordt gegeven door de afdeeling „'s Gravenhage der Holl. Mij. v. Landbouw” en wordt reeds vanaf 1900 gehouden onder leiding van den heer J. Laméris, gepens^d. Majoor-paardenarts aldaar, terwijl voor het practische gedeelte een militair hoefsmid is aangevozen, behorende tot het 3e Regt. Cavalerie. Voor dezen cursus, 1909—1910, zal evenwel de Wachtmeester-hoefsmid Meeuwse van het 2e Regt. Veld-Artillerie optreden, omdat de hoefsmiden van het 3e Regt. Huzaren er geen tijd voor konden vinden. De cursus duurt van begin November tot ongeveer medio April. — Aangezien voor één der in de vorige afl. genoemde leerlingen een andere in de plaats is gekomen, laten wij de namen der deelnemers nogmaals hieronder volgen; ze zijn: C. F. Bos van Capelle a. d. Yssel, W. Gohres v. Dordrecht, J. v. d. Velden v. Alfen a. d. Rijn, C. Schüller v. Aarlanderveen, A. Bakker v. Dubbeldam, G. Grimbergen v. Poeldijk, J. H. v. Son v. Wassenaar, C. Hoogendam en de Bruin, beide v. Schiedam, J. Buyse v. Ysselmonde en W. v. d. Kraan v. Zegwaard.

De leerlingen zijn door den leider in 3 ploegen verdeeld over Woensdag, Vrijdag en Zaterdag, met 5 à 6 uren practisch onderricht en 2 uren theorie.

 Advertentiën.

RIJWIELEN
en RIJWIEL-ONDERDEELLEN.

BEST ADRES,

uitsluitend v. d. wederverkoop,

is E. A. KESTEIN,

ROTTERDAM, Hoogstraat 216.

 Kunsthoorn,

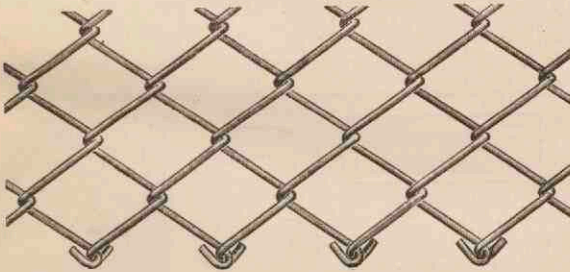
voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën
en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen
en hoefsmeden op aanvraag gratis.

Eerste Electriche Draadvlechterij D. HOGENBIRK & ZOON, Bloemendaal bij Haarlem.

Leveren spoedig en
billijk **VIERHOEKIG
VLECHTDRAAD**

in elke gewenschte
maaswijdte, draad-
dikte en breedte.

Vraag prijs en monsters!

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar **ECHTE**

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve

vooral op het merk:

te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg)

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sorteering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telefoon
N°. 1355.

NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN, voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met *flink* hielstuk.

Merk „Pacific”,
met *zwaar* hielstuk.

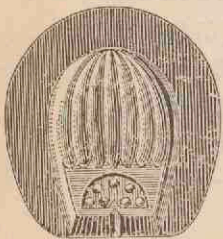

Merk „Rambler”,
in *witte* en *grijze*
Caoutchouc,
op *leder* opgenaaid
met *flink* hielstuk,
voorradij van 4½
tot 6½ Eng. dm.
Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

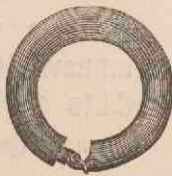

Merk „Chicago”,
geheel Caoutchouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor *zware* paar-
den, voorradig van
7½ tot 7¾ Eng. dm.

Open Zolen uit één stuk kunnen dus onmogelijk loslaten, bijzonder aanbevelenswaardig, prijzen zeer billijk, voorradig in 11 maten van 4½ tot 6½ Eng. dm., uiterste breedte buitenkant ijzers gemeten.

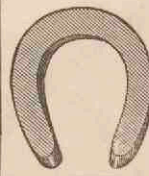

Dichte Luchtdrukzolen in 10 maten, voor- en achterijzers, voorradig.

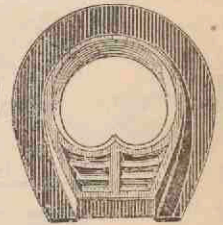

Strijkringen met riempje.

Gewone
Engelsche Hoefzolen
op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.
Engelsche Hoefzolen
A. en D. & H.

Hoefranden.

Open Caoutchouc zool, merk B. V., in 7 maten, voor- en achterijzers, voorradig.

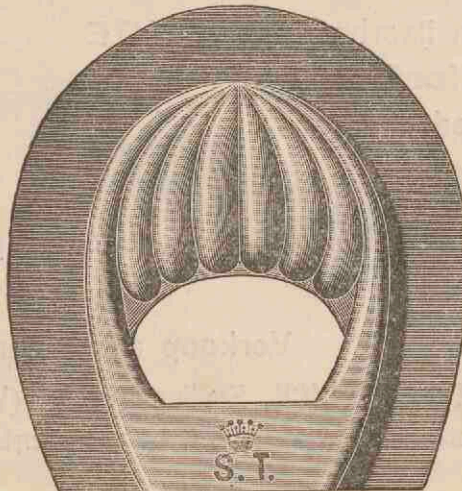
Gemaakte Hoefijzers, Rits- en Stampmodel, uitsluitend beste kwaliteit ijzer; in 9 maten voorradig.

Ijs- of Scherpnagels in 12 soorten.

Opruimers voor Schroefgaten.

Schroeven en Stiften in alle modellen, tijdige bestelling gewenscht.

Touwijzers in verschillende maten.

Open Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

Caoutchouc Hielstukken.

Kunsthooorn.

Hoef tangen.
Renetten (rechts en links).

Hoefraspen.
Houwklingen.
Hoefhamers.

Las- of Welbladen en Poeder om ijzer en staal te wellen.

